

MIKE

Mezinárodní
klasifikace
funkčních
schopností,
disability
a zdraví

Druhé
aktualizované
vydání

ÚZIS

World Health
Organization

WHO Library Cataloguing-in-Publication Data

International classification of functioning, disability and health: ICF.

1. Human development, 2. Body constitution, 3. Health status, 4. Disability evaluation, 5. Socioeconomic factors, 6. Causality, 7. Classification, 8. Manuals

I.Title: ICF

(ISBN 92 4 154542 9)

(NLM classification: W 15)

Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví: MKF.

1. Vývoj člověka, 2. Stavba těla, 3. Zdravotní stav, 4. Hodnocení disability, 5. Socioekonomické faktory, 6. Kauzalita, 7. Klasifikace, 8. Příručky

Publikováno Světovou zdravotnickou organizací v roce 2001 pod názvem International Classification of Functioning, Disability and Health

© World Health Organization 2001

Generální ředitel Světové zdravotnické organizace udělil Ministerstvu zdravotnictví České republiky publikační práva k vydání v češtině.

Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví

© World Health Organization 2008

Druhé aktualizované české vydání

© Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2020

ISBN: 978-80-7472-187-8

Příprava druhého vydání byla realizována v rámci projektu
Národní centrum pro medicínské nomenklatury a klasifikace
(CZ.03.4.74 / 0.0 / 0.0 / 15 025 / 0016089)

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

NC NÁRODNÍ CENTRUM
PRO MEDICÍNSKÉ NOMENKLATURY
A KLASIFIKACE

UNIVERZITA
KARLOVA

Publikace vychází z prvního vydání českého překladu MKF, které vydala Národní rada osob se zdravotním postižením ČR za podpory Ministerstva zdravotnictví ČR a Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Klasifikaci přeložili prof. MUDr. Jan Pfeiffer, DrSc. a prof. MUDr. Olga Švestková, Ph.D.

Druhé vydání vzniklo ve spolupráci s Klinikou rehabilitačního lékařství 1. LF UK a VFN (garantkami překladu byly MUDr. Bc. Petra Sládková, Ph.D. a MUDr. Karla Kotková) a Ústavu dějin lékařství a cizích jazyků 1. LF UK (konzultanty překladu byly Mgr. Aleš Beran, Ph.D. a Mgr. Jan Hříbal)

Editor českého překladu: Ing. Jakub Hrkal

Technická spolupráce: Ing. Václav Matušek

Publikace Světové zdravotnické organizace WHO mají tiskovou ochranu v souladu s opatřeními Protokolu 2 Universal Copyright Convention. Všechna práva vyhrazena.

Všechna práva vyhrazena. Pro kopírování nebo překlad publikací Světové zdravotnické organizace (nebo jejich částí) je nutno si předem vyžádat její souhlas.

Použité formulace a stanoviska v této publikaci nevyjadřují názory Světové zdravotnické organizace ohledně stavu určité země, území, města nebo oblasti ani jejich orgánů nebo určení jejich hranic.

Uvedení jmen firem nebo výrobků nesmí být chápáno jako jejich schválení nebo doporučení ze strany Světové zdravotnické organizace a upřednostnění před jinými nebo podobnými firmami či výrobky, které nejsou uvedeny. S výjimkou chyb a opomenutí se názvy patentovaných produktů odlišují počátečními velkými písmeny.

Světová zdravotnická organizace vynaložila veškeré přiměřené úsilí, aby si ověřila informace uvedené v této publikaci. Distribuce publikovaného materiálu je však bez jakékoliv výslovné nebo implicitní záruky. Za výklad a použití publikace odpovídá čtenář. Světová zdravotnická organizace neodpovídá za jakékoliv škody vzniklé v souvislosti s použitím publikace. Názory autora, vydavatele nebo expertní skupiny nemusí vyjadřovat rozhodnutí nebo deklarované zásady Světové zdravotnické organizace.

Obsah

Předmluva k aktualizovanému českému vydání	7
Předmluva	11
Úvod	19
1. Základy	20
2. Cíle MKF	23
2.1. Aplikace MKF	23
3. Charakteristiky MKF	25
3.1. Systém MKF	25
3.2. Šíře MKF	25
3.3. Jednotka klasifikace	27
3.4. Uvedení MKF	27
4. Přehled komponent MKF	28
4.1. Tělesné funkce, struktury a poruchy	30
4.2. Aktivita a participace / snížení aktivity a omezení participace	32
4.3. Spolupůsobící faktory	35
5. Model funkční schopnosti a disability	37
5.1. Proces funkční schopnosti a disability	37
5.2. Lékařské a sociální modely	39
6. Použití MKF	40
Jednostupňová klasifikace	45
Dvoustupňová klasifikace	49
Podrobná klasifikace s definicemi	71
Tělesné funkce	73
Tělesné struktury	139
Aktivity a participace	159
Faktory prostředí	223

Přílohy	267
Příloha 1 Taxonomická a terminologická východiska.....	269
Příloha 2 Pokyny pro kódování MKF.....	278
Příloha 3 Možná použití seznamu aktivit a participace	296
Příloha 4 Případové příklady.....	301
Příloha 5 MKF a osoby se zdravotním postižením...	305
Příloha 6 Etické směrnice pro používání MKF	307
Příloha 7 Přehled procesu revize.....	309
Příloha 8 Cesta MKF do budoucnosti	314
Příloha 9 Doporučení na ideální a minimální seznam dat podle MKF ve zdravotnických informačních systémech a šetřeních	317
Příloha 10 Poděkování	318

Předmluva k aktualizovanému českému vydání

Předkládaná publikace je aktualizovaným druhým českým vydáním Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví (MKF) (v anglickém originále International Classification of Functioning, Disability and Health – ICF).

Původní klasifikace byla vydána Světovou zdravotnickou organizací (WHO) v roce 2001. Od té doby došlo k několika významným změnám. V souladu s myšlenkami a strukturou MKF byla vytvořena i klasifikace zaměřená na děti a mládež – International Classification of Functioning, Disability and Health for Children and Youth (ICF-CY), která byla publikována v r. 2007. V návaznosti na její vydání probíhají aktivity na sloučení obou klasifikací. Aktualizací MKF se zabývá pracovní skupina Functioning and Disability Reference Group (FDRG), která působí v rámci WHO Family of International Classifications (WHO-FIC) Network. Na základě jejích doporučení jsou WHO publikovány aktualizace formou změnových listů vydávaných jednou ročně. Prozatím byla takto MKF aktualizována v letech 2011–2018^a a na dalších revizích se pracuje i nadále.

Kromě samotné klasifikace WHO sama vytvářela nebo podporovala vývoj nástrojů a výukových materiálů usnadňujících používání MKF. Jedná se např. o elektronickou verzi klasifikace dostupnou formou webového prohlížeče, tzv. ICF Online Browser^b. Z dokumentů týkajících se MKF lze uvést Příručku pro začátečníky v MKF a Praktickou příručku k MKF. Pro výukové potřeby byl připraven e-learningový nástroj^c a zřízen webový vzdělávací portál pro MKF^d. Pro využití MKF v klinické praxi byl připraven tzv. Klinický formulář (Checklist)^e a na něj navazující Základní

^a Aktualizace jsou dostupné na:

<https://www.who.int/classifications/icfupdates/en/>

^b Prohlížeč je dostupný na: <https://apps.who.int/classifications/icfbrowser/>

^c Kurz je dostupný online v několika jazykových verzích na: <https://www.icf-clearing.com/>

^d Více o vzdělávacím portálu MKF na: <http://icfeducation.org/>

^e Více o Klinickém formuláři na:

<https://www.who.int/classifications/icf/icfchecklist.pdf?ua=1>

sady kódů (Core sets)^f. Ty umožňují popis funkčního stavu pacienta pomocí kódů MKF, a to pro různé druhy onemocnění nebo situace. WHO se rovněž podílela na vývoji dotazníkového nástroje WHODAS 2.0^g založeného na MKF, který slouží k hodnocení funkčního stavu pacienta a identifikaci jeho aktuálních potřeb. Dotazník je přizpůsoben jednoduchému použití v klinické praxi a je založen na subjektivním vnímání disability pacientem.

Původní první český překlad MKF vydala Národní rada osob se zdravotním postižením ČR (přeložili prof. MUDr. Jan Pfeiffer, DrSc. a prof. MUDr. Olga Švestková, Ph.D., Klinika rehabilitačního lékařství 1. LF UK a VFN Praha) za odborné spolupráce Ministerstva zdravotnictví ČR a Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Jak pan profesor, tak jeho žákyně, paní profesorka Švestková byli velmi nadšenými zastánci MKF a významně se podíleli na jejím šíření mezi odborníky různých profesí. MKF byla publikována v knižní podobě v roce 2008 nakladatelstvím Grada. První výtisk byl předán předsedou Národní rady osob se zdravotním postižením Mgr. Václavem Krásou profesoru Pfeifferovi na slavnostní konferenci při příležitosti jeho 80. narozenin.

V předmluvě k prvnímu českému vydání prof. MUDr. Olga Švestková, Ph.D. velmi výstižně vysvětluje využití MKF v legislativě. Od té doby došlo k určitému vývoji. Nový občanský zákoník 89/2012 Sb., který od 1.1.2014 nahradil zákon č.40/1964 Sb. bez náhrady zrušil vyhlášku, která stanovovala bodové ohodnocení bolesti a ztíženého společenského uplatnění. Došlo tak k zásadní změně právní úpravy v odškodňování nemateriálních újem na zdraví. Metodika Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví vychází z principů a filozofie MKF. Konkrétně je pro účely Metodiky využita a upravena zejména třetí komponenta MKF – aktivity a participace. Dalším konkrétním využitím MKF bylo dle zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování. Paragraf § 53 (2) písmeno f hovořil o tom, že zdravotnická dokumentace podle účelu jejího zaměření obsahuje *„klasifikaci pacienta, jehož stav vykazuje určitý stupeň částečného nebo úplného omezení či znemožnění některých fyzických, psychických nebo sociálních funkcí, které bude dlouhodobého nebo trvalého charakteru, podle Mezinárodní klasifikace*

^f Více o Základních sadách na: <https://www.icf-core-sets.org/>

^g Více o nástroji WHODAS 2.0 na:

<https://www.who.int/classifications/icf/whodasii/en/>

funkčních schopností, disability a zdraví vydané a oznámené Českým statistickým úřadem podle zákona upravujícího státní statistickou službu“. Tato povinnost však byla zrušena zákonem č. 66/2013 Sb., kterým se měnil zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů. Nepodařilo se totiž dostatečně rozšířit používání klasifikace a přesvědčit odbornou zdravotnickou veřejnost (zejména část lékařů) o důležitosti a nezbytnosti tohoto kroku. V souvislosti s šířením myšlenek MKF napříč různými státy EU je však nové zavedení této povinnosti stále aktuální a připravuje se daleko podrobněji ve spolupráci s odbornými lékařskými společnostmi, jejichž členové se nejvíce setkávají s pacienty s disability. S používáním klasifikace se počítá i v Seznamu zdravotních výkonů. Odbornosti 917 – ergoterapeut, 902 – fyzioterapeut a 201 – lékař rehabilitační a fyzikální medicíny mohou používat kód 21 612 – Klasifikování podle Mezinárodní klasifikace funkčních schopností disability a zdraví.

Filozofie a principy MKF se promítají i do legislativy v oblasti právních předpisů posudkové služby (např. zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů).

Samostatnou a velmi rozsáhlou kapitolou by mohl být vývoj pojmů popisujících změny funkčního stavu. Velmi se tím zabývají různé skupiny lidí se zdravotním postižením, V minulosti byl běžný pojem handicap, který byl postupně nahrazen pojmem disability. O lidech se zdravotním postižením se stále více hovoří jako o lidech se speciálními potřebami a předpokládáme, že vývoj půjde dál, tak jak dochází ke stále většímu splývání běžné populace a populace lidí s těmito potřebami.

Toto aktualizované vydání MKF bylo připraveno ve spolupráci Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS ČR) s Klinikou rehabilitačního lékařství (KRL) 1. LF UK a VFN Praha a za pomoci dalších expertů. Byly sem zapracovány všechny oficiální revize WHO vydané do r. 2018 a dále byla provedena celková revize položek klasifikace i jazykové úpravy textu v původním českém překladu za účelem zpřehlednění a zajištění větší konzistence. Současně s přípravou této publikace byla aktualizována i její podoba ve strojově zpracovatelném formátu. ÚZIS ČR dále s KRL spolupracuje na překladu i vývoji vlastních

nástrojů a výukových materiálů založených na MKF. Výsledky těchto aktivit lze nalézt na webových stránkách ÚZIS ČR^h.

Věříme, že předkládaná aktualizovaná verze klasifikace MKF i vyvíjené nástroje a výukové materiály přispějí k jejímu dalšímu šíření a větší praktické použitelnosti v klinické praxi, pro administrativní, statistické, ale i vědecko-výzkumné účely.

MUDr. Yvona Angerová, Ph.D., MBA

^h Více na: <http://www.uzis.cz/mkf>.

Předmluva*

Problematika hodnocení, klasifikace funkčních schopností a vyjádření stupně postižení (disability) u osob se zdravotním postižením není jen otázkou odbornou, ale i politickou.

Pojem disability se stává stále důležitějším problémem s rozvojem moderní medicíny, která zvládá překonávat stále častěji klinickou smrt, dokáže léčit i velmi těžké, dříve smrtelné poruchy organismu. V posledních 30 letech nabývá velké závažnosti omezení, které člověk prožívá v souvislosti s poruchami některých funkcí a struktur. Tyto „postižené“ funkce lze kompenzovat funkcemi neporušenými, tedy zdravím a faktory prostředí. Pojem disability se stal na mezinárodní úrovni zastřešujícím výrazem v oblasti funkčních poruch, aktivit a participací. Je také jedním ze základních pilířů Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví (MKF) Světové zdravotnické organizace WHO (International Classification of Functioning, Disability and Health – ICF).

Ukazuje se, že hodnocení disability je různé v jednotlivých státech světa. V listopadu 2007 na konferenci v Miláně v rámci projektu EU MHADIE (Measuring Health and Disability in Europe – MHADIE) se Evropská komise, Rada Evropy, Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (Organization for Economic Cooperation Development – OECD), zástupci Světové zdravotnické organizace, Organizace spojených národů a představitelé dalších evropských organizací občanů s disability dohodli, že ICF (MKF) se bude používat jako základní metodika k hodnocení funkčních schopností osob s disability.

Práva zdravotně postižených se ve stále větší míře stávají součástí legislativy. Dokládá to jak legislativa evropská, tak přijetí Úmluvy OSN o lidských právech zdravotně postižených, na němž se Evropská unie aktivně podílela.

* Předmluva k původnímu českému překladu MKF vydanému v r. 2008 od prof. MUDr. Olgy Švestkové, Ph.D. je ponechána v původním znění. Některé překlady použité v této předmluvě se odchyľují od oficiálních českých překladů. Jde o název Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením a příslušné citace článku 26 této úmluvy.

Zvláště významnou se stává otázka zdravotního postižení v souvislosti s tím, že se dožíváme stále vyššího věku, což s sebou nese i rostoucí výskyt zdravotních obtíží ve stáří. Očekává se, že po roce 2020 bude třetina obyvatel Evropy starší 60 let.

V určité míře se předpokládá i tzv. komprese morbidity do co možná nejkratší závěrečné fáze života. Zatím se však zdá, že nás ve vyšším věku čeká spíše zvýšená frekvence zdravotních postižení. Přitom cílem musí být maximálně možná, tedy optimální kvalita života jednotlivce, a to i starších osob s disabilitou.

Tento posun se dlouhodobě odráží i v pohledu odborníků, kteří nevnímají člověka s disabilitou jako izolovaného jedince s tou či onou etiologickou diagnózou, ale jako někoho, jehož problémy jsou dány dynamickou interakcí mezi ním a prostředím, v němž žije. Dnes se hovoří ještě o dalším posunu, a to k modelu občanskému. Ten ovšem neznamená zavržení či nahrazení biopsychosociálního modelu, ale jeho rozšíření o důraz na aktivní participaci občanů s disabilitou. Odborníci i široká veřejnost by takovou aktivitu měla podporovat, aby občanům s disabilitou byla zaručena co nejvyšší dosažitelná míra autonomie, tedy rozhodování o vlastním osudu, aby se mohli v co nejširší míře zapojit do života společnosti ve smyslu ekonomickém, sociálním i kulturním.

Je nezbytné, aby se zdravotně postiženým osobám vytvořily podmínky, vedoucí k jejich co největší samostatnosti. Jde o zvýšení jejich kvality života v nejširším slova smyslu.

Evropská unie i ostatní státy světa potřebují kvalitní, věrohodná a srovnatelná data. Bez nich nelze poznat a posoudit, jak se celková situace osob s disabilitou vyvíjí.

Z tohoto hlediska má velký význam MKF, která vytváří koncepční rámec, umožňující další rozvoj v této oblasti. Díky MKF je možné lépe definovat a vyhodnotit pozitivní nebo naopak negativní dopady různých aspektů prostředí na participaci osob s disabilitou – jak toto prostředí zmenšuje důsledky zdravotního postižení (facilitace) anebo jak je naopak umocňuje vytvářením nových překážek. Čím lépe budou tyto údaje hodnotitelné, tím větší může být přínos a rozvoj politiky, od úrovně místní, regionální, národní až po evropské.

Využití MKF v legislativě

V Úmluvě OSN o lidských právech zdravotně postižených se dostává do popředí otázka, zda v ní má být pojem disability vymezen, definován. Některé delegace na jednáních v New Yorku zastávaly názor, že taková definice disability, anebo přinejmenším osoby s disability, je potřebná, ale definice prozatím nebyla schválena.

Úmluva OSN o lidských právech občanů s disability byla podepsána zástupci 82 zemí světa, včetně České republiky, dne 30. 3. 2007. Nyní mají úmluvu jednotlivé státy i ČR ratifikovat.

Článek 26 – Habilitace a rehabilitace (pojem habilitace se vztahuje na děti a dorost)

1. Státy, smluvní strany úmluvy přijmou účinná a vhodná opatření, umožňující osobám s disability získat a udržet si maximální možnou míru nezávislosti, maximální fyzické, duševní, sociální a pracovní schopnosti a možnost se plně začlenit a participovat ve všech oblastech života společnosti. Za tímto účelem budou státy, smluvní strany úmluvy organizovat, posilovat a rozšiřovat habilitační a rehabilitační služby zejména v oblasti zdravotnictví, zaměstnávání, vzdělávání a sociálních služeb, a to takovým způsobem, aby tyto služby a programy:
 - a) začínaly co nejdříve a byly založeny na multidisciplinárním hodnocení individuálních potřeb a stavu jednotlivce;
 - b) podporovaly participaci a začleňování jedince do společnosti a do všech oblastí života společnosti, byly dobrovolné a dostupné pro osoby s disability, tj. co nejbližší jejich bydliště, a to včetně venkovských oblastí.
2. Státy, smluvní strany úmluvy budou podporovat rozvoj počátečního a dalšího vzdělávání odborníků a personálu, který pracuje v habilitačních a rehabilitačních službách.
3. Státy, smluvní strany úmluvy budou podporovat dostupnost, informovanost a užívání kompenzačních pomůcek a technologií, určených pro osoby s disability, neboť s habilitací a rehabilitací souvisejí.

Podle nejnovějších údajů OSN má disabilitu přibližně 10 procent světové populace, tedy asi 650 milionů osob, a jejich počet se neustále zvyšuje. Osoby s disabilitou jsou tak nejpočetnější menšinou ve světě.

Definice disability podle MKF, vztah MKF a disability

V Praze v roce 2006 byl přijat návrh definice disability – čistě podle Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví (MKF): „**Disabilita je snížení funkčních schopností na úrovni těla, jedince nebo společnosti, která vzniká, když se občan se svým zdravotním stavem (zdravotní kondicí) setkává s bariérami prostředí.** (Disability is a decrement in functioning at the body, individual or social level that arises when an individual with a health condition encounter barriers in the environment).

Výše uvedená definice vyhovuje jedné ze zásadních norem, přijaté i ČR, tj. „Standardním pravidlům pro vyrovnávání příležitostí osob se zdravotním postižením, OSN 1993“. Velký filosofický posun spočívá v tom, že **Mezinárodní klasifikace (MKF) neklasifikuje osoby, ale popisuje a klasifikuje situace každého člověka v řadě okolností, vztahujících se ke zdraví.** Zjednodušeně řečeno, každý občan má určitý zdravotní stav, který ho s různými životními situacemi konfrontuje, dostává se tak často do různých znevýhodňujících pozic. Klasifikace tedy nevytváří kategorie „méněcenných“ osob, označených devalorizujícím názvem.

Lidstvo se skládá z několika miliard lidí, kteří mají nejrůznější zdravotní stav, a protože žijeme v kolektivu lidské společnosti, jsou zdravotní stavy (health condition) různě využívané a technicky nebo organizačně řešené.

Přínos Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví (ICF):

- Struktura z důvodu rozdílné politické definice („problém sjednocení hodnocení disability“)
- Základ pro politickou integraci
- Základ pro politickou mobilitu
- Harmonie relevance a koherence
- Porovnatelná data
- Hodnotitelná metodika

Domníváme se, že **Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví (MKF)** se stane operativním a smysluplným nástrojem, použitelným pro evidenci incidence a prevalence disability a na základě toho vznikne vytvoření a dostupnost služeb v oblasti sociální, vzdělávání i zaměstnanosti. Umožní zavedení jednotného hodnocení zdraví a disability, srovnatelného na národní i mezinárodní úrovni, zřehlední a zjednoduší evropský systém sběru dat, týkajících se osob s disabilitou.

Důležitá je i změna základní filosofie člověka s disabilitou. Klasifikace MKF na něj pohlíží z hlediska „zdraví“, ovšem v určitých konkrétních situacích člověk může mít určité problémy disability, které se podle klasifikace dají přesně procentuálně kvantifikovat a případně odstranit, aby člověk mohl plně využívat své „zbytkové zdraví“.

Tento pohled je zřejmý i z termínů, které používáme běžně i v češtině. Mluvíme například o zdravotnictví (ne o nemocnictví), o zdravotnicích (ne o nemocnicích). Například World Health Organization překládáme vlastně také nesprávně. Uvádíme ji jako Světovou zdravotnickou organizaci, ale přesnější překlad by zněl: Světová organizace zdraví.

Využití MKF

MKF lze rovněž použít jako klinický nástroj k potřebám hodnocení, ke sledování léčení ve speciálních podmínkách, k pracovnímu hodnocení, v rehabilitaci při hodnocení funkčních schopností, kapacity i výkonu jednotlivce, při hodnocení výstupů a úspěšnosti rehabilitace, jako je například integrace na trh práce, k měření výstupů kvality života a faktorů prostředí. Dále je vhodná jako statistický nástroj pro shromažďování a zaznamenávání dat (prevalence a incidence disability, ve studiích populace, ve výzkumu nebo managementu informačních systémů), jako nástroj sociální politiky v plánování sociálního zabezpečení, v systému kompenzací, k vytváření a zavádění politiky jako nástroje vzdělávání a vytváření osnov, k podporování uvědomění a vytváření sociálních akcí.

MKF je možné použít v systému ošetrovatelské péče, například k vytvoření standardů a na jejich základě i financování těchto služeb, v oblasti objektivního hodnocení a definice disability, v oblasti objektivizace potřebných technických pomůcek (facilitující faktor), ale i v oblastech mimo zdravotnictví, například v pojišťovnictví, sociálním

zabezpečení, v pracovním zařazení, vzdělávání, ekonomice, sociální politice a v celkovém legislativním rozvoji a v modifikaci prostředí.

MKF poskytuje popis situací z pohledu funkčních schopností člověka a jejich omezení a slouží jako rámec pro organizování těchto informací. Strukturalizuje informace ve smysluplné, vzájemně provázané a snadno přístupné formě.

Systém posuzování funkční schopnosti organismu (disability) by bylo potřebné přizpůsobit mezinárodní klasifikaci, a tedy hodnotit funkční schopnost podle principů, běžných ve státech Evropské unie.

Vzhledem k pokroku v medicíně se počet občanů s disabilitou zvyšuje. I velmi těžké případy lze zachránit, ale je nezbytná včasná, individuálně zaměřená rehabilitace multidisciplinárním týmem. Podle Světové zdravotnické organizace existuje v Evropě 9 až 13 % osob s disabilitou. Počet těchto lidí tedy tvoří „velkou minoritu obyvatel“. Není jen etické a morální, ale i ekonomicky výhodné objektivně a co nejdříve zhodnotit funkční schopnosti pacientů po onemocnění, úrazu nebo vrozené vadě a pomocí rehabilitace omezit nebo zmírnit jejich disabilitu. V případě, že přetrvává, je nutné umožnit lidem důstojný život a optimálně je integrovat do společnosti.

Rehabilitace podle MKF zahrnuje tři základní stupně:

1. Funkci a strukturu orgánů.
2. Projekci do úrovně osobnosti. V praxi se používá výraz aktivita (hodnocení capacity) a jejich limity.
3. Participaci (hodnocení výkonu) a faktory prostředí (facilitující, bariérové). Dostupnost nejrůznějších pomůcek, zákonodárství, legislativa, postoje spoluobčanů apod. Jde vlastně o „disabilitní situace“, pro jejich vyřešení jedinec může využívat svoje „zbytkové zdraví“.

Tato výrazná změna pohledu na rehabilitaci se v ČR zatím v posuzování disability (invalidity) příliš nebere v úvahu. Při hodnocení funkční schopnosti se vychází z etiologie a morfologicko-funkčních změn na úrovni orgánů, ale funkční diagnostika osobnosti je velmi nedokonalá a prakticky se vůbec nedagnostikuje faktor prostředí. V ČR se vlastně jedná o odškodnění zdravotního postižení a nejde o vyrovnání příležitostí, tedy o stejné (equal) možnosti pro občany zdravé a občany s disabilitou.

Chceme poukázat na výhodnost použití Mezinárodní klasifikace WHO k funkční diagnostice a k hodnocení participace, která je pro rehabilitaci pacientů/rehabilitantů nezbytná. Chceme vyjádřit potřebu sjednotit funkční diagnostiku a hodnocení participace podle mezinárodních norem.

MUDr. Olga Švestková Ph.D.

Úvod

1. Základy

Tato publikace obsahuje Mezinárodní klasifikaci funkčních schopností, disability a zdraví (*International Classification of Functioning, Disability and Health – ICF*) známou jako MKF¹. Cílem klasifikace MKF je poskytnout jednotný, standardizovaný jazyk a rámec pro popis zdraví a stavů, které se ke zdraví vztahují. Revidovaná klasifikace definuje složky zdraví a některé stavy, které souvisejí se stavem životní pohody (jako je vzdělávání a práce). Domény MKF mohou být chápány jako *zdravotní domény* a *ke zdraví se vztahující domény*. Jsou popsány z hlediska těla, individua a společenských perspektiv ve dvou základních seznamech: 1. Tělesné funkce a struktury; 2. Aktivity a participace². Klasifikace MKF systematicky seskupuje různé domény³ pro člověka s danými zdravotními problémy (tj. co člověk s onemocněním nebo postižením dělá nebo může dělat). Funkční schopnost (*functioning*) je zastřešující pojem, který referuje o všech tělesných funkcích, aktivitách a participaci; podobně disability (*disability*) slouží jako vyjádření pro poruchy, snížení aktivity nebo omezení participace. MKF také eviduje faktory prostředí, které jsou ve vzájemném působení se všemi těmito konstrukty. Tímto způsobem umožňuje uživateli zaznamenat určitý užitečný profil funkční schopnosti jedince, zdravotního postižení a zdraví v různých doménách.

MKF patří do „rodiny“ klasifikací vyvinutých Světovou zdravotnickou organizací (WHO), určených k aplikaci pro různá zdravotní hlediska. Mezinárodní klasifikace obstarává rámec ke kódování širokého okruhu

¹ Text představuje revizi Mezinárodní klasifikace poruch, disabilit a handicapů (MKPDH), která byla poprvé publikovaná Světovou zdravotnickou organizací WHO ke zkušebnímu použití v r. 1980. Tato verze byla vyvinuta po systematickém zkoušení a mezinárodních konzultacích v posledních pěti letech a vedení WHO ji chápe jako schválenou pro mezinárodní užívání.

² Tyto pojmy nahrazují dříve používané pojmy „porucha“ (impairment), „disabilita“ (disability) a „handicap“ a rozsah jejich pojetí obsahuje pozitivní zkušenost. Nové pojmy jsou upřesněny v klasifikaci samé. Je důležité zdůraznit, že tyto pojmy jsou používány ve specifickém významu, který se může lišit od běžného, každodenního používání.

³ „Doména“ je praktické a smysluplné označení, které se vztahuje k fyziologickým funkcím, anatomickým strukturám, úkolům, nebo oblastem života.

informací, vztahujících se ke zdraví (tj. diagnózy, funkční schopnosti a disability, důvody ke kontaktu se zdravotními službami) a používá standardní společný jazyk, který umožňuje komunikaci v oblasti zdraví a zdravotní péče po celém světě v různých disciplínách a vědách.

V mezinárodních klasifikacích WHO jsou zdravotní problémy (nemoci, postižení, úrazy atd.) nejprve klasifikovány v MKN-10 (zkratka pro Mezinárodní klasifikaci nemocí 10. revize)⁴, která poskytuje etiologický rámec. Funkční schopnosti a disability spojené se zdravotními problémy jsou klasifikovány v MKF. MKN-10 a MKF se tedy navzájem doplňují⁵ a uživatel se vybírá, aby použil těchto dvou členů „rodiny“ mezinárodních klasifikací WHO dohromady. MKN-10 poskytuje „diagnózy“ nemocí, vad nebo jiných zdravotních problémů, a informace je obohacena doplňujícími informacemi z MKF o funkční schopnosti⁶. Informace o diagnózách a výkonnosti poskytuje širší a smysluplnější obraz o zdraví lidí nebo celé populace a lze ji použít k odůvodnění při rozhodování a plánování.

„Rodina“ mezinárodních klasifikací WHO poskytuje cenný nástroj k popisování a srovnávání zdraví populace v mezinárodních souvislostech. Informace o mortalitě (poskytovaná prostřednictvím MKN-10) a o zdravotních stavech (poskytovaných prostřednictvím MKF) mohou být kombinovány při sestavování souhrnných ukazatelů zdraví populace, při monitorování zdraví populace a jeho neutrální

⁴ Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů, Desátá revize, svazek 1–3 Ženeva, Světová zdravotnická organizace, 1992–1994.

⁵ Je také důležité rozlišovat přesahování mezi MKN-10 a MKF. Obě MKF a MKN-10 začínají tělesnými systémy. Porucha referuje o tělesných strukturách a funkcích, které jsou běžně součástí „procesu nemoci“, a byly proto také použity v MKN. Nicméně MKN užívá poruchy (jako příznaky a symptomy) jako části konstelace, která utváří „nemoc“, nebo je někdy používá jako důvod pro kontakt se zdravotnickými službami, zatímco systém MKF používá poruchy jako problémy tělesných funkcí, spojených se zdravotními problémy.

⁶ Dvě osoby se stejnou nemocí mohou mít rozličný stupeň funkční schopnosti a dvě osoby se stejným stupněm funkční schopnosti nemusí mít nezbytně stejné zdravotní problémy. Proto připojené použití hodnocení zlepšuje kvalitu dat pro lékařské účely. Použití MKF nemůže běžně překračovat diagnostické procedury. V jiném využití ale může být MKF použito samostatně.

stanovisko z hlediska etiologie a při posuzování různých případů a pro odhadování, co různé případy obnášejí.

MKF upustila od klasifikace „následek onemocnění“, verze vydané v r. 1980, a používá při klasifikaci pojmu „komponenty zdraví“. „Komponenty zdraví“ identifikují základní složky zdraví, zatím co „následky“ se zaměřují na dopady nemocí nebo jejich zdravotních problémů, které mohou následovat jako výsledek. Takto MKF zaujímá neutrální postoj vzhledem k etiologii, čímž výzkumníci mohou popsat příčinné souvislosti za použití příslušných vědeckých metod. Podobně se tento přístup také liší při použití pojmu „determinanty zdraví“ nebo „rizikové faktory“. Aby se usnadnilo studium determinant rizikových faktorů, MKF obsahuje seznam faktorů prostředí, které popisují souvislosti, ve kterých člověk žije.

2. Cíle MKF

MKF je víceúčelová klasifikace, určená k tomu, aby sloužila různým oborům a rozdílným sektorům. Její specifické cíle mohou být shrnuty následovně:

- Poskytnout vědecký základ k pochopení a studiu zdraví a ke zdraví se vztahujících stavů, výstupů a determinant.
- Zavést společný jazyk při popisování zdraví a ke zdraví se vztahujících stavů za účelem zlepšení komunikace mezi různými uživateli, jako jsou pracovníci ve zdravotní péči, vědci, politici a veřejnost, včetně osob s disabilitami.
- Umožnit srovnání dat napříč státy, obory zdravotní péče, službami a časem.
- Poskytnout systematické kódovací schéma pro systémy zdravotnických informací.

Tyto cíle se vzájemně propojují od té doby, co potřeba a užití MKF vyžaduje vytvoření smysluplného a praktického systému, který může být použit různými uživateli pro zdravotní politiku, zajištění kvality a hodnocení výsledného stavu v různých kulturách.

2.1. Aplikace MKF

Verze publikace MKPDH z r. 1980 byla používána až dosud k nejrůznějším účelům, například:

- jako statistická pomůcka – při shromažďování a zaznamenávání dat (tj. studie populace a přehledy nebo využívání informačních systémů);
- jako výzkumná pomůcka – při měření výstupů kvality života nebo faktorů prostředí;
- jako klinická pomůcka – pro posudkové potřeby, srovnávání léčebných postupů ve specifických podmínkách, pracovní posuzování, vyhodnocování rehabilitace a závěrečná hodnocení;

- jako pomůcka sociální politiky – při plánování sociálního zabezpečení, kompenzačních systémů a politických záměrů a jejich provádění;
- jako vzdělávací pomůcka – při vytváření osnov a zvyšování znalostí a podnikání sociálních aktivit.

MKF je hlavně spjata s klasifikací zdraví a zdravotních problémů, ale je také užívána v sektorech, jako je pojišťovnictví, sociální zabezpečení, práce, výchova, ekonomika, sociální politika a ve vývoji celkové legislativy a životního prostředí. Byla přijata jako jedna ze sociálních klasifikací Organizace spojených národů a začleněna jako referenční systém pro *Standardní pravidla pro vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením*.⁷

MKF poskytuje vhodný nástroj při uplatňování lidských práv a pro vytváření národní legislativy.

MKF je užitečná pro široké spektrum různých aplikací, např. sociálního zabezpečení, vyhodnocování organizace zdravotní péče, populačních přehledů na místních, národních a mezinárodních úrovních. Nabízí koncepční rámec pro informace, které lze aplikovat v oblasti zdraví, včetně prevence, zlepšování zdraví a zlepšování participace odstraňováním nebo alespoň zmírňováním společenských překážek a povzbuzováním při zajišťování sociálních podpor a facilitací. Je také užitečná při studiu systémů zdravotní péče prostřednictvím termínů vyhodnocení a formulování opatření.

⁷ *The Standard Rules on the Equalization of Opportunities for Persons with Disabilities.*

(Standardní pravidla o rovném přístupu osob se zdravotním postižením).

Přijaté generálním shromážděním OSN na 48. zasedání dne 20. prosince 1993 (rezoluce 48/96). New York, NY, OSN – oddělení veřejných informací, 1994.

3. Charakteristiky MKF

V klasifikaci musí být jasné, co se klasifikuje: systém, rozsah (šíře) a cílová oblast, klasifikační jednotky, její organizace a způsob, jak jsou tyto elementy strukturovány v pojmech, které určují své vzájemné vztahy. Následující sekce se snaží vysvětlit tyto základní vlastnosti MKF.

3.1. Systém MKF

MKF v sobě obsahuje všechny aspekty lidského zdraví a některé (ke zdraví relevantní) složky životní pohody a popisuje je jako *zdravotní domény* a *ke zdraví se vztahující domény*.⁸ Klasifikace pojímá sice zdraví v širším kontextu, ale nezahrnuje socioekonomické okolnosti, které se ke zdraví přímo nevztahují. Například rasa člověka, pohlaví, náboženství nebo jiné socioekonomické charakteristiky lidí mohou omezovat jedince při provádění různých úkonů v jejich běžném prostředí, ale nejsou to ke zdraví se vztahující omezení, tak jak je klasifikuje MKF.

Bylo by velkým nedorozuměním domnívat se, že v MKF jde pouze o osoby s disabilitami; ve skutečnosti jde o *všechny lidi*. Zdraví a ke zdraví se vztahující stavy, spojené se všemi zdravotními problémy, mohou být popsány při použití MKF. Jinými slovy, MKF má univerzální použití.⁹

3.2. Šíře MKF

MKF poskytuje popis situací z pohledu lidské funkční schopnosti a jejich omezení a slouží jako rámec pro organizování těchto informací. Systematicky třídí informace ve smysluplné, vzájemně provázané a snadno přístupné formě.

⁸ Zdravotní domény obsahují např. zrak, sluch, chůzi, učení se či pamatování, zatímco ke zdraví se vztahující domény obsahují např. transport, výuku nebo sociální interakce.

⁹ Bickenbach J.E., Chatterji s, Badley E.M., Ustun T.B. (1999). Models of disablement, universalism and the ICIDH, *Social Science Medicine* , 48:1173–1187.

MKF organizuje informace ve dvou částech: 1. část pojednává o funkční schopnosti a disabilitě, zatímco 2. část se zabývá spolupůsobícími faktory. Každá část má dvě komponenty:

Komponenty funkční schopnosti a disability

Komponenta těla obsahuje dvě klasifikace, jednu pro funkční schopnost tělesných systémů a jednu pro tělesné struktury. Kapitoly obou klasifikací jsou organizovány podle tělesných systémů.

Aktivity a participace jsou komponenty, které pokrývají plný rozsah domén označujících aspekty funkční schopnosti z obou pohledů, individuálního i společenského.

Komponenty spolupůsobících faktorů

Seznam faktorů prostředí je první komponenta spolupůsobících faktorů.

Faktory prostředí mají vliv na všechny složky funkční schopnosti a disability a jsou organizovány postupně od nejbližšího prostředí člověka až po prostředí veřejné.

Osobní faktory jsou také komponentou spolupůsobících faktorů, ale nejsou klasifikovány v MKF pro příliš široký rozsah kulturních rozličností s tím spojených.

Komponenty funkční schopnosti a disability v 1. části MKF mohou být vyjádřeny dvojím způsobem. Jednak mohou být použity k určení problémů (tj. porucha, snížení aktivity nebo omezení participace, zahrnuté pod společný pojem *disabilita*); jednak mohou být použity jako neproblematické (tj. neutrální) aspekty zdraví a ke zdraví se vztahujících stavů, zahrnuté pod společný, zastrešující pojem *funkční schopnost*.

Komponenty funkční schopnosti a disability jsou interpretovány pomocí čtyř samostatných, ale vzájemně propojených *konstruktů*. Účinnost těchto konstruktů se uskutečňuje pomocí *kvalifikátorů*. Tělesné funkce a struktury mohou být interpretovány pomocí změn ve fyziologických systémech nebo anatomických strukturách. Pro komponenty aktivity a participace jsou k dispozici dva konstrukty: *kapacita* a *výkon*.

Funkční schopnost a disability nějaké osoby jsou chápány jako dynamické interakce¹⁰ mezi zdravotními problémy (nemoci, vady, nehody, úrazy)

¹⁰ Podle potřeb uživatele lze tyto interakce zobrazit jako *proces* nebo *výsledek*.

a spolupůsobícími faktory. Jak je uvedeno výše, spolupůsobící faktory zahrnují jak osobní faktory, tak faktory prostředí. MKF obsahuje srozumitelný seznam faktorů prostředí jako základní komponentu klasifikace. Faktory prostředí ovlivňují všechny komponenty funkční schopnosti a disability. Základní konstrukt faktorů prostředí je buď facilitující (usnadňující), nebo bariérový (omezující) dopad, ovlivňující fyzické a sociální prostředí a společenské postoje.

3.3. Jednotka klasifikace

MKF klasifikuje zdraví a ke zdraví se vztahující stavy. Jednotka klasifikace je tedy *kategorie* uvnitř každé domény zdraví a ke zdraví se vztahujících stavů. Je důležité poznamenat, že v MKF nejsou jednotkou klasifikace osoby, ale jsou zde popisovány situace každé osoby v dané souvislosti zdraví nebo ke zdraví se vztahujících domén. Kromě toho je popis vždy vytvořen v kontextu s prostředím a osobními faktory.

3.4. Uvedení MKF

MKF je uvedena ve dvou (různě detailních) verzích, aby uspokojila potřeby různých uživatelů.

Plná verze MKF, jak je uvedena v tomto svazku, poskytuje klasifikaci čtyřstupňovou. Tyto čtyři stupně mohou být spojeny do vyššího stupně systému klasifikace, který obsahuje všechny domény dvoustupňové klasifikace. Dvoustupňový systém je také dostupný jako *krátká verze* MKF.

4. Přehled komponent MKF

DEFINICE¹¹

V souvislosti se zdravím:

Tělesné funkce jsou fyziologické funkce tělesných systémů (včetně funkcí psychických).

Tělesné struktury jsou anatomické části těla jako orgány, končetiny a jejich součásti.

Poruchy jsou problémy tělesných funkcí nebo struktur, jako je významná odchylka nebo ztráta.

Aktivita je provádění úkolu nebo úkonu člověkem.

Participace je zapojení do životní situace.

Snížení aktivity (aktivita a její limity) jsou obtíže, které člověk může mít při provádění aktivit.

Omezení participace (participace a její omezení) jsou problémy, které člověk může prožívat při zapojení do životních situací.

Faktory prostředí vytvářejí fyzické, sociální a postojoyé prostředí, ve kterém lidé žijí a vedou své životy.

Přehled těchto konceptů je uveden v Tab. 1 a jsou dále vysvětleny v pracovních pojmech v sekci 5.1. Jak uvádějí tabulky:

- MKF má dvě části, každou se dvěma *komponentami*:

Část 1: Funkční schopnost a disabilita

- (a) Tělesné funkce a struktury
- (b) Aktivity a participace

Část 2: Spolupůsobící faktory

- (c) Faktory prostředí
- (d) Osobní faktory

¹¹ Viz také Příloha 1: Taxonomická a terminologická východiska.

- Každá komponenta může být vyjádřena z *pozitivního* nebo *negativního* hlediska.
- Každá komponenta se skládá z různých domén a uvnitř každé domény z kategorií, které jsou jednotkami této klasifikace. Zdraví a ke zdraví se vztahující stavy člověka jsou popsány výběrem kódu nebo kódů příslušných kategorií a přidáním kvalifikátorů, které jsou numerickými kódy, a upřesňují rozsah nebo velikost výkonu nebo zdravotního postižení v dané kategorii, nebo rozsah příslušného vlivu faktoru prostředí, které je buď *facilitující* (usnadňující) nebo *omezující* (bariérové).

Tab. 1 Přehled MKF

Komponenty	Část 1: Funkční schopnost a disabilita		Část 2: Spolupůsobící faktory	
	Tělesné funkce a struktury	Aktivity a participace	Faktory prostředí	Osobní faktory
Domény	Tělesné funkce Tělesné struktury	Oblasti života (úkoly, úkony)	Vnější vlivy na funkční schopnost a disabilitu	Vnitřní vlivy na funkční schopnost a disabilitu
Konstrukty	Změny v tělesných funkcích (fyziologické) Změny v tělesných strukturách (anatomické)	Kapacita Provedení činnosti ve standardním prostředí Výkon Provedení činnosti v obvyklém prostředí	Facilitující nebo omezující vliv fyzických, sociálních a postojoyých faktorů v daném prostředí	Vliv osobnostních vlastností
Pozitivní hledisko	Funkční a strukturální integrita	Aktivity a participace	Facilitátory	Nelze aplikovat
	Funkční schopnost			
Negativní hledisko	Porucha	Snížení aktivity Omezení participace	Bariéry/překážky	Nelze aplikovat
	Disabilita			

4.1. Tělesné funkce, struktury a poruchy

Definice: **Tělesné funkce** jsou fyziologické funkce tělesných systémů (včetně funkcí psychických).

Tělesné struktury jsou anatomické části těla jako orgány, končetiny a jejich součásti.

Poruchy jsou problémy tělesných funkcí nebo struktur, jako je významná odchylka nebo ztráta.

- (1) Tělesné funkce a tělesné struktury jsou klasifikovány ve dvou samostatných sekcích. Tyto dvě klasifikace jsou navrženy tak, aby se používaly paralelně. Např. tělesné funkce obsahují základní lidské smysly, jako jsou „funkce vidění“, jejichž strukturálním korelátům je „oko a k němu se vztahující struktury“.
- (2) Tělo znamená lidský organizmus jako celek, včetně mozku a jeho funkcí, tj. myšlení. Mentální (nebo psychické) funkce jsou tedy zařazeny pod funkce těla.
- (3) Tělesné funkce a struktury jsou klasifikovány podle tělesných systémů; podle toho nejsou tělesné struktury chápány jako orgány.¹²
- (4) Poruchy struktur mohou být anomálie, defekty, ztráta nebo jiná významná odchylka v tělesných strukturách. Poruchy byly koncipovány v souladu s biologickými vědomostmi na úrovni tkání nebo buněk i na úrovni intracelulární nebo molekulární. Z praktických důvodů však tyto úrovně nebyly zařazeny do uvedeného seznamu.¹³ Klasifikace je však vedena biologickými základy poruch a vytváří tím prostor pro další rozšíření klasifikace na buněčnou nebo molekulární úroveň. Pro uživatele – lékaře je třeba zdůraznit, že poruchy nejsou totéž jako jejich patologický podklad, ale jsou manifestací této patologie.

¹² Ve verzi MKPDH z r. 1980 byl orgán uváděn jako první stupeň, ale definice orgánu není příliš jasná. Oko a ucho jsou tradičně chápány jako orgány; je však těžké určit a definovat jejich hranice, a totéž lze říci o končetinách nebo vnitřních orgánech. Proto u orgánu, který vyvolává dojem, že existuje samostatně nebo že jde o jednotku uvnitř těla, MKF nahrazuje tento pojem termínem „tělesná struktura“.

¹³ Tyto poruchy, kódované v plném znění verze MKF, by měly být poznány

- (5) Poruchy představují odchylku od určitých obecně přijatých populačních měřítek biomedicínských stavů a fungování těla, a popis jejich složek je dán primárně hodnocením fyzických a mentálních výkonů vzhledem k těmto standardům.
- (6) Poruchy mohou být dočasné nebo trvalé; s tendencí ke zhoršení, zlepšení nebo neměnnou, občasně nebo trvalé. Odchylka od normy dané populace může být malá nebo velká a může se během času měnit. Tyto charakteristiky jsou uvedeny v následujících popisech, hlavně v kódech za použití kvalifikátorů za tečkou.
- (7) Poruchy nejsou podmíněny etiologií, nebo tím, jak vznikly. Například ztráta zraku nebo končetiny může být způsobena genetickou abnormalitou nebo úrazem. Přítomnost poruchy v sobě nezbytně zahrnuje příčinu; nicméně příčina nemusí být dostačující k vysvětlení výsledné poruchy. Existuje-li tedy porucha, je to dysfunkce v tělesných funkcích nebo strukturách, ale může se vztahovat k různým chorobám, vadám nebo i fyziologickým stavům.
- (8) Poruchy mohou být částí zdravotního problému nebo jeho vyjádřením, ale nemusí nezbytně znamenat, že nemoc je přítomna nebo že by člověk měl být chápán jako nemocný.
- (9) Poruchy jsou obsažnější ve srovnání s vadami nebo nemocemi; např. ztráta dolní končetiny je porucha struktury těla, ale nikoliv vada nebo nemoc.
- (10) Poruchy mohou vyústit v jiné poruchy; například nedostatek svalové síly může porušit pohybové funkce, srdeční funkce může mít vztah k nedostatečným dýchacím funkcím a porušená percepce může souviset s funkcemi myšlení.
- (11) Některé kategorie komponent tělesných funkcí a struktur se zdánlivě překrývají s kategoriemi MKN-10, zvláště z hlediska symptomů a příznaků. Nicméně důvody k existenci dvou klasifikací jsou odlišné. MKN-10 klasifikuje symptomy ve zvláštních kapitolách, aby dokumentovala morbiditu nebo využití služby, zatímco MKF je ukazují jako funkce těla, které mohou být použity pro prevenci nebo identifikaci potřeb daného pacienta. Nejdůležitější v klasifikaci

nebo známý jiným osobám nebo člověku, ke kterému se porucha vztahuje, a to přímým pozorováním nebo tak, že se sám přímo pozoruje.

tělesných struktur a funkcí v MKF je jejich použití v souvislosti s kategoriemi aktivit a participace.

- (12) Poruchy jsou klasifikovány v kategoriích, které mají přesná identifikační kritéria (tj. jako přítomné nebo chybějící podle prahového stupně). Tato kritéria jsou stejná pro funkce i pro struktury. Jsou to: a) ztráta nebo chybění; b) úbytek; c) přírůstek nebo přebytek; d) odchylka. Jakmile je jednou nějaká porucha přítomná, může být zařazena do stupnice v pojmech, vztahujících se k její závažnosti za použití příslušného obecného kvalifikátoru MKF.
- (13) Faktory prostředí se vzájemně ovlivňují s funkcemi těla; podobná je interakce mezi kvalitou ovzduší a dýcháním, světlem a viděním, zvuky a slyšením, rozptylujícími podněty a pozorností, tvarem povrchu a rovnováhou, vnější teplotou a regulací tělesné teploty.

4.2. Aktivita a participace / snížení aktivity a omezení participace

*Definice: **Aktivita** je provádění úkolu nebo úkonu člověkem.*

***Participace** je zapojení do životní situace.*

***Snížení aktivity** jsou obtíže, které člověk může mít při provádění aktivit.*

***Omezení participace** jsou problémy, které člověk může prožívat při zapojení do životních situací.*

- (1) Domény pro komponenty aktivit a participací jsou uvedeny v samostatném seznamu, který pokrývá všechny oblasti života (od základního učení nebo pozorování až ke složitým oblastem, jako jsou interpersonální jednání nebo zaměstnání). Komponenty mohou být použity k označení (A) „aktivit“ nebo (P) „participace“ nebo obojího. Domény těchto komponent jsou dále blíže určeny dvěma kvalifikátory, a to kvalifikátorem *kapacity a výkonu*. Takto získaná základní data nebo informace se nepřesahují a jsou dostačující (viz Tab. 2).

Tab. 2 Aktivity a participace: informační matice

Domény		Kvalifikátory	
		Výkon	Kapacita
d1	Učení se a aplikace znalostí		
d2	Obecné úkoly a požadavky		
d3	Komunikace		
d4	Mobilita		
d5	Péče o sebe		
d6	Život v domácnosti		
d7	Mezilidská jednání a vztahy		
d8	Hlavní oblasti života		
d9	Život komunitní, sociální a občanský		

- (2) Kvalifikátor *výkonu* popisuje, co a jak člověk dělá ve svém obvyklém prostředí. Poněvadž obvyklé prostředí obsahuje společenské spojení a souvislosti, výkon může být také chápán jako „zapojení do životní situace“ nebo „prožívání zkušenosti“ osobami v aktuálních souvislostech, ve kterých žijí¹⁴. Tyto souvislosti jsou faktory prostředí – všechna hlediska hmotného, sociálního a postojeového světa, který může být kódován s použitím faktorů prostředí.
- (3) Kvalifikátor *kapacity* popisuje schopnost člověka provádět úkol nebo úkon. Tento konstrukt udává nejvyšší pravděpodobný stupeň výkonnosti, kterou daná osoba může dosáhnout v dané doméně

¹⁴ Definice participace přináší koncept „zapojení“. Některé doporučené definice „zapojení“ do něho zahrnují pojmy být účastný, být včleněn nebo angažován v dané oblasti života, být přijat nebo mít přístup k nezbytným zdrojům. V Tab. 2 je jako jediný možný indikátor participace kódován způsob výkonu. To však neznamená, že participace je automaticky stejná jako způsob výkonu. Koncept zapojení by měl být rozlišen od subjektivní zkušenosti zapojení (pocitu „sounáležitosti“). Uživatelé, kteří chtějí kódovat zapojení zvlášť, by se měli obracet na kódovací pokyny v Příloze 2.

v dané chvíli. K posouzení plné schopnosti člověka je třeba mít „standardní“ prostředí, aby se neutralizoval dopad vlivů různých prostředí na schopnost člověka. Toto standardní prostředí může být: a) běžné prostředí, obvykle používané pro posouzení kapacity v testovacích situacích; nebo b) v případech, kde to není možné, prostředí, které může být chápáno jako mající stále stejný vliv. Takové prostředí může být nazýváno „uniformní“ nebo „standardní“. Pak tedy kapacita vyjadřuje schopnost člověka nezávisle na prostředí. Toto nastavení prostředí musí být stejné pro všechny osoby ve všech zemích, aby umožňovalo mezinárodní srovnání. Vlastnosti uniformního nebo standardního prostředí mohou být kódovány v části klasifikace Faktory prostředí. Rozdíl mezi kapacitou a výkonem představuje rozdíl mezi vlivem (dopadem) uniformního a pacientova obvyklého prostředí. To poskytuje užitečná vodítka pro úpravu prostředí člověka, aby se jeho výkon zlepšil.

- (4) Kvalifikátory pro kapacitu i výkon mohou být dále použity s nebo bez pomůcek, s nebo bez pomoci druhé osoby. Ani pomůcky, ani pomoc druhé osoby neodstraní poruchy, mohou však odstranit sníženou výkonnost ve specifických doménách. Tento typ kódování je zvláště užitečný pro určení omezení funkční schopnosti, pokud nejsou používány pomůcky (viz doporučení kódování v Příloze 2).
- (5) Obtíže nebo problémy v těchto doménách se mohou objevit, pokud jde o kvalitativní nebo kvantitativní změnu ve způsobu, jakým jsou v dané doméně příslušné funkce prováděny. *Snížení (limit)* nebo *omezení (restrikce)* jsou posuzovány proti obecně přijatým populačním měřítkům. Standard nebo norma, se kterou jsou kapacita a výkon člověka srovnávány, je ta, kterou má člověk bez podobných zdravotních problémů (nemoc, vada nebo úraz atd.). Snížení nebo omezení představují rozdíl mezi pozorovaným a očekávaným provedením. Očekávané provedení je obecná norma běžné populace, která představuje zkušenost lidí bez specifických zdravotních problémů. Stejná norma se používá v kvalifikátoru kapacity, tedy lze odvodit, jak může být upraveno prostředí, aby se výkon zvýšil.
- (6) Problémy v provedení (výkonu) mohou vyplývat přímo ze sociálního prostředí, zvláště když člověk nemá poruchu. Například jedinec, který je HIV pozitivní bez jakéhokoliv příznaku nebo projevů nemoci, nebo někdo s genetickou predispozicí k určité chorobě, nemusí mít projev žádné poruchy, může mít dostatečnou kapacitu k práci, přesto ji však nemůže vykonávat, poněvadž je mu odíráán přístup k určitým službám, je diskriminován nebo stigmatizován.

- (7) Je nesnadné rozlišit mezi „aktivitami“ a „participací“ podle domén v komponentách aktivit a participace. Podobně při rozlišování mezi „individuálními“ a „společenskými“ hledisky na základě domén nebylo možné zachytit mezinárodní rozdíly a rozdílné přístupy profesionálů a teoretiků. Proto MKF poskytuje jediný seznam, který umožňuje uživatelům rozlišovat aktivity (A) i participaci (P) ve své práci podle vlastního uvážení. V podstatě jsou čtyři cesty, jak to provést:
- (a) označit některé domény jako aktivity a ostatní jako participace a nepřipustit žádné přesahování;
 - (b) stejně jako a), ale připustit částečné přesahování;
 - (c) označit detailně všechny domény jako aktivity a širokou kategorii hlavních titulků jako participaci;
 - (d) použít všechny domény v obojí podobě – jako aktivity i jako participace.

4.3. Spolupůsobící faktory

Spolupůsobící faktory představují ucelené pozadí života člověka. Obsahují dvě komponenty: faktory prostředí a osobní faktory, které mohou mít vliv na zdravotní problémy člověka a na stavy, které se ke zdraví vztahují:

Faktory prostředí tvoří fyzické, sociální a postojevé prostředí, ve kterém lidé žijí svůj život. Jde o vnější faktory vzhledem ke člověku, mohou mít pozitivní nebo negativní vliv na individuální způsob provádění činností jako člena společnosti (výkon), na jeho kapacitu zvládat úkony nebo úkoly, nebo na funkce těla nebo struktury daného člověka.

- (1) Faktory prostředí jsou v klasifikaci zaměřené na dvě různé úrovně:
 - (a) *jedinec* – ve svém bezprostředním prostředí, včetně takového, jako je domov, pracoviště nebo škola. Na tomto stupni obsahuje fyzikální a materiální prvky prostředí, s nímž člověk přichází bezprostředně do styku, ale také přímé kontakty s ostatními lidmi, jako je rodina, známí, vrstevníci i cizí lidé.
 - (b) *společnost* – formální i neformální společenské struktury, služby a překlenovací a přibližující systémy v komunitě, které mají na lidi vliv. Tento stupeň obsahuje organizace a služby, které se vztahují k pracovnímu prostředí, aktivitám komunity, státním

úřadům, komunikačním a transportním službám a sociální informační síti, a dále k zákonům, nařízením, formálním i neformálním řádům, postojům a ideologiím.

- (2) Faktory prostředí společně působí s komponentami tělesných funkcí a strukturami a aktivitami a participací. Povaha a rozsah interakce pro každou komponentu by měly být rozpracovány v budoucích vědeckých pracích. Disabilita je považována za výstup nebo důsledek složitého vztahu mezi zdravotními problémy člověka a osobními faktory a faktory vnějšími, které představují okolnosti, ve kterých člověk žije. Vzhledem k těmto vztahům mohou mít různá prostředí velmi rozdílný vliv na téhož člověka s danými zdravotními problémy. Prostředí s bariérami nebo bez facilitačních prvků může omezit výkon člověka; jiná prostředí, která jsou více facilitační, mohou jeho výkon zvýšit. Společnost může omezovat výkon člověka, poněvadž buď vytváří bariéry (např. nepřístupné budovy), nebo nezajišťuje facilitační prvky (např. nedostupnost asistivních pomůcek).

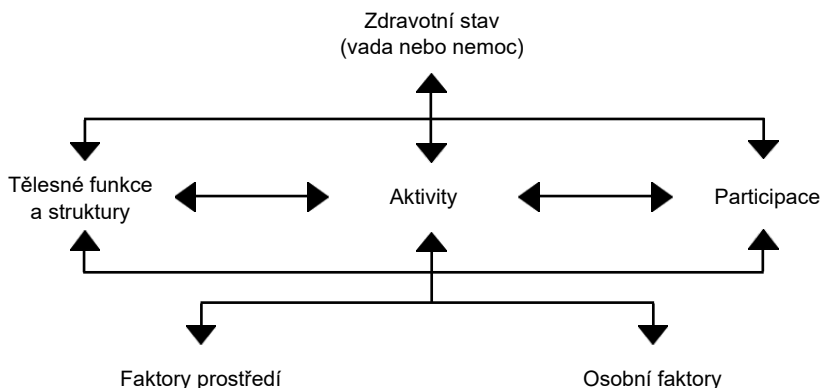
Osobní faktory jsou individuálním zázemím pro život člověka a skládají se z vlastností individua, které nejsou součástí zdravotních problémů, nebo zdravotního stavu. Těmito faktory mohou být pohlaví, rasa, věk, ostatní zdravotní problémy, zdatnost, životní styl, zvyky, výchova, způsob chování, sociální zázemí, vzdělání, povolání, minulé a současné zkušenosti (životní zážitky z minulosti a spolupůsobící události), nadřazené vzory chování a způsob života, individuální psychické vlastnosti a charakteristiky, vše, co může hrát roli v disabilitě na jakékoli úrovni. Osobní faktory nejsou v MKF klasifikovány, nicméně jsou včleněny do Schématu 1, aby se ukázal jejich přínos, který může mít vliv na výsledek nejrůznějších zásahů.

5. Model funkční schopnosti a disability

5.1. Proces funkční schopnosti a disability

MKF nevytváří model „procesu“ funkční schopnosti a disability jako klasifikaci. Může být ale použita k popisu tohoto procesu jako prostředek pro mapování různých konstruktů a domén. Tím je dosaženo pohledu z více perspektiv na klasifikaci funkční schopnosti a disability a na vzájemně se ovlivňující procesy. Poskytuje „stavební kameny“ pro uživatele, kteří chtějí vytvářet modely a studie z různých pohledů na tento proces. MKF tak může být chápána jako jazyk: text, který je s jeho pomocí vytvářen, závisí na uživateli, jejich tvořivosti a vědeckém zaměření. Pro lepší zviditelnění a pochopení množství vzájemných interakcí různých komponent je v tom směru velmi užitečné Schéma 1.¹⁵

Schéma 1 Interakce mezi komponentami MKF

¹⁵ MKF se podstatně liší od verze MKPDH z r. 1980 tím, že zdůrazňuje interakce mezi funkční schopností a disability. Je třeba uvést, že jakýkoliv diagram je vždy nedokonalý a náchylný k nesprávnému podání, poněvadž jde o složité, vzájemné interakce v multidimenzionálním modelu. Model je nakreslen tak, aby ilustroval mnohočetnost interakcí. Zdůraznění i dalších důležitých pohledů je jistě možné. Interpretace interakcí mezi různými komponentami a konstrukty se může lišit (například vliv faktorů prostředí na tělesné funkce bude jistě jiný než vliv na participaci).

Podle tohoto schématu je funkční schopnost jedince ve specifické doméně interakcí nebo komplexem vztahů mezi zdravotním problémem a spolupůsobícími faktory, tj. faktory prostředí a osobními faktory. Jde o dynamickou interakci těchto entit: působení jedné entity obsahuje potenciál k modifikaci jedné nebo více entit. Tyto interakce jsou specifické, a ne vždy předvídatelné. Působí ve dvou směrech; přítomnost zdravotního postižení může současně vytvářet zdravotní problém. Je často rozumné odvozovat snížení kapacity z jedné či více poruch, nebo omezení výkonu z jednoho či více aktivit a jejich limitů. Je nicméně důležité shromažďovat data nezávisle na těchto situacích a konstruktech a potom využít asociací a příčinných spojení mezi nimi. K popsání zážitku plného zdraví, jsou užitečné všechny komponenty. Člověk například:

- může mít zdravotní postižení bez snížení kapacity (zohydění u lepry nemusí mít vliv na kapacitu uvedené osoby);
- může mít problémy s provedením výkonu a snížením kapacity bez evidentních zdravotních poruch (omezený výkon při denních činnostech, způsobený řadou nemocí);
- může mít problémy při provádění výkonu bez zdravotního postižení nebo omezení kapacity (HIV-pozitivní člověk nebo bývalý pacient, který překonal psychické onemocnění, je stigmatizován nebo diskriminován v interpersonálních vztazích nebo zaměstnání);
- může mít snížení kapacity bez asistence (bez pomoci druhé osoby) a nemá problémy s prováděním výkonů ve svém obvyklém prostředí (např. člověk s omezenou pohyblivostí může být vybaven asistivními pomůckami, které mu umožní pohyb z místa na místo);
- může mít zkušenost určitého stupně vlivu ve smyslu zhoršení (nedostatečné zatěžování končetin může způsobit svalovou atrofii; umístění do ústavu může vyústit ve ztrátu společenských dovedností).

Ukázky případů v Příloze 4 dále ilustrují možnosti interakcí mezi jednotlivými konstrukty.

Schéma 1 ukazuje roli spolupůsobících faktorů, což jsou faktory prostředí a osobní faktory, které se v procesu uplatňují. Tyto faktory spolupůsobí na člověka se zdravotními problémy a determinují stupeň a rozsah jeho fungování. Faktory prostředí jsou vnější vzhledem k dané osobě (tj. postoje společnosti, charakter architektury, právní systém) a jsou tříděny

v klasifikaci faktorů prostředí. Osobní faktory naproti tomu nejsou klasifikovány v současné verzi MKF. Mohou obsahovat pohlaví, rasu, věk, zdatnost, životní styl, zvyklosti, výchovu a jiné takové faktory. Jejich posouzení je ponecháno na uživateli.

5.2. Lékařské a sociální modely

K vysvětlení disability a funkční schopnosti byly navrženy různé varianty koncepčních modelů¹⁶. Mohou vyjadřovat dialektický vztah mezi „lékařským modelem“ a „sociálním modelem“.

Lékařský model vidí disability jako problémy dané osoby způsobené přímo chorobou, traumatem nebo jinými zdravotními problémy, které vyžadují lékařskou péči, zajištěnou léčením jedince prostřednictvím odborníků. Management disability je chápán jako léčení nebo přizpůsobení se člověka a změny chování. Lékařská péče je chápána jako hlavní východisko a v politické rovině je základní odpověď dána modifikací nebo reformou politiky zdravotní péče.

Sociální model disability vidí východisko především jako sociálně vytvořený problém a zásadně jako předmět plné integrace člověka do společnosti. Disability nejsou vlastnosti jedince, ale spíše komplex sdružených podmínek, z nichž mnohé jsou vytvářeny společenským prostředím. Proto zvládnutí tohoto problému vyžaduje sociální aktivitu a je to kolektivní odpovědnost společnosti, která v širokém měřítku vytváří modifikace prostředí, nezbytné pro plnou účast osob s disability ve všech oblastech společenského života. Východisko je tedy postoj nebo ideologie, vyžadující sociální změny, které se na politické úrovni stávají otázkou lidských práv. Pro tento model je zdravotní postižení politické téma.

MKF je založena na propojení těchto dvou různých modelů. Aby bylo dosaženo propojení různých aspektů funkční schopnosti, je využíván „biopsychosociální“ přístup. MKF se pokouší dosáhnout syntézy a používá k tomu propojený pohled na rozdílná hlediska zdraví z pohledu biologického, individuálního a sociálního.¹⁷

¹⁶ Pojem „model“ je zde chápán jako konstrukt nebo paradigma, čímž se liší od použití tohoto pojmu v předchozím oddílu.

¹⁷ Viz též Příloha 5.

6. Použití MKF

MKF je klasifikací funkční schopnosti člověka a disability. Systematicky seskupuje zdraví a ke zdraví se vztahující domény. Uvnitř každé komponenty jsou domény seskupovány podle svých společných charakteristik (jako je jejich původ, typ nebo podobnosti) a seřazovány smysluplným způsobem. Klasifikace byla uspořádána podle řady principů, které odkazují na vzájemné vztahy jednotlivých stupňů a na hierarchii klasifikace (systém úrovní). Nicméně některé kategorie v MKF jsou uspořádány způsobem nehierarchickým, bez řazení, ale jako rovnocenné součásti.

Následující strukturální sestavy klasifikace jsou nosné při svém použití.

- (1) MKF poskytuje standardní praktické definice zdraví a ke zdraví se vztahujících domén, na rozdíl od „domáckých“ definic zdraví. Definice popisují podstatné atributy každé domény (tj. kvality, vlastnosti a vztahy) a obsahují informaci o tom, co je a co není včleněno v každé doméně. Definice obsahují základní body pro posouzení, takže mohou být převáděny do formy dotazníků. A naopak – výsledky z existujících hodnotících metod mohou být kódovány v pojmech MKF. Například „funkce vidění“ jsou definované v pojmech funkcí vidění tvarů, obrysů, různých vzdáleností, používání jednoho oka nebo obou očí, takže závažnost zrakových obtíží může být v pojmech těchto měřítek kódována jako lehká, středně těžká, těžká nebo úplná porucha ve vztahu k těmto parametrům.
- (2) MKF používá alfanumerický systém, ve kterém jsou písmena *b*, *s*, *d*, a *e* používána k označení tělesných funkcí, tělesných struktur, aktivit a participací a faktorů prostředí. Po těchto písmenech následuje numerický kód, který začíná číslem kapitoly (jedna číslice), následována druhým stupněm (dvě číslice) a třetí a čtvrtý stupeň (další číslice pro každý stupeň).
- (3) Kategorie MKF jsou rozděleny do „skupin“, tak aby rozsáhlejší kategorie obsahovaly detailnější subkategorie. (Například kapitola 4 v aktivitách a participacích – Mobilita obsahuje samostatné podkategorie popisující stoj, sed, chůzi, nošení předmětů atd.). Krátká (stručná) verze má dvoustupňový kód, zatímco plná (detailní) verze zahrnuje čtyři stupně. Kódy krátké verze a plné verze jsou v souladu a krátká verze může být *z plné verze vyčleněna*.

- (4) Kterýkoliv jedinec může mít řetěz kódů v každé úrovni; ty mohou být vzájemně nezávislé nebo mohou mít vzájemné vztahy.
- (5) Kódy MKF jsou kompletní jen tehdy, když je přítomen *kvalifikátor*, který označuje velikost stupně zdraví (tj. závažnost problému). Kvalifikátory jsou kódovány jako jedno, dvě nebo více čísel za tečkou (nebo oddělovačem). Použití jakéhokoliv kódu by mělo zahrnovat přinejmenším jeden kvalifikátor. Bez kvalifikátorů kódy nemají smysl.
- (6) První kvalifikátor pro tělesné funkce a struktury, kvalifikátory pro způsob výkonu a kapacity, pro aktivity a participaci, a první kvalifikátor pro faktory prostředí – ty všechny popisují stupeň problémů, které se k daným komponentám vztahují.
- (7) Všechny komponenty klasifikované v MKF (tělesné funkce a struktury, aktivity a participace a faktory prostředí) jsou kvantifikovány při použití stejné všeobecné škály. Obtíž je v závislosti na použité části klasifikace míněna porucha, snížení, omezení, nebo bariera. Příslušná kvalifikující slova, jak jsou uvedena níže, by měla být vybrána podle relevantních (pro pacienta důležitých) domén klasifikace (kde xxx je míněno číslo domény ve dvoustupňové klasifikaci). Aby byla tato kvantifikace užívána jednotně, bude nutné vytvořit vědecky podložené hodnotící postupy. Široké rozmezí procent je poskytnuto pro ty případy, kde jsou k dispozici kalibrované hodnotící nástroje nebo standardy, aby kvantifikovaly poruchu, snížení kapacity, omezení výkonu nebo bariéru. Například když není „žádný problém“ nebo je „úplný problém“, je kódování v hranici omylu do 5 %. „Středně těžký problém“ se definuje jako poloviční čas nebo polovina škály úplné obtíže. Procenta je nutno kalibrovat v různých doménách ve vztahu ke standardům příslušné populace jako percentily.

xxx.0	žádný problém	(nepřítomný, zanedbatelný...)	0–4 %
xxx.1	lehký problém	(mírný, nízký...)	5–24 %
xxx.2	středně těžký problém	(střední, zřetelný...)	25–49 %
xxx.3	těžký problém	(vysoký, extrémní...)	50–95 %
xxx.4	úplný problém	(totální...)	96–100 %
xxx.8	nelze určit		
xxx.9	nelze aplikovat		

- (8) V případě faktorů prostředí může být první kvalifikátor použit tak, že určuje rozsah pozitivního efektu prostředí, tj. facilitátorů, nebo rozsah negativního efektu, tj. bariér. V obou případech je stejná škála, 0–4, jenom facilitační efekt je označen tak, že místo desetinné tečky se uvede označení +: např. e110+2. Faktory prostředí mohou být kódovány jako (a) ke každému konstruktu jednotlivě, nebo (b) celkově, bez reference k jednotlivým konstruktům. První pojetí je výhodnější, poněvadž vystihuje označení vlivu mnohem jasněji.
- (9) Přídavné kvalifikátory: Pro různé uživatele je užitečné přidat další druhy informací při kódování každé položky. Existuje několik přídatných užitečných kvalifikátorů. Tab. 3 uvádí detaily kvalifikátorů pro každou komponentu, ale mohou být vytvořeny i další kvalifikátory.
- (10) Popisy zdraví a ke zdraví se vztahující domény informují o jejich použití v danou chvíli (tj. jako momentka). Nicméně užitím ve více časových momentech je možno popsat průběh procesu v delším časovém úseku.
- (11) V MKF jsou zdraví člověka a stavy ke zdraví se vztahující dány řadou kódů, které obsahují dvě části klasifikace. Největší počet kódů na osobu může být 34 na úrovni jednostupňové klasifikace (8 – Tělesné funkce, 8 – Tělesné struktury, 9 – Výkon, 9 – Kapacita). Obdobně u dvoustupňové klasifikace je celkový počet kódů 429. Na ještě detailnějších stupních tyto kódy dosahují až 1323 položek¹⁸. Při použití MKF v reálném životě by mělo být množství 3–18 kódů adekvátní, aby byl případ dostatečně přesně popsán ve dvoustupňové klasifikaci (tříčíselně). Obecně podrobnější čtyřstupňová verze je používána na specializovaných pracovištích (jako jsou rehabilitační hodnocení výsledků, geriatrické atd.), kdežto dvoustupňová klasifikace může být použita k přehledům a klinickému vyhodnocení výsledků.

Další návody ke kódování jsou uvedeny v Příloze 2. Uživatelům se velmi naléhavě doporučuje, aby absolvovali výcvik v klasifikaci prostřednictvím WHO a v síti jeho spolupracujících center.

¹⁸ Počty kategorií odpovídají této aktualizované verzi MKF, které se liší od předchozí verze.

Tab. 3 Kvalifikátory

Komponenty	První kvalifikátor	Druhý kvalifikátor
Tělesné funkce (b)	Obecný kvalifikátor s negativní stupnicí, používaný k určení rozsahu nebo velikosti poruchy Příklad: b167.3 udává závažnou poruchu ve specifických mentálních funkcích jazyka	Žádný
Tělesné struktury (s)	Obecný kvalifikátor s negativní stupnicí, používaný k určení rozsahu nebo velikosti poruchy Příklad: s730.3 udává těžkou poruchu horní končetiny	Druhý kvalifikátor udává určení změny, vztahující se k tělesné struktuře 0 Žádná změna struktury 1 Úplná ztráta 2 Částečná ztráta 3 Přídavná část 4 Abnormální rozměry 5 Porušení kontinuity 6 Změna pozice 7 Kvalitativní změny struktury, včetně nahromadění tekutiny 8 Nelze určit 9 Nelze aplikovat Příklad: s730.32 udává částečnou ztrátu horní končetiny
Aktivity a participace (d)	Výkon Obecný kvalifikátor Problém osoby v jejím obvyklém prostředí Příklad: d5101.1_ udává mírné obtíže při mytí celého těla, při použití pomůcek, které jsou pro osobu v jejím prostředí běžně dostupné	Kapacita Obecný kvalifikátor Snížení kapacity, pokud není asistence Příklad: d5101._2 udává středně těžké obtíže při mytí celého těla, bez použití pomůcek nebo bez pomoci druhé osoby
Faktory prostředí (e)	Obecný kvalifikátor s negativní nebo pozitivní stupnicí, určující rozsah bariér nebo facilitátorů. Příklad: e130.2 udává, že pomůcky pro vzdělávání jsou středně těžké bariéry. Naopak e130+2 udává, že pomůcky pro vzdělávání jsou středně facilitující.	Žádný

Schválení MKF k mezinárodnímu používání na 54. Světovém zdravotnickém shromáždění

Rezoluce WHA 54.21 zní následovně:

Padesáté čtvrté Světové zdravotnické shromáždění

1. SCHVALUJE druhé vydání Mezinárodní klasifikace poruch, disability a handicapů (MKPDH) s názvem Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví, od nyníška zkráceně MKF;
2. VYBÍZÍ členské státy, aby podle potřeby používaly MKF ve svém výzkumu, dohledu a podávání zpráv, s přihlédnutím ke specifické situaci v členských státech, zvláště z pohledu budoucích možných revizí;
3. ŽÁDÁ generálního ředitele, aby zajistil členským státům na jejich žádost podporu při využívání MKF.

Jednostupňová klasifikace

Seznam názvů kapitol v klasifikaci

TĚLESNÉ FUNKCE	73
KAPITOLA 1 MENTÁLNÍ FUNKCE	74
KAPITOLA 2 SMYSLOVÉ FUNKCE A BOLEST.....	91
KAPITOLA 3 FUNKCE HLASU A ŘEČI	101
KAPITOLA 4 FUNKCE KARDIOVASKULÁRNÍHO, HEMATOLOGICKÉHO, IMUNITNÍHO A DÝCHACÍHO SYSTÉMU	104
KAPITOLA 5 FUNKCE ZAŽÍVACÍHO, METABOLICKÉHO A ENDOKRINNÍHO SYSTÉMU	112
KAPITOLA 6 UROGENITÁLNÍ A REPRODUKČNÍ FUNKCE.....	121
KAPITOLA 7 FUNKCE NEUROMUSKULOSKELETÁLNÍ A FUNKCE VZTAHUJÍCÍ SE K POHYBU	126
KAPITOLA 8 FUNKCE KŮŽE A PŘIDRUŽENÝCH STRUKTUR	137
TĚLESNÉ STRUKTURY	139
KAPITOLA 1 STRUKTURY NERVOVÉHO SYSTÉMU.....	141
KAPITOLA 2 OKO, UCHO A PŘÍSLUŠNÉ STRUKTURY	143
KAPITOLA 3 STRUKTURY VZTAHUJÍCÍ SE K HLASU A ŘEČI	145
KAPITOLA 4 STRUKTURY KARDIOVASKULÁRNÍHO, IMUNITNÍHO A DÝCHACÍHO SYSTÉMU	147
KAPITOLA 5 STRUKTURY VZTAHUJÍCÍ SE K ZAŽÍVÁNÍ, METABOLIZMU A ENDOKRINNÍMU SYSTÉMU.....	149
KAPITOLA 6 STRUKTURY VZTAHUJÍCÍ SE K UROGENITÁLNÍMU A REPRODUKČNÍMU SYSTÉMU	150
KAPITOLA 7 STRUKTURY VZTAHUJÍCÍ SE K POHYBU	152
KAPITOLA 8 KŮŽE A K NÍ SE VZTAHUJÍCÍ STRUKTURY	156

AKTIVITY A PARTICIPACE.....	159
KAPITOLA 1 UČENÍ SE A APLIKACE ZNALOSTÍ	161
KAPITOLA 2 OBECNÉ ÚKOLY A POŽADAVKY	170
KAPITOLA 3 KOMUNIKACE.....	174
KAPITOLA 4 MOBILITA	181
KAPITOLA 5 PÉČE O SEBE	194
KAPITOLA 6 ŽIVOT V DOMÁCNOSTI	199
KAPITOLA 7 MEZILIDSKÁ JEDNÁNÍ A VZTAHY.....	207
KAPITOLA 8 HLAVNÍ OBLASTI ŽIVOTA.....	213
KAPITOLA 9 ŽIVOT KOMUNITNÍ, SOCIÁLNÍ A OBČANSKÝ.....	218
FAKTORY PROSTŘEDÍ.....	223
KAPITOLA 1 PRODUKTY A TECHNOLOGIE.....	225
KAPITOLA 2 PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ A ČLOVĚKEM ZPŮSOBENÉ ZMĚNY V PROSTŘEDÍ	237
KAPITOLA 3 PODPORA A VZTAHY	243
KAPITOLA 4 POSTOJE.....	246
KAPITOLA 5 SLUŽBY, SYSTÉMY A PRINCIPY ŘÍZENÍ.....	249

Dvoustupňová klasifikace

**Seznam názvů kapitol
a první stupeň větvení
v klasifikaci**

TĚLESNÉ FUNKCE	73
KAPITOLA 1 MENTÁLNÍ FUNKCE	74
<i>Komplexní mentální funkce (b110–b139).....</i>	<i>74</i>
b110 Funkce vědomí.....	74
b114 Orientační funkce	75
b117 Intelektuální funkce	76
b122 Komplexní psychosociální funkce	76
b126 Temperament a funkce osobnosti.....	76
b130 Funkce energie a řízení	78
b134 Funkce spánku.....	79
b139 Komplexní mentální funkce, jiné určené a neurčené.....	79
<i>Specifické mentální funkce (b140–b189).....</i>	<i>80</i>
b140 Funkce pozornosti.....	80
b144 Funkce paměti	81
b147 Psychomotorické funkce	82
b152 Funkce emocionální	83
b156 Funkce vnímání.....	83
b160 Funkce myšlení.....	84
b164 Kognitivní funkce vyšších úrovní	85
b167 Mentální funkce jazyka.....	87
b172 Funkce početní.....	89
b176 Mentální funkce řídicí složité pohyby.....	89
b180 Uvědomování si vlastní identity a funkce času	89
b189 Specifické mentální funkce, jiné určené a neurčené.....	90

b198	Mentální funkce, jiné určené	90
b199	Mentální funkce, neurčené	90
KAPITOLA 2 SMYSLOVÉ FUNKCE A BOLEST'		91
<i>Zrak a přidružené funkce (b210–b229)</i>		91
b210	Funkce zraku	91
b215	Funkce struktur souvisejících s okem.....	93
b220	Vnímání spojené s okem a připojenými strukturami	94
b229	Zrak a přidružené funkce, jiné určené a neurčené.....	94
<i>Sluch a vestibulární funkce (b230–b249)</i>		94
b230	Funkce sluchu.....	94
b235	Vestibulární funkce.....	95
b240	Vnímání spojené se sluchem a vestibulární funkcí.....	95
b249	Sluch a vestibulární funkce, jiné určené a neurčené	96
<i>Další smyslové funkce (b250–b279)</i>		96
b250	Funkce chuti	96
b255	Funkce čichu.....	96
b260	Proprioceptivní funkce	96
b265	Dotykové funkce.....	97
b270	Smyslové funkce vztahující se k teplotě a jiným podnětům	97
b279	Další smyslové funkce, jiné určené a neurčené	98
<i>Bolest (b280–b289)</i>		98
b280	Vnímání bolesti	98
b289	Vnímání bolesti, jiné určené a neurčené.....	100
b298	Smyslové funkce a bolest, jiné určené	100
b299	Smyslové funkce a bolest, neurčené	100

KAPITOLA 3 FUNKCE HLASU A ŘEČI	101
b310 Funkce hlasu	101
b320 Funkce artikulace	101
b330 Funkce plynulosti a rytmičnosti řeči	102
b340 Funkce alternativní vokalizace	102
b398 Funkce hlasu a řeči, jiné určené	103
b399 Funkce hlasu a řeči, neurčené	103
KAPITOLA 4 FUNKCE KARDIOVASKULÁRNÍHO, HEMATOLOGICKÉHO, IMUNITNÍHO A DÝCHACÍHO SYSTÉMU	104
<i>Funkce kardiovaskulárního systému (b410–b429)</i>	104
b410 Funkce srdce	104
b415 Funkce cév	105
b420 Funkce krevního tlaku	106
b429 Funkce kardiovaskulárního systému, jiné určené a neurčené	106
<i>Funkce hematologického a imunitního systému (b430–b439)</i>	106
b430 Funkce hematologického systému	106
b435 Funkce imunitního systému	107
b439 Funkce hematologického a imunitního systému, jiné určené a neurčené	108
<i>Funkce dýchacího systému (b440–b449)</i>	108
b440 Funkce dýchací	108
b445 Funkce dýchacích svalů	109
b449 Funkce dýchacího systému, jiné určené a neurčené	109

<i>Další funkce vnímání kardiovaskulárního a dýchacího systému (b450–b469)</i>	109
b450 Další funkce dýchacího systému.....	109
b455 Funkce tolerance cvičení	110
b460 Funkce spojené s pocity kardiovaskulárními a dechovými	111
b469 Další funkce vnímání kardiovaskulárního a dýchacího systému, jiné určené a neurčené	111
b498 Funkce kardiovaskulárního, hematologického, imunitního a dýchacího systému, jiné určené.....	111
b499 Funkce kardiovaskulárního, hematologického, imunitního a dýchacího systému, neurčené.....	111
KAPITOLA 5 FUNKCE ZAŽÍVACÍHO, METABOLICKÉHO A ENDOKRINNÍHO SYSTÉMU.....	112
<i>Funkce vztahující se k zaživacímu systému (b510–b539)</i>	<i>112</i>
b510 Funkce přijímání potravy.....	112
b515 Zaživací funkce	114
b520 Funkce asimilační.....	115
b525 Funkce defekační	115
b530 Funkce udržování hmotnosti.....	116
b535 Pocity spojené se zaživacím systémem.....	116
b539 Funkce vztahující se k zaživacímu systému, jiné určené a neurčené	116
<i>Funkce vztahující se k metabolismu a endokrinnímu systému (b540–b559)</i>	<i>117</i>
b540 Hlavní metabolické funkce.....	117
b545 Funkce rovnováhy vody, minerálů a elektrolytů v těle .	118
b550 Termoregulační funkce	119

b555	Funkce endokrinních žláz.....	119
b559	Funkce vztahující se k metabolismu a endokrinnímu systému, jiné určené.....	120
b598	Funkce zaživacího, metabolického a endokrinního systému, jiné určené.....	120
b599	Funkce zaživacího, metabolického a endokrinního systému, neurčené.....	120
KAPITOLA 6 UROGENITÁLNÍ A REPRODUKČNÍ FUNKCE.....		121
<i>Urinární funkce (b610–b639)</i>		121
b610	Funkce vylučování moči.....	121
b620	Funkce močení.....	121
b630	Pocity spojené s močovými funkcemi.....	122
b639	Urinární funkce, jiné určené a neurčené.....	122
<i>Pohlavní a reprodukční funkce (b640–b679)</i>		122
b640	Sexuální funkce.....	122
b650	Menstruační funkce.....	123
b660	Funkce rozmnožovací.....	124
b670	Pocity spojené s pohlavními a reprodukčními funkcemi.....	125
b679	Pohlavní a reprodukční funkce, jiné určené a neurčené.....	125
b698	Urogenitální a reprodukční funkce, jiné určené.....	125
b699	Urogenitální a reprodukční funkce, neurčené.....	125
KAPITOLA 7 FUNKCE NEUROMUSKULOSKELETÁLNÍ A FUNKCE VZTAHUJÍCÍ SE K POHYBU.....		126
<i>Funkce kloubů a kostí (b710–b729)</i>		126
b710	Funkce kloubní hybnosti.....	126
b715	Funkce kloubní stability.....	126

b720	Funkce hybnosti kostí.....	127
b729	Funkce kloubů a kostí, jiné určené a neurčené	127
	<i>Funkce svalů (b730–b749).....</i>	<i>128</i>
b730	Funkce svalové síly	128
b735	Funkce svalového tonu.....	129
b740	Funkce svalové vytrvalosti	131
b749	Funkce svalů, jiné určené a neurčené	131
	<i>Pohybové funkce (b750–b789)</i>	<i>132</i>
b750	Funkce motorického reflexu.....	132
b755	Funkce mimovolních pohybových reakcí.....	132
b760	Funkce kontroly volní hybnosti.....	133
b761	Samovolné (spontánní) pohyby.....	134
b765	Funkce mimovolní hybnosti	134
b770	Funkce vzorů chůze	135
b780	Funkce vztahující se k pocitům ze svalů a pohybů	135
b789	Pohybové funkce, jiné určené a neurčené.....	136
b798	Funkce neuromuskuloskeletální a funkce vztahující se k pohybu, jiné určené	136
b799	Funkce neuromuskuloskeletální a funkce vztahující se k pohybu, neurčené.....	136
	KAPITOLA 8 FUNKCE KŮŽE A PŘIDRUŽENÝCH STRUKTUR	137
	<i>Funkce kůže (b810–b849).....</i>	<i>137</i>
b810	Protektivní funkce kůže	137
b820	Reparační funkce kůže	137
b830	Ostatní funkce kůže.....	137
b840	Vnímání vztahující se ke kůži.....	137

b849	Funkce kůže, jiné určené a neurčené	137
	<i>Funkce vlasů a nehtů (b850–b869)</i>	138
b850	Funkce vlasů	138
b860	Funkce nehtů	138
b869	Funkce vlasů a nehtů, jiné určené a neurčené	138
b898	Funkce kůže a přidružených struktur, jiné určené	138
b899	Funkce kůže a přidružených struktur, neurčené	138

TĚLESNÉ STRUKTURY 139

KAPITOLA 1 STRUKTURY NERVOVÉHO SYSTÉMU

 141

§110	Struktury mozku	141
§120	Mícha a přidružené struktury	141
§130	Struktury mozkových blan	142
§140	Struktury sympatického nervového systému	142
§150	Struktury parasympatického nervového systému	142
§198	Struktury nervového systému, jiné určené	142
§199	Struktury nervového systému, neurčené	142

KAPITOLA 2 OKO, UCHO A PŘÍSLUŠNÉ STRUKTURY

 143

§210	Struktury očníce	143
§220	Struktury oční koule	143
§230	Struktury okolí oka	143
§240	Struktury vnějšího ucha	143
§250	Struktury středního ucha	144
§260	Struktury vnitřního ucha	144

§298	Oko, ucho a příslušné struktury, jiné určené.....	144
§299	Oko, ucho a příslušné struktury, neurčené.....	144
KAPITOLA 3 STRUKTURY VZTAHUJÍCÍ SE K HLASU A ŘEČI.....		145
§310	Struktury nosu	145
§320	Struktury úst.....	145
§330	Struktury hltanu.....	146
§340	Struktury hrtanu	146
§398	Struktury vztahující se k hlasu a řeči, jiné určené	146
§399	Struktury vztahující se k hlasu a řeči, neurčené.....	146
KAPITOLA 4 STRUKTURY KARDIOVASKULÁRNÍHO, IMUNITNÍHO A DÝCHACÍHO SYSTÉMU.....		147
§410	Struktury kardiovaskulárního systému.....	147
§420	Struktury imunitního systému.....	147
§430	Struktury dýchacího systému	148
§498	Struktury kardiovaskulárního, imunitního a dýchacího systému, jiné určené.....	148
§499	Struktury kardiovaskulárního, imunitního a dýchacího systému, neurčené.....	148
KAPITOLA 5 STRUKTURY VZTAHUJÍCÍ SE K ZAŽÍVÁNÍ, METABOLIZMU A ENDOKRINNÍMU SYSTÉMU		149
§510	Struktury slinných žláz	149
§520	Struktury jícnu	149
§530	Struktury žaludku.....	149
§540	Struktury střeva	149
§550	Struktury slinivky břišní	149
§560	Struktury jater	149

§570	Struktury žlučníku a žlučvodů	149
§580	Struktury endokrinních žláz	149
§598	Struktury vztahující se k zažívání, metabolismu a endokrinnímu systému, jiné určené	149
§599	Struktury vztahující se k zažívání, metabolismu a endokrinnímu systému, neurčené.....	149
KAPITOLA 6 STRUKTURY VZTAHUJÍCÍ SE K UROGENITÁLNÍMU A REPRODUKČNÍMU SYSTÉMU		150
§610	Struktury močového systému	150
§620	Struktury pánevního dna	150
§630	Struktury reprodukčního systému.....	150
§698	Struktury vztahující se k urogenitálnímu a reprodukčnímu systému, jiné určené.....	151
§699	Struktury vztahující se k urogenitálnímu a reprodukčnímu systému, neurčené.....	151
KAPITOLA 7 STRUKTURY VZTAHUJÍCÍ SE K POHYBU		152
§710	Struktury hlavy a krční krajiny	152
§720	Struktury oblasti ramenní	152
§730	Struktury horní končetiny.....	152
§740	Struktury oblasti pánevní.....	153
§750	Struktury dolní končetiny	154
§760	Struktury trupu	155
§770	Další muskuloskeletální struktury vztahující se k pohybu	155
§798	Struktury vztahující se k pohybu, jiné určené.....	155
§799	Struktury vztahující se k pohybu, neurčené.....	155

KAPITOLA 8 KŮŽE A K NÍ SE VZTAHUJÍCÍ STRUKTURY 156

s810	Struktury kožních oblastí.....	156
s820	Struktury kožních žláz.....	156
s830	Struktury nehtů.....	156
s840	Struktury ochlupení (kožních adnex).....	156
s898	Kůže a k ní se vztahující struktury, jiné určené.....	157
s899	Kůže a k ní se vztahující struktury, neurčené.....	157

AKTIVITY A PARTICIPACE..... 159

KAPITOLA 1 UČENÍ SE A APLIKACE ZNALOSTÍ..... 161

Účelné smyslové zkušenosti (d110–d129)..... 161

d110	Pozorování.....	161
d115	Naslouchání.....	161
d120	Jiné účelné vnímání.....	161
d129	Účelné smyslové zkušenosti, jiné určené a neurčené	162

Základní učení (d130–d159)..... 162

d130	Napodobování.....	162
d131	Učení se pomocí manipulace s předměty.....	162
d132	Osvojování si jazykových dovedností.....	163
d133	Osvojení si znalosti dalšího jazyka.....	163
d135	Opakování.....	164
d137	Osvojování si pojmů.....	164
d138	Osvojování si informací.....	164
d140	Učení se čtení.....	164

d145	Učení se psaní.....	165
d150	Učení se počítání.....	165
d155	Získání dovedností	166
d159	Základní učení, jiné určené a neurčené	166
	<i>Aplikace znalostí (d160–d179).....</i>	<i>167</i>
d160	Soustředění pozornosti	167
d163	Myšlení.....	167
d166	Čtení.....	167
d170	Psaní.....	167
d172	Počítání.....	168
d175	Řešení problémů	169
d177	Rozhodování.....	169
d179	Aplikace znalostí, jiné určené a neurčené.....	169
d198	Učení se a aplikace znalostí, jiné určené.....	169
d199	Učení se a aplikace znalostí, neurčené	169
	KAPITOLA 2 OBECNÉ ÚKOLY A POŽADAVKY	170
d210	Provádění jednotlivého úkolu.....	170
d220	Provádění mnohočetných úkolů.....	171
d230	Vykonávání běžných denních povinností.....	172
d240	Zvládání stresu a jiné psychické zátěže	173
d298	Obecné úkoly a požadavky, jiné určené	173
d299	Obecné úkoly a požadavky, neurčené	173
	KAPITOLA 3 KOMUNIKACE.....	174
	<i>Komunikace – přijímání (d310–d329).....</i>	<i>174</i>
d310	Komunikace přijímáním mluvených zpráv.....	174

d315	Komunikace přijímáním neverbálních zpráv	175
d320	Komunikace přijímáním zpráv ve znakové řeči.....	175
d325	Komunikace přijímáním psaných zpráv.....	176
d329	Komunikace přijímáním zpráv, jiné určené a neurčené	176
<i>Komunikace – produkce (d330–d349)</i>		176
d330	Mluvení.....	176
d331	Neřečový hlasový projev	176
d332	Zpívání.....	177
d335	Vytváření neverbální zprávy.....	177
d340	Vytváření zprávy ve formální znakové řeči	177
d345	Psaní zpráv	177
d349	Komunikace – produkce, jiné určené a neurčené.....	178
<i>Konverzace a používání komunikačních prostředků, pomůcek a technik (d350–d369)</i>		178
d350	Konverzace	178
d355	Diskuze.....	179
d360	Používání komunikačních prostředků, pomůcek a technik	179
d369	Konverzace a používání komunikačních prostředků, pomůcek a technik, jiné určené a neurčené	180
d398	Komunikace, jiné určené	180
d399	Komunikace, neurčené	180
KAPITOLA 4 MOBILITA		181
<i>Měnění a udržování pozice těla (d410–d429)</i>		181
d410	Měnění základní pozice těla	181
d415	Udržení pozice těla	182

d420	Přemístování se	183
d429	Měnění a udržování pozice těla, jiné určené a neurčené	184
<i>Nošení předmětů, pohybování a manipulace s nimi (d430–d449).....</i>		<i>184</i>
d430	Zvedání a nošení předmětů.....	184
d435	Přemístování předmětů pomocí dolních končetin	185
d440	Využití ruky k jemným pohybům.....	186
d445	Využití ruky a paže.....	186
d446	Využití nohy k jemným pohybům.....	187
d449	Nošení, pohybování a zacházení s předměty, jiné určené a neurčené	188
<i>Chůze a pohyb (d450–d469)</i>		<i>188</i>
d450	Chůze	188
d451	Chůze po schodech (stupních) nahoru a dolů	189
d455	Pohyb	189
d460	Pohyb po různých lokalitách.....	190
d465	Pohyb za použití různých zařízení	191
d469	Chůze a pohyb, jiné určené a neurčené.....	191
<i>Pohyb pomocí dopravy (d470–d489).....</i>		<i>191</i>
d470	Používání dopravy	191
d475	Řízení	192
d480	Jízda na zvířatech za účelem přepravy.....	193
d489	Pohyb dopravními prostředky, jiné určené a neurčené	193
d498	Mobilita, jiné určené	193
d499	Mobilita, neurčené	193

KAPITOLA 5 PÉČE O SEBE	194
d510 Sám se umýt.....	194
d520 Péče o části těla	194
d530 Používání toalety	195
d540 Oblékání	196
d550 Jedení	197
d560 Pití	197
d570 Péče o své zdraví.....	197
d598 Péče o sebe, jiné určené	198
d599 Péče o sebe, neurčené	198
KAPITOLA 6 ŽIVOT V DOMÁCNOSTI	199
<i>Získání nezbytných životních potřeb (d610–d629)</i>	199
d610 Získání obydlí	199
d620 Získání nezbytných věcí.....	200
d629 Získání nezbytných potřeb, jiné určené a neurčené	200
<i>Domácí úkony (d630–d649)</i>	201
d630 Příprava jídla	201
d640 Vykonávání domácích prací	202
d649 Domácí úkony, jiné určené a neurčené	203
<i>Starat se o domácnost a pomoc ostatním (d650–d669)</i>	203
d650 Péče o předměty v domácnosti.....	203
d660 Pomoc druhým.....	205
d669 Péče o předměty v domácnosti a pomoc druhým, jin určené a neurčené	206
d698 Život v domácnosti, jiné určené	206
d699 Život v domácnosti, neurčené	206

KAPITOLA 7 MEZILIDSKÁ JEDNÁNÍ A VZTAHY	207
<i>Obecné aspekty mezilidských vztahů (d710–d729)</i>	207
d710 Základní mezilidská jednání	207
d720 Složitá mezilidská jednání	208
d729 Obecné aspekty mezilidských vztahů, jiné určené a neurčené	209
<i>Konkrétní typy mezilidských vztahů (d730–d779)</i>	209
d730 Jednání s cizími lidmi	209
d740 Formální společenské vztahy	209
d750 Neformální společenské vztahy.....	210
d760 Rodinné vztahy.....	211
d770 Intimní vztahy	212
d779 Konkrétní typy mezilidských vztahů, jiné určené a neurčené	212
d798 Mezilidská jednání a vztahy, jiné určené	212
d799 Mezilidská jednání a vztahy, neurčené.....	212
KAPITOLA 8 HLAVNÍ OBLASTI ŽIVOTA.....	213
<i>Vzdělávání (d810–d839)</i>	213
d810 Neformální vzdělávání	213
d815 Předškolní vzdělávání.....	213
d820 Školní vzdělávání.....	213
d825 Odborné vzdělávání	213
d830 Vyšší vzdělávání	214
d835 Studijní život.....	214
d838 Vzdělávání, jiné určené	214
d839 Vzdělávání, neurčené.....	214

<i>Práce a zaměstnání (d840–d859)</i>	214
d840 Praktická příprava na zaměstnání.....	214
d845 Získání, udržení a ukončení zaměstnání	214
d850 Placené zaměstnání.....	215
d855 Neplacené zaměstnání.....	216
d859 Práce a zaměstnání, jiné určené a neurčené.....	216
<i>Ekonomická činnost (d860–d879)</i>	217
d860 Základní ekonomické operace	217
d865 Složité ekonomické operace.....	217
d870 Ekonomická soběstačnost.....	217
d879 Ekonomická činnost, jiné určené a neurčené.....	217
d898 Hlavní oblasti života, jiné určené	217
d899 Hlavní oblasti života, neurčené.....	217
KAPITOLA 9 ŽIVOT KOMUNITNÍ, SOCIÁLNÍ A OBČANSKÝ	218
d910 Život v komunitě	218
d920 Rekreace a volný čas.....	219
d930 Náboženství a duchovní život.....	220
d940 Lidská práva.....	220
d950 Politický život a občanství.....	221
d998 Život komunitní, sociální a občanský, jiné určené	221
d999 Život komunitní, sociální a občanský, neurčené.....	221

FAKTORY PROSTŘEDÍ.....223**KAPITOLA 1 PRODUKTY A TECHNOLOGIE 225****e110** Produkty nebo látky k osobnímu požívání..... 225**e115** Produkty a technologie k osobnímu použití v denním životě..... 226**e120** Produkty a technologie pro osobní mobilitu a dopravu v interiéru a exteriéru..... 227**e125** Produkty a technologie pro komunikaci 227**e130** Produkty a technologie pro vzdělávání 228**e135** Obecné produkty a technologie pro zaměstnání 229**e140** Produkty a technologie pro kulturu, rekreaci a sport.... 230**e145** Produkty a technologie pro vykonávání náboženských obřadů a duchovního života 230**e150** Vzhled, konstrukce a stavební produkty a technologie budov určených pro veřejné použití..... 231**e155** Vzhled, konstrukce a stavební produkty a technologie budov určených pro soukromé použití 233**e160** Produkty a technologie rozvoje krajiny..... 234**e165** Směnitelné hodnoty 235**e198** Produkty a technologie, jiné určené..... 236**e199** Produkty a technologie, neurčené 236**KAPITOLA 2 PŘÍRODNÍ PROSTŘEDÍ A ČLOVĚKEM ZPŮSOBENÉ ZMĚNY V PROSTŘEDÍ 237****e210** Fyzická geografie..... 237**e215** Obyvatelstvo..... 237**e220** Flóra a fauna 238**e225** Podnebí..... 238

e230	Přírodní události.....	239
e235	Člověkem způsobené události	239
e240	Světlo	239
e245	Časově podmíněné změny.....	240
e250	Zvuk.....	240
e255	Vibrace.....	241
e260	Kvalita vzduchu	241
e298	Přírodní prostředí a člověkem způsobené změny v prostředí, jiné určené.....	242
e299	Přírodní prostředí a člověkem způsobené změny v prostředí, neurčené	242
KAPITOLA 3 PODPORA A VZTAHY		243
e310	Nejbližší rodina	243
e315	Širší rodina	243
e320	Přátelé	243
e325	Známí, kamarádi, kolegové, sousedé a členové společenství.....	243
e330	Osoby v pozicích autorit	244
e335	Osoby v podřízených pozicích	244
e340	Pečovatelé a osobní asistenti.....	244
e345	Cizí osoby.....	244
e350	Domácí zvířata	244
e355	Zdravotničtí profesionálové.....	245
e360	Ostatní profesionálové.....	245
e398	Podpora a vztahy, jiné určené.....	245

e399	Podpora a vztahy, neurčené	245
KAPITOLA 4 POSTOJE		246
e410	Individuální postoje členů nejbližší rodiny	246
e415	Individuální postoje širší rodiny	246
e420	Individuální postoje přátel	246
e425	Individuální postoje známých, vrstevníků, kolegů, sousedů a členů společenství	247
e430	Individuální postoje osob v pozici autority	247
e435	Individuální postoje osob v podřízeném postavení	247
e440	Individuální postoje pečujících osob	247
e445	Individuální postoje cizích osob	247
e450	Individuální postoje zdravotnických pracovníků	247
e455	Individuální postoje jiných odborníků	248
e460	Postoje společnosti	248
e465	Sociální normy, praxe a ideologie	248
e498	Postoje, jiné určené	248
e499	Postoje, neurčené	248
KAPITOLA 5 SLUŽBY, SYSTÉMY A PRINCIPY ŘÍZENÍ		249
e510	Služby, systémy a principy řízení produkce spotřebního zboží	249
e515	Služby, systémy a principy řízení v oblasti architektury	250
e520	Služby, systémy a principy řízení plánování otevřených prostranství	251
e525	Služby, systémy a principy řízení bydlení	252
e530	Vybrané veřejné a infrastrukturní služby, systémy a principy řízení	253

e535	Služby, systémy a principy řízení komunikace	254
e540	Služby, systémy a principy řízení dopravy	255
e545	Služby, systémy a principy řízení civilní ochrany.....	255
e550	Právní služby, systémy a principy řízení.....	256
e555	Služby, systémy a principy řízení asociací a neziskových organizací	257
e560	Mediální služby, systémy a principy řízení.....	258
e565	Ekonomické služby, systémy a principy řízení.....	259
e570	Služby, systémy a principy řízení sociálního zabezpečení	260
e575	Služby, systémy a principy řízení obecné sociální podpory	261
e580	Zdravotnické služby, systémy a principy řízení.....	262
e585	Vzdělávací a výcvikové služby, systémy a principy řízení	263
e590	Služby, systémy a principy řízení práce a zaměstnanosti	265
e595	Politické služby, systémy a principy řízení.....	266
e598	Služby, systémy a principy řízení, jiné určené.....	266
e599	Služby, systémy a principy řízení, neurčené.....	266

Podrobná klasifikace s definicemi

**Všechny kategorie v klasifikaci
s jejich definicemi včetně toho,
co obsahují a co se vylučuje**

TĚLESNÉ FUNKCE

Definice: Tělesné funkce jsou fyziologické funkce tělesných systémů (včetně funkcí psychických).

Poruchy jsou problémy tělesných funkcí nebo struktur, jako je významná odchylka nebo ztráta.

Kvalifikátor

Jednotný kvalifikátor s negativní stupnicí, který se používá k určení rozsahu nebo velikosti nějaké poruchy:

xxx.0	žádná porucha	(nepřítomná, zanedbatelná...)	0–4 %
xxx.1	lehká porucha	(mírná, nízká...)	5–24 %
xxx.2	středně těžká porucha	(střední, zřetelná...)	25–49 %
xxx.3	těžká porucha	(vysoká, extrémní...)	50–95 %
xxx.4	úplná porucha	(totální...)	96–100 %
xxx.8	nelze určit		
xxx.9	nelze aplikovat		

Používá se ke kvantifikaci univerzálním způsobem, vlastní posuzovací postupy musí být stanoveny na základě výsledků výzkumu. Široká procentní rozmezí jsou určena pro ty případy, kdy jsou kalibrované posuzovací nástroje nebo jiné standardy, dostupné pro kvantifikaci poruchy tělesné funkce. Například, když je stanoveno, že porucha není, nebo naopak, že je porucha úplná, mohou mít rozsahy omylu 5 %. Středně těžká porucha má obvykle rozsah do poloviny stupnice úplné poruchy. Procenta jsou kalibrována v různých doménách podle standardů dané populace jako percentily. Pro tuto kvalifikaci je nutno používat jednotných způsobů posuzování, které bude nutno vyvinout pomocí výzkumu.

Kapitola 1

Mentální funkce

Tato kapitola pojednává o funkcích mozku: obě komplexní mentální funkce, což je vědomí, energie a řízení, a specifické mentální funkce, jako je paměť, řeč a počítání.

Komplexní mentální funkce (b110–b139)

b110 Funkce vědomí

Hlavní mentální funkce stavu vědomí a pozornosti, které obsahují jasnost a kontinuitu plně bdělého stavu.

Obsahuje: funkce tohoto stavu, kontinuity a kvality vědomí; ztráty vědomí, kóma, vegetativní stavy, zmatenost, stavy transu, stavy posedlosti, vědomí alterované drogami, delirium, stupor

Vylučuje: funkce orientační (b114); funkce energie a řízení (b130); funkce spánku (b134)

b1100 Stav vědomí

Mentální funkce, které, jsou-li změněné, způsobí stavy jako zastřené vědomí, stupor nebo kóma.

b1101 Kontinuita vědomí

Mentální funkce, které způsobí setrvalou bdělost, pohotovost a jasnost, a když jsou přerušeny, mohou způsobit zmatenost, stavy transu nebo jiné podobné stavy.

b1102 Kvalita vědomí

Mentální funkce, které, jsou-li změněné, způsobí změny charakteru bdělosti, sebeuvědomění, jako drogami navozené, změněné stavy nebo delirium.

b1108 Funkce vědomí, jiné určené

b1109 Funkce vědomí, neurčené

b114 **Orientační funkce**

Hlavní mentální funkce poznávání a ujištění se o vlastním vztahu k času, k místu, k sobě, ke druhým, k předmětům a k prostoru.

Obsahuje: funkce orientace v čase, místě a osobě; orientace vzhledem ke sobě a ke druhým; dezorientace v čase, místě a osobě

Vylučuje: funkce vědomí (b110); funkce pozornosti (b140); funkce paměti (b144)

b1140 **Orientace v čase**

Mentální funkce, které zajišťují uvědomění si denní doby a dne v týdnu, data, měsíce a roku.

b1141 **Orientace v místě**

Mentální funkce, která zajišťuje uvědomění si místa, jako je bezprostřední okolí, nějaké město nebo krajina.

b1142 **Orientace vzhledem k osobám**

Mentální funkce, která zajišťuje uvědomění si vlastní identity a vztahu k osobám v bezprostředním okolí.

b11420 **Orientace vzhledem k sobě**

Mentální funkce, která zajišťuje uvědomění si vlastní identity.

b11421 **Orientace vzhledem k druhým osobám**

Mentální funkce, která zajišťuje uvědomění si identity druhých osob v bezprostředním okolí.

b11428 **Orientace vzhledem k osobám, jiné určené****b11429** **Orientace vzhledem k osobám, neurčené****b1143** **Orientace ve vztahu k předmětům**

Mentální funkce, které zajišťují uvědomění si charakteristických rysů předmětů.

b1144 **Orientace ve vztahu k prostoru**

Mentální funkce, které zajišťují uvědomění si těla ve vztahu k bezprostřednímu fyzickému prostoru.

b1148 **Orientační funkce, jiné určené****b1149** **Orientační funkce, neurčené**

b117 **Intelektuální funkce**

Komplexní mentální funkce, potřebné k pochopení a konstruktivní integraci různých mentálních funkcí, včetně všech kognitivních funkcí a jejich vývoje během života.

Obsahuje: funkce intelektuálního růstu; intelektuální retardaci, mentální retardaci, demenci

Vylučuje: funkce paměti (b144); funkce myšlení (b160); kognitivní funkce vyšších úrovní (b164)

b122 **Komplexní psychosociální funkce**

Komplexní mentální funkce, jak se vyvíjejí během života, potřebné k pochopení a konstruktivní integraci mentálních funkcí, které vedou k formování interpersonálních dovedností, potřebných k vytváření vzájemných sociálních interakcí, v pojmech záměr a význam.

Obsahuje: funkce jako při autismu

b126 **Temperament a funkce osobnosti**

Komplexní mentální funkce, pramenící z konstituční dispozice člověka, jako reakce zvláštním způsobem v situacích, obsahujících řadu mentálních charakteristik, které vytvářejí individuální rozdíly od ostatních.

Obsahuje: funkce extroverze, introverze, ochotu, soucítění, psychickou a emocionální stabilitu a otevřenost k novým zkušenostem; optimismus; hledání nových způsobů; spolehlivost; důvěryhodnost

Vylučuje: funkce intelektuální (b117); funkce energie a řízení (b130); psychomotorické funkce (b147); emocionální funkce (b152)

b1260 **Extroverze**

Mentální funkce, které jsou produkcí osobní dispozice, představuje otevřenost, přesvědčivost; opakem je být plachý, uzavřený, do sebe a utlumený.

b1261 **Ochota**

Mentální funkce, která je produkcí osobní dispozice, představuje kooperaci, přátelskost a přizpůsobivost; opakem je být nepřátelský, v opozici a vzdorovitý.

b1262 Svědomitost

Mentální funkce, která je produkcí osobní dispozice, představuje vytrvalost, postupování metodicky a svědomitě; opakem je být líný, nespolehlivý a nezodpovědný.

b1263 Psychická stabilita

Mentální funkce, která je produkcí osobní dispozice, představuje vřelost, klid a dobrou náladu; opakem je být podrážděný, úzkostný a náladový.

b1264 Otevřenost k získávání zkušenosti

Mentální funkce, která je produkcí osobní dispozice, představuje být důkladný, mít představivost, být zvědavý a vyhledávat zkušenost; opakem je být stagnující, nepozorný a emocionálně nevýrazný.

b1265 Optimizmus

Mentální funkce, která je osobní dispozicí a projevují se veselou myslí, chutí k životu a nadějí; opakem je být malomyslný, zasmušilý se sklonem k beznaději.

b1266 Sebedůvěra

Mentální funkce, které jsou osobní dispozicí a projevují se sebejistotou, smělostí, asertivitou, opakem je plachost, nejistota a sebedopceňování.

b1267 Důvěryhodnost

Mentální funkce, které jsou osobní dispozicí a projevují se stabilitou a zásadovostí, opakem je klamavost a asociálnost.

b1268 Temperament a funkce osobnosti, jiné určené**b1269 Temperament a funkce osobnosti, neurčené**

b130 Funkce energie a řízení

Komplexní mentální funkce fyziologických a psychických mechanismů, které způsobují, že člověk usiluje o uspokojení potřeb a dosažení obecných cílů vytrvalým způsobem.

Obsahuje: funkce stupně energie, motivace, chuť, bažení (včetně vyžadování látek, které mohou být zneužívány) a kontrola impulzivnosti (vznětlivosti)

Vylučuje: funkce vědomí (b110); temperament a funkce osobnosti (b126); funkce spánku (b134); psychomotorické funkce (b147); emocionální funkce (b152)

b1300 Stupeň energie

Mentální funkce, které produkují ráznost a životní sílu.

b1301 Motivace

Mentální funkce, které jsou podnětem k činu, vědomým i nevědomým řízením energie, potřebné k činu.

b1302 Chuť

Mentální funkce, které jsou přirozenou touhou nebo žádostí, především pro opakované dosažení potravy a pití.

b1303 Bažení

Mentální funkce, které způsobují naléhavé konzumování látek, včetně látek, které mohou být zneužívány.

b1304 Kontrola impulzivnosti

Mentální funkce, které regulují a brání náhlému intenzivnímu nutkání něco vykonat.

b1308 Funkce energie a řízení, jiné určené**b1309** Funkce energie a řízení, neurčené

b134 Funkce spánku

Komplexní mentální funkce, periodické, reverzibilní, selektivně působící, fyzické a mentální odpoutání se od bezprostředního prostředí, doprovázeného charakteristickými fyziologickými změnami.

Obsahuje: funkce množství spánku, začátek, trvání a kvalita spánku; funkce spánkových cyklů, jako je nespavost, hypersomie a narkolepsie

Vylučuje: funkce vědomí (b110); funkce energie a řízení (b130); funkce pozornosti (b140); psychomotorické funkce (b147)

b1340 Množství spánku

Mentální funkce zapojené v čase, který trávíme ve stavu spánku, v denním cyklu nebo cirkadiálním rytmu.

b1341 Začátek spánku

Mentální funkce způsobující přechod mezi plně bdělým stavem a spánkem.

b1342 Udržování spánku

Mentální funkce udržující člověka ve stavu spánku.

b1343 Kvalita spánku

Mentální funkce produkující přirozený spánek, který vede k optimálnímu fyzickému a duševnímu odpočinku a uvolnění.

b1344 Funkce zajišťující cyklus spánku

Mentální funkce produkující rychlé pohyby očí ve spánku (REM – spojené se sny) a pomalé pohyby očí (NREM – charakterizují tradiční představu spánku jako čas snížení fyziologické a psychické aktivity).

b1348 Funkce spánku, jiné určené**b1349** Funkce spánku, neurčené**b139** Komplexní mentální funkce, jiné určené a neurčené

Specifické mentální funkce (b140–b189)

b140 Funkce pozornosti

Specifické mentální funkce, při kterých dochází k soustředění se na vnější podněty (stimuly) nebo vnitřní zkušenosti v požadovaném časovém úseku.

Obsahuje: funkce udržující pozornost, přesouvající se pozornost, rozdělená pozornost, důlčí pozornost; koncentrace; roztržitost

Vylučuje: funkce vědomí (b110); funkce energie a řízení (b130); funkce spánku (b134); funkce paměti (b144); psychomotorické funkce (b147); funkce vnímání (b156)

b1400 Udržení pozornosti

Mentální funkce, které umožňují udržet pozornost po vyžadovanou dobu.

b1401 Přesouvání pozornosti

Mentální funkce, které umožňují přesun pozornosti z jednoho podnětu na druhý.

b1402 Rozdělení pozornosti

Mentální funkce, které umožňují soustředit pozornost na dva nebo více podnětů najednou.

b1403 Dělení pozornosti

Mentální funkce, které umožňují soustředit se na stejný podnět dvěma osobami, jako například dítě a jeho opatrovník, oba se soustředí na stejnou hračku.

b1408 Funkce pozornosti, jiné určené

b1409 Funkce pozornosti, neurčené

b144 Funkce paměti

Specifické mentální funkce, které registrují a uskladňují informace a znovu je v případě potřeby uvolňují.

Obsahuje: funkce krátkodobé a dlouhodobé paměti, bezprostřední, nedávné a vzdálené paměti; rozsah paměti; uvolňovací schopnost paměti; vzpomínání; funkce, vedoucí k zapomínání a učení, jako v nominální, selektivní a disociované amnézii

Vylučuje: funkce vědomí (b110); funkce orientační (b114); funkce intelektuální (b117); funkce pozornosti (b140); funkce vnímání (b156); funkce myšlení (b160); kognitivní funkce vyšších úrovní (b164); mentální funkce jazyka (b167); funkce početní (b172)

b1440 Krátkodobá paměť

Mentální funkce, které poskytují dočasné, rychle zanikající informace v paměti, trvající přibližně 30 sekund, po kterých je informace ztracena, pokud není přesunuta do dlouhodobé paměti.

b1441 Dlouhodobá paměť

Mentální funkce, která poskytuje systém, umožňující dlouhodobé skladování informací z krátkodobé paměti; jsou to dva typy: autobiografická paměť, určená pro minulé události a sémantická paměť pro jazyk a fakta.

b1442 Výbavnost a zpracování paměťové stopy
(zapamatování si)

Specifické mentální funkce, které znovu vyvolávají skladované informace z dlouhodobé paměti a uvádějí je do vědomí.

b1443 Pracovní paměť

Mentální funkce, které porovnávají a zpracovávají informace získané z krátkodobé i dlouhodobé paměti.

b1448 Funkce paměti, jiné určené**b1449** Funkce paměti, neurčené

b147 Psychomotorické funkce

Specifické mentální funkce kontroly motorického a psychického dění na úrovni těla.

Obsahuje: funkce psychomotorické kontroly, jako při psychomotorické retardaci, vzrušení a agitovanost, pozice, katatonie, negativismus, rozporné tendence, echopraxie a echolalie; kvalita psychomotorické funkce

Vylučuje: funkce vědomí (b110); funkce orientační (b114); funkce intelektuální (b117); funkce energie a řízení (b130); funkce pozornosti (b140); mentální funkce jazyka (b167); mentální funkce řídicí složité pohyby (b176)

b1470 Psychomotorická kontrola

Mentální funkce, která reguluje rychlost chování nebo dobu reakce, která obsahuje jak motorické, tak psychické komponenty, porušení kontroly, které způsobí psychomotorické zpoždování (pohybovat se a hovořit pomalu; omezovat se v gestikulaci a spontaneitě) nebo psychomotorické vzrušení (výstřední chování a kognitivní aktivity, většinou neproduktivní, často jako odpověď na vnitřní napětí, jako bubnování prsty, zatínání pěstí, agitovanost nebo neklid dolních končetin).

b1471 Kvalita psychomotorických funkcí

Mentální funkce, které jsou zdrojem nonverbálního chování, určující pro danou osobu charakteristické řazení pohybů jednotlivých složek, jako je pohyb rukou, očí nebo chůze.

b1478 Psychomotorické funkce, jiné určené**b1479 Psychomotorické funkce, neurčené**

b152 Funkce emocionální

Specifické mentální funkce, které se vztahují k citění a afektivním složkám procesů myšlení.

Obsahuje: funkce vhodnosti emocí, řízení a rozsah emocí; hnutí mysli (afekt); smutek, radost, láska, hněv, nenávisť, napětí, úzkost, radost, lítost; labilita emocí; plochost afektů

Vylučuje: temperament a funkce osobnosti (b126); funkce energie a řízení (b130)

b1520 Vhodnost emocí

Mentální funkce, které zabezpečují soulad citění a afektů se situací, jako je radost při přijetí dobré zprávy.

b1521 Řízení emocí

Mentální funkce, které kontrolují zážitek a projev afektů.

b1522 Rozsah emocí

Mentální funkce, které zabezpečují spektrum zážitků vznikajícího afektu nebo citů, jako je láska, nenávisť, úzkost, lítost, radost, strach a hněv.

b1528 Funkce emocí, jiné určené**b1529** Funkce emocí, neurčené**b156** Funkce vnímání

Specifické mentální funkce, určené k rozeznávání a interpretaci smyslových podnětů.

Obsahuje: funkce sluchové, zrakové, čichové, chuťové, dotykové a zrakové prostorové vnímání, jako při halucinacích nebo iluzích

Vylučuje: funkce vědomí (b110); funkce orientační (b114); funkce pozornosti (b140); funkce paměti (b144); mentální funkce jazyka (b167); zrak a přidružené funkce (b210–b229); sluch a vestibulární funkce (b230–b249); další smyslové funkce (b250–b279)

b1560 Sluchové vnímání

Mentální funkce, obsahující rozlišování zvuků, tónů, výšky a jiných akustických podnětů.

- b1561 Zrakové vnímání**
Mentální funkce, obsahující rozlišování ostrosti, velikosti, barvy a jiných stimulů zraku.
- b1562 Čichové vnímání**
Mentální funkce, obsahující rozlišování rozdílných pachů.
- b1563 Chut'ové vnímání**
Mentální funkce, obsahující rozlišování rozdílů různých chutí, jako je sladká, kyselá, slaná a hořká, rozeznatelných dotykem jazyka.
- b1564 Dotykové vnímání**
Mentální funkce, obsahující rozlišování rozdílů látek, jako jsou hrubé nebo hladké podněty, rozeznatelné dotykem.
- b1565 Zrakově prostorové vnímání**
Mentální funkce, obsahující rozlišování při vidění vzájemné pozice předmětů v okolí nebo ve vztahu ke své osobě.
Vylučuje: orientace ve vztahu k předmětům (b1143)
- b1568 Funkce vnímání, jiné určené**
- b1569 Funkce vnímání, neurčené**

b160**Funkce myšlení**

Specifické mentální funkce, které se vztahují k náhodným komponentám myšlení.

Obsahuje: tok, formu, kontrolu a obsah myšlení; cíl zaměření myšlení, cíl bez zaměření myšlení; funkce logiky myšlení, obtížné přemýšlení, trysk myšlenek, myšlenkový blok, inkoherece myšlení, dotykovost, nahodilost, bludy, posedlost a nutkání

Vylučuje: funkce intelektuální (b117); funkce paměti (b144); psychomotorické funkce (b147); funkce vnímání (b156); kognitivní funkce vyšších úrovní (b164); mentální funkce jazyka (b167); funkce početní (b172)

b1600 Tok myšlení

Mentální funkce, která zajišťuje rychlost procesu myšlení.

b1601 Forma myšlení

Mentální funkce, která organizuje proces myšlení, aby byl koherentní a logický.

Obsahuje: poruchy vytrvalosti, dotykovost a nahodilost

b1602 Obsah myšlení

Mentální funkce, které se skládají z myšlenek, přítomných v procesu myšlení, a z kterých se tvoří pojmy.

Obsahuje: poruchy, jako jsou bludy, přeceňování myšlenek a somatizaci

b1603 Kontrola myšlení

Mentální funkce, které obstarávají volní kontrolu myšlení, jako takovou ji člověk rozeznává.

Obsahuje: poruchy uvažování, nutkání, vysílání myšlenek a vkládání myšlenek

b1608 Funkce myšlení, jiné určené**b1609 Funkce myšlení, neurčené****b164 Kognitivní funkce vyšších úrovní**

Specifické mentální funkce, hlavně vázané na frontální lalok mozku, který obsahuje komplex cíleně řízeného jednání, jako je rozhodování, abstraktní myšlení, plánování a provádění plánů, mentální flexibilita a rozhodování, které chování je vhodné za určitých okolností; často nazývané prováděcí funkce.

Obsahuje: funkce abstrakce a organizace myšlenek; řízení času; náhled a úsudek; vytváření konceptů, třídění a kognitivní přírůbnost

Vylučuje: funkce paměti (b144); funkce myšlení (b160); mentální funkce jazyka (b167); funkce početní (b172)

b1640 Abstrakce

Mentální funkce, které vytvářejí hlavní myšlenky, z nichž tvoří kvalitu nebo charakteristiku a rozlišení mezi nimi, konkretizují podstatné, zvláštní objekty nebo aktuální příklady.

- b1641 Organizování a plánování**
Mentální funkce, koordinující jednotlivé části v celek, systematizující; mentální funkce se zapojuje do vývoje metody jednání nebo konání.
- b1642 Řízení času**
Mentální funkce řazení událostí v chronologické sekvenci, umíst'ování úseků času k určitým událostem a činnostem.
- b1643 Kognitivní přizpůsobivost**
Mentální funkce, měnící strategii, nebo posouvající mentální pochody, zvláště zapojené do řešení problémů.
- b1644 Náhled**
Mentální funkce sebeuvědomování a rozumění svému chování.
- b1645 Úsudek**
Mentální funkce, zapojené do rozlišování a vyhodnocování různých názorů, zvláště těch, které samotné názory formují.
- b1646 Řešení problému**
Mentální funkce, které slouží k identifikaci, analýze, a které integrují neshodné nebo konfliktní informace a poskytují řešení.
- b1648 Kognitivní funkce vyšších úrovní, jiné určené**
- b1649 Kognitivní funkce vyšších úrovní, neurčené**

b167 Mentální funkce jazyka

Specifické mentální funkce rozeznávání a užívání znaků, symbolů a jiných složek jazyka.

Obsahuje: funkce přijímání a rozlišování mluveného, psaného nebo jinou formou předávaného jazyka, jako například znakový jazyk; funkce vyjadřování mluvené, psané nebo jiných forem jazyka; integrační funkce jazyka, mluveného a psaného, tak jak je obsažena v percepční nebo expresivní nebo kondukční afázii podle Broca nebo Wernickeho

Vylučuje: funkce pozornosti (b140); funkce paměti (b144); funkce vnímání (b156); funkce myšlení (b160); kognitivní funkce vyšších úrovní (b164); funkce početní (b172); mentální funkce řídicí složité pohyby (b176); smyslové funkce a bolest (kapitola 2: b210–b299); funkce hlasu a řeči (kapitola 3: b310–b399)

b1670 Recepce (přijímání) jazyka

Specifické mentální funkce k dekódování zprávy v mluvené, psané nebo jiné formě, jako je například znakový jazyk, tak abychom pochopili smysl.

b16700 Recepce mluveného jazyka

Mentální funkce sloužící k dekódování mluvené zprávy, tak abychom pochopili smysl.

b16701 Recepce psaného jazyka

Mentální funkce sloužící k dekódování psané zprávy, tak abychom pochopili smysl.

b16702 Recepce znakového jazyka

Mentální funkce, sloužící k dekódování zprávy v jazycích, které používají znaky vytvářené rukama a jinými pohyby, tak abychom pochopili smysl.

b16703 Vnímání řeči těla

Mentální funkce sloužící k dekódování (pochopení významu) sdělení vytvářených gestikulací rukama a jinými pohyby.

b16708 Recepce jazyka, jiné určené**b16709** Recepce jazyka, neurčené

- b1671 Expres (vyjadřování) jazyka**
Specifické mentální funkce, nezbytné k produkci smysluplných zpráv formou mluvené, psané, znakové nebo jiné formy jazyka.
- b16710 Expres mluveného jazyka**
Mentální funkce, nezbytné k produkci smysluplných mluvených zpráv.
- b16711 Expres psaného jazyka**
Mentální funkce, nezbytné k produkci smysluplných psaných zpráv.
- b16712 Expres znakového jazyka**
Mentální funkce, nezbytné k produkci smysluplných zpráv za použití znaků, tvořených rukama nebo jinými pohyby.
- b16713 Vyjádření prostřednictvím řeči těla**
Mentální funkce sloužící k vytváření zpráv gestikulací rukama a jinými pohyby.
- b16718 Expres jazyka, jiné určené**
- b16719 Expres jazyka, neurčené**
- b1672 Integrovaná funkce jazyka**
Mentální funkce, které organizují sémantický a symbolický obsah, gramatickou strukturu a myšlenky k produkci zprávy ve formě mluvené či psané, nebo v jiné formě jazyka.
- b1678 Mentální funkce jazyka, jiné určené**
- b1679 Mentální funkce jazyka, neurčené**

b172 Funkce početní

Specifické mentální funkce k určování, bližšímu odhadování a manipulaci s matematickými symboly a procesy.

Obsahuje: funkce sčítání, odčítání a jiné jednoduché matematické počty; funkce složitých matematických operací

Vylučuje: funkce pozornosti (b140); funkce paměti (b144); funkce myšlení (b160); kognitivní funkce vyšších úrovní (b164); mentální funkce jazyka (b167)

b1720 Jednoduché počty

Mentální funkce sloužící k počítání s čísly, jako je sčítání, odčítání, násobení a dělení.

b1721 Složité počty

Mentální funkce sloužící k převádění slovních problémů do aritmetických procedur, převádění matematických formulací do aritmetických procedur a jiné složité manipulace obsahující čísla.

b1728 Funkce početní, jiné určené**b1729** Funkce početní, neurčené**b176** Mentální funkce řídící složité pohyby

Specifické mentální funkce, sloužící k řízení a koordinování složitých, úmyslných pohybů.

Obsahuje: poruchy v ideomotorice, oblékání, okulomotorické a řečové apraxii

Vylučuje: psychomotorické funkce (b147); kognitivní funkce vyšších úrovní (b164); funkce neuromuskuloskeletální a funkce vztahující se k pohybu (kapitola 7: b710–b799)

b180 Uvědomování si vlastní identity a funkce času

Specifické mentální funkce, vztahující se k uvědomování si vlastní identity, svého těla, své pozice v realitě prostředí a času.

Obsahuje: funkce zkušenosti sebe sama, obrazu těla a času

b1800 Uvědomování si vlastní identity

Specifické mentální funkce uvědomování si vlastní identity a své pozice v realitě prostředí okolo sebe.

Obsahuje: poruchy, jako je depersonalizace a derealizace

b1801 Představa vlastního těla

Specifické mentální funkce, vztahující se k představě a uvědomování si vlastního těla.

Obsahuje: poruchy, jako například fantomový úd anebo nadměrné obezity nebo štíhlosti

b1802 Uvědomování si času

Specifické mentální funkce subjektivního uvědomování si délky a průběhu času.

Obsahuje: poruchy jako jamais vu a déjà vu

b1808 Uvědomování si vlastní identity a funkce času, jiné určené**b1809 Uvědomování si vlastní identity a funkce času, neurčené**

b189 Specifické mentální funkce, jiné určené a neurčené

b198 Mentální funkce, jiné určené

b199 Mentální funkce, neurčené

Kapitola 2

Smyslové funkce a bolest

Tato kapitola pojednává o funkcích citění, zraku, sluchu atd., a o vnímání bolesti.

Zrak a přidružené funkce (b210–b229)

b210 Funkce zraku

Smyslové funkce, vztahující se k vnímání přítomnosti světla a vnímání tvaru, rozměru, obrysu a barev prostřednictvím zrakových stimulů.

Obsahuje: funkce zrakové ostrosti; funkce zrakového pole; kvalita vidění; funkce vnímání světla a barvy, zraková ostrost při pohledu do dálky a do blízká, monokulární a binokulární vidění; vizuální kvalita obrazu poruchy jako myopie, hypermetropie, astigmatismus, hemianopie, barvoslepost, tunelové vidění, centrální a periferní skotom, diplopie, šeroslepost a adaptabilita na světlo

Vylučuje: funkce vnímání (b156)

b2100 Funkce zrakové ostrosti

Funkce vidění ke vnímání velikosti, tvaru a kontury, jak monokulární, tak binokulární, vidění do dálky a do blízká.

b21000 Binokulární ostrost vidění do dálky

Funkce vidění ke vnímání velikosti, tvaru a obrysu, pomocí obou očí, pro předměty vzdálené od očí.

b21001 Monokulární ostrost vidění do dálky

Funkce vidění ke vnímání velikosti, tvaru a obrysu, pomocí pravého nebo levého oka, pro předměty vzdálené od oka.

b21002 Binokulární ostrost vidění do blízká

Funkce vidění ke vnímání velikosti, tvaru a obrysu, pomocí obou očí, pro předměty blízko očí.

b21003 Monokulární ostrost vidění

Funkce vidění ke vnímání velikosti, tvaru a obrysu pomocí pravého nebo levého oka samostatně, pro předměty blízko oka.

b21008 Funkce zrakové ostrosti, jiné určené**b21009 Funkce zrakové ostrosti, neurčené****b2101 Funkce zorného pole**

Funkce vidění, která se vztahuje k celé ploše, může být viděna při fixaci přímého pohledu.

Obsahuje: poruchy, jako jsou skotomy, tunelové vidění, anopsie

b2102 Kvalita vidění

Funkce vidění, obsahující citlivost na světlo, vidění barev, citlivost na kontrasty a celkovou kvalitu obrazu.

b21020 Citlivost na světlo

Funkce vidění ke vnímání minimálního množství světla (světelné minimum) a minimálního rozdílu intenzity (světelná diference).

Obsahuje: funkce přizpůsobení se na tmu; poruchy jako šeroslepost (snížená citlivost na světlo) a fotofobie (přecitlivělost na světlo)

b21021 Barevné vidění

Funkce vidění k rozlišování a srovnávání barev.

b21022 Citlivost na kontrasty

Funkce vidění, odlišující obraz od pozadí, zahrnující k tomu minimální potřebné množství osvětlení.

b21023 Kvalita viděného obrazu

Funkce vidění, týkající se kvality obrazu.

Obsahuje: poruchy, jako je vidění světelných čar, ovlivňující kvalitu obrazu (vločky, síťky), zřezlení obrazu, vidění hvězdíček a světél

b21028 Kvalita vidění, jiné určené

b21029 Kvalita vidění, neurčené

b2108 Funkce zraku, jiné určené

b2109 Funkce zraku, neurčené

b215 Funkce struktur souvisejících s okem

Funkce struktur v oku a jeho okolí, které usnadňují funkce vidění.

Obsahuje: funkce vnitřních svalů oka, oční víčka, vnější svaly oka, včetně volných pohybů a fixace oka, slzné žlázy, akomodaci, zornicový reflex; poruchy jako nystagmus, xeroftalmie a ptoza

Vylučuje: funkce zraku (b210); funkce neuromuskuloskeletální a funkce vztahující se k pohybu (kapitola 7: b710–b799)

b2150 Funkce vnitřních svalů oka

Funkce svalů uvnitř oka, jako je duhovka, která přizpůsobuje tvar a velikost zornic a očních čoček.

Obsahuje: funkce akomodace; zornicový reflex

b2151 Funkce očního víčka

Funkce očního víčka, jako je ochranný reflex.

b2152 Funkce vnějších očních svalů

Funkce svalů, které se používají k hledění různými směry, sledování předmětů, jak se pohybují přes zorné pole, provádění trhavých pohybů oka tak, aby oko mohlo fixovat pohybující se cíl a zachytit ho.

Obsahuje: nystagmus; spolupráci obou očí

b2153 Funkce slzných žláz

Funkce slzných žláz a jejich kanálků.

b2158 Funkce struktur souvisejících s okem, jiné určené

b2159 Funkce struktur souvisejících s okem, neurčené

b220 Vnímání spojené s okem a připojenými strukturami

Vnímání únavy, suchosti a svědění oka a s tím spojené pocity.

Obsahuje: pocit tlaku za okem, cizího tělesa v oku, napětí v oku, pálení oka; podrážděnost oka

Vylučuje: vnímání bolesti (b280)

b229 Zrak a přidružené funkce, jiné určené a neurčené*Sluch a vestibulární funkce (b230–b249)***b230** Funkce sluchu

Smyslové funkce, vztahující se ke vnímání přítomnosti zvuků a rozlišování lokalizace, výšky, hloubky a kvality zvuků.

Obsahuje: funkce slyšení, sluchové rozlišování, lokalizování zdroje zvuků, lateralizaci zvuků, rozeznávání řeči; poruchy slyšení a hluchotu

Vylučuje: funkce vnímání (b156) a mentální funkce jazyka (b167)

b2300 Určování zvuků

Smyslové funkce, vztahující se ke vnímání přítomnosti zvuků.

b2301 Rozlišování zvuků

Smyslové funkce, vztahující se ke vnímání přítomnosti zvuku, obsahující diferenciaci na základě binaurikulární syntézy, oddělování a míšení zvuků.

b2302 Lokalizace zvuku

Smyslové funkce, vztahující se k určení zdroje zvuku.

b2303 Lateralizace zvuků

Smyslové funkce, vztahující se k určení, odkud zvuk přichází, zda zprava nebo zleva.

b2304 Rozeznávání řeči

Smyslové funkce, vztahující se k rozeznávání mluvené řeči a jejím odlišování od jiných zvuků.

b2308 Funkce sluchu, jiné určené**b2309** Funkce sluchu, neurčené

b235 Vestibulární funkce

Smyslové funkce vnitřního ucha, vztahující se k pozici, rovnováze a pohybu.

Obsahuje: funkce pozice a smyslu pro pozici; funkci rovnováhy těla a pohybu

Vylučuje: vnímání spojené se sluchem a vestibulární funkcí (b240)

b2350 Vestibulární funkce pozice

Smyslové funkce vnitřního ucha, vztahující se k určení pozice těla.

b2351 Vestibulární funkce rovnováhy

Smyslové funkce vnitřního ucha, vztahující se k určení pohybu těla, obsahující jeho směr a rychlost.

b2352 Vestibulární funkce odhadu pohybu

Smyslové funkce vnitřního ucha, vztahující se k odhadu pohybu těla včetně jeho směru a rychlosti.

b2358 Vestibulární funkce, jiné určené**b2359 Vestibulární funkce, neurčené****b240 Vnímání spojené se sluchem a vestibulární funkcí**

Vnímání nevolnosti, padání, tinitu a závratě.

Obsahuje: vnímání zvonění v uších, podráždění v uchu, tlak v uších, pocit na zvracení spojený s nevolností nebo závratí

Vylučuje: vestibulární funkce (b235); vnímání bolesti (b280)

b2400 Zvonění v uších nebo tinitus

Vnímání pískotu, šumění, nízkého tónu, pískot nebo zvonění v uchu.

b2401 Nevolnost

Vnímání pohybu buď sebe sama, nebo svého okolí; pocity otáčení, houpání nebo naklánění.

b2402 Pocit padání

Pocit ztráty vlastního ovládnání a padání.

- b2403** **Pocit na zvracení s nevolností nebo závratí**
Pocit nucení na zvracení, které je vyvoláno pocitem nevolnosti nebo závratí.
- b2404** **Dráždění v uchu**
Pocit svědění nebo podobné pocity v uchu.
- b2405** **Tlak v uchu**
Pocit tlaku v uchu.
- b2408** **Vnímání spojené se sluchem a vestibulární funkcí, jiné určené**
- b2409** **Vnímání spojené se sluchem a vestibulární funkcí, neurčené**

b249 **Sluch a vestibulární funkce, jiné určené a neurčené**

Další smyslové funkce (b250–b279)

b250 **Funkce chuti**

Smyslové funkce vnímání kvalit hořkosti, sladkosti, kyselosti a slanosti.

Obsahuje: funkce chuti, poruchy, jako ztrátu chuti (ageuzii) a hypogeuzii

b255 **Funkce čichu**

Smyslové funkce vnímání vůní a pachů.

Obsahuje: čichové funkce; poruchy jako anosmii nebo hyposmii

b260 **Proprioceptivní funkce**

Smyslové funkce vnímání vzájemného postavení tělesných částí.

Obsahuje: funkce statestezie a kinestezie

Vylučuje: vestibulární funkce (b235); funkce vztahující se k pocitům ze svalů a pohybů (b780)

b265 Dotykové funkce

Smyslové funkce vnímání dotyku, pocit dotyku; poruchy, jako je trnutí, necitlivosti, svědění, parestezie a hyperstezie.

Obsahuje: funkce vnímání dotyku, cítem dotyku, poruchy jako snížená citlivost, pocity brnění hyperstezie

Vylučuje: smyslové funkce, vztahují se k teplotě a jiným podnětům (b270)

b270 Smyslové funkce vztahující se k teplotě a jiným podnětům

Smyslové funkce vnímání teploty, vibrací, tlaku a škodlivých podnětů.

Obsahuje: funkce citlivosti na teplo, vibrace, otřásání nebo oscilace, povrchový tlak, hluboký tlak, být citlivý na škodlivé stimuly

Vylučuje: dotykové funkce (b265); vnímání bolesti (b280)

b2700 Citlivost na teplo

Smyslové funkce vnímání chladu a horka.

Obsahuje: poruchy jako citlivost na dotyk, trnutí, hypestezie, hyperstezie, parestezie, brnění

b2701 Citlivost na vibrace

Smyslové funkce vnímání otřesů nebo vibrací.

b2702 Citlivost na tlak

Smyslová funkce vnímání tlaku na kůži.

Obsahuje: poruchy jako citlivost na dotyk, trnutí, hypestezie, hyperstezie, parestezie, brnění

b2703 Citlivost škodlivých podnětů

Smyslová funkce vnímání bolestivých nebo nepříjemných vjemů.

Obsahuje: poruchy, jako je hypalgezie, hyperpatie, allodynie, necitlivost a bolestivost, necitlivost (anesthesia dolorosa)

b2708 Smyslové funkce vztahující se k teplotě a jiným podnětům, jiné určené**b2709 Smyslové funkce vztahující se k teplotě a jiným podnětům, neurčené**

b279 Další smyslové funkce, jiné určené a neurčené*Bolest (b280–b289)***b280** Vnímání bolesti

Vnímání nepříjemných pocitů, informujících o potenciálním nebo aktuálním poškození některé části těla.

Obsahuje: vnímání celkové nebo místní bolesti, v jedné nebo více tělesných částech, bolest v dermatomu, stálou bolest, palčivou bolest, tupou bolest, trvalou bolest; poruchy, jako je myalgie, analgezie a hyperalgezie

b2800 Celková bolest

Vnímání nepříjemného pocitu, který informuje o potenciálním nebo aktuálním poškození některé tělesné struktury, pocíťovaném po celém těle.

b2801 Bolest v některé části těla

Vnímání nepříjemného pocitu, který informuje o potenciálním nebo aktuálním poškození některé tělesné struktury, pocíťovaném v některé nebo některých částech těla.

b28010 Bolest na hlavě nebo na krku

Vnímání nepříjemného pocitu, který informuje o potenciálním nebo aktuálním poškození některé struktury pocíťovaném na hlavě a krku.

b28011 Bolest na hrudi

Vnímání nepříjemného pocitu, který informuje o potenciálním nebo aktuálním poškození některé struktury, pocíťovaném na hrudi.

b28012 Bolest v žaludku nebo břicho

Vnímání nepříjemného pocitu, který informuje o potenciálním nebo aktuálním poškození některé struktury, pocíťovaném v žaludku nebo břicho.

Obsahuje: bolesti v pánevní oblasti

b28013 Bolest v zádech

Vnímání nepříjemného pocitu, který informuje o potenciálním nebo aktuálním poškození některé tělesné struktury, pocitovaném v zádech.

Obsahuje: bolesti v těle; bolest dolní bederní oblasti

b28014 Bolest v horní končetině

Vnímání nepříjemného pocitu, který informuje o potenciálním nebo aktuálním poškození struktury, pocitovaném v jedné nebo v obou horních končetinách, včetně rukou.

b28015 Bolest v dolní končetině

Vnímání nepříjemného pocitu, který informuje o potenciálním nebo aktuálním poškození struktury, pocitovaném v jedné nebo v obou dolních končetinách, včetně chodidel.

b28016 Bolest v kloubech

Vnímání nepříjemného pocitu, který informuje o potenciálním nebo aktuálním poškození struktury, pocitovaném v jednom nebo více kloubech, včetně malých a velkých kloubů.

Obsahuje: bolesti v kyčlích; bolest v ramenou

b28018 Bolest v některé části těla, jiné určené**b28019 Bolest v některé části těla, neurčené****b2802 Bolest v četných částech těla**

Nepříjemné vnímání, informující o potenciálním nebo aktuálním poškození některé tělesné struktury, umístěném v četných oblastech těla.

b2803 Bolest vyzářující do dermatomu

Nepříjemné vnímání, informující o potenciálním nebo aktuálním poškození některé tělesné struktury, umístěném v oblastech kůže, inervované stejným nervovým kořenem.

b2804 Bolest vyzařující do segmentu nebo oblasti

Nepříjemné vnímání, informující o potenciálním nebo aktuálním poškození některé tělesné struktury, umístěném v oblastech kůže v jiné části těla, neinervované stejným nervovým kořenem.

b289 Vnímání bolesti, jiné určené a neurčené

b298 Smyslové funkce a bolest, jiné určené

b299 Smyslové funkce a bolest, neurčené

Kapitola 3

Funkce hlasu a řeči

Tato kapitola pojednává o funkcích, produkujících zvuky a řeč.

b310 Funkce hlasu

Funkce produkce různých zvuků při průchodu vzduchu hrtanem.

Obsahuje: funkce produkce a kvality zvuku; funkce fonace, tvoření tónu hlasitosti a jiné, kvalitu zvuku; poruchy, jako je afonie, dysfonie, chraptivost, nazolalie a hyponazolalie

Vylučuje: mentální funkce jazyka (b167); funkce artikulace (b320); funkce alternativní vokalizace (b340)

b3100 Produkce hlasu

Funkce produkce zvuku, tvořeného koordinací hrtanu spolu s dýchacím systémem.

Obsahuje: funkce fonační, hlasitost; porucha z afonie

b3101 Kvalita hlasu

Funkce produkce charakteristik hlasu, obsahující tvorbu tónů, resonanci a jiné faktory.

Obsahuje: funkce výšky a hloubky tónů; poruchy, jako je hypernazolalie, hyponazolalie, dysfonie, chraptivost nebo nepřehlednost

b3108 Funkce hlasu, jiné určené

b3109 Funkce hlasu, neurčené

b320 Funkce artikulace

Funkce produkce zvuků řeči.

Obsahuje: funkce oznamovací, artikulace fonémů; spasticitu, ataxii, chabost (fācciditu), dysartrii, anartrii

Vylučuje: mentální funkce jazyka (b167); funkce hlasu (b310)

b330 Funkce plynulosti a rytmičnosti řeči

Funkce produkce plynulosti a tempa řeči.

Obsahuje: funkce plynulosti, rytmičnosti, rychlosti a melodičnosti řeči; časomíru a intonaci; poruchy, jako je koktavost, zajíkáni, breptavost (tumultus sermonis), bradylalie a tachylalie

Vylučuje: mentální funkce jazyka (b167); funkce hlasu (b310); funkce artikulace (b320)

b3300 Plynulost řeči

Funkce produkce hladkého, nepřerušovaného toku řeči.

Obsahuje: funkce hladkého spojení řeči; poruchy, jako je koktání, neplynulá řeč, breptavost, neplynulost, opakování zvuků, slova nebo části slov a nepravidelné přestávky v řeči

b3301 Rytmus řeči

Funkce modulování, tempa a stresových vzorů v řeči.

Obsahuje: poruchy, jako je stereotypie nebo opakovaná kadence řeči

b3302 Rychlost řeči

Funkce rychlosti při produkování řeči.

Obsahuje: poruchy, jako je bradylalie a tachylalie

b3303 Melodie řeči

Funkce modulace výšky vzorů v řeči.

Obsahuje: časomíru řeči, intonaci, melodii řeči; poruchy, jako je monotónní řeč

b3308 Funkce plynulosti a rytmu řeči, jiné určené**b3309** Funkce plynulosti a rytmu řeči, neurčené**b340** Funkce alternativní vokalizace

Funkce produkování jiných způsobů vokalizace.

Obsahuje: funkce produkování tónů a řady zvuků, jako při zpěvu, popěvování, žvatlání, vibrování; blasitý křik a smích

Vylučuje: mentální funkce jazyka (b167); funkce hlasu (b310); funkce artikulace (b320); funkce plynulosti a rytmičnosti řeči (b330)

b3400 Tvorba tónů

Funkce tvorby hudebně vokalizovaných zvuků.

Obsahuje: výdrž, modulace a ukončení produkovaných jednotlivých nebo spojených vokalizací s variacemi v intonaci, jako při zpěvu, popěvování a žvatlání

b3401 Vytváření řady zvuků

Funkce tvorby různých vokalizací.

Obsahuje: funkce pláče, vrnění, broukání, žvatlání, např. u dětí

b3408 Funkce alternativní vokalizace, jiné určené**b3409** Funkce alternativní vokalizace, neurčené

b398 Funkce hlasu a řeči, jiné určené

b399 Funkce hlasu a řeči, neurčené

Kapitola 4

Funkce kardiovaskulárního, hematologického, imunitního a dýchacího systému

Tato kapitola pojednává o funkcích, obsažených v kardiovaskulárním systému (funkcích srdce a cév), hematologickém a imunologickém systému (funkce krvetvorby a imunity) a dýchacím systémem (funkce dýchání a zátěžové tolerance).

Funkce kardiovaskulárního systému (b410–b429)

b410 Funkce srdce

Funkce přečerpávání krve do těla v adekvátním či vyžadovaném množství a pod určitým tlakem.

Obsahuje: funkce srdeční rychlosti, rytmu a výkonu; kontrakční síly komorových svalů; funkce srdečních chlopní; přečerpávání krve plicním oběhem; dynamika oběhu do srdce; poruchy, jako je srdeční selhání, kardiomyopatie, myokarditida, koronární insuficience, tachykardie, bradykardie a nepravidelná činnost srdeční

Vylučuje: funkce cév (b415); funkce krevního tlaku (b420); funkce tolerance cvičení (b455)

b4100 Srdeční frekvence

Funkce, vztahující se k počtu stahů srdce během jedné minuty.

Obsahuje: poruchy, jako je frekvence příliš rychlá (tachykardie) nebo příliš pomalá (bradykardie)

b4101 Srdeční rytmus

Funkce, vztahující se k pravidelnosti srdeční činnosti.

Obsahuje: poruchy, jako je arytmie

b4102 Síla svalové kontrakce komor

Funkce, vztahující se k množství krve, přečerpané svalovinou komor během každého srdečního stahu.

Obsahuje: poruchy, jako je snížený srdeční výdej

b4103 Zásobení srdce krví

Funkce, vztahující se k objemu krve, která je srdci k dispozici.

Obsahuje: poruchy, jako je koronární ischemie

b4108 Srdeční funkce, jiné určené**b4109 Srdeční funkce, neurčené****b415 Funkce cév**

Funkce oběhu krve tělem.

Obsahuje: funkce tepen, vlásečnic a žil; funkci vazomotorickou; funkce plicních tepen, vlásečnic a žil; funkce žilních chlopní; poruchy jako blokády nebo konstriktce tepen, ateroskleróza, arterioskleróza, trombembolie a žilní varixy

Vylučuje: funkce srdce (b410); funkce krevního tlaku (b420); funkce hematologického systému (b430); funkce tolerance cvičení (b455)

b4150 Funkce tepen

Funkce vztahující se k toku krve v arteriích.

Obsahuje: poruchy, jako je rozšíření arterie; zúžení arterie jako při intermitentní klaudikaci

b4151 Funkce vlásečnic

Funkce vztahující se k toku krve ve vlásečnicích.

b4152 Funkce žil

Funkce vztahující se k toku krve v žilách a funkce žilních chlopní.

Obsahuje: poruchy jako žilní dilataci; žilní zúžení; nedostatečné uzavírání chlopní ve varikózních žilách

b4158 Funkce cév, jiné určené**b4159 Funkce cév, neurčené**

b420 Funkce krevního tlaku

Funkce udržení tlaku krve v tepnách.

Obsahuje: funkce udržení tlaku krve; zvyšování a snižování krevního tlaku; poruchy, jako je hypotenze, hypertenze a posturální hypotenze

Vylučuje: funkce srdce (b410); funkce cév (b415); funkce tolerance cvičení (b455)

b4200 Zvýšený krevní tlak

Funkce vztahující se k systolickému nebo diastolickému tlaku krve nad normál pro daný věk.

b4201 Snižovaný krevní tlak

Funkce vztahující se k poklesu systolického nebo diastolického tlaku krve pod normál pro daný věk.

b4202 Udržení krevního tlaku

Funkce vztahující se k udržování vhodného tlaku krve jako odpověď na změny v těle.

b4208 Funkce krevního tlaku, jiné určené**b4209** Funkce krevního tlaku, neurčené**b429** Funkce kardiovaskulárního systému, jiné určené
a neurčené***Funkce hematologického a imunitního systému
(b430–b439)*****b430** Funkce hematologického systému

Funkce krvetvorby, transportu kyslíku a metabolitů a srážlivosti.

Obsahuje: funkce produkce krve a kostní dřeně; funkce transportu kyslíku v krvi; srážlivost; poruchy jako anémie, hemofilie a jiné poruchy srážlivosti

Vylučuje: funkce kardiovaskulárního systému (b410–b429); funkce imunitního systému (b435); funkce tolerance cvičení (b455)

b4300 Krvetvorba

Funkce, vztahující se ke krvetvorbě a všech jejích součástí.

b4301 Funkce přenosu kyslíku krví

Funkce, vztahující se ke schopnosti krve zásobovat kyslíkem celé tělo.

b4302 Funkce roznášení metabolitů krví

Funkce, vztahující se ke schopnosti krve zásobovat metabolity celé tělo.

b4303 Funkce srážlivosti

Funkce, vztahující se ke koagulaci krve, například při úrazu.

b4308 Funkce hematologického systému, jiné určené**b4309 Funkce hematologického systému, neurčené****b435 Funkce imunitního systému**

Funkce těla, vztahující se k ochraně proti cizím látkám, včetně infekcí, při specifických i nespecifických odpovědích.

Obsahuje: imunitní odpověď (specifickou i nespecifickou); hypersenzitivní reakce; funkce lymfatických cév a uzlin; funkce buněk, které zprostředkovávají imunitu, odpověď na imunizaci + poruchy v autoimunitě, alergické reakce, lymfadenitida a lymfedém

Vylučuje: funkce hematologického systému (b430)

b4350 Imunitní odpověď

Funkce odpovědi těla na vnímání cizí látky, včetně infekcí.

b43500 Specifická imunitní odpověď

Funkce odpovědi těla na vnímání specifické cizí látky.

b43501 Nespecifická imunitní odpověď

Funkce celkové odpovědi těla při vnímání cizích látek, včetně infekcí.

b43508 Imunitní odpověď, jiné určené**b43509 Imunitní odpověď, neurčená**

b4351 Hypersenzitivní reakce

Funkce tělesné odpovědi zvýšené citlivosti na cizí látky, jako při citlivosti na různé antigeny.

Obsahuje: poruchy při hypersenzitivitě nebo alergiích

Vylučuje: tolerance potravy (b5153)

b4352 Funkce lymfatických cév

Funkce, vztahující se k cévám, které transportují lymfu.

b4353 Funkce lymfatických uzlin

Funkce, vztahující se ke žlázám podle drah lymfatických cév.

b4358 Funkce imunitního systému, jiné určené**b4359 Funkce imunitního systému, neurčené****b439** Funkce hematologického a imunitního systému, jiné určené a neurčené***Funkce dýchacího systému (b440–b449)*****b440** Funkce dýchací

Funkce vdechování vzduchu do plic, výměna plynů mezi vzduchem a krví a vydechování vzduchu.

Obsahuje: funkce dechové rychlosti, rytmu a hloubky; poruchy jako apnoe, hyperventilace, nepravidelné dýchání, paradoxní dýchání, rozedma plic a bronchospasmus; snížení průtoku vzduchu horními a dolními dýchacími cestami

Vylučuje: funkce dýchacích svalů (b445); další funkce dýchacího systému (b450); funkce tolerance cvičení (b455)

b4400 Rychlost dýchání

Funkce vztahující se k počtu dechů za minutu.

Obsahuje: poruchy jako rychlost, která je příliš velká (tachypnoe) nebo příliš pomalá (bradyypnoe)

b4401 Dechový rytmus

Funkce vztahující se k periodicitě a pravidelnosti dýchání.

b4402 Hloubka dýchání

Funkce vztahující se k objemu rozpínajících se plic během dýchání.

Obsahuje: poruchy jako povrchní nebo mělké dýchání

b4408 Funkce dýchací, jiné určené**b4409 Funkce dýchací, neurčené****b445 Funkce dýchacích svalů**

Funkce svalů zapojených do dýchání.

Obsahuje: funkce dýchacích svalů hrudníku; funkce bránice; funkce pomocných dýchacích svalů

Vylučuje: funkce dýchací (b440); další funkce dýchacího systému (b450); funkce tolerance cvičení (b455)

b4450 Funkce hrudních dýchacích svalů

Funkce hrudních svalů zapojených do dýchání.

b4451 Funkce bránice

Funkce bránice, jak je zapojena do dýchání.

b4452 Funkce pomocných dýchacích svalů

Funkce dodatkových svalů zapojených do dýchání.

b4458 Funkce dýchacích svalů, jiné určené**b4459 Funkce dýchacích svalů, neurčené****b449 Funkce dýchacího systému, jiné určené a neurčené**

Další funkce vnímání kardiovaskulárního a dýchacího systému (b450–b469)

b450 Další funkce dýchacího systému

Další funkce vztahující se k dýchání, jako je tvorba a transport sekretu dýchacích cest, kašlán, kýchání a zívání.

Obsahuje: funkce foukání, pískání a dýchání ústy

b4500 Funkce dýchání ústy

Obsahuje: funkce foukání a pískání

b4501 Funkce kašláni

b4502 Funkce kýchání

b4503 Funkce zívání

b4504 Funkce týkající se tělesných procesů spojených s hlenem

b45040 Produkce hlenu

b45041 Transport hlenu

b45048 Funkce týkající se tělesných procesů spojených s hlenem, jiné určené

b45049 Funkce týkající se tělesných procesů spojených s hlenem, neurčené

b4508 Další funkce dýchacího systému, jiné určené

b4509 Další funkce dýchacího systému, neurčené

b455 Funkce tolerance cvičení

Funkce, vztahující se k dýchací a kardiovaskulární kapacitě získané vytrvalým fyzickým cvičením.

Obsahuje: funkce fyzické vytrvalosti, aerobní kapacity, odolnosti a unavitelnosti

Vylučuje: funkce kardiovaskulárního systému (b410–b429); funkce hematologického systému (b430); dýchací funkce (b440); funkce dýchacích svalů (b445); další funkce dýchacího systému (b450)

b4550 Celková fyzická vytrvalost

Funkce, vztahující se k celkové úrovni vytrvalosti fyzického cvičení nebo odolnosti.

b4551 Aerobní kapacita

Funkce, vztahující se k rozsahu cvičení, které osoba může provádět, aniž by měla dechové obtíže.

b4552 Unavitelnost

Funkce, vztahující se k pocit'ování únavy při některém stupni vynaloženého úsilí.

b4558 Funkce tolerance cvičení, jiné určené**b4559 Funkce tolerance cvičení, neurčené****b460 Funkce spojené s pocity kardiovaskulárními a dechovými**

Vnímání chybění srdečního tepu, palpitace a dechová nedostatečnost.

Obsahuje: pocity sevření na hrudi, pocity nepravidelného tepu srdce, dyspnoe, hlad po vzduchu, dušnost, sevření úst, sípání

Vylučuje: vnímání bolesti (b280)

b469 Další funkce vnímání kardiovaskulárního a dýchacího systému, jiné určené a neurčené**b498 Funkce kardiovaskulárního, hematologického, imunitního a dýchacího systému, jiné určené****b499 Funkce kardiovaskulárního, hematologického, imunitního a dýchacího systému, neurčené**

Kapitola 5

Funkce zažívacího, metabolického a endokrinního systému

Tato kapitola pojednává o funkcích přijímání potravy, zažívání a vyměšování dále o funkcích, vztahujících se k metabolismu a endokrinním žlázám.

Funkce vztahující se k zažívacímu systému (b510–b539)

b510 Funkce přijímání potravy

Funkce, vztahující se k přijímání pevných látek a tekutin ústy do těla a manipulace s nimi.

Obsahuje: funkce sání, žvýkání a kousání, manipulování potravou v ústech, slinění, polykání, říhání, regurgitace, plivání a zvracení; poruchy jako dysfagie, aspirace potravy, polykání vzduchu, slinění a nedostatečná salivace

Vylučuje: pocity spojené se zažívacím systémem (b535)

b5100 Sání

Funkce sání do úst pomocí síly, kterou vytvářejí svaly tváře, rtů a jazyka.

b5101 Kousání

Funkce ukousnutí potravy a jejího rozdělení předními zuby.

b5102 Žvýkání

Funkce drcení, rozmělnění a žvýkání potravy stoličkami.

b5103 Manipulace s potravou v ústech

Funkce pohybu potravy uvnitř úst pomocí zubů a jazyka.

b5104 Slinění

Funkce produkce slin v ústech.

b5105 Polykání

Funkce posouvání látek, jako jsou jídlo, pití a sliny, ústní dutinou, hltanem a jícnem do žaludku, a to v přiměřené míře a rychlosti.

Obsahuje: ústní, hltanová nebo jícnová dysfagie; poruchy při průchodu snědené hmoty jícnem

b51050 Polykání ústy

Funkce posouvání snědené hmoty ústní dutinou, a to v přiměřené míře a rychlosti.

Obsahuje: slinění

b51051 Polykání hltanem

Funkce posouvání snědené hmoty hltanem, a to v přiměřené míře a rychlosti.

b51052 Polykání jícnem

Funkce posouvání snědené hmoty jícnem, a to v přiměřené míře a rychlosti.

b51058 Polykání, jiné určené**b51059 Polykání, neurčené****b5106 Funkce zpětného vyloučení obsahu žaludku, jícnu nebo hltanu (regurgitace a zvracení)**

Funkce pohybu látek, jako jsou jídlo, tekutiny, léky, předměty úmyslně nebo neúmyslně polknuté, a to v obráceném směru než přijímání potravy, ze žaludku do jícnu, do úst a ven, jako je regurgitace a zvracení.

b51060 Zvracení**b51061 Regurgitace****b51068 Funkce zpětného vyloučení obsahu žaludku, jícnu nebo hltanu (regurgitace a zvracení), jiné určené****b51069 Funkce zpětného vyloučení obsahu žaludku, jícnu nebo hltanu (regurgitace a zvracení), neurčené**

b5108 Funkce přijímání potravy, jiné určené

b5109 Funkce přijímání potravy, neurčené

b515 **Zaživací funkce**

Funkce posunu potravy zaživacím traktem, rozložení potravy a vstřebání výživných látek.

Obsahuje: funkce posunu potravy žaludkem, peristaltikem; rozložení potravy, produkce enzymů a aktivity v žaludku a střevech; vstřebávání živin a tolerance potravy; poruchy jako hyperacidita žaludku, malabsorpce, intolerance potravy, hypermotilita střev, střevní obrna, střevní obstrukce a snížená produkce žluči

Vylučuje: funkce defekační (b525); pocity spojené se zaživacím systémem (b535)

b5150 Posun potravy žaludkem a střevy

Peristaltika a k ní náležející funkce, které mechanicky pohybují potravou žaludkem a střevy.

b5151 Rozložení potravy

Funkce, které mechanicky redukuje potravu na malé části v zaživacím traktu.

b5152 Vstřebávání živin

Funkce přechodu potravinových a tekutinových živin v oblasti zaživacího traktu.

b5153 Tolerance potravy

Funkce přijímání vhodné potravy a tekutiny k zažívání a odmítání toho, co je nevhodné.

Obsahuje: poruchy, jako je přecitlivělost, intolerance lepku

b5158 Specifické funkce trávení

b5159 Nespecifické funkce trávení

b520 Funkce asimilační

Funkce, při kterých se živiny přeměňují na složky živého těla.

Obsahuje: funkce skladování živin v těle

Vylučuje: zažívací funkce (b515); funkce defekační (b525); funkce udržování hmotnosti (b530); hlavní metabolické funkce (b540)

b525 Funkce defekační

Funkce k odstraňování nevyužitelné a nestrávené potravy, jako výkalů a k tomu se vztahující funkce.

Obsahuje: funkce určené k odstraňování, konzistence stolice, frekvence defekace; udržení stolice, odstraňování plynů (flatulence); poruchy jako zácpa, průjem, vodnatá stolice a nedostatečný svěrač řítní nebo inkontinence

Vylučuje: zažívací funkce (b515); funkce asimilační (b520); pocity spojené se zažívacím systémem (b535)

b5250 Odstraňování stolice

Funkce odstraňování výkalů z konečníku, obsahuje funkce kontrakce břišních svalů při tomto výkonu.

b5251 Konzistence stolice

Konzistence stolice – tvrdá, pevná, měkká nebo vodnatá.

b5252 Frekvence defekace

Funkce, obstarávající frekvenci defekace.

b5253 Udržení stolice

Funkce, obstarávající volní kontrolu nad funkcí vyprazdňování.

b5254 Flatulence

Funkce, obstarávající vypuzování nadměrného objemu vzduchu nebo plynů ze střev.

b5258 Funkce defekační, jiné určené**b5259 Funkce defekační, neurčené**

b530 Funkce udržování hmotnosti

Funkce udržování přiměřené tělesné váhy, obsahující přibírání na hmotnosti během období vývoje.

Obsahuje: funkce udržování přijatelného indexu tělesné hmotnosti (BMI); poruchy jako podváha, kachexie, chřadnutí, nadváha, hubnutí a primární a sekundární obezitu

Vylučuje: funkce asimilační (b520); hlavní metabolické funkce (b540); funkce endokrinních žláz (b555)

b535 Pocity spojené se zaživacím systémem

Pocity vznikající při jídle, pití a přidružených zaživacích funkcích.

Obsahuje: pocity na zvracení, pocit nadýmání, pocit křečí v žaludku; plnost žaludku, pocit „knedlíku v krku“, křeče žaludku, plyn v žaludku a pálení žáhy

Vylučuje: vnímání bolesti (b280); funkce přijímání potravy (b510); zaživací funkce (b515); funkce defekační (b525)

b5350 Pocit na zvracení

Pocit potřeby zvracet.

b5351 Pocit nadýmání

Pocit rozpínání žaludku a břicha.

b5352 Pocit křečí v břiše

Pocit křečí nebo bolestivé stahy hladkých svalů zaživacího traktu.

b5358 Pocity spojené se zaživacím systémem, jiné určené**b5359 Pocity spojené se zaživacím systémem, neurčené****b539 Funkce vztahující se k zaživacímu systému, jiné určené a neurčené**

Funkce vztahující se k metabolismu a endokrinnímu systému (b540–b559)

b540 Hlavní metabolické funkce

Funkce regulace hlavních komponent těla, jako jsou cukry, bílkoviny a tuky, přeměna jedné ve druhé a jejich energetického využití.

Obsahuje: metabolické funkce, velikost bazálního metabolismu, metabolismus cukrů, proteinů a tuků, katabolizmus, produkci energie v těle; narůstání nebo snižování metabolické činnosti

Vylučuje: funkce asimilační (b520); funkce udržení hmotnosti (b530); funkce rovnováhy vody, minerálů a elektrolytů v těle (b545); termoregulační funkce (b550); funkce endokrinních žláz (b555)

b5400 Velikost bazálního metabolismu

Funkce, vztahující se k spotřebě kyslíku tělem za specifických podmínek klidu a teploty.

Obsahuje: zvyšování nebo snižování velikosti bazálního metabolismu; poruchy, jako jsou u hypertyreoidizmu a hypotyreoidizmu

b5401 Metabolizmus cukrů

Funkce, vztahující se k procesu, při kterém jsou cukry ve stravě shromažďovány, rozkládány na glukózu a následně na kysličník uhličitý a vodu.

b5402 Metabolizmus bílkovin

Funkce, vztahující se k procesu, při kterém jsou bílkoviny v potravě přeměňovány na aminokyseliny a rozkládány v těle.

b5403 Metabolizmus tuků

Funkce, vztahující se k procesu, při kterém jsou tuky v potravě shromažďovány a rozkládány v těle.

b5408 Hlavní metabolické funkce, jiné určené

b5409 Hlavní metabolické funkce, neurčené

b545 Funkce rovnováhy vody, minerálů a elektrolytů v těle

Funkce regulace vody, minerálů a elektrolytů v těle.

Obsahuje: funkce vodní rovnováhy, rovnováhy minerálů, jako jsou vápník, zinek a železo, a rovnováhy elektrolytů, jako je sodík a draslík; poruchy jako retence vody, dehydratace, hyperkalcemie, hypokalcemie, deficit železa, hyponatremie, hypernatremie, hyperkalemie a hypokalemie

Vylučuje: funkce hematologického systému (b430); hlavní metabolické funkce (b540); funkce endokrinních žláz (b555)

b5450 Rovnováha vody

Funkce, vztahující se k hladině nebo množství vody v těle.

Obsahuje: poruchy jako dehydrataci a rehydrataci

b54500 Retence vody

Funkce, vztahující se k zadržování vody v těle.

b54501 Udržení vodní rovnováhy

Funkce, vztahující se k udržení optimálního objemu vody v těle.

b54508 Funkce rovnováhy vody, jiné určené**b54509 Funkce rovnováhy vody, neurčené****b5451 Rovnováha minerálů**

Funkce, vztahující se k udržení rovnováhy mezi příjmem, skladováním, využíváním a vylučováním minerálů v těle.

b5452 Rovnováha elektrolytů

Funkce, vztahující se k udržení rovnováhy mezi příjmem, skladováním, využitím a vylučováním elektrolytů v těle.

b5458 Funkce rovnováhy vody, minerálů a elektrolytů v těle, jiné určené**b5459 Funkce rovnováhy vody, minerálů a elektrolytů v těle, neurčené**

b550 Termoregulační funkce

Funkce regulace tělesné teploty.

Obsahuje: funkce udržení tělesné teploty; poruchy, jako je hypotermie, hypertermie

Vylučuje: hlavní metabolické funkce (b540); funkce endokrinních žláz (b555)

b5500 Tělesná teplota

Funkce, vztahující se k regulaci základní tělesné teploty.

Obsahuje: poruchy, jako je hypertermie nebo hypotermie

b5501 Udržení tělesné teploty

Funkce, vztahující se k udržení optimální tělesné teploty při změně teploty okolí.

Obsahuje: toleranci horka a chladu

b5508 Termoregulační funkce, jiné určené**b5509 Termoregulační funkce, neurčené****b555 Funkce endokrinních žláz**

Funkce produkce a regulace hormonálních hladin v těle, včetně cyklických změn.

Obsahuje: funkce hormonální rovnováhy; hypopituitarizmus, hyperpituitarizmus, hypertyroidizmus, hyperadrenalizmus, hypoparatyroidizmus, hypergonadizmus, hypogonadizmus

Vylučuje: hlavní metabolické funkce (b540); funkce rovnováhy vody, minerálů a elektrolytů v těle (b545); termoregulační funkce (b550); sexuální funkce (b640); menstruační funkce (b650)

b5550 Funkce spojené s pubertou

Funkce spojené s nástupem puberty a projevy primárních a sekundárních pohlavních znaků.

b55500 Vývoj tělesného a pubického ochlupení

Funkce spojené s vývojem tělesného a pubického ochlupení.

b55501 Vývoj prsou a prsních bradavek

Funkce spojené s vývojem prsou a prsních bradavek.

b55502 Vývoj penisu, varlat a šourku

Funkce spojené s vývojem penisu, varlat a šourku.

b55508 Funkce spojené s pubertou, jiné určené

b55509 Funkce spojené s pubertou, neurčené

b559 Funkce vztahující se k metabolismu a endokrinnímu systému, jiné určené

b598 Funkce zaživacího, metabolického a endokrinního systému, jiné určené

b599 Funkce zaživacího, metabolického a endokrinního systému, neurčené

Kapitola 6

Urogenitální a reprodukční funkce

Tato kapitola se vztahuje k funkcím močení a funkcím reprodukčním, včetně funkcí sexuálních a rozmnožovacích.

Urinární funkce (b610–b639)

b610 Funkce vylučování moči

Funkce filtrace a hromadění moči.

Obsahuje: funkce filtrace moči, hromadění moči; poruchy jako renální insuficience, anurie, oligurie, hydronefróza, hypotonický močový měchýř a obstrukce ureteru

Vylučuje: funkce močení (b620)

b6100 Filtrace moči

Funkce filtrace moči prostřednictvím ledvin.

b6101 Funkce hromadění moči v ureterech a močovém měchýři

Funkce hromadění moči v ureterech a močovém měchýři.

b6108 Funkce vylučování moči, jiné určené

b6109 Funkce vylučování moči, neurčené

b620 Funkce močení

Funkce vypuzování moči z močového měchýře.

Obsahuje: funkce močení, frekvence močení, udržení moči; poruchy, jako je stres, urgentnost, trvalá inkontinence, močení po kapkách, reflex nadbytku moči, naléhavost močení

Vylučuje: funkce vylučování moči (b610); pocity spojené s močovými funkcemi (b630)

b6200 Močení

Funkce vyprazdňující močový měchýř.

Obsahuje: poruchy, jako je retence moči

b6201 Frekvence močení
Funkce vztahující se k počtu močení.

b6202 Udržení moči
Funkce kontroly nad močením.

Obsahuje: poruchy, jako je stres, urgentnost, reflex, trvalou nebo smíšenou inkontinenci

b6208 Funkce močení, jiné určené

b6209 Funkce močení, neurčené

b630 Pocity spojené s močovými funkcemi

Pocity pálení při močení a pocit urgentnosti.

Obsahuje: pocity neúplného vyprázdnění moči, pocit plnosti močového měchýře
Vylučuje: vnímání bolesti (b280); funkce močení (b620)

b639 Urinární funkce, jiné určené a neurčené

Pohlavní a reprodukční funkce (b640–b679)

b640 Sexuální funkce

Mentální a fyzické funkce, vztahující se k pohlavnímu styku, zahrnující fáze vzrušení, přípravy, orgasmu a uvolnění.

Obsahuje: funkce zahrnující fáze vzrušení, přípravy, orgasmu a uvolnění; funkce vztahující se k sexuálnímu zájmu, výkonu, erekci penisu, erekci klitorisu, vaginální lubrikaci, ejakulaci, orgasmu; poruchy jako impotence, frigidita, vaginismus, předčasná ejakulace, priapismus a zpožděná ejakulace

Vylučuje: funkce rozmnožovací (b660); pocity spojené s pohlavními a reprodukčními funkcemi (b670)

b6400 Funkce fáze sexuálního vzrušení
Funkce sexuálního zájmu a vzrušení.

b6401 Funkce fáze přípravy k pohlavnímu styku
Funkce zaujetí pro sexuální spojení.

b6402 Funkce fáze orgasmu
Funkce dosažení orgasmu.

b6403 Funkce závěrečné fáze

Funkce uspokojení po orgasmu a doprovodné uvolnění.

Obsahuje: poruchy jako nespokojenost s orgasmem

b6408 Sexuální funkce, jiné určené**b6409 Sexuální funkce, neurčené****b650 Menstruační funkce**

Funkce spojené s menstruačním cyklem, obsahující pravidelnost menstruace a vylučování menstruačních tekutin.

Obsahuje: funkce pravidelnosti a intervalu menstruace, velikost menstruačního krvácení, menarché, menopauza; poruchy jako premenstruační napětí, primární a sekundární a menorea, menoragie, polymenorea a retrogradní menstruace

Vylučuje: sexuální funkce (b640); funkce rozmnožovací (b660); pocity spojené s pohlavními a reprodukčními funkcemi (b670); vnímání bolesti (b280)

b6500 Pravidelnost menstruačního cyklu

Funkce vztahující se k pravidelnosti menstruačního cyklu.

Obsahuje: příliš časté nebo příliš zřídkaivé menstruační cykly

b6501 Interval mezi menstruacemi

Perioda mezi dvěma menstruačními cykly.

b6502 Velikost menstruačního krvácení

Funkce vztahující se ke kvantitě menstruačních tekutin.

Obsahuje: příliš slabé menstruace (hypomenorea); příliš silné menstruace (menoragie, hypermenorea)

b6503 Nástup první menstruace (menarche)

Funkce spojené s nástupem první menstruace (menarche).

b6504 Vymizení menstruace (sekundární amenorea)

Funkce týkající se dočasného nebo trvalého vymizení menstruace (sekundární amenorea).

Obsahuje: amenorea, menopauza, předčasná menopauza

b6508 Menstruační funkce, jiné určené

b6509 Menstruační funkce, neurčené

b660 Funkce rozmnožovací

Funkce spojené s plodností, těhotenstvím, porodem dítěte a kojením.

Obsahuje: funkce mužské a ženské plodnosti, těhotenství a porod dítěte, kojení; poruchy jako azoospermie, oligozoospermie, sníženou fertilitu, spontánní potraty, mimoděložní těhotenství, malý plod, hydrammion a předčasný porod, opožděný porod, galaktorea, agalaktorea, chybění laktace

Vylučuje: sexuální funkce (b640); menstruační funkce (b650)

b6600 Funkce vztahující se k plodnosti

Funkce vztahující se ke schopnosti produkovat gamety k plození.

Obsahuje: poruchy jako nedostatečná fertilita nebo sterilita

Vylučuje: sexuální funkce (b640)

b6601 Funkce vztahující se k těhotenství

Funkce umožňující otěhotnění a být těhotná.

b6602 Funkce vztahující se k porodu dítěte

Funkce vztahující se k průběhu porodu.

b6603 Laktace

Funkce, které se vztahují k produkci mléka a činí ho dostupným dítěti.

b6608 Funkce rozmnožovací, jiné určené

b6609 Funkce rozmnožovací, neurčené

b670 Pocity spojené s pohlavními a reprodukčními funkcemi

Pocity spojené s pohlavním stykem, menstruací a vztahující se k pohlavním a reprodukčním funkcím.

Obsahuje: pocity dyspareunie, dysmenorea, návaly horka v době menopauzy a noční pocení v době menopauzy, pocity spojené s autostimulací genitálií

Vylučuje: vnímání bolesti (b280); pocity spojené s močovými funkcemi (b630); sexuální funkce (b640); menstruační funkce (b650); funkce rozmnožovací (b660)

b6700 Pocity spojené s pohlavním stykem

Pocity spojené se sexuální touhou, přípravou, pohlavním spojením, orgasmem a závěrem.

b6701 Pocity spojené s menstruačním cyklem

Pocity vztahující se k menstruaci včetně premenstruační a postmenstruační fáze.

b6702 Pocity spojené s menopauzou

Pocity spojené s ukončením menstruačního cyklu.

Obsahuje: návaly horka a noční pocení během menopauzy

b6703 Pocity spojené s pohlavními funkcemi

Pocity spojené s drážděním genitálií.

Obsahuje: pocity spojené s autostimulací genitálií

Vylučuje: sexuální funkce (b640); funkce rozmnožovací (b660)

b6708 Pocity spojené s pohlavními a reprodukčními funkcemi, jiné určené**b6709 Pocity spojené s pohlavními a reprodukčními funkcemi, neurčené****b679 Pohlavní a reprodukční funkce, jiné určené a neurčené****b698 Urogenitální a reprodukční funkce, jiné určené****b699 Urogenitální a reprodukční funkce, neurčené**

Kapitola 7

Funkce neuromuskuloskeletální a funkce vztahující se k pohybu

Tato kapitola pojednává o funkcích pohybu a pohyblivosti, včetně funkcí kloubů, kostí, reflexů a svalů.

Funkce kloubů a kostí (b710–b729)

b710 Funkce kloubní hybnosti

Funkce rozsahu a volnosti pohybu kloubu.

Obsahuje: funkce hybnosti jednoho nebo více kloubů, páteře, ramene, lokte, zápěstí, kyčle, kolena a kotníku, malých kloubů rukou a nohou; hybnost kloubů celkově; poruchy, jako je hypermobilita kloubů, zmrzlé klouby, zmrzlé rameno, artritida

Vylučuje: funkce kloubní stability (b715); funkce kontroly volní hybnosti (b760)

b7100 Hybnost jednoho kloubu

Funkce rozsahu a volnost pohybu jednoho kloubu.

b7101 Hybnost více kloubů

Funkce rozsahu a volnosti pohybu více než jednoho kloubu.

b7102 Celková hybnost kloubů

Funkce rozsahu a volnosti pohybu kloubů v celém těle.

b7108 Funkce kloubní hybnosti, jiné určené

b7109 Funkce kloubní hybnosti, neurčené

b715 Funkce kloubní stability

Funkce udržení strukturální integrity kloubů.

Obsahuje: funkce stability jednoho kloubu, více kloubů a kloubů celkově; poruchy jako při nestabilním ramenním kloubu, vymknutí kloubu, vymknutí ramene a kyčle

Vylučuje: funkce kloubní hybnosti (b710)

- b7150 Stabilita jednoho kloubu**
Funkce udržení strukturální integrity jednoho kloubu.
- b7151 Stabilita více kloubů**
Funkce udržení strukturální integrity více než jednoho kloubu.
- b7152 Stabilita kloubů celková**
Funkce udržení strukturální integrity kloubů v celém těle.
- b7158 Funkce kloubní stability, jiné určené**
- b7159 Funkce kloubní stability, neurčené**

b720 Funkce hybnosti kostí

Funkce rozsahu a volnosti pohybu lopatky, pánve, karpálních a tarzálních kostí.

Obsahuje: poruchy, jako je zmrzlé rameno (lopatky) a zmrzlá pánev

Vylučuje: funkce kloubní hybnosti (b710)

b7200 Pohyblivost lopatky

Funkce rozsahu a snadnosti pohybu lopatky.

Obsahuje: poruchy jako protrakci, retrakci, laterorotaci a mediální rotaci lopatky

b7201 Pohyblivost pánve

Funkce rozsahu a snadnosti pohybu pánve.

Obsahuje: rotaci pánve

b7202 Pohyblivost karpálních kostí

Funkce rozsahu a možnosti pohybu karpálních kostí.

b7203 Pohyblivost tarzálních kostí

Funkce rozsahu a možnosti pohybu tarzálních kostí.

b7208 Funkce hybnosti kostí, jiné určené

b7209 Funkce hybnosti kostí, neurčené

b729 Funkce kloubů a kostí, jiné určené a neurčené

Funkce svalů (b730–b749)

b730 Funkce svalové síly

Funkce, vztahující se k síle, produkované při kontrakci svalů nebo skupinou svalů.

Obsahuje: funkce sdružené se silou určitých svalů a svalových skupin, svalů jedné končetiny, jedné strany těla, dolní poloviny těla, všech končetin, trupu a těla jako celku; poruchy jako slabost malých svalů v nohách a rukou, svalové parézy, svalové paralýzy, monoplegie, hemiplegie, paraplegie, kvadruplegie a akinetický mutismus

Vylučuje: funkce struktur souvisejících s okem (b215); funkce svalového tonu (b735); funkce svalové vytrvalosti (b740)

b7300 Síla jednotlivých svalů svalových skupin

Funkce, vztahující se k síle, produkované při kontrakci určitých izolovaných svalů nebo svalových skupin.

Obsahuje: poruchy jako slabost malých svalů nohou a rukou

b7301 Síla svalů jedné končetiny

Funkce, vztahující se k síle, produkované při kontrakci svalů a svalových skupin jedné horní nebo dolní končetiny.

Obsahuje: poruchy, jako je monoparéza nebo monoplegie

b7302 Síla svalů na jedné straně těla

Funkce, vztahující se k síle, produkované při kontrakci svalů a svalových skupin, které se nacházejí na levé nebo pravé straně těla.

Obsahuje: poruchy, jako je hemiparéza a hemiplegie

b7303 Síla svalů na dolní polovině těla

Funkce, vztahující se k síle, produkované při kontrakci svalů a svalových skupin, které se nacházejí na dolní polovině těla.

Obsahuje: poruchy, jako je paraparéza a paraplegie

b7304 Síla svalů všech končetin

Funkce, vztahující se k síle, produkované při kontrakci svalů a svalových skupin na všech končetinách.

Obsahuje: poruchy, jako je tetraparéza a tetraplegie

b7305 Síla svalů trupu

Funkce, vztahující se k síle, produkované při kontrakci svalů a svalových skupin trupu.

b7306 Síla všech svalů těla

Funkce, vztahující se k síle, produkované při kontrakci všech svalů a svalových skupin těla.

Obsahuje: poruchy, jako je akinetický mutismus

b7308 Funkce svalové síly, jiné určené**b7309 Funkce svalové síly, neurčené****b735 Funkce svalového tonu**

Funkce, vztahující se k napětí, které je přítomné ve svalech v klidu, a k odporu, který se objeví, když se pokoušíme svaly pasivně pohybovat.

Obsahuje: funkce spojené s napětím v jednotlivých svalech a svalových skupinách, svalech jedné končetiny, na jedné straně těla nebo dolní polovině těla, svalech všech končetin, svalech trupu nebo ve všech svalech těla; poruchy jako hypotonie, hypertonie a svalová spasticita, myotonie a paramyotonie

Vylučuje: funkce svalové síly (b730); funkce svalové vytrvalosti (b740)

b7350 Tonus jednotlivých svalů a svalových skupin

Funkce, vztahující se k napětí, které je přítomné v jednotlivých svalech v klidu a svalových skupinách, a k odporu, který se objeví, když se pokoušíme svaly pasivně pohybovat.

Obsahuje: poruchy jako při ložiskové dystonii, tj. torticollis

b7351 Tonus svalů jedné končetiny

Funkce, vztahující se k napětí, které je přítomné v jednotlivých svalech a svalových skupinách jedné paže nebo dolní končetiny, a k odporu, který se objeví, když se pokoušíme svaly pohybovat pasivně.

Obsahuje: poruchy spojené s monoparézou a monoplegií

b7352 Tonus svalů jedné poloviny těla

Funkce, vztahující se k napětí, které je přítomné v jednotlivých svalech a svalových skupinách v pravé nebo v levé polovině těla, a k odporu, který se objeví, když se pokoušíme svaly pohybovat pasivně.

Obsahuje: poruchy spojené s hemiparézou a hemiplegií

b7353 Tonus svalů dolní poloviny těla

Funkce, vztahující se k napětí, které je přítomno ve svalech a ve svalových skupinách v dolní polovině těla v klidu, a k odporu, který vzniká, když svaly pasivně pohybujeme.

Obsahuje: poruchy spojené s paraparézou a paraplegií

b7354 Tonus svalů všech končetin

Funkce, vztahující se k napětí, které je přítomno ve svalech a ve svalových skupinách ve všech čtyřech končetinách, a k odporu, který vzniká, když se svaly pasivně pohybuje.

Obsahuje: poruchy spojené s tetraparézou a tetraplegií

b7355 Svalový tonus trupu

Funkce, vztahující se k napětí, které je přítomno ve svalech a ve svalových skupinách trupu, a k odporu, který vzniká, když se svaly pasivně pohybuje.

b7356 Tonus všech svalů těla

Funkce, vztahující se k napětí, které je přítomno ve svalech a svalových skupinách celého těla, a k odporu, který vzniká, když se svaly pasivně pohybuje.

Obsahuje: poruchy jako u celkové dystonie a Parkinsonovy choroby, nebo celkovou obrnu a paralýzu

b7358 Funkce svalového tonu, jiné určené

b7359 Funkce svalového tonu, neurčené

b740 Funkce svalové vytrvalosti

Funkce, vztahující se k výdrží svalové kontrakce po dobu, která je vyžadována.

Obsahuje: funkce spojené s výdrží svalové kontrakce u jednotlivých svalů a svalových skupin, a všech svalů těla; poruchy jako u myasthenia gravis

Vylučuje: funkce tolerance cvičení (b455); funkce svalové síly (b730); funkce svalového tonu (b735)

b7400 Vytrvalost jednotlivých svalů

Funkce, vztahující se k vytrvalosti svalové kontrakce jednotlivých svalů po dobu, která je vyžadována.

b7401 Vytrvalost svalových skupin

Funkce, vztahující se k vytrvalosti svalové kontrakce jednotlivých svalových skupin po dobu, která je vyžadována.

Obsahuje: poruchy spojené s monoparézou, monoplegií, hemiparézou a hemiplegií a paraplegií

b7402 Vytrvalost všech svalů těla

Funkce, vztahující se k vytrvalosti svalové kontrakce všech svalů těla po dobu, která je vyžadována.

Obsahuje: poruchy spojené s tetraparézou, tetraplegií, celkovou obrnou a paralyzou

b7408 Funkce svalové vytrvalosti, jiné určené

b7409 Funkce svalové vytrvalosti, neurčené

b749 Funkce svalu, jiné určené a neurčené

Pohybové funkce (b750–b789)

b750 Funkce motorického reflexu

Funkce mimovolní kontrakce svalů vyvolané automaticky specifickými podněty.

Obsahuje: funkce motorického napínacího reflexu, automatické lokální kloubní reflexy, reflexy vyvolané škodlivými podněty a jinými exteroceptivními podněty; únikový reflex, bicipitový reflex, styloradiální reflex, kvadrícipitový reflex, patelární reflex, reflex Achillovy šlachy, vzrtek, vývoj a přetrvávání reflexů

b7500 Napínací motorický reflex

Funkce mimovolních kontrakcí svalů vyvolaných protažením.

b7501 reflexy vyvolané škodlivými podněty

Funkce mimovolních svalových kontrakcí automaticky vyvolaných bolestivým nebo jiným škodlivým podnětem.

Obsahuje: únikový reflex

b7502 Reflexy vyvolané jinými exteroceptivními podněty

Funkce mimovolních svalových kontrakcí vyvolaných vnějšími stimuly jinými než škodlivými.

Obsahuje: hledací, úchopový, sací a jiné primitivní reflexy

b7508 Funkce motorického reflexu, jiné určené

b7509 Funkce motorického reflexu, neurčené

b755 Funkce mimovolních pohybových reakcí

Funkce mimovolních kontrakcí velkých svalů nebo celého těla, navozených pozicí těla, rovnováhou a ohrožujícími podněty.

Obsahuje: funkce posturálních reakcí, vzpřimovací reakce, reakce zajišťující tělo, rovnovážné reakce, opěrné reakce, obranné reakce

Vylučuje: funkce motorického reflexu (b750)

b760 Funkce kontroly volní hybnosti

Funkce spojené s kontrolou nad pohyby a koordinací volních pohybů.

Obsahuje: funkce kontroly jednoduchých volních pohybů a složitých volních pohybů, koordinaci volních pohybů, podpěrné funkce paže a dolní končetiny, pravolevou pohybovou koordinaci, koordinaci oko-ruka, koordinaci oko-noha; poruchy jako kontrolní a koordinační problémy, např. dysdiadochokonesis

Vylučuje: funkce svalové síly (b730); funkce mimovolní hybnosti (b765); funkce vzorů chůze (b770)

b7600 Kontrola jednoduchých volních pohybů

Funkce spojené s kontrolou nad pohyby a koordinací jednoduchých nebo izolovaných volních pohybů.

b7601 Kontrola složitých volních pohybů

Funkce spojená s kontrolou nad pohyby a koordinací složitých volních pohybů.

b7602 Koordinace volních pohybů

Funkce spojená s koordinací jednoduchých a složitých volních pohybů, provádějící pohyby v uspořádané kombinaci.

Obsahuje: pravo-levou koordinaci, koordinaci zrakově řízených pohybů, provádění pohybu, jako jsou koordinace oko-ruka, koordinace oko-noha; poruchy jako dysdiadochokinéze

b7603 Funkce opěrné pro ruku a dolní končetinu

Funkce spojené s kontrolou nad pohyby a koordinací volních pohybů při umístění váhy buď na paže (lokte a ruce), nebo na dolní končetiny (kolena a nohy).

b7608 Funkce kontroly volní hybnosti, jiné určené**b7609 Funkce kontroly volní hybnosti, neurčené**

b761 Samovolné (spontánní) pohyby

Funkce spojené s frekvencí, plynulostí a komplexností pohybů celého těla nebo jeho částí, jako jsou spontánní pohyby a pohybové stereotypy u dětí. Poznámka: Tento kód by měl být použit pouze u dětí mladších než 6 měsíců.

Vylučuje: funkce motorického reflexu (b750); funkce mimovolních pohybových reakcí (b755); funkce mimovolní hybnosti (b765)

b7610 Celková pohybová aktivita

Repertoár a kvalita spontánních pohybů specifických pro daný věk, jako jsou atetózní a choreatické pohyby v raných fázích života.

b7611 Specifická spontánní pohybová aktivita

Repertoár a kvalita dalších samovolných (spontánních) pohybů, které se běžně vyskytují v prvních měsících po narození, jako jsou pohyby horních a dolních končetin směrem k ose těla, pohyby prstů a kopání.

b7618 Spontánní pohybová aktivita, jiné určené**b7619 Spontánní pohybová aktivita, neurčené****b765 Funkce mimovolní hybnosti**

Funkce neúmyslné, částečně nebo zcela neúčelné mimovolní kontrakce svalu nebo skupiny svalů.

Obsahuje: mimovolní kontrakce svalů; poruchy jako tremor, tiky, manýřízmy, stereotypie, pohybové perseverace, chorea, atetóza, zvukové tiky, dystonické pohyby a dyskineze

Vylučuje: funkce kontroly volní hybnosti (b760); funkce vzorů chůze (b770)

b7650 Mimovolní kontrakce svalů

Funkce neúmyslné, částečně nebo zcela neúčelné mimovolní kontrakce svalu nebo svalové skupiny, jako těch, které jsou zapojeny jako část psychologických dysfunkcí.

Obsahuje: poruchy, jako jsou choreatické a atetotické pohyby; pohyby vztažující se ke spánkovým obtížím

b7651 Tremor

Funkce opakujících se kontrakcí a uvolnění skupiny svalů v okolí kloubu, vyústující v třes.

b7652 Tiky a manýrizmy

Funkce opakujících se zdánlivě účelných, mimovolních kontrakcí svalových skupin.

Obsahuje: poruchy, jako jsou zvukové tiky, koprolalie a bekání

b7653 Stereotypie a pohybové perseverace

Funkce spontánních neúčelných pohybů jako opakované kolébání dopředu a dozadu, pokyvování hlavou nebo pohupování do strany.

b7658 Funkce mimovolní hybnosti, jiné určené**b7659 Funkce mimovolní hybnosti, neurčené****b770 Funkce vzorů chůze**

Funkce pohybových vzorů spojených s kráčením, během nebo jinými pohyby celého těla.

Obsahuje: vzory kráčení a běhu; poruchy jako zvláštní chůze, hemiparetická chůze, paraparetická chůze, asymetrická chůze, vzory chůze při kulhání a toporná chůze

Vylučuje: funkce svalové síly (b730); funkce svalového tonu (b735); funkce kontroly volní hybnosti (b760); funkce mimovolní hybnosti (b765)

b780 Funkce vztahující se k pocitům ze svalů a pohybů

Pocity spojené se svaly nebo svalovými skupinami těla a jejich pohybů.

Obsahuje: pocity svalové ztuhlosti a napětí, svalový spazmus nebo kontrakce, tíže svalů

Vylučuje: vnímání bolesti (b280)

b7800 Pocit svalové ztuhlosti

Pocit napětí a ztuhlosti svalů.

b7801 Pocit svalového spazmu

Pocit mimovolní kontrakce svalu nebo skupiny svalů.

b7808 Funkce vztahující se k pocitům ze svalů a pohybů, jiné určené

b7809 Funkce vztahující se k pocitům ze svalů a pohybů, neurčené

b789 Pohybové funkce, jiné určené a neurčené

b798 Funkce neuromuskuloskeletální a funkce vztahující se k pohybu, jiné určené

b799 Funkce neuromuskuloskeletální a funkce vztahující se k pohybu, neurčené

Kapitola 8

Funkce kůže a přidružených struktur

Tato kapitola pojednává o funkcích kůže, nehtů a vlasů.

Funkce kůže (b810–b849)

b810 Protektivní funkce kůže

Protektivní funkce kůže k ochraně těla před fyzickými, chemickými a biologickými hrozbami.

Obsahuje: funkce ochrany proti slunečnímu a jinému záření, fotosenzitivitu, pigmentaci, kvalitu kůže; izolační funkce kůže, tvrdost kůže, pevnost kůže; poruchy jako prasklá kůže, vředy, proleženiny a oslabení kůže

Vylučuje: reparační funkce kůže (b820); ostatní funkce kůže (b830)

b820 Reparační funkce kůže

Funkce kůže sloužící k reparaci prasklin a jiných poškození kůže.

Obsahuje: funkci krevní sraženiny, strupu, hojení, jizvení; podlitiny a tvorba keloidů

Vylučuje: protektivní funkce kůže (b810); ostatní funkce kůže (b830)

b830 Ostatní funkce kůže

Funkce kůže jiné než ochranné a reparační, jako je ochlazování a sekrece potu.

Obsahuje: funkce pocení, žlázová funkce kůže a z ní resultující kožní pach

Vylučuje: protektivní funkce kůže (b810); reparační funkce kůže (b820)

b840 Vnímání vztahující se ke kůži

Vnímání, vztahující se ke kůži jako píchání, pálení a brnění.

Obsahuje: poruchy, jako je píchání a bodání, pocit husí kůže

Vylučuje: vnímání bolesti (b280)

b849 Funkce kůže, jiné určené a neurčené

Funkce vlasů a nehtů (b850–b869)**b850 Funkce vlasů**

Funkce vlasu jako ochrana, barva a zevnějšek.

Obsahuje: funkce růstu vlasu, pigmentace vlasu, umístění vlasu; poruchy jako ztráta vlasu nebo alopecie

b860 Funkce nehtů

Funkce nehtů – ochrana, škrábání a vnější vzhled.

Obsahuje: růst a pigmentace nehtů, kvalita nehtů

b869 Funkce vlasů a nehtů, jiné určené a neurčené**b898 Funkce kůže a přidružených struktur, jiné určené****b899 Funkce kůže a přidružených struktur, neurčené**

TĚLESNÉ STRUKTURY

Definice: Tělesné struktury jsou anatomické části těla jako orgány, končetiny a jejich součásti.

Poruchy jsou problémy tělesných funkcí nebo struktur jako je významná odchylka nebo ztráta.

První kvalifikátor

Generický kvalifikátor s negativní škálou používaný k označení rozsahu nebo velikosti poruchy:

xxx.0	žádná porucha	(nepřítomná, zanedbatelná...)	0–4 %
xxx.1	lehká porucha	(mírná, nízká...)	5–24 %
xxx.2	středně těžká porucha	(střední, zřetelná...)	25–49 %
xxx.3	těžká porucha	(vysoká, extrémní...)	50–95 %
xxx.4	úplná porucha	(totální...)	96–100 %
xxx.8	nelze určit		
xxx.9	nelze aplikovat		

Široká procentní pásma jsou určena pro ty případy, u kterých je k dispozici správně odstupňovaný posuzovací test (nástroj) nebo jiné standardy ke kvantifikaci poruchy tělesné struktury. Například když se kóduje „žádná porucha“ nebo úplná porucha tělesné struktury, ohodnocení může mít omyl nejvýše do 5 %. „Středně těžká porucha“ je obvykle polovina stupnice úplné poruchy. Procenta jsou kalibrována v různých doménách podle standardů dané populace jako percentily. Pro tuto kvalifikaci je nutno používat jednotných způsobů posuzování, které bude nutno vyvinout pomocí výzkumu.

Druhý kvalifikátor

Používaný k určení povahy změn vztahující se k tělesné struktuře:

- 0 žádná změna struktury
- 1 úplná ztráta
- 2 částečná ztráta
- 3 přídatná část
- 4 abnormální rozměry
- 5 porušení kontinuity
- 6 změna pozice
- 7 kvalitativní změny struktury, včetně nahromadění tekutiny
- 8 nelze určit
- 9 nelze aplikovat

Třetí kvalifikátor (doporučený)

Je navržen k tomu, aby určoval lokalizaci.

- 0 více než jedna oblast
- 1 vpravo
- 2 vlevo
- 3 obě strany
- 4 vpředu
- 5 vzadu
- 6 proximálně
- 7 distálně
- 8 nelze určit
- 9 nelze aplikovat

Kapitola 1

Struktury nervového systému

s110 Struktury mozku

- s1100 Struktury korových laloků
 - s11000 Frontální lalok
 - s11001 Temporální lalok
 - s11002 Parietální lalok
 - s11003 Okcipitální lalok
 - s11008 Struktury korových laloků, jiné určené
 - s11009 Struktury korových laloků, neurčené
- s1101 Struktury mezencefala (středního mozku)
- s1102 Struktury diencefala (mezimozku)
- s1103 Bazální ganglia a příslušné struktury
- s1104 Struktury mozečku
- s1105 Struktury mozkového kmene
 - s11050 Prodloužená mícha
 - s11051 Most
 - s11058 Struktury mozkového kmene, jiné určené
 - s11059 Struktury mozkového kmene, neurčené
- s1106 Struktury mozkových nervů
- s1108 Struktury mozku, jiné určené
- s1109 Struktury mozku, neurčené

s120 Mícha a přidružené struktury

- s1200 Struktury míchy
 - s12000 Krční mícha
 - s12001 Hrudní mícha
 - s12002 Lumbosakrální (bederní a křížová) mícha
 - s12003 Cauda equina (koňský ocas)
 - s12008 Struktury míchy, jiné určené

- s12009 Struktury míchy, neurčené
- s1201 Míšní nervy
- s1208 Mícha a přidružené struktury, jiné určené
- s1209 Mícha a přidružené struktury, neurčené
- s130** Struktury mozkových blan
- s140** Struktury sympatického nervového systému
- s150** Struktury parasympatického nervového systému

- s198** Struktury nervového systému, jiné určené
- s199** Struktury nervového systému, neurčené

Kapitola 2

Oko, ucho a příslušné struktury

s210 Struktury očníce

s220 Struktury oční koule

s2200 Spojivka, skléra (bělmo), chorioidea (cévnatka)

s2201 Rohovka

s2202 Duhovka

s2203 Sítnice

s2204 Čočka oční

s2205 Sklivec

s2208 Struktury oční koule, jiné určené

s2209 Struktury oční koule, neurčené

s230 Struktury okolí oka

Vylučuje: ochlupení rostoucí na obličejí (s8401)

s2300 Slzná žláza a příslušné struktury

s2301 Víčko oční

s2302

s2303 Vnější oční svaly

s2308 Struktury okolí oka, jiné určené

s2309 Struktury okolí oka, neurčené

s240 Struktury vnějšího ucha

Vylučuje: vlasy (s8400)

s250 Struktury středního ucha

s2500 Bubínek ušní

s2501 Eustachova trubice

s2502 Kůstky ušní

s2508 Struktury středního ucha, jiné určené

s2509 Struktury středního ucha, neurčené

s260 Struktury vnitřního ucha

s2600 Hlemýžď

s2601 Vestibulární labyrint

s2602 Polokruhové kanálky

s2603 Vnitřní zvukovod

s2608 Struktury vnitřního ucha, jiné určené

s2609 Struktury vnitřního ucha, neurčené

s298 Oko, ucho a příslušné struktury, jiné určené

s299 Oko, ucho a příslušné struktury, neurčené

Kapitola 3

Struktury vztahující se k hlasu a řeči

s310 Struktury nosu

Vylučuje: ochlupení rostoucí na obličejí (s8401)

- s3100 Vnější nos
- s3101 Přepážka nosní
- s3102 Nosní dutiny
- s3108 Struktury nosu, jiné určené
- s3109 Struktury nosu, neurčené

s320 Struktury úst

- s3200 Zuby
 - s32000 Primární dentice (mléčné zuby)
 - s32001 Permanentní dentice (trvalé zuby)
 - s32008 Zuby, jiné určené
 - s32009 Zuby, neurčené
- s3201 Dásně
- s3202 Struktury patra
 - s32020 Tvrdé patro
 - s32021 Měkké patro
- s3203 Jazyk
- s3204 Rty
 - s32040 Horní ret
 - s32041 Dolní ret
- s3205 Philtrum
- s3208 Struktury úst, jiné určené
- s3209 Struktury úst, neurčená

s330 Struktury hltanu

s3300 Nosohltan

s3301 Ústní hltan

s3308 Struktury hltanu, jiné určené

s3309 Struktury hltanu, neurčené

s340 Struktury hrtanu

s3400 Hlasivky

s3408 Struktury hrtanu, jiné určené

s3409 Struktury hrtanu, neurčené

s398 Struktury vztahující se k hlasu a řeči, jiné určené

s399 Struktury vztahující se k hlasu a řeči, neurčené

Kapitola 4

Struktury kardiovaskulárního, imunitního a dýchacího systému

s410 Struktury kardiovaskulárního systému

- s4100 Srdce
 - s41000 Předsíň
 - s41001 Komory
 - s41008 Struktury srdce, jiné určené
 - s41009 Struktury srdce, neurčené
- s4101 Tepny
- s4102 Žíly
- s4103 Vlásačnice
- s4108 Struktury kardiovaskulárního systému, jiné určené
- s4109 Struktury kardiovaskulárního systému, neurčené

s420 Struktury imunitního systému

- s4200 Lymfatické cévy
- s4201 Lymfatické uzliny
- s4202 Brzlík
- s4203 Slezina
- s4204 Kostní dřeň
- s4208 Struktury imunitního systému, jiné určené
- s4209 Struktury imunitního systému, neurčené

s430 Struktury dýchacího systému

- s4300 Průdušnice
- s4301 Plíce
 - s43010 Průduškový kmen
 - s43011 Sklíčky
 - s43018 Struktury plic, jiné určené
 - s43019 Struktury plic, neurčené
- s4302 Hrudník
- s4303 Dýchací svaly
 - s43030 Svaly mezižeberní
 - s43031 Bránice
 - s43038 Dýchací svaly, jiné určené
 - s43039 Dýchací svaly, neurčené
- s4308 Struktury dýchacího systému, jiné určené
- s4309 Struktury dýchacího systému, neurčené

s498 Struktury kardiovaskulárního, imunitního a dýchacího systému, jiné určené**s499** Struktury kardiovaskulárního, imunitního a dýchacího systému, neurčené

Kapitola 5

Struktury vztahující se k zažívání, metabolismu a endokrinnímu systému

- s510** Struktury slinných žláz
- s520** Struktury jícnu
- s530** Struktury žaludku
- s540** Struktury střeva
 - s5400 Tenké střevo
 - s5401 Tlusté střevo
 - s5408 Struktury střeva, jiné určené
 - s5409 Struktury střeva, neurčené
- s550** Struktury slinivky břišní
- s560** Struktury jater
- s570** Struktury žlučníku a žlučvodů
- s580** Struktury endokrinních žláz
 - s5800 Podvěsek mozkový
 - s5801 Štítná žláza
 - s5802 Příštítná tělíska
 - s5803 Nadledviny
 - s5808 Struktury endokrinních žláz, jiné určené
 - s5809 Struktury endokrinních žláz, neurčené
- s598** Struktury vztahující se k zažívání, metabolismu a endokrinnímu systému, jiné určené
- s599** Struktury vztahující se k zažívání, metabolismu a endokrinnímu systému, neurčené

Kapitola 6

Struktury vztahující se k urogenitálnímu a reprodukčnímu systému

s610 Struktury močového systému

- s6100 Ledviny
- s6101 Močovody
- s6102 Močový měchýř
- s6103 Močová trubice
- s6108 Struktury močového systému, jiné určené
- s6109 Struktury močového systému, neurčené

s620 Struktury pánevního dna

s630 Struktury reprodukčního systému

- s6300 Vaječníky
- s6301 Struktury dělohy
 - s63010 Děložní tělo
 - s63011 Děložní krček
 - s63012 Vejcovody
 - s63018 Struktury dělohy, jiné určené
 - s63019 Struktury dělohy, neurčené
- s6302 Prs a prsní bradavka
- s6303 Struktury pochvy a pohlavních orgánů
 - s63030 Klitoris
 - s63031 Velké stydké pysky
 - s63032 Malé stydké pysky
 - s63033 Pochva
- s6304 Varlata a šourek

- s6305 Struktury pyje
 - s63050 Žalud pyje
 - s63051 Topořivá tělesa pyje
 - s63058 Struktury pyje, jiné určené
 - s63059 Struktury pyje, neurčené
- s6306 Prostata
- s6308 Struktury reprodukčního systému, jiné určené
- s6309 Struktury reprodukčního systému, neurčené

s698 Struktury vztahující se k urogenitálnímu a reprodukčnímu systému, jiné určené

s699 Struktury vztahující se k urogenitálnímu a reprodukčnímu systému, neurčené

Kapitola 7

Struktury vztahující se k pohybu

s710 Struktury hlavy a krční krajiny

- s7100 Lebeční kosti
- s7101 Obličejové kosti
- s7102 Kostí krajiny krční
- s7103 Klouby hlavy a krajiny krční
- s7104 Svaly hlavy a krční krajiny
- s7105 Vazy a povázky hlavy a krční krajiny
- s7108 Struktury hlavy a krční krajiny, jiné určené
- s7109 Struktury hlavy a krční krajiny, neurčené

s720 Struktury oblasti ramenní

- s7200 Kostí ramenní oblasti
- s7201 Klouby ramenní oblasti
- s7202 Svaly ramenní oblasti
- s7203 Vazy a povázky ramenní oblasti
- s7208 Struktury oblasti ramenní, jiné určené
- s7209 Struktury oblasti ramenní, neurčené

s730 Struktury horní končetiny

- s7300 Struktury paže
 - s73000 Kostí paže
 - s73001 Loketní kloub
 - s73002 Svaly paže
 - s73003 Vazy a povázky paže
 - s73008 Struktury paže, jiné určené
 - s73009 Struktury paže, neurčené

- s7301 Struktury předloktí
 - s73010 Kostí předloktí
 - s73011 Kloub zápěstní
 - s73012 Svaly předloktí
 - s73013 Vazy a povázky předloktí
 - s73018 Struktury předloktí, jiné určené
 - s73019 Struktury předloktí, neurčené
- s7302 Struktury ruky
 - s73020 Kostí ruky
 - s73021 Klouby ruky a prstů
 - s73022 Svaly ruky
 - s73023 Vazy a povázky ruky
 - s73028 Struktury ruky, jiné určené
 - s73029 Struktury ruky, neurčené
- s7308 Struktury horní končetiny, jiné určené
- s7309 Struktury horní končetiny, neurčené
- s740** Struktury oblasti pánevní
 - s7400 Kostí oblasti pánevní
 - s7401 Klouby oblasti pánevní
 - s7402 Svaly oblasti pánevní
 - s7403 Vazy a povázky oblasti pánevní
 - s7408 Struktury oblasti pánevní, jiné určené
 - s7409 Struktury oblasti pánevní, neurčené

s750**Struktury dolní končetiny**

- s7500 Struktury stehna
 - s75000 Kostí stehna
 - s75001 Kyčelní kloub
 - s75002 Svaly stehna
 - s75003 Vazy a povázky stehna
 - s75008 Struktury stehna, jiné určené
 - s75009 Struktury stehna, neurčené
- s7501 Struktury bérce
 - s75010 Kostí bérce
 - s75011 Kolenní kloub
 - s75012 Svaly bérce
 - s75013 Vazy a povázky bérce
 - s75018 Struktury bérce, jiné určené
 - s75019 Struktury bérce, neurčené
- s7502 Struktury kotníku a nohy
 - s75020 Kostí kotníku a nohy
 - s75021 Kloub kotníku a klouby nohy a prstců
 - s75022 Svaly kotníku a nohy
 - s75023 Vazy a povázky kotníku a nohy
 - s75028 Struktury kotníku a nohy, jiné určené
 - s75029 Struktury kotníku a nohy, neurčené
- s7508 Struktury dolní končetiny, jiné určené
- s7509 Struktury dolní končetiny, neurčené

s760 Struktury trupu

- s7600 Struktury páteře
 - s76000 Krční páteř
 - s76001 Hrudní páteř
 - s76002 Bederní páteř
 - s76003 Křížová kost
 - s76004 Kostrč
 - s76008 Struktury páteře, jiné určené
 - s76009 Struktury páteře, neurčené
- s7601 Svaly trupu
- s7602 Vazy a povázky trupu
- s7608 Struktury trupu, jiné určené
- s7609 Struktury trupu, neurčené

s770 Další muskuloskeletální struktury vztahující se k pohybu

- s7700 Kostí
- s7701 Klouby
- s7702 Svaly
- s7703 Mimokloubní vazy, povázky, extramuskulární aponeurózy, retinakula, přepážky, burzy, neurčené
- s7708 Další muskuloskeletální struktury vztahující se k pohybu, jiné určené
- s7709 Další muskuloskeletální struktury vztahující se k pohybu, neurčené

s798 Struktury vztahující se k pohybu, jiné určené**s799** Struktury vztahující se k pohybu, neurčené

Kapitola 8

Kůže a k ní se vztahující struktury

- s810** Struktury kožních oblastí
 - s8100 Kůže oblasti hlavy a krku
 - s8101 Kůže oblasti ramene
 - s8102 Kůže horní končetiny
 - s8103 Kůže oblasti pánve
 - s8104 Kůže dolní končetiny
 - s8105 Kůže trupu a zad
 - s8108 Struktury kožních oblastí, jiné určené
 - s8109 Struktury kožních oblastí, neurčené

- s820** Struktury kožních žláz
 - s8200 Potní žlázy
 - s8201 Mazové žlázy
 - s8208 Struktury kožních žláz, jiné určené
 - s8209 Struktury kožních žláz, neurčené

- s830** Struktury nehtů
 - s8300 Nehty na prstech ruky
 - s8301 Nehty na prstech nohy
 - s8308 Struktury nehtů, jiné určené
 - s8309 Struktury nehtů, neurčené

- s840** Struktury ochlupení (kožních adnex)

Obsahuje: chmýří (vellusový vlas) a terminální ochlupení

- s8400 Vlasy

Obsahuje: chlupy v uších

Vylučuje: ochlupení rostoucí na obličejí (s8401)

- s8401 **Ochlupení rostoucí na obličejí**
Obsahuje: vousy, nosní chloupky, řasy a obočí
- s8402 **Ochlupení podpaží**
- s8403 **Pubické ochlupení**
- s8404 **Ochlupení těla**
Obsahuje: ochlupení trupu, prsou a zad
Vylučuje: ochlupení podpaží (s8402); pubické ochlupení (s8403)
- s8408 **Struktury ochlupení, jiné určené**
- s8409 **Struktury ochlupení, neurčené**

- s898** **Kůže a k ní se vztahující struktury, jiné určené**
- s899** **Kůže a k ní se vztahující struktury, neurčené**

AKTIVITY A PARTICIPACE

Definice: Aktivita je provádění úkolu nebo úkonu člověkem.

Participace je zapojení do životní situace.

Snížení aktivity jsou obtíže, které člověk může mít při provádění aktivit.

Omezení participace jsou problémy, které člověk může prožívat při zapojení do životních situací.

Kvalifikátory

Domény jsou komponenty jednotlivých aktivit a participací a jsou uvedeny v jediném seznamu, který představuje všechny životní oblasti (od základního učení a pozorování až po složité oblasti, jako jsou společenské úkoly). Tyto komponenty mohou být použity k označení aktivit (a) nebo participace (p) nebo obojího.

K bližšímu určení komponent aktivit a participace slouží dva kvalifikátory. Kvalifikátor pro výkon (provedení výkonu – performance) a kvalifikátor pro kapacitu (schopnost daného člověka). Kvalifikátor výkonu popisuje, co a jak člověk dělá ve svém běžném prostředí. Poněvadž běžné prostředí přináší různé souvislosti s danou společenskou situací, výkon označený tímto kvalifikátorem může být chápán jako „účast v dané životní situaci“ nebo „prožívaná zkušenost“ člověka v daných souvislostech, ve kterých právě žije. Tyto souvislosti obsahují faktory prostředí – všechny aspekty okolního světa fyzického, společenského a postoje společnosti, které mohou být kódovány za použití komponent faktorů prostředí.

Kvalifikátor kapacity popisuje schopnost člověka, jak může provádět úkol nebo aktivitu. Tento kvalifikátor zjišťuje nejvyšší možný stupeň funkční schopnosti daného člověka, kterého může v dané doméně a v daném momentě dosáhnout. Kapacita je měřena ve stejném nebo standardním prostředí, které představuje přizpůsobenou schopnost dané osoby. Komponenty faktorů prostředí se mohou použít k popisu vlastností tohoto uniformního, standardního prostředí.

Oba kvalifikátory, jak pro kapacitu, tak pro výkon, mohou být použity buď s pomocnými pomůckami, nebo s osobní asistencí v souladu s následující stupnicí.

xxx.0	žádná obtíž	(nepřítomná, zanedbatelná...)	0–4 %
xxx.1	lehká obtíž	(mírná, nízká...)	5–24 %
xxx.2	středně těžká obtíž	(střední, zřetelná...)	25–49 %
xxx.3	těžká obtíž	(vysoká, extrémní...)	50–95 %
xxx.4	úplná obtíž	(totální...)	96–100 %
xxx.8	nelze určit		
xxx.9	nelze aplikovat		

Široká procentní pásma jsou určena pro ty případy, u kterých jsou k dispozici správně odstupňované posuzovací testy (nástroje) nebo jiné standardy ke kvantifikaci problému při výkonu nebo limitu kapacity. Například když není kódována žádná obtíž při výkonu, nebo je naopak kódována kompletní obtíž, omyl ohodnocení může představovat nejvýše 5 %. Střední obtíž při výkonu obvykle dosahuje poloviny stupnice úplných obtíží. Procenta jsou kalibrována v různých doménách podle standardů dané populace jako percentily. Pro tuto kvalifikaci je nutno používat jednotných způsobů posuzování, které bude nutno vyvinout pomocí výzkumu.

Kapitola 1

Učení se a aplikace znalostí

Tato kapitola pojednává o učení, a o aplikaci naučených vědomostí, jako je myšlení, řešení problémů a rozhodování se.

Účelné smyslové zkušenosti (d110–d129)

d110 Pozorování

Používání zraku k záměrnému vnímání zrakových podnětů, jako je například sledování předmětu zrakem, sledování sportovního utkání, pozorování lidí nebo hrajících si dětí.

d115 Naslouchání

Používání sluchu k záměrnému vnímání sluchových podnětů, jako poslouchání rozhlasu, lidského hlasu, hudby, četby či přednášky, nebo vyprávěného příběhu.

d120 Jiné účelné vnímání

Používání ostatních základních smyslů k záměrnému vnímání podnětů, jako jsou dotyk tkaniny, ochutnávání sladkostí nebo přivonění ke květinám.

d1200 Vnímání ústy

Prozkoumávání předmětů pomocí úst nebo rtů.

d1201 Vnímání hmatem

Prozkoumávání předmětů pomocí rukou, prstů, končetin nebo jiných částí těla.

Vylučuje: vnímání ústy (d1200)

d1202 Čichání

Očichání předmětů přiblížením k nosu nebo přiblížením nosu k předmětům.

d1203 Ochutnávání

Prozkoumávání chuti jídla nebo tekutiny kousáním, žvýkáním, sáním.

d1208 Jiné účelné vnímání, jiné určené

d1209 Jiné účelné vnímání, neurčené

d129 Účelné smyslové zkušenosti, jiné určené a neurčené

Základní učení (d130–d159)

d130 Napodobování

Napodobování a zrcadlení jako základní složka učení, jako je například napodobování výrazu obličeje, gest, zvuků nebo hlásek.

d131 Učení se pomocí manipulace s předměty

Učení se pomocí jednoduché manipulace s jedním, dvěma nebo více předměty, hry symbolické a hrového předstírání ("jako", "na něco"), jako je zasáhnutí objektu, bouchání kostičkami, a hraní si s panenkami nebo autíčky.

Vylučuje: hra (d9200); nošení předmětů, pohybování a manipulace s nimi (d430–d449)

d1310 Učení se pomocí jednoduché manipulace s jedním předmětem

Jednoduchá manipulace s jedním předmětem nebo hračkou – uchopování, bouchání, pohybování, shazování atd.

d1311 Učení se pomocí činností, během nichž jsou předměty uváděny do vzájemných vztahů

Jednoduché činnosti uvádějící do vzájemného vztahu dva nebo více předmětů, hračky nebo materiály bez ohledu na specifické funkce předmětů, hraček nebo materiálů.

d1312 Učení se pomocí činností, během nichž jsou do vzájemných vztahů uváděny předměty s ohledem na specifické funkce

Činnosti uvádějící do vzájemných vztahů dva nebo více předmětů, hračky nebo materiály, které mají svou specifickou funkci, např. víko a krabice, šálek a podšálek.

- d1313 Učení se prostřednictvím vytváření symbolického vztahu k předmětům**
Vytváření symbolického vztahu k předmětům, hračkám nebo materiálům, jako je například krmení a oblékání panenek nebo použití fiktivního prostředí.
- d1318 Učení se pomocí manipulace s předměty, jiné určené**
- d1319 Učení se pomocí manipulace s předměty, neurčené**

d132 Osvojování si jazykových dovedností

Rozvíjení schopnosti popisovat osoby, předměty, události, pocity prostřednictvím slov, symbolů, slovních spojení a vět.

Obsahuje: opětovné osvojování si jazykových dovedností

Vylučuje: osvojení si znalosti dalšího jazyka (d133); komunikace (kapitola 3: d310–d399)

- d1320 Osvojování si jednotlivých slov nebo smysluplných symbolů**
Učení se slovům nebo smysluplným symbolům, jako jsou psané nebo prsty vytvářené znaky a symboly.
- d1321 Vytváření slovních spojení kombinací slov**
Učení se vytvářet slovní spojení kombinací slov.
- d1322 Osvojování si větné skladby**
Učení se vytvářet vhodně sestavené věty nebo souvětí.
- d1328 Osvojování si jazykových dovedností, jiné určené**
- d1329 Osvojování si jazykových dovedností, neurčené**

d133 Osvojení si znalosti dalšího jazyka

Rozvíjení schopnosti popisovat osoby, předměty, události, pocity prostřednictvím slov, symbolů, slovních spojení a vět v dalším jazyce, jako je cizí jazyk nebo znakový jazyk.

Vylučuje: osvojování si jazykových dovedností (d132); komunikace (kapitola 3: d310–d399)

d135 Opakování

Opakování sledu událostí nebo znaků (symbolů) jako základní složka učení, jako je například počítání po desítkách nebo procvičování recitace veršů doprovázených pohybem nebo hrou na hudební nástroj.

d137 Osvojování si pojmů

Rozvíjení schopnosti porozumět a používat základní a složité pojmy týkající se vlastností věcí, osob nebo událostí.

d1370 Osvojování si základních pojmů

Učení se používat (abstraktní) pojmy jako je velikost, tvar, množství, délka, stejné, odlišné.

d1371 Osvojování si složitých pojmů

Učení se používat (abstraktní) pojmy jako třídění, kategorizace, reverzibilita, řazení.

d1378 Osvojování si pojmů, jiné určené**d1379 Osvojování si pojmů, neurčené****d138 Osvojování si informací**

Získání informací o osobách, věcech a událostech, jako je ptaní se proč, co, kde a jak, ptaní se na jména.

Vylučuje: osvojování si pojmů (d137); získání dovedností (d155)

d140 Učení se čtení

Rozvíjení schopnosti plynule a přesně číst psaný materiál (včetně Braillova písma a jiných symbolů), jako je například rozeznávání znaků a písmen abecedy, hláskování psaných slov a porozumění psaným slovům a slovním spojením.

d1400 Osvojování si dovedností k rozpoznávání symbolů

Učení se základním postupům pro rozpoznávání (dekódování) symbolů, jako jsou obrazce, piktogramy, znaky, písmena abecedy a slova.

d1401 Osvojování si dovednosti hláskovat psaná slova

Učení se základním postupům pro hláskování znaků, písmen abecedy, symbolů a slov se správnou výslovností.

d1402 Osvojování si dovednosti pro porozumění psaným slovům a slovním spojením

Učení se základním postupům pro porozumění psaným slovům a textům.

d1408 Učení se čtení, jiné určené**d1409 Učení se čtení, neurčené****d145 Učení se psaní**

Rozvíjení schopnosti produkovat symboly, které představují zvuky, slova nebo věty způsobem, který má smysl (včetně Braillova písma a jiných symbolů), jako je správné psaní s použitím správné gramatiky.

d1450 Osvojování si dovedností používat psací potřeby

Učení se základním postupům pro psaní symbolů nebo písmen abecedy, například držení tužky, křídy nebo štětce, psaní znaků na kus papíru, pomocí nástroje pro Braillovo písmo, klávesnice nebo jiného periferního zařízení (myši).

d1451 Osvojování si dovedností psát symboly, znaky a písmena abecedy

Učení se základním postupům pro přepis zvuku (fonému) do symbolu nebo znaku (grafému).

d1452 Osvojování si dovedností psát slova a slovní spojení

Učení se základním postupům pro přepis mluvených slov nebo myšlenek do slov nebo slovních spojení.

d1458 Učení se psaní, jiné určené**d1459 Učení se psaní, neurčené****d150 Učení se počítání**

Rozvíjení schopnosti manipulovat čísly a provádět jednoduché a složité matematické úkony, jako používání matematických znaků pro sčítání a odčítání a aplikovat správně matematické operace k danému problému.

- d1500 Osvojování si základních početních dovedností**
Učení se základním matematickým dovednostem, jako je určení počtu, seřazení a seskupování čísel.
- d1501 Osvojování si dovedností k rozpoznání čísel, matematických znamének a symbolů**
Učení se rozpoznávat a používat číslice.
- d1502 Osvojování si dovedností v používání základních matematických operací**
Učení se rozpoznávat a používat symboly pro sčítání, odčítání, násobení a dělení.
- d1508 Osvojování si základních početních dovedností, jiné určené**
- d1509 Osvojování si základních početních dovedností, neurčené**

d155 Získání dovedností

Rozvíjení základních a složitých kompetencí v ucelených souborech činností nebo úkolů tak, aby bylo možno zahájit i dokončit získání dovednosti. Jedná se např. o manipulaci s nástroji nebo hračkami nebo hraní her.

Obsahuje: získání základních i složitých dovedností

- d1550 Získání základních dovedností**
Učení se základním, účelným činnostem, jako je používání jednoduchých nástrojů, jako jsou tužky a jídelní příbory.
- d1551 Získání složitých dovedností**
Učení se uceleným souborům činností tak, aby bylo možno dodržovat pravidla, koordinovat pohyby a jejich pořadí, jako je učit se hrát hry (např. fotbal nebo šachy) nebo používat zednické nářadí.
- d1558 Získání dovedností, jiné určené**
- d1559 Získání dovednosti, neurčené**

d159 Základní učení, jiné určené a neurčené

Aplikace znalostí (d160–d179)

d160 Soustředění pozornosti

Záměrné soustředění se na specifický podnět tak, že se odfiltruje rozptylující hluk.

d1600 Soustředění pozornosti na určitou osobu

Záměrné věnování pozornosti (specifickým) vlastnostem jiných osob, jako je jejich tvář, způsob dotyku nebo hlas.

d1601 Soustředění pozornosti na okolní prostředí

Záměrné věnování pozornosti určitému prvku okolního prostředí, například změnám v kvalitě, kvantitě nebo intenzitě fyzických nebo společenských podnětů.

d1608 Soustředění pozornosti, jiné určené

d1609 Soustředění pozornosti, neurčené

d163 Myšlení

Formulování a upravování myšlenky, konceptu a představy, ať už za určitým cílem, či nikoliv, o samotě nebo s druhými osobami, jako je vytváření představ, dokazování pouček a tvrzení, pohrávání si s ideami, brainstorming, meditace, zvažování, hloubání nebo přemýšlení.

Vylučuje: řešení problémů (d175); rozhodování (d177)

d166 Čtení

Provádění aktivit obsahujících chápání a interpretaci psaného jazyka (tj. knih, instrukcí nebo novin, tiskem nebo Braillovým písmem), jejichž cílem je získat celkové vědomosti nebo specifické informace.

Vylučuje: učení se čtení (d140)

d170 Psaní

Užívání nebo produkování symbolů nebo jazyka za účelem sdělení informací, jako je produkování psaných záznamů o událostech nebo myšlenkách nebo napsání dopisu.

Vylučuje: učení se psaní (d145)

- d1700 Užití obecných dovedností a strategií týkajících se procesu psaní**
Použití slov, která vyjadřují vhodný význam, používání obvyklé stavby vět.
- d1701 Použití gramatických pravidel v písemných pracích**
Užívání správného pravopisu, interpunkce, náležitých tvarů při skloňování atd.
- d1702 Užití obecných dovedností a strategií pro psaní písemných prací**
Použití slov a vět tak, aby vyjadřovaly komplexní význam a abstraktní myšlenky.
- d1708 Psaní, jiné určené**
- d1709 Psaní, neurčené**

d172 Počítání

Provádění výpočtů při aplikaci matematických principů tak, aby byly vyřešeny problémy, které jsou popsány slovy a dávají nebo ukazují výsledky, jako vypočítání sumy tří čísel nebo nalezení výsledku dělení jednoho čísla jiným číslem.

Vylučuje: učení se počítání (d150)

- d1720 Použití dovedností a strategií pro provádění jednoduchých číselných výpočtů**
Provádění jednoduchých číselných operací, jako je určení počtu, seskupování a seřazení čísel a základní početní úkony.
- d1721 Použití dovedností a strategií pro provádění složitých číselných operací a výpočtů**
Použití matematických postupů a metod, jako je algebra, analýza a geometrie, pro řešení problémů.
- d1728 Provádění výpočtů, jiné určené**
- d1729 Provádění výpočtů, neurčené**

d175 Řešení problémů

Nacházení odpovědí na otázky a řešení problémů, a to na základě identifikace a analýzy situace, následném vyhodnocení možných výsledků řešení, a provedení nalezeného řešení, jako je např. rozhodování sporu mezi dvěma osobami.

Obsahuje: řešení jednoduchých a složitých problémů

Vylučuje: myšlení (d163); rozhodování (d177)

d1750 Řešení jednoduchých problémů

Nacházení řešení jednoduchého problému, který obsahuje jedno téma nebo otázku, při určení a analýze východiska, vyvinutí řešení, vyhodnocení možných výsledků řešení a provedení nalezeného řešení.

d1751 Řešení složitých problémů

Nacházení řešení složitého problému, který obsahuje četná a vzájemně se propojující témata nebo závažné související problémy, při jejich určení a analýze východiska, vyvinutí řešení, vyhodnocení možných výsledků řešení a provedení nalezeného řešení.

d1758 Řešení problémů, jiné určené**d1759 Řešení problémů, neurčené****d177 Rozhodování**

Vybírání mezi různými možnostmi, uskutečnění výběru, vyhodnocení výsledků výběru, jako je vybrání a koupení konkrétní věci, nebo rozhodnutí a převzetí odpovědnosti za provedení jednoho úkolu z vícero úkolů, které je třeba provést.

Vylučuje: myšlení (d163); řešení problémů (d175)

d179 Aplikace znalostí, jiné určené a neurčené**d198 Učení se a aplikace znalostí, jiné určené****d199 Učení se a aplikace znalostí, neurčené**

Kapitola 2

Obecné úkoly a požadavky

Tato kapitola pojednává o hlavních aspektech provádění jednotlivých nebo mnohočetných úkolů, organizování pravidelných činností a překonávání stresových situací. Tyto jednotlivé prvky mohou být použity ve spojitosti s mnoha specifickými úkoly nebo výkony za účelem zjištění základních vlastností při provádění úkolů za rozličných okolností.

d210 Provádění jednotlivého úkolu

Provádět jednoduché nebo složité a koordinované výkony, vztahující se k mentálním i fyzickým složkám jednoho úkolu, jako je započítání úkolu, organizování času, prostoru a materiálu pro úkol, měření, provádění, kompletování a udržení úkolu.

Obsahuje: provádění jednoduchých nebo složitých úkolů; provádění jednoduchých úkolů nezávisle nebo ve skupině

Vylučuje: získání dovedností (d155); řešení problémů (d175); rozhodování (d177); provádění mnohočetných úkolů (d220)

d2100 Provádění jednoduchého úkolu

Připravit, začít a uspořádat si čas a prostor potřebný k provedení jednoduchého úkolu; provést jednoduchý úkol s jednou hlavní částí, jako je četba knihy, psaní dopisu nebo ustlání postele.

d2101 Provádění složitého úkolu

Připravit, začít a uspořádat si čas a prostor k provedení jednoho složitého úkolu; provést složitý úkol; provést složitý úkol s více než jednou částí, který může být proveden postupně nebo současně, jako je uspořádání nábytku ve vlastním bytě nebo dokončení úkolu do školy.

d2102 Provádění jednoho úkolu nezávisle a sám

Připravit, začít a uspořádat si čas a prostor k provedení jednoduchého nebo složitého úkolu; organizovat a provádět úkol sám bez asistence jiných osob.

d2103 Provádění jednoho úkolu ve skupině

Připravit a uspořádat si čas a prostor k provedení jednoho úkolu, jednoduchého nebo složitého; organizovat a provádět úkol s lidmi, kteří jsou zapojeni do některých nebo všech stupňů daného úkolu.

d2108 Provádění jednoho úkolu, jiné určené**d2109 Provádění jednoho úkolu, neurčené****d220 Provádění mnohočetných úkolů**

Provádět jednoduché nebo složité a koordinované akce jako složky mnohočetných, integrovaných a složitých úkolů, postupně nebo současně.

Obsahuje: rozumět mnohočetným úkolům; kompletovat mnohočetné úkoly; provádět mnohočetné úkoly nezávisle nebo ve skupině

Vylučuje: získání dovedností (d155); řešení problémů (d175); rozhodování (d177); provádění jednotlivého úkolu (d210)

d2200 Vykonyávání mnohočetných úkolů

Připravit, iniciovat a uspořádat čas a prostor potřebný pro četné úkoly, a organizovat a provádět četné úkoly, dohromady nebo postupně.

d2201 Kompletování mnohočetných úkolů

Kompletovat mnohočetné úkoly, dohromady nebo postupně.

d2202 Provádění mnohočetných úkolů nezávisle a sám

Připravit, iniciovat a uspořádat čas a prostor pro mnohočetné úkoly, a organizovat a provádět četné úkoly, dohromady nebo postupně, sám bez pomoci ostatních.

d2203 Provádění mnohočetných úkolů ve skupině

Připravit, iniciovat a uspořádat čas a prostor pro mnohočetné úkoly, a organizovat a provádět četné úkoly, dohromady nebo postupně, s jinými, kteří jsou zapojeni do některých nebo všech stupňů mnohočetných úkolů.

d2208 Provádění mnohočetných úkolů, jiné určené**d2209 Provádění mnohočetných úkolů, neurčené**

d230 **Vykonávání běžných denních povinností**

Vykonávat jednoduché nebo složité a koordinované úkony za účelem plánování, organizování a plnění požadavků vyplývajících z běžných denních procedur nebo povinností, jako je odhadování času a vytváření plánů pro jednotlivé aktivity v průběhu dne.

Obsahuje: řídit a kompletovat každodenní rutinní úkoly; řídit stupeň vlastní aktivity

Vylučuje: provádění mnohočetných úkolů (d220)

d2301 **Organizování denních povinností**

Provádět jednoduché nebo složité a koordinované činnosti, aby bylo možné plánovat a řídit obvyklé každodenní procedury a povinnosti.

d2302 **Plnění denních povinností**

Provádět jednoduché nebo složité koordinované činnosti, aby byly splněny požadavky na obvyklé každodenní procedury a povinnosti, jako je obléknout se, nasnídat se, odejít do školy nebo práce a vrátit se na konci dne domů.

d2303 **Organizování stupně vlastní aktivity**

Provádět činnosti a chovat se tak, aby se uspořádaly požadavky na energii a čas každodenních procedur a povinností.

d2304 **Přizpůsobení se změnám v pravidelných denních činnostech**

Přerušování a změna úkolů a činností v reakci na nové požadavky nebo přechod od obvyklého modelu činností k novému souboru činností jako prostředek k plnění každodenních úkolů.

d2308 **Vykonávání běžných denních povinností, jiné určené****d2309** **Vykonávání běžných denních povinností, neurčené**

d240 Zvládání stresu a jiné psychické zátěže

Provádět jednoduché nebo složité a koordinované činnosti, které spočívají v ovládnutí a kontrolování psychických nároků na provádění úkolů vyžadujících jasnou odpovědnost a zahrnujících stres (obtíže), distrakci nebo krize, jako je řízení vozidla během velkého provozu nebo péče o mnoho dětí.

Obsahuje: zvládat odpovědnosti; zvládat stres (obtíže) a krize

d2400 Zvládání odpovědnosti

Provádět jednoduché nebo složité a koordinované činnosti, aby se řídily povinnosti spojené s prováděním úkolu, a posuzovat požadavky, které tyto povinnosti vyžadují.

d2401 Zvládání stresu (obtíží)

Provádět jednoduché nebo složité a koordinované činnosti, aby se překonal tlak, náhle vzniklé potřeby nebo stres (obtíže) spojené s vykonáváním úkolu.

d2402 Zvládání krize

Provádět jednoduché nebo složité a koordinované činnosti, aby se překonaly rozhodující body obratu v situaci nebo časových úsecích bezprostředního nebezpečí nebo nesnáze.

d2408 Zvládání stresu a jiné psychické zátěže, jiné určené**d2409 Zvládání stresu a jiné psychické zátěže, neurčené****d298 Obecné úkoly a požadavky, jiné určené****d299 Obecné úkoly a požadavky, neurčené**

Kapitola 3

Komunikace

Tato kapitola se vztahuje k hlavním a specifickým rysům komunikace prostřednictvím jazyka, znaků a symbolů, včetně přijímání a vydávání zpráv, vedení konverzace a používání komunikačních prostředků, pomůcek a technik.

Komunikace – přijímání (d310–d329)

d310 Komunikace přijímáním mluvených zpráv

Porozumění doslovnému nebo významově přenesenému obsahu sdělení vedeného mluveným jazykem, jako je pochopení, že daný výrok přímo (doslovně) konstatuje existenci nějaké skutečnosti nebo že se jedná o idiomatické (přenesené) vyjádření.

Obsahuje: komunikace přijímáním jednoduchých mluvených sdělení, složitých mluvených sdělení

d3100 Komunikace přijímáním jednoduchých mluvených sdělení

Chápání doslovného významu, který je sdělován v jednoduchých mluvených sděleních.

d3101 Komunikace přijímáním složitých mluvených sdělení

Chápání doslovného a významově přenesenému významu, který je sdělován ve složitých mluvených sděleních.

d3108 Komunikace přijímáním mluvených sdělení, jiné určené

d3109 Komunikace přijímáním mluvených sdělení, neurčené

d315 Komunikace přijímáním neverbálních zpráv

Rozumět doslovnému obsahu zpráv, vedených gestikulací, symboly a kreslením, jako je provádí dítě, když si mne oči, když je má unavené, nebo když zvonek zvoní na poplach, což znamená, že hoří.

Obsahuje: komunikovat přijímáním tělesných gest, hlavní znaky a symboly, kresby a fotografie

d3150 Komunikace přijímáním tělesných gest

Rozumět obsahu, vedeném mimickými svaly (mimikou), pohyby rukou nebo znaky, tělesnými postoji a jinými formami jazyka tělesných pohybů (jazyk těla).

d3151 Komunikace přijímáním obecných znaků a symbolů

Rozumět obsahu, který představují veřejné znaky a symboly, jako jsou dopravní značky, varovné symboly, hudební nebo vědecká označení a ikony.

d3152 Komunikace přijímáním kreseb a fotografií

Porozumění obsahu, který představují kresby (tj. čáry, grafický design, malby, trojrozměrná zobrazení, piktogramy), grafy, tabulky a fotografie, jako například porozumění tomu, že vzestupná linie v růstovém grafu ukazuje, že dítě roste.

d3158 Komunikace přijímáním neverbálních zpráv, jiné určené**d3159 Komunikace přijímáním neverbálních zpráv, neurčené****d320 Komunikace přijímáním zpráv ve znakové řeči**

Přijímat a rozumět zprávám ve formálním znakovém jazyce obsahujícím jasný význam.

d325 Komunikace přijímáním psaných zpráv

Rozumět zprávám obsahujícím jasný význam v psaném jazyce (včetně Braillova písma), jako sledování politických událostí v denním tisku nebo rozumění biblickému obsahu náboženských zpráv.

d329 Komunikace přijímáním zpráv, jiné určené a neurčené***Komunikace – produkce (d330–d349)*****d330 Mluvení**

Produkovat slova, věty a delší mluvené pasáže obsahující jasný význam, jako je sdělení skutečnosti nebo vyprávění povídky mluveným jazykem.

d3300 Produkce smysluplných zvuků

Používání jednotlivých slov k označení předmětů, osob nebo činností, jako je míč, máma, rozloučení.

d3301 Produkce jednoduchých mluvených sdělení

Používání slov pro jednoduchá mluvená sdělení, jako je jedno nebo několik slov, vyjádření potřeby (např. Já chci ...) nebo pocitu (např. Líbí se mi ...).

d3302 Produkce složitých mluvených sdělení

Používání slov pro produkci složitých mluvených sdělení (rozvité věty), jako je podání vysvětlení nebo zeptání se na cestu.

d3308 Mluvení, jiné určené**d3309 Mluvení, neurčené****d331 Neřečový hlasový projev**

Hlasový projev při uvědomování si přítomnosti další osoby v blízkosti, např. hlasový projev v přítomnosti matky; žvatlání; žvatlání při střídání replik mluvčích v rozhovoru. Hlasový projev v reakci na řeč založený na napodobování řečových zvuků při střídání replik mluvčích v rozhovoru.

Vylučuje: zpívání (d332)

d332 Zpívání

Použití tónů pro předání sdělení, formou posloupnosti vytvářející melodii.

Obsahuje: brumendo, monotónní zpěv s táhlými tóny

d335 Vytváření neverbální zpráv

Používat gest, symbolů a kreseb k předání zpráv, jako kývání hlavou naznačující nesouhlas nebo nakreslení obrázku nebo diagramu k uvedení faktu nebo složité myšlenky.

Obsahuje: vytváření gest pomocí těla, znaků, symbolů, kreseb a fotografií

d3350 Vytváření řeči tělem

Předávání sdělení pomocí úmyslných pohybů těla, jako jsou mimika obličeje (např. usmívání se, mračení se, šklebení se), pohyby paží a rukou a držení těla (například objetí pro vyjádření náklonnosti nebo zdvižený prst pro upoutání pozornosti nebo upozornění na předmět).

d3351 Vytváření znaků a symbolů

Sdělovat význam používáním znaků a symbolů (tj. ikon, piktogramů, vědeckých symbolů) a systému notových symbolů, jako hudební sdělení melodie pomocí not.

d3352 Vytváření kreseb a symbolů

Sdělovat význam pomocí kresby, malování, náčrtů, diagramů, obrázků a fotografií, jako je kreslení map pro udání směru a místa určení.

d3358 Vytváření neverbálních sdělení, jiné určené**d3359 Vytváření neverbálních sdělení, neurčené****d340 Vytváření zprávy ve formální znakové řeči**

Sdělovat jasné informace, obsahující význam, pomocí formálních znaků.

d345 Psaní zpráv

Vytvářet jasné zprávy, obsahující význam, které jsou sdělovány psaným jazykem, jako je psaní dopisu přáteli.

d349 Komunikace – produkce, jiné určené a neurčené***Konverzace a používání komunikačních prostředků, pomůcek a technik (d350–d369)*****d350** Konverzace

Začít, udržet a ukončit výměnu myšlenek a idejí, mluvenou nebo psanou formou, znaky nebo jinou formou jazyka, s jednou nebo více osobami, známými nebo cizími, při formálním nebo neformálním setkání.

Obsahuje: začít, udržet a ukončit konverzaci, konverzovat s jedním člověkem nebo více lidmi

d3500 Začátek konverzace

Začátek dialogu nebo výměny informací, jako je zahájení rozhovoru se střídáním replik mluvčích, a to očním kontaktem nebo jiným způsobem vedoucím ke komunikaci a dialogu, jako je představení se, pozdravení, nebo uvedení do tématu či položení otázky.

d3501 Udržení konverzace

Udržování a utváření dialogu nebo vzájemné výměny informací střídáním replik mluvčích v hlasových projevech, mluvení nebo znakové řeči, a to navrhováním témat nových nebo již dříve zmiňovaných.

d3502 Ukončení konverzace

Skončit dialog nebo výměnu myšlenek běžnými výroky na ukončení anebo dovést hovor ke konci.

d3503 Konverzovat s jednou osobou

Začít, udržet, vytvářet a ukončit rozhovor nebo výměnu myšlenek s jednou osobou, jako například hovořit o počasí s přítelem.

d3504 Konverzovat s více osobami

Začít, udržet, vytvářet a ukončit rozhovor nebo výměnu myšlenek s více než jednou osobou, jako začít a podílet se na výměně myšlenek ve skupině.

d3508 Konverzace, jiné určené

d3509 Konverzace, neurčené

d355 Diskuze

Začít, udržet a ukončit porovnání námětu s argumenty pro a proti, nebo vést rozhovor prostředky mluvené, psané nebo jiné formy jazyka, s jednou nebo více osobami známými nebo cizími, ve formálním nebo neformálním styku.

Obsahuje: diskuzi s jednou nebo více osobami

d3550 Diskuze s jednou osobou

Začít, udržet, vytvářet nebo ukončit diskuzi nebo rozhovor s jednou osobou.

d3551 Diskuze s více osobami

Začít, udržet, vytvářet nebo ukončit diskuzi nebo rozhovor s více než jednou osobou.

d3558 Diskuze, jiné určené

d3559 Diskuze, neurčené

d360 Používání komunikačních prostředků, pomůcek a technik

Používat pomůcky, techniky a jiné prostředky k účelům komunikačním, jako zavolání přítele telefonem.

Obsahuje: používání telekomunikačních prostředků, používání psacích strojů a komunikačních technik

d3600 Používání telekomunikačních prostředků a pomůcek

Používání telefonu, počítače a jiných elektronických přístrojů jako nástrojů komunikace.

d3601 Používání psacích strojů

Používat přístrojů na psaní, jako jsou psací stroje, počítače a Braillovy psací stroje, jako prostředky ke komunikaci.

d3602 Používání komunikačních technik

Provádět úkony a úkoly se zapojením komunikační techniky, jako je odezírání.

d3608 Používání komunikačních prostředků, pomůcek a technik, jiné určené

d3609 Používání komunikačních prostředků, pomůcek a technik, neurčené

d369 Konverzace a používání komunikačních prostředků, pomůcek a technik, jiné určené a neurčené

d398 Komunikace, jiné určené

d399 Komunikace, neurčené

Kapitola 4

Mobilita

Tato kapitola pojednává o pohybech při změně pozice těla nebo místa nebo přesunu z jednoho místa na druhé, nošením, pohybováním nebo manipulací objekty, kráčením, během, šplháním a použitím různých forem přepravy.

Měnění a udržování pozice těla (d410–d429)

d410 Měnění základní pozice těla

Schopnost zaujímat určitou pozici těla, změnit ji a pohybovat se z jednoho místa na druhé, jako je vstát ze židle a lehnout si na postel, posadit se, postavit se, kleknout nebo dřepnout.

Obsahuje: změna pozice těla z lehu, z dřepu nebo kleku, ze sedu nebo stoje, přetáčení se, ohýbání se a posouvání těžiště těla

Vylučuje: přemísťování se (d420)

d4100 Poloha vleže

Lehnout si a vstát nebo měnit pozici těla z horizontální pozice do nějaké jiné, jako vstát nebo si sednout.

d4101 Poloha v podřepu

Jít do sedu nebo pokrčeného postoje v kyčlích s koleny u sebe nebo sedět na patách, jako může být nezbytné na toaletě, která je na úrovni podlahy, nebo měnit pozici těla z podřepu do jiné pozice, jako je stoj.

d4102 Poloha v kleče

Zaujmout pozici, při které je tělo opřeno o kolena a má ohnuté dolní končetiny jako při modlitbě, a opět tuto pozici opustit, nebo měnit pozici těla z kleče do jiné pozice, jako je stoj.

d4103 Poloha vsedě

Sednout si a vstát a měnit pozici těla ze sedu do jiných pozic, jako postavení se nebo lehnutí si.

Obsahuje: sednout si s obnutými dolními končetinami nebo se zkrříženými nohama; sednout si s podepřenými nohama nebo nepodepřenými

d4104 Stoj

Postavit se a změnit stání nebo změnit pozici ve stoje v jinou pozici, jako si lehnout nebo sednout.

d4105 Ohyb těla

Ohnout záda směrem dolů nebo do strany, zkroutit se jako při shýbání a sahání po nějakém předmětu.

d4106 Posun tělesného těžiště

Pohybovat se nebo přenášet váhu těla z jedné nohy na druhou v sedě, vestoje nebo vleže, jako je přešlapování z jedné nohy na druhou.

Vylučuje: přemístování se (d420); chůze (d450)

d4107 Přetáčení se vleže

Pohyb tělem z jedné polohy do druhé vleže, jako je například otočení z boku na bok nebo z břicha na záda.

d4108 Měnění základní pozice těla, jiné určené**d4109 Měnění základní pozice těla, neurčené****d415 Udržení pozice těla**

Setrvat ve stejné pozici těla, která je vyžadována, jako vydržet sedět nebo stát při práci nebo ve škole.

Obsahuje: udržet polohu vleže, sedět ve dřepu, klečet, pozice vsedě a ve stoje

d4150 Udržení pozice vleže

Setrvat v pozici vleže po určitou dobu podle potřeby, jako zůstat vleže na břiše v posteli.

Obsahuje: setrvat v pozici na břiše (tváří dolů nebo povaleň), na zádech (obličej vzhůru) nebo ležet na boku

d4151 Udržení pozici ve dřepu

Setrvat v pozici ve dřepu po určitou dobu podle potřeby, jako být v podřepu na podlaze bez sedadla.

d4152 Udržení pozice v kleče

Setrvat v pozici v kleče, kdy tělo se opírá o kolena s končetinami ohnutými po určitou, potřebnou dobu, jako je modlitba v kostele.

d4153 Udržení pozice vsedě

Setrvat v pozici vsedě na sedadle nebo na podlaze, po určitou dobu, která je požadována, jako při sedu u psacího stolu nebo tabule.

Obsahuje: setrvat v pozici vsedě s nataženými nebo zkříženými dolními končetinami nebo zkříženými končetinami, s nobou podepřenou nebo nepodepřenou

d4154 Udržení pozice ve stoje

Setrvat v pozici ve stoje po určitou dobu, která se požaduje, jako když se stojí ve frontě.

Obsahuje: stát v pozici ve stoje na svahu, na kluzkém nebo tvrdém povrchu

d4155 Udržení polohy hlavy

Ovládání polohy hlavy a udržení její hmotnosti po určitou dobu.

d4158 Udržení pozice těla, jiné určené**d4159 Udržení pozice těla, neurčené****d420 Přemísťování se**

Pohybovat se z jednoho povrchu na druhý, například klouzat po lavici, nebo přesunout se z postele na křeslo, bez změny pozice těla.

Obsahuje: přesunout se vsedě nebo vleže

Vylučuje: měnění základní pozice těla (d410)

d4200 Přesun vsedě

Přesouvat se v pozici vsedě z jednoho sedadla na druhé, stejné nebo rozdílné výšky, jako přesouvat se z křesla na postel.

Obsahuje: přesouvat se z křesla na jiné sedadlo, jako na toaletu; přesouvat se z vozíku na sedadlo v autě

Vylučuje: měnění základní pozice těla (d410)

d4201 Přesun vleže

Přesouvat se v pozici vleže na stejnou úroveň nebo na různou úroveň, jako z jedné postele na druhou.

Vylučuje: měnění základní pozice těla (d410)

d4208 Přemístování se, jiné určené**d4209 Přemístování se, neurčené****d429 Měnění a udržování pozice těla, jiné určené a neurčené*****Nošení předmětů, pohybování a manipulace s nimi
(d430–d449)*****d430 Zvedání a nošení předmětů**

Zvednutí předmětu nebo přenesení něčeho z jednoho místa na druhé, jako zvednutí číše nebo hračky nebo přenesení krabice nebo dítěte z jedné místnosti do druhé.

Obsahuje: zvedání, nošení v ruce nebo pažích, nebo na ramenou, kyčli, zádech nebo hlavě; položit na zem

d4300 Zvedání

Zvednout předmět nebo přeložit něco z nižšího místa na vyšší, jako pozvednout sklenici ze stolu.

d4301 Nošení v rukách

Vzít nebo přenést předmět z jednoho místa na jiné za použití rukou, jako při pití ze sklenice nebo nesení kufříku.

d4302 Nošení v pažích

Schopnost vzít nebo přenést předmět z jednoho místa na druhé za použití paží a rukou, jako například přenesení domácího zvířete, dítěte nebo velkého předmětu.

d4303 Nošení na ramenou, kyčli a boku

Schopnost vzít nebo přenést předmět z jednoho místa na druhé za použití ramen, boků, zad nebo jejich kombinací, jako například přenesení většího balíku nebo školní tašky.

d4304 Nošení na hlavě

Vzít nebo přenést objekt z jednoho místa na druhé s pomocí hlavy, jako když neseme nádobu s vodou na hlavě.

d4305 Pokládání předmětů

Použít rukou, paží nebo jiných částí těla k umístění objektu směrem dolů, jako když dáváme nádobu s vodou na zem.

d4308 Zvedání nebo nošení, jiné určené**d4309 Zvedání nebo nošení, neurčené****d435 Přemísťování předmětů pomocí dolních končetin**

Provádět koordinované úkony s cílem pohybovat objektem pomocí dolních končetin, jednou nohou, jako při kopání do míče nebo šlapaní na pedály na kole.

Obsahuje: kopat dolními končetinami

d4350 Odstrkování dolními končetinami

Použít dolních končetin k vyvinutí síly k oddálení objektu, jako je např. odstrkování židle nohou.

d4351 Kopání

Používat dolních končetin k přemístění nějakého předmětu, jako kopání do míče.

d4358 Přemísťování předmětů pomocí dolních končetin, jiné určené**d4359 Přemísťování předmětů pomocí dolních končetin, neurčené**

d440 Využití ruky k jemným pohybům

Provádět koordinované činnosti při pohybování předměty, uchopení, manipulace a jejich uvolňování za použití jedné ruky, prstů a palce, jak to vyžaduje zvednutí mince ze stolu nebo otáčení ciferníkem nebo knoflíkem.

Obsahuje: sbírat, uchopit, manipulovat a uvolňovat

Vylučuje: zvedání a nošení předmětů (d430)

d4400 Sbírání

Zvedat nebo brát malé předměty rukama a prsty, jako když bereme tužku.

d4401 Uchopení

Používat jedné nebo obou rukou k uchopení a držení něčeho, jako když uchopíme nástroj nebo kliku u dveří.

d4402 Manipulace

Užítí prstů a rukou při kontrolování, řízení nebo vedení něčeho, jako je manipulace s mincemi nebo jinými malými předměty, jako jsou nůžky, tkaničky do bot, tužky, hůlky, nože a vidličky.

d4403 Uvolňování

Užítí prstů a rukou k upuštění nebo uvolnění něčeho tak, že to upadne nebo změní pozici, jako když upadne kus oděvu nebo krmení pro domácí zvíře.

d4408 Využití ruky k jemným pohybům, jiné určené**d4409** Využití ruky k jemným pohybům, neurčené**d445** Využití ruky a paže

Provádět koordinované činnosti, které vyžadují pohybovat předměty nebo manipulovat s nimi při použití rukou a paží, jako když zmáčkneme kliku u dveří, nebo házíme či chytáme nějaký předmět.

Obsahuje: táhnout nebo tlačit objekt; sáhat; otáčet nebo kroutit ruce nebo paže; házet; chytat

Vylučuje: využití ruky k jemným pohybům (d440)

d4450 Přitahování

Užití prstů, rukou a paží k přiblížení předmětu k sobě nebo k jeho přemístění, jako je zatažení za provaz nebo otevření dveří k sobě.

d4451 Tlačení

Užití prstů, rukou a paží k oddálení něčeho od sebe nebo k přemístění něčeho, jako je odstrčení hračky nebo zvířete.

d4452 Dosahování

Použití prstů, rukou a paží, natažených zevně a dotknout se a uchopit něco, jako když saháme přes stůl nebo desku pro knihu.

d4453 Otáčení nebo kroucení rukou nebo paží

Užití prstů, rukou nebo paží k točení, obracení nebo ohýbání nějakého předmětu, jako když je třeba otevřít zavařovací sklenici nebo použít nástroje, jako je zubní kartáček nebo šroubovák.

d4454 Házení

Použití prstů, rukou a paží ke zvednutí něčeho a hod předmětem určitou silou do vzduchu, jako když házíme míč.

d4455 Chytání

Použití prstů, rukou a paží a uchopit pohybující se předmět tak, že ho zastavíme a držíme, jako když chytáme míč.

d4458 Využití ruky a paže, jiné určené**d4459 Využití ruky a paže, neurčené****d446****Využití nohy k jemným pohybům**

Provádění koordinovaných činností – zvedání a uvolňování předmětů, manipulace s předměty – pomocí nohy a prstů na noze.

Vylučuje: přemístování předmětů pomocí dolních končetin (d435)

d449 Nošení, pohybování a zacházení s předměty, jiné určené a neurčené

Chůze a pohyb (d450–d469)

d450 Chůze

Pohyb po povrchu po nohách, krok za krokem tak, že jedna noha je vždy na podlaze, jako při procházce, loudání se, kráčení vpřed, zpět nebo do strany.

Obsahuje: chůze na krátké nebo dlouhé vzdálenosti; chůze po různém povrchu; chůze přes překážky

Vylučuje: přemísťování se (d420); pohyb (d455)

d4500 Chůze na krátké vzdálenosti

Jít méně než kilometr, jako chodit po místnostech nebo v halách, uvnitř budovy nebo na krátkou vzdálenost venku.

d4501 Chůze na dlouhé vzdálenosti

Jít více než jeden kilometr, jako jít přes vesnici nebo město, mezi obcemi, napříč otevřenou krajinou.

d4502 Chůze na různém povrchu

Jít po svahu, po nerovnostech nebo pohybujícím se povrchu, jako po trávě, štěrku nebo ledu a sněhu, nebo jít po palubě lodi, ve vlaku nebo jiném dopravním prostředku.

d4503 Chůze okolo překážek

Jít po cestách, které vyžadují vyhýbat se pohyblivým a nepohyblivým objektům, lidem, zvířatům a dopravním prostředkům, jako chůze tržištěm nebo obchodem, okolo nebo skrze dopravní ruch nebo jiné přeplněné plochy.

d4508 Chůze, jiné určené

d4509 Chůze, neurčené

d451 Chůze po schodech (stupních) nahoru a dolů

Pohyb nahoru a dolů tak, aby alespoň jedna noha byla vždy na zemi, jako například vycházení a scházení schodů nebo výstup na obrubník a sestup z obrubníku.

Vylučuje: chůze (d450); lezení (d4551)

d455 Pohyb

Pohybovat se celým tělem z místa na místo jiným způsobem než chůzí, jako šplhat po skalách nebo utíkat po ulici, poskakovat, utíkat tryskem, skákat, dělat kotrmelce nebo běhat přes překážky.

Obsahuje: plazení, lezení, běhání, klusání, skákání a plavání

Vylučuje: přemístování se (d420); chůze (d450)

d4550 Plazení

Pohybovat se celým tělem v pozici břichem dolů z jednoho místa na druhé pomocí rukou, nebo rukou a kolen.

d4551 Lezení

Pohybovat se celým tělem nahoru nebo dolů, přes povrchy nebo objekty, jako stoupat po schodech, lézt po skalách, lézt po žebřících, lanech nebo jiných objektech.

Vylučuje: chůze po schodech (stupních) nahoru a dolů (d451)

d4552 Běhání

Pohybovat se rychlými kroky tak, že se obě nohy současně nedotýkají země.

d4553 Skákání

Pohybovat se mimo dotyk země ohnutím a natažením dolních končetin, jako skákání na jedné noze, skákání snožmo, poskakování a skákání nebo vrhání se do vody.

d4554 Plavání

Pohyb celým tělem ve vodě, aniž se dotýkáme dna.

d4558 Pohyb, jiné určené**d4559 Pohyb, neurčené**

d460 Pohyb po různých lokalitách

Kráčet a pohybovat se po různých lokalitách a v různých situacích, jako chodit mezi pokoji v bytě uvnitř budovy nebo po ulici ve městě.

Obsahuje: pohybovat se v domě, lézt nebo šplbat v domě; chodit po budově, vlastním domě, mimo dům a jiné budovy

d4600 Pohyb po domě

Chodit a pohybovat se ve vlastním domě, v pokoji, mezi pokoji, a okolo celého domu nebo obytné části.

Obsahuje: pohybovat se z poschodí do poschodí, na připojených balkonech, po dvoře, verandě a zahradě

d4601 Pohyb uvnitř budov, jiných než vlastních

Chození a pohybování se uvnitř budov jiných než vlastních, jako jsou domy jiných lidí, ostatní soukromé budovy, spolkové, obecní nebo veřejné budovy a uzavřené prostory.

Obsahuje: pohybovat se skrze všechny části budov a uzavřených prostorů, mezi podlažími, uvnitř i vně a kolem budov, jak veřejných, tak soukromých

d4602 Pohyb mimo domov a jiné budovy

Chodit a pohybovat se blízko nebo daleko od vlastního domova a jiných budov, bez použití dopravy, veřejné nebo soukromé, jako chodit na krátké nebo dlouhé vzdálenosti okolo města nebo vesnice.

Obsahuje: chodit nebo pohybovat se po ulicích v sousedství, obce, vesnice nebo města; pohybovat se na delší vzdálenosti, bez použití dopravy

d4608 Pohyb po různých lokalitách, jiné určené**d4609 Pohyb po různých lokalitách, neurčené**

d465 Pohyb za použití různých zařízení

Pohyb celým tělem z místa na místo, a to na jakémkoliv povrchu nebo v jakémkoliv prostoru, za použití speciálních pomůcek určených k usnadnění pohybu nebo umožňujících jiné způsoby pohybu, jako jsou brusle, lyže nebo potápěčská výstroj, nebo pohyb po městě pomocí invalidního vozíku poháněného vlastní silou nebo pomocí chodítka.

Vylučuje: přemísťování se (d420); chůze (d450); pohyb (d455); používání dopravy (d470); řízení (d475)

d469 Chůze a pohyb, jiné určené a neurčené***Pohyb pomocí dopravy (d470–d489)*****d470 Používání dopravy**

Užití dopravního prostředku jako pasažér, jako například jízda autem jako spolujezdec nebo autobusem, rikšou, mikrobusem, kočárkem s korbou nebo kočárkem golfového typu, invalidním vozíkem, vozem taženým zvířaty, soukromým nebo veřejným taxi, vlakem, tramvají, metrem, člunem, letadlem nebo dopravním prostředkem používajícím pro přepravu lidskou sílu.

Obsahuje: užití dopravního prostředku poháněného lidskou silou; užití soukromé nebo veřejné motorové dopravy; užití lidské síly pro přepravu

Vylučuje: pohyb za použití různých zařízení (d465); řízení (d475)

d4700 Používání dopravního prostředku

Cestování jako pasažér dopravního prostředku poháněného silou jedné nebo více osob, jako jízda v rikše, v kočárku s korbou nebo v kočárku golfového typu, na invalidním vozíku ovládaném druhou osobou nebo na lodi poháněné vesly.

d4701 Používání soukromé motorové dopravy

Cestování jako pasažér soukromým motorovým prostředkem po zemi, po moři nebo ve vzduchu, jako spolujezdec v autě, v taxi, v soukromém letadle nebo na lodi.

d4702 Používání veřejné motorové dopravy

Cestovat jako pasažér po zemi, po moři, nebo ve vzduchu motorovým vozidlem, označeným jako veřejná doprava, jako být pasažér autobusu, vlaku, metra nebo letadla.

d4703 Užítí lidské síly pro přepravu

Být přepravován druhou osobou, jako je být nesen v náručí, v prostěradle nebo v nosítku na zádech.

d4708 Používání dopravního prostředku, jiné určené**d4709 Používání dopravního prostředku, neurčené****d475 Řízení**

Kontrolovat nebo řídit pohybující se dopravní prostředek či zvíře, cestovat podle vlastního záměru nebo mít vlastní způsob přesunu, jako je auto, bicykl, člun nebo zvířetem tažený vůz.

Obsahuje: přesun řízený člověkem, motorová vozidla, zvířetem tažené vozy

Vylučuje: pohyb za použití různých zařízení (d465); používání dopravy (d470)

d4750 Řízení dopravního prostředku, poháněného lidskou silou

Řídit lidskou silou poháněný dopravní prostředek, jako bicykl, trojkolka nebo loď poháněná vesly.

d4751 Řízení dopravního prostředku, poháněného motorem

Řídit motorový dopravní prostředek, jako je automobil, motocykl, motorový člun nebo letadlo.

d4752 Řízení dopravního prostředku, poháněného tažným zvířetem

Řídit dopravní prostředek tažený zvířetem, jako je koněm tažená dvojkolka nebo vozík.

d4758 Řízení, jiné určené**d4759 Řízení, neurčené**

d480 Jízda na zvířatech za účelem přepravy

Cestovat na hřbetu nějakého zvířete, jako je kůň, osel, velbloud nebo slon.

Vylučuje: řízení (d475); rekreace a volný čas (d920)

d489 Pohyb dopravními prostředky, jiné určené a neurčené**d498 Mobilita, jiné určené****d499 Mobilita, neurčené**

Kapitola 5

Péče o sebe

Tato kapitola pojednává o péči o sebe, jako je mytí a osušení se, péče o vlastní tělo a části těla, oblékání, jedení a pití, a péče o své zdraví.

d510 Sám se umýt

Umýt a osušit si celé tělo nebo části těla, používat vodu a vhodné prostředky nebo materiály k mytí a osušení, jako se koupat, sprchovat, umývat si ruce a nohy, obličej a vlasy, a osušit se ručníkem.

Obsahuje: mytí části těla, celé tělo; a osušit se

Vylučuje: péče o části těla (d520); používání toalety (d530)

d5100 Mytí částí těla

Použít vodu, mýdlo a jiné přípravky na části těla, jako ruce, obličej či nohy, za účelem umytí.

d5101 Mytí celého těla

Použít vodu, mýdlo a jiné přípravky na celé tělo, za účelem umýt se, jako vykoupat se nebo osprchovat.

d5102 Osušit se

Použít ručník nebo jiné prostředky k osušení některé části nebo částí těla, nebo celého těla, po umytí.

d5108 Sám se umýt, jinak

d5109 Sám se umýt, neurčené

d520 Péče o části těla

Starat se o části těla jako pokožka, obličej, zuby, vlasy, nehty a genitál, které vyžadují více než mytí a osušení.

Obsahuje: péči o kůži, zuby, nehty na prstech rukou a nohou, nos

Vylučuje: sám se umýt (d510); používání toalety (d530)

d5200 Péče o kůži

Starat se o povrch a hydrataci kůže, jako odstraňovat zatvrdlou kůži nebo kuří oka, a používat zvlhčovací prostředky nebo kosmetiku.

d5201 Péče o zuby

Starat se o zubní hygienu, jako čistit si zuby kartáčkem a pečovat o zubní protézy nebo rovnátka.

d5202 Péče o vlasy

Pečovat o vlasy a vousy, česat se, vytvářet účesy, holit se a zastříhovat se.

d5203 Péče o nehty na ruce

Čistit, stříhat nebo lakovat si nehty na ruce.

d5204 Péče o nehty na noze

Čistit, stříhat nebo lakovat si nehty na noze.

d5205 Péče o nos

Čištění nosu, péče o nosní hygienu.

d5208 Péče o části těla, jiné určené**d5209 Péče o části těla, neurčené****d530 Používání toalety**

Plánovat vyměšování (menstruace, močení a defekace) a následné očištění se.

Obsahuje: upravit močení, stolici a menstruaci

Vylučuje: sám se umýt (d510); péče o části těla (d520); chůze (d450); pohyb po domě (d4600); oblékání (d540)

d5300 Úprava močení

Řídit, ovládat a provádět močení, jako určit potřebu, zaujmout vhodnou pozici, nalézt a jít na vhodné místo k močení, manipulovat s oblečením a očistit se po vymočení.

d5301 Úprava defekace

Řídit, ovládat a provádět defekaci, jako určit potřebu, zaujmout vhodnou pozici a jít na vhodné místo k defekaci, manipulovat s oblečením před a po defekaci, očistit se po defekaci.

d5302 Péče při menstruaci

Koordinovat, plánovat a starat se o menstruaci, jako předvídat menstruaci a používat hygienické pomůcky jako jsou například dámské vložky či tampóny, menstruační kalíšky apod.

d5308 Používání toalety, jiné určené**d5309 Používání toalety, neurčené****d540 Oblékání**

Provádět koordinované úkony oblékání různých částí těla v daném pořadí a tak, aby to odpovídalo klimatickým podmínkám, sociálnímu a kulturnímu prostředí. Jde např. o oblékání, úpravu a svlékání košile nebo trika, sukně, blůzy, kalhot, spodního prádla, sáří, kimona, punčocháčů, klobouku, rukavic, kabátu; dále jde o obouvání a zouvání bot, holin, sandálů a pantoflů.

d5400 Oblékání

Provádět koordinované úkony oblékání různých částí těla, jako oblékání oděvu přes hlavu, přes paže a ramena, horní a dolní polovinu těla; vzít si rukavice a pokrývku hlavy.

d5401 Svlékání

Provádět koordinované úkony svlékání různých částí těla, jako stahování oděvu přes hlavu, přes paže a ramena, horní a dolní polovinu těla, sundat si rukavice a pokrývku hlavy.

d5402 Obouvání

Provádět koordinované úkony navlékání punčoch, ponožek a obuvi.

d5403 Zouvání

Provádět koordinované úkony svlékání punčoch, ponožek a obuvi.

d5404 Výběr vhodného oděvu

Podle jasných i skrytých kódů a konvencí dané společnosti nebo kultury a oblečení s přihlédnutím ke klimatickým podmínkám.

d5408 Oblékání, jiné určené**d5409 Oblékání, neurčené****d550 Jedení**

Provádění koordinovaných úkonů a činností při jedení jídla, které je servírováno: vkládání potravy do úst a její konzumace kulturně přijatelnými způsoby, krájení nebo lámání potravy na kousky, otevírání nádob a obalů, používání nástrojů k jedení, jako jsou jídelní příbory či hůlky, dodržování pravidelného režimu stravování, slavnostního stolování a dodržování příjmu hlavního denního jídla.

Vylučuje: pití (d560); příprava jídla (d630)

d560 Pití

Uchopit a držet nápoj, dopravit jej do úst a konzumovat kulturně, přijatelnými způsoby, promíchat, promísit a nalévat nápoje, otvírat láhve a plechovky, pít slámkou nebo pít tekoucí vodu z kohoutku nebo pramene, či sát mléko z prsu.

Vylučuje: jedení (d550)

d570 Péče o své zdraví

Zajistit fyzické pohodlí, zdravotní, fyzickou a duševní pohodu, jako udržovat vyváženou dietu a přiměřený stupeň fyzické aktivity, pečovat o teplo nebo chlad, chránit se před škodlivými vlivy, provozovat bezpečný sex, včetně užívání kondomů, pravidelně se nechat očkovat (imunizovat) a lékařsky vyšetřovat.

Obsahuje: zajistit si fyzické pohodlí; dodržovat dietu a udržovat se v kondici

d5700 Zajištění si fyzického pohodlí

Péče o sebe s vědomím vlastních potřeb a jejich zajištění – mít tělo v pohodlné pozici, nepocítovat příliš teplo, chladno nebo vlhko a mít přiměřené osvětlení.

d5701 Upravení si diety a fyzické způsobilosti

Starat se o sebe a být si vědom vlastní potřeby a výběru a požívání výživné stravy a udržovat fyzickou způsobilost.

d5702 Udržování si vlastního zdraví

Péče o sebe s vědomím nutnosti vykonávat, co je potřeba, pečovat o své zdraví, a to jak s odpovědností za zdravotní rizika, tak v prevenci nemocí, jako vyhledávání odborné pomoci (profesionální a neprofesionální); dodržování lékařských a jiných zdravotních doporučení; schopnost kontrolovat zdravotní rizika, jako jsou úrazy, infekční nemoci, užívání drog či pohlavně přenosné nemoci.

d5708 Péče o své zdraví, jiné určené

d5709 Péče o své zdraví, neurčené

d598 Péče o sebe, jiné určené

d599 Péče o sebe, neurčené

Kapitola 6

Život v domácnosti

Tato kapitola pojednává o provádění domácích a každodenních činností a úkolů v domácím prostředí. Oblast života v domácnosti obsahuje obstarání si bydlení, potraviny, oblečení a ostatních nezbytností, úklidu a opravy v domácnosti, péče o osobní a jiné předměty v domácnosti a pomoc ostatním.

Získání nezbytných životních potřeb (d610–d629)

d610 Získání obydlí

Nákup, pronajmutí, vybavení a uspořádání pokoje, domu, bytu nebo jiného obydlí.

Obsahuje: koupí nebo pronájem bydlení a jeho zařízení

Vylučuje: získání nezbytných věcí (d620); péče o předměty v domácnosti (d650)

d6100 Zakoupení bydlení

Získat vlastnictví domu, bytu nebo jiného obydlí.

d6101 Pronájem bydlení

Získat užívání domu, bytu nebo jiného obydlí, patřícího někomu jinému, výměnou za placení.

d6102 Zařízení bydlení

Zařízení a upravení prostoru k životu nábytkem a jiným příslušenstvím a výzdobou pokojů, uspořádáním vlastního prostoru, pokoje.

d6108 Získání bydlení, jiné určené

d6109 Získání bydlení, neurčené

d620 Získání nezbytných věcí

Obstarání si zboží a služeb. Výběr, opatření si a zajištění doručení veškerého zboží a služeb, které vyžaduje denní život, jako je výběr, transport a uskladnění potravin, nápojů, oděvů, čisticích prostředků, paliva, domácích potřeb, nádobí a věcí na vaření, potřeb pro hry a sport, domácích spotřebičů a nástrojů; zajištění si veřejných služeb a ostatních domácích služeb; příjem a odeslání pošty nebo balíčků.

Obsahuje: nakupování a sbírávání denních nezbytností

Vylučuje: získání obydlí (d610)

d6200 Nakupování

Obstarání si směnou za peníze zboží a služeb potřebných pro denní provoz (a to také prostřednictvím asistenta, který je k nákupu instruován a nad nímž je činěn dohled), jako je výběr potravin, nápojů, čisticích prostředků, domácích potřeb, potřeb pro hry a sport nebo šatstva, a to v obchodě nebo na tržišti; srovnání kvality a ceny popívaného zboží, sjednání ceny a placení za vybrané zboží nebo služby a přeprava zboží.

d6201 Obstarání si denních potřeb

Opatření si bezpeněžní směnou zboží a služeb potřebných pro denní provoz (a to také prostřednictvím asistenta, který je k obstarání denních potřeb instruován a nad nímž je činěn dohled), jako je sklizení zeleniny a ovoce a obstarávání vody a paliva a příjem a odeslání pošty nebo balíčků.

d6208 Získání nezbytných věcí, jiné určené**d6209 Získání nezbytných věcí, neurčené****d629 Získání nezbytných potřeb, jiné určené a neurčené**

Domácí úkony (d630–d649)

d630 Příprava jídla

Plánování, organizování, vaření a podávání jednoduchých i složitých jídel pro sebe a ostatní, jako při přípravě menu, výběr adekvátního jídla a pití, zajistit potřebné přísady pro přípravu jídla, vařit pomocí tepla a připravit studená jídla a nápoje, a servírovat je.

Obsahuje: přípravu jednoduchých a složitých jídel

Vylučuje: jení (d550); pití (d560); získání nezbytných věcí (d620); vykonávání domácích prací (d640); péče o předměty v domácnosti (d650); pomoc druhým (d660)

d6300 Příprava jednoduchých jídel

Organizovat, vařit a podávat jídla s malým množstvím surovin, které vyžadují jednoduché metody přípravy a servírování, jako je lehké jídlo (např. sendvič), a zpracovávat suroviny krájením, mícháním, vařením a ohříváním potravin jako jsou rýže nebo brambory.

d6301 Příprava složitých jídel

Plánovat, organizovat, vařit a podávat jídla s velkým počtem surovin, které vyžadují složité metody přípravy a servírování, jako plánování jídla na více mísách, a zpracování surovin kombinací činností jako jsou škrabání, krájení, míchání, hnětení, přelévání, předkládání a servírování jídla způsobem, vhodným k dané příležitosti a v daném kulturním prostředí.

Vylučuje: používání domácích spotřebičů (d6403)

d6308 Příprava jídel, jiné určené

d6309 Příprava jídel, neurčené

d640 **Vykonávání domácích prací**

Zajistit domácnost úklidem domu, praním prádla, používat domácí spotřebiče, skladovat potraviny a odstraňovat odpadky; zametáním, vytíráním, mytím stolů, stěn a ostatních povrchů; shromažďovat a rozdělit domácí odpadky; upravit pokoje, kložety a výtahy; prát, sušit, skládat a žehlit prádlo; čistit obuv; používat košťata, kartáče a vysavače; používat pračky, sušičky a žehličky.

Obsahuje: praní a sušení prádla a oděvů; uklízet prostory kuchyně a přístroje; čistit obytné prostory; používat domácí zařízení, skladovat denní potřeby a odstraňovat odpadky

Vylučuje: získání obydlí (d610); získání nezbytných věcí (d620); připravovat jídla (d630); péče o předměty v domácnosti (d650); pomoc druhým (d660)

d6400 **Praní a sušení prádla a oděvů**

Prát prádlo a oděvy v ruce a zavěsit je, aby uschly na vzduchu.

d6401 **Úklid kuchyně a zařízení**

Uklízet po vaření, jako mytí nádobí, talířů, hrnců a nástrojů na vaření, a čistit stoly a podlahy okolo kuchyně a prostoru, kde se jí.

d6402 **Úklid obytných prostor**

Uklízet obytné prostory bytu, jako utírat prach, zametat, čistit podlahy, umývat okna a stěny, čistit koupelny a záchody, ošetřovat domácí nábytek.

d6403 **Používání domácích spotřebičů**

Používat všechny druhy domácích přístrojů, jako jsou pračky, sušičky, žehličky, vysavače a myčky nádobí.

d6404 **Skladování denních potřeb**

Uskladnění potravy, nápojů, textilií a ostatních potřeb pro denní život, příprava potravy ke konzervaci, nasolením nebo zmrazením, udržovat potravu čerstvou a z dosahu zvířat.

d6405 Odstraňování odpadků

Odstraňování domácího odpadu, jako je sběr smetí a odpadků v domě, připravit odpadky k likvidaci, použít nádoby na smetí, pálení odpadu.

d6408 Vykonávání domácích prací, jiné určené**d6409 Vykonávání domácích prací, neurčené****d649 Domácí úkony, jiné určené a neurčené*****Péče o domácnost a pomoc ostatním (d650–d669)*****d650 Péče o předměty v domácnosti**

Udržování a upravování domácnosti a jiných osobních předmětů, včetně domu a jeho kompletního zařízení, šatů, potřeb pro hry a sport, dopravních prostředků a zdravotních pomůcek, péče o rostliny a zvířata; jde například o malování nebo tapetování pokoje, opravování nábytku a připevňování předmětů, opravování vodovodu, udržování vozidla, zalévání rostlin, krmení domácích zvířat a péče o ně, péči o vstup do domu, chodníky a příjezdové cesty.

Obsahuje: šití a úprava oděvů; udržování bytu, vybavení bytu a domácího zařízení; udržování dopravních prostředků; udržování zdravotních pomůcek; péče o rostliny (v interiéru a exteriéru) a zvířata, péče o vstup do domu, chodníky a příjezdové cesty

Vylučuje: získání obydlí (d610); získání nezbytných věcí (d620); vykonávání domácích prací (d640); pomoc druhým (d660); placené zaměstnání (d850)

d6500 Šití a úprava oděvů

Šití a úprava oděvů, jako přišívání knoflíků a sponek, žehlení šatstva, vypínání a leštění obuvi.

Vylučuje: používání domácích spotřebičů (d6403)

d6501 Údržba bytu a bytového vybavení

Opravit a pečovat o byt, o jeho exteriér, interiér a vše, co je třeba, jako malování, opravování, upevňování nábytku, a používání vhodného nářadí pro práci při opravování.

d6502 Údržba domácích zařízení

Opravit a pečovat o všechna domácí zařízení pro vaření, čištění a opravování, jako olejování a opravování nástrojů a udržování pračky.

d6503 Údržba vozidla

Opravit a pečovat o motorová a nemotorová vozidla pro osobní použití, včetně jízdních kol, vozíků, automobilů a lodí.

d6504 Údržba pomocných zařízení

Opravit a pečovat o pomocné prostředky a asistivní technologie jako protézy, ortézy a speciální nářadí a pomůcky a prostředky pro udržování domácnosti a osobní péči; udržovat a opravovat pomůcky pro osobní pohyblivost jako hole, chodítka, vozíky pro invalidy a skútry; a udržovat komunikační a rekreační pomůcky.

d6505 Péče o rostliny, v interiéru a exteriéru

Pečovat o rostliny uvnitř i vně domu, jako sázení, zalévání a opylování rostlin; dělat zahradnické práce a pěstovat ovoce a zeleninu pro vlastní spotřebu.

d6506 Péče o zvířata

Pečovat o domácí zvířata a mazlíčky, jako krmit je, čistit, uklízet a venčit je; dohlížet na zdraví zvířat, mazlíčků; plánovat péči a starat se o zvířata, když nejsme přítomni.

d6507 Péče o chodníky a příjezdové cesty

Péče o domácí cesty, jako jsou chodníky a příjezdové cesty nebo vstupy do domů (kryté nebo nekryté), například odstraňování sněhu, listů, sutin nebo písku od vchodu, jakož i posypávání cest pískem nebo jiným materiálem.

Vylučuje: údržba bytu a bytového vybavení (d6501); péče o rostliny v interiéru a exteriéru (d6505)

d6508 Péče o předměty v domácnosti, jiné určené

d6509 Péče o předměty v domácnosti, neurčené

d660 Pomoc druhým

Pomáhat druhým členům a jiným, když se učí, při komunikaci, péči o sebe, pohybu v domě i mimo dům; zajímat se o životní pohodu členů domácnosti a ostatních.

Obsahuje: pomáhat druhým při sebeobsluze, pohybech, komunikaci, mezilidských vztazích, výživě a udržování zdraví

Vylučuje: placené zaměstnání (d850)

d6600 Pomoc druhým při sebeobsluze

Pomáhat členům domácnosti a jiným při provádění sebeobsluhy, včetně pomoci druhým při jídle, koupání a oblékání, starat se o děti nebo členy domácnosti, kteří jsou nemocní nebo mají obtíže se základní sebeobsluhou, pomáhat druhým při toaletě.

d6601 Pomoc druhým v mobilitě

Pomáhat členům domácnosti a jiným lidem v pohybování se mimo domov, jako v sousedství nebo ve městě, například do školy a ze školy, zaměstnání nebo jiného určení.

d6602 Pomoc druhým v komunikaci

Pomáhat členům domácnosti a jiným při komunikaci, jako je pomoc při řeči, psaní nebo čtení.

d6603 Pomoc druhým v mezilidských vztazích

Pomáhat členům domácnosti a jiným při mezilidských vztazích, jako je pomoc při navázání, udržení nebo ukončení vztahů.

d6604 Pomoc druhým při stravování a výživě

Pomáhat členům domácnosti a jiným při stravování, jako pomáhat jim připravit a jíst jídla.

d6605 Pomoc druhým při udržení zdraví

Pomáhat členům domácnosti a jiným při formální a neformální péči o zdraví, jako při kontrole, zda dítě chodí pravidelně na lékařská vyšetření, nebo zda starší příbuzný bere potřebné léky.

d6608 Pomoc druhým, jiné určené

d6609 Pomoc druhým, neurčené

d669 Péče o předměty v domácnosti a pomoc druhým, jin určené a neurčené

d698 Život v domácnosti, jiné určené

d699 Život v domácnosti, neurčené

Kapitola 7

Mezilidská jednání a vztahy

Tato kapitola pojednává o provádění činů a úkonů, potřebných k základním i složitým mezilidským jednáním s osobami (cizími, přáteli, příbuznými, členy rodiny a milenci) v kontextu a sociálně přiměřeným způsobem.

Obecné aspekty mezilidských vztahů (d710–d729)

d710 Základní mezilidská jednání

Jednání s lidmi v kontextu a sociálně přiměřeným způsobem, jako při projevu úcty, když je to vhodné, nebo reagovat na pocity druhých.

Obsahuje: projevení respektu, vřelosti, ocenění a tolerance ve vztazích; odpovídat na kritiku a společenské narážky ve vztazích; používat vhodný fyzický kontakt ve vztazích

d7100 Respekt a vřelost ve vztazích

Projevit a odpovídat na projevy úcty v daných souvislostech, a to společensky vhodným způsobem.

d7101 Ocenění ve vztazích

Projevovat a odpovídat na zadostiučinění a vděčnost v daných souvislostech, a to společensky vhodným způsobem.

d7102 Tolerance ve vztazích

Projevovat a odpovídat s porozuměním a souhlasem s chováním v daných souvislostech, a to společensky vhodným způsobem.

d7103 Kritičnost ve vztazích

Předpokládat a odpovídat na jasné a zřejmé rozdíly v mínění nebo nesouhlasu, v daných souvislostech, a to společensky vhodným způsobem.

d7104 Společenské narážky ve vztazích

Vhodně reagovat na náznaky a narážky, které se objeví ve společenských jednáních.

d7105 Fyzický kontakt ve vztazích

Vhodně reagovat na tělesný kontakt s ostatními, v daných souvislostech a společensky vhodným způsobem.

d7106 Rozlišování (diferenciace) známých osob

Projevování rozdílné reakce na jednotlivce, například oslovení známého člověka a odlišení ho od cizích osob a přiměřený způsob reakce.

d7108 Základní mezilidská jednání, jiné určené**d7109 Základní mezilidská jednání, neurčené****d720 Složitá mezilidská jednání**

Udržování a vedení interakcí s ostatními lidmi, a to způsobem přiměřeným situaci a společenským normám, jako je ovládání emocí a impulzů, kontrola slovní a fyzické agresivity, nezávislé jednání v rámci společenských interakcí a jednání v souladu se společenskými pravidly a konvencemi, například hrát si, studovat a pracovat s ostatními.

Obsahuje: vytváření a ukončování vztahů; regulovat chování při jednání; jednat podle společenských pravidel; udržovat společenský prostor

d7200 Vytváření vztahů

Začít a udržovat kontakty s ostatními lidmi na krátkou nebo delší dobu, v daných souvislostech a společensky vhodným způsobem, jako je představení se, navazování a upevňování přátelství a profesionálních vztahů, začít vztah, který se může stát trvalým, romantickým nebo intimním.

d7201 Ukončení vztahů

Ukončit kontakty v daných souvislostech a společensky vhodným způsobem, jako je ukončení návštěvy, ukončení dlouholetého přátelství při odstěhování do jiného města, nebo ukončit přátelství s kolegy v práci, profesionálními kolegy a správci služeb, a ukončit romantické nebo intimní vztahy.

d7202 Usměrnování chování během jednání

Regulovat emoce a impulzy, slovní agresivitu a fyzickou agresivitu v jednání s ostatními, v daných souvislostech společensky vhodným způsobem.

d7203 Jednání v souladu se společenskými pravidly

Být nezávislý ve společenských jednáních a být v souladu se společenskými konvencemi, které řídí vlastní roli, pozici nebo jiná společenská pravidla při jednání s druhými osobami.

d7204 Udržování společenského prostoru

Uvědomovat si a udržovat vzdálenost mezi sebou a ostatními, která je v daných souvislostech společensky a kulturně vhodná.

d7208 Složitá mezilidská jednání, jiné určené**d7209 Složitá mezilidská jednání, neurčené****d729** **Obecné aspekty mezilidských vztahů, jiné určené a neurčené*****Konkrétní typy mezilidských vztahů (d730–d779)*****d730** **Jednání s cizími lidmi**

Angažování se v dočasných kontaktech a stycích s cizími osobami za určitým cílem, jako při dotazování se na cestu nebo na jiné informace, nebo při nakupování.

d740 **Formální společenské vztahy**

Vytváření a udržování specifických formálních vztahů, jako například s učiteli, zaměstnavateli, specialisty nebo poskytovateli služeb.

Obsahuje: jednání s osobami ve vedoucím postavení, s podřízenými a sobě rovnými

d7400 Jednání s osobami ve vedoucím postavení

Vytvářet a udržovat formální vztahy s osobami v mocenské pozici nebo ve vyšší hodnosti nebo prestiži, vztahující se k jejich společenskému postavení, jako např. k zaměstnavateli.

d7401 Jednání s podřízenými

Vytvářet a udržovat formální vztahy s osobami v nižší hodnosti nebo prestiži, vztahující se k jejich společenskému postavení, jako např. k zaměstnanci nebo sluhovi.

d7402 Jednání se sobě rovnými

Vytvářet a udržovat formální vztahy s osobami ve stejné pozici, autoritě hodnosti nebo prestiži, vztahující se k jejich společenskému postavení.

d7408 Formální společenské vztahy, jiné určené**d7409 Formální společenské vztahy, neurčené****d750 Neformální společenské vztahy**

Navazování vztahů s ostatními, jako jsou příležitostní známí ve stejné komunitě nebo v místě bydliště, nebo se spolupracovníky, studenty, spoluhráči nebo osobami z podobného prostředí nebo s podobným povoláním.

Obsahuje: neformální vztahy s přáteli, sousedy, známými, spolubydlicemi nebo osobami stejného stavu

d7500 Neformální vztahy mezi přáteli

Vytvářet a udržovat přátelské vztahy, které jsou charakterizovány vzájemnou úctou a společnými zájmy.

d7501 Neformální vztahy mezi sousedy

Vytvářet a udržovat neformální vztahy s osobami, které žijí v sousedství či blízkých oblastech.

d7502 Neformální vztahy mezi známými

Vytvářet a udržovat neformální vztahy s osobami, které člověk zná, ale nejsou to blízcí přátelé.

d7503 Neformální vztahy se spoluobčany

Vytvářet a udržovat neformální vztahy s osobami, které bydlí společně v domě nebo obydlí soukromého nebo veřejného charakteru.

d7504 Neformální vztahy s blízkými osobami

Vytvářet a udržovat neformální vztahy s osobami stejného stáří, zájmů nebo jiných podobných vlastností.

d7508 Neformální společenské vztahy, jiné určené**d7509 Neformální společenské vztahy, neurčené****d760****Rodinné vztahy**

Vytvářet a udržovat úzké vztahy s osobami, jako jsou členové nejbližší (nukleární) rodiny, rozšířené rodiny, schovanci, adoptivní rodiče, odstupňované vztahy, více vzdálené vztahy jako s bratranci druhého stupně nebo zákonnými zástupci.

Obsahuje: vztahy mezi rodiči a dětmi, dětmi a rodiči, sourozenci, vztahy mezi sestrou a bratrem a rozšířenou rodinou

d7600 Vztahy mezi rodiči a dítětem

Stát se a být rodičem, biologickým nebo adoptivním, jako mít dítě a mít k němu vztah jako rodič nebo si vytvořit a udržet rodičovský vztah k adoptivnímu dítěti, a poskytovat fyzickou, intelektuální a citovou výchovu svému vlastnímu nebo adoptivnímu dítěti.

d7601 Vztah mezi dítětem a rodiči

Vytvářet a udržovat vztahy k vlastním rodičům, jako malé dítě být poslušen rodičů nebo jako dospělý pečovat o své stárnoucí rodiče.

d7602 Vztahy mezi sourozenci

Vytvářet a udržovat bratrské nebo sesterské vztahy s osobou, s níž sdílíme jednoho či oba rodiče, rodné, adoptivní či přiznžené/přivdané.

d7603 Vztahy v rozšířené rodině

Vytvářet a udržovat vztahy s příslušníky rozšířené rodiny, jako s bratranci, tetami, strýci a prarodiči.

d7608 Rodinné vztahy, jiné určené

d7609 Rodinné vztahy, neurčené

d770 Intimní vztahy

Vytvářet a udržovat blízké nebo romantické vztahy mezi jedinci, jako manželem a manželkou, milenci nebo sexuálními partnery.

Obsahuje: romantické, manželské a sexuální vztahy

d7700 Romantické vztahy

Vytvářet a udržovat vztah, založený na emocionální a fyzické přitažlivosti, vedoucí k potencionálním dlouhotrvajícím intimním vztahům.

d7701 Manželské vztahy

Vytvářet a udržovat intimní vztah zákonné povahy s jinou osobou, jako je legální manželství, včetně stát se manželkou nebo manželem nebo družkou nebo druhem.

d7702 Sexuální vztahy

Vytvářet a udržovat vztah sexuální povahy s manželem či manželkou nebo partnerem či partnerkou.

d7708 Intimní vztahy, jiné určené

d7709 Intimní vztahy, neurčené

d779 Konkrétní typy mezilidských vztahů, jiné určené a neurčené

d798 Mezilidská jednání a vztahy, jiné určené

d799 Mezilidská jednání a vztahy, neurčené

Kapitola 8

Hlavní oblasti života

Tato kapitola pojednává o provádění úkolů a úkonů, vyžadujících angažovanost ve výchově, práci a zaměstnání a ekonomické transakci.

Vzdělávání (d810–d839)

d810 Neformální vzdělávání

Učení doma nebo v jiném, nějakém neinstitutčním zařízení, jako učít se řemeslu a jiným dovednostem od rodičů nebo členů rodiny, nebo domácím učením.

d815 Předškolní vzdělávání

Učení na základním stupni organizovaným vzděláváním, určeným k uvedení dítěte do prostředí školního typu, které ho připraví pro povinnou školní docházku, jako získávání dovedností v denní péči nebo podobných zařízeních, jako příprava pro postup do školy.

d820 Školní vzdělávání

Přijetí do školy, výchova, zaujetí pro všechny ke škole se vztahující odpovědnosti a výsady (privilegia), a učít se učební materiály, předměty a ostatní vyučovací programy, požadované na prvním stupni nebo druhém stupni výuky, včetně řádných školních schůzek, spolupracovat s ostatními studenty, přijímat směrnice od učitelů, organizovat, studovat a doplňovat určené úkoly a projekty a postupovat do dalších stadií výuky.

d825 Odborné vzdělávání

Zapojit se do všech aktivit, týkajících se programů odborné přípravy a osvojování si učební látky v rámci přípravy na zaměstnání v obchodě, výdělečné práci nebo povolání.

d830 Vyšší vzdělávání

Zapojit se do všech aktivit pokročilých vzdělávacích programů na univerzitách a vyšších odborných školách, a osvojení si všech aspektů osnov, vyžadovaných pro vysvědčení, diplomy, potvrzení a jiné akreditace, jako ukončení univerzitního titulu bakaláře nebo magisterského titulu, lékařské školy nebo odborné školy.

d835 Studijní život

Zapojení se do aspektů života vzdělávacích institucí, jako jsou univerzitní a školní sdružení, včetně různých kroužků, sportovních klubů, přidružených orgánů školní samosprávy (např. školní rada) a dalších institucionálně organizovaných iniciativ, které nejsou součástí školního kurikula (vzdělávacího programu).

d838 Vzdělávání, jiné určené**d839 Vzdělávání, neurčené*****Práce a zaměstnání (d840–d859)*****d840 Praktická příprava na zaměstnání**

Zapojit se do programů, vztahujících se k přípravě na zaměstnání, jako vykonávání úkolů požadovaných na studentech, internátní učení a výcvik v provozovně.

Vylučuje: odborné vzdělávání (d825)

d845 Získání, udržení a ukončení zaměstnání

Hledat, nalézt a vybrat si zaměstnání, být najat a přijat do zaměstnání, udržet se a pokračovat v práci, obchodě, zaměstnání nebo povolání, a opustit práci vhodným způsobem.

Obsahuje: hledání zaměstnání; připravit životopis; kontaktovat zaměstnavatele a připravit se na rozhovory; udržet si práci; sledovat vlastní pracovní výkon; podávat zprávy; a ukončit pracovní poměr

d8450 Hledání zaměstnání

Najít si zaměstnání, vybrat si práci v nějakém oboru nebo profesi, nebo jinou formou vykonávat požadované úkoly, dostavit se na pracoviště nebo účastnit se pracovního pohovoru.

d8451 Udržení zaměstnání

Provádět úkoly vztahující se k práci, udržet se v zaměstnání, obchod, povolání, dosáhnout povýšení a jiných pokroků v zaměstnání.

d8452 Ukončení zaměstnání

Odejít nebo opustit zaměstnání vhodným způsobem.

d8458 Získání, udržení a ukončení zaměstnání, jiné určené**d8459 Získání, udržení a ukončení zaměstnání, neurčené****d850 Placené zaměstnání**

Účastnit se všech aspektů práce, jako zaměstnání, obchod, povolání nebo jiné formy zaměstnání, za plat jako zaměstnanec, na plnou nebo částečnou pracovní dobu, nebo se sám zaměstnávat, jako hledat si zaměstnání a získat práci, vykonávat požadované úkoly plynoucí z práce, dostavit se do práce v požadovaném čase, dohlížet na ostatní pracovníky nebo být sám kontrolován, a vykonávat požadované úkoly sám nebo ve skupině.

Obsahuje: sám se zaměstnávat, pracovat na částečný nebo plný úvazek

d8500 Zaměstnání bez pracovního poměru

Účastnit se placené práce vyhledané nebo podnícené jedincem nebo uzavřenou smlouvou s ostatními bez formálního zaměstnaneckého poměru, jako námezdní zemědělská práce, pracovat jako spisovatel na „volné noze“ nebo konzultant, krátkodobá pracovní smlouva, pracovat jako umělec nebo řemeslník, vlastníci a provádějící obchod nebo jiné zaměstnání.

Obsahuje: částečný nebo plný pracovní úvazek

d8501 Zaměstnání na částečný úvazek

Účastnit se všech aspektů práce za plat na částečný úvazek, jako zaměstnanec, nebo hledat zaměstnání a dostat práci, konat úkoly dané práce, vykonat práci v dohodnutém termínu, dohlížet na ostatní pracovníky nebo být sám kontrolován, a vykonávat požadované úkoly sám nebo ve skupinách.

d8502 Zaměstnání na plný úvazek

Účastnit se všech aspektů práce za plat na plný úvazek, jako zaměstnanec, jako hledat zaměstnání a dostat práci, konat úkoly dané práce, vykonat práci v dohodnutém termínu, dohlížet na ostatní pracovníky nebo být sám kontrolován, a vykonávat požadované úkoly sám nebo ve skupinách.

d8508 Placené zaměstnání, jiné určené**d8509 Placené zaměstnání, neurčené****d855 Neplacené zaměstnání**

Účastnit se všech aspektů práce, která není placená, na plný nebo částečný úvazek, obsahující organizované pracovní činnosti, dělat požadované úkoly dané práce, vykonat práci v dohodnutém termínu, dohlížet na ostatní nebo být sám kontrolován a vykonávat práci sám nebo ve skupinách, jako dobrovolnou práci, charitativní práci, pracovat pro komunitu nebo náboženskou skupinu bez odměny, pracovat doma bez odměny.

Vylučuje: život v domácnosti (kapitola 6: d610–d699)

d859 Práce a zaměstnání, jiné určené a neurčené

Ekonomická činnost (d860–d879)

d860 Základní ekonomické operace

Účastnit se nějakým způsobem jednoduchých ekonomických operací, jako používání peněz k nákupu potravy nebo k výměně, směňovat zboží nebo služby; nebo šetřit peníze.

d865 Složitě ekonomické operace

Účastnit se nějakým způsobem složitě ekonomické operace, která obsahuje výměnu kapitálu nebo vlastnictví, a záruku zisku nebo ekonomické hodnoty, jako prodej obchodu, továrny, nebo vybavení, udržovat bankovní konto nebo obchodovat s komoditami.

d870 Ekonomická soběstačnost

Mít přehled o ekonomických zdrojích, privátních nebo veřejných, zařídit záruky a ekonomické jistoty pro současné a budoucí potřeby.

Obsahuje: osobní ekonomické zdroje a veřejné ekonomické zdroje

d8700 Osobní ekonomické zdroje

Mít přehled o osobních nebo privátních ekonomických zdrojích, zařídit záruky ekonomické jistoty pro přítomné a budoucí potřeby.

d8701 Veřejná ekonomická oprávnění

Mít přehled o veřejných ekonomických zdrojích, zajistit záruky ekonomické jistoty pro přítomné a budoucí potřeby.

d8708 Ekonomická soběstačnost, jiné určené

d8709 Ekonomická soběstačnost, neurčené

d879 Ekonomická činnost, jiné určené a neurčené

d898 Hlavní oblasti života, jiné určené

d899 Hlavní oblasti života, neurčené

Kapitola 9

Život komunitní, sociální a občanský

Tato kapitola je o výkonech a úkonech, které vyžadují angažování se v životě společnosti mimo rodinu, v komunitě, ve společenských a občanských oblastech života.

d910 Život v komunitě

Zapojení se do aspektů společenského života komunity, jako je angažování se v charitativních organizacích, nestátních neziskových organizacích nebo v orgánech státní sociální podpory.

Obsahuje: neformální a formální asociace; obřady

Vylučuje: neplacené zaměstnání (d855); rekreace a volný čas (d920); náboženství a duchovní život (d930); politický život a občanství (d950)

d9100 Neformální asociace

Být členem ve společenských nebo komunálních asociacích. Být členem organizací lidí se společnými zájmy, jako místní společenské kluby nebo etnické skupiny.

d9101 Formální asociace

Účastnit se činnosti v profesionálních nebo jiných uzavřených společenských skupinách jako asociace právníků, lékařů nebo akademiků.

d9102 Obřady

Účastnit se nenáboženských rituálů nebo společenských obřadů, jako svatby, pohřby nebo iniciační obřady.

d9108 Život v komunitě, jiné určené

d9109 Život v komunitě, neurčené

d920 **Rekreace a volný čas**

Podílet se na hře, rekreaci nebo odpočinkové aktivitě, jako neformální nebo organizované hře a sportech, programech tělesné zdatnosti, relaxace, zábavy a rozptýlení, navštěvovat umělecké galerie, kina a divadla; podílet se na řemeslech a zájmových činnostech, zábavné četbě, hrát na hudební nástroje; vyhlídkové zájezdy, turistika a cestování pro zábavu.

Obsahuje: hry, sport, umění a kultura, řemesla, zábavy a společenská setkání

Vylučuje: jízda na zvířatech za účelem přepravy (d480); placené a neplacené zaměstnání (d850 a d855); náboženství a duchovní život (d930); politický život a občanství (d950)

d9200 **Hra**

Účastnit se her s pravidly nebo nestrukturovaných a neorganizovaných her a přirozené rekreace, jako hrát šachy nebo karty nebo dětské hry.

d9201 **Sporty**

Účastnit se závodů, soutěží a neformálních nebo organizovaných her nebo atletických činností, provozovaných samostatně nebo ve skupině, jako je bowling, gymnastika nebo kopaná.

d9202 **Umění a kultura**

Aktivní nebo pasivní účast v uměleckém nebo kulturním dění, jako je navštěvování divadla, kina, muzea nebo galerie nebo účinkování v divadelní hře, četba, naslouchání předcítání, tancování, zpívání nebo hra na hudební nástroj pro zábavu.

d9203 **Řemesla**

Podílet se na rukodělných řemeslech jako hrncířství nebo pletení.

d9204 **Koníčky**

Účastnit se koníčků jako sbírání známek, mincí nebo starožitností.

d9205 Společenská setkání

Účastnit se neformálních nebo cílených setkávání s ostatními, jako navštěvovat přátele nebo příbuzné nebo neformální setkání na veřejných místech.

d9208 Rekreace a volný čas, jiné určené**d9209 Rekreace a volný čas, neurčené****d930 Náboženství a duchovní život**

Účastnit se náboženských a duchovních aktivit, být členem organizací a praktikovat činnost pro sebenaplnění, nalezení názoru, náboženské nebo duchovní hodnoty a navázání spojení s božskou silou, jako být zapojen do akcí v církvi, kostele, mešitě nebo synagoze, modlit se nebo zpívat z náboženských důvodů a duchovního soustředění.

Obsahuje: organizované náboženství a duchovní život

d9300 Organizované náboženství

Účastnit se organizovaných náboženských obřadů, aktivit a událostí.

d9301 Duchovní život

Účastnit se duchovních aktivit nebo dění, a to mimo organizovaného náboženství.

d9308 Náboženství a duchovní život, jiné určené**d9309 Náboženství a duchovní život, neurčené****d940 Lidská práva**

Požívání všech národních a mezinárodně uznaných práv, která jsou lidem přiznána na základě samotného lidství, jako lidská práva uznaná OSN ve Všeobecné deklaraci lidských práv (1948) a Úmluvě o právech dítěte (1989), v dokumentu OSN Standardní pravidla pro vyrovnání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením (1993) a Úmluvě OSN o právech osob se zdravotním postižením (2006); právo na sebeurčení nebo nezávislost a právo na kontrolu vlastního rozhodování.

Vylučuje: politický život a občanství (d950)

d950 Politický život a občanství

Účastnit se ve společenském, politickém a řídicím životě občanů, mít zákonný status občana a prosazovat práva, ochrany, výsady a povinnosti s tím spojené, jako je právo volit a soutěžit o politickou roli, utvářet politické asociace, prosazovat práva a svobody spojené s občanstvím (tj. práva na svobodné vyjadřování, sdružování, náboženství, ochranu proti neodůvodněnému vyšetřování a věznění, právo na právní poradou, na soudní přelíčení a jiná zákonná práva a ochrany proti diskriminaci); mít zákonné postavení jako občan.

Vylučuje: lidská práva (d940)

d998 Život komunitní, sociální a občanský, jiné určené**d999 Život komunitní, sociální a občanský, neurčené**

FAKTORY PROSTŘEDÍ

Definice: Faktory prostředí vytvářejí fyzické, sociální a postojové prostředí, ve kterém lidé žijí a vedou své životy.

Kódování faktorů prostředí

Faktory prostředí jsou komponentou 2. části klasifikace (spoluúčastné /kontextuální/ faktory). Tyto faktory musí být chápány z hlediska každé komponenty funkční schopnosti a podle toho kódovány.

Faktory prostředí je nutno kódovat z perspektivy osoby, jejíž situace se popisuje. Například obruba chodníku bez výškového rozdílu dláždění může být kódována jako facilitující pro uživatele vozíku, ale bariérová pro nevidomou osobu.

První kvalifikátor určuje rozsah, do jaké míry je faktor facilitující nebo bariérový. Existují různé důvody, proč některý faktor prostředí může být facilitující (facilitátor) nebo bariérový (bariéra), a do jaké míry. Pro facilitátory je nutné, aby kódující osoba vzala v úvahu východisko, jako je přístupnost zdroje, a zda přístup je závislý nebo různý, dobré nebo nedobré kvality atd. V případě bariér může být důležité, jak často daný faktor omezuje osobu, ať je omezení velké, nebo malé, nebo ho lze obejít, či nikoliv. Je nutno dále vzít v úvahu, že faktor prostředí může být bariérou buď proto, že je přítomen negativní postoj vůči osobám s disabilitou, anebo není přítomen, chybí nedostupnost potřebné služby. Výsledek těchto faktorů prostředí má na život osob se zdravotními problémy rozličný a složitý vliv a je možno doufat, že budoucí výzkum povede k lepšímu pochopení těchto vzájemných interakcí a pokud možno ukáže užitečnost dalšího, tedy druhého kvalifikátoru pro tyto faktory.

V některých případech lze soubory různých faktorů prostředí sumarizovat pod jeden pojem, jako chudoba, vývoj, venkovské nebo městské osídlení nebo sociální kapitál. Tyto sumární pojmy nejsou samy o sobě uvedeny v klasifikaci. Spíše je třeba, aby osoba, která kóduje, izolovala tyto podstatné faktory a kódovala je. Znovu je nutno zdůraznit, že je zapotřebí další výzkum, aby určil, zda existují jasné a konzistentní soubory faktorů prostředí, z nichž se skládá každý z těchto sumárních pojmů.

První kvalifikátor

Následuje pozitivní a negativní stupnice hodnocení pro rozsah toho, co vytváří faktor prostředí, buď jako bariéra, nebo jako facilitace. Bod (desetinná tečka) nebo separátor označuje bariéru, a znaménko + označuje facilitaci (facilitátor).

xxx.0	žádná bariéra	(nepřítomná, zanedbatelná...)	0–4 %
xxx.1	lehká bariéra	(mírná, nízká...)	5–24 %
xxx.2	středně těžká bariéra	(střední, zřetelná...)	25–49 %
xxx.3	těžká bariéra	(vysoká, extrémní...)	50–95 %
xxx.4	úplná bariéra	(totální...)	96–100 %
xxx+0	žádná facilitace	(nepřítomná, zanedbatelná...)	0–4 %
xxx+1	lehká facilitace	(mírná, nízká...)	5–24 %
xxx+2	středně silná facilitace	(střední, zřetelná...)	25–49 %
xxx+3	značná facilitace	(vysoká, extrémní...)	50–95 %
xxx+4	úplná facilitace	(totální...)	96–100 %
xxx.8	bariéru nelze určit		
xxx+8	facilitaci nelze určit		
xxx.9	nelze aplikovat		

Široký procentuální rozsah je určen pro ty případy, ve kterých je dostupný kalibrováný hodnotící přístroj nebo jiné standardy, které kvantifikují bariéru nebo facilitaci v daném prostředí. Například když je kódována „žádná bariéra“ nebo „úplná bariéra“, toto hodnocení má rozsah chyby do 5 %. „Středně těžká bariéra“ je ale určena tak, že dosahuje až do poloviny úplné (totální) bariéry. Procenta jsou kalibrována v různých doménách podle standardů dané populace jako percentily. Pro tuto kvalifikaci je nutno používat jednotných způsobů posuzování, které bude nutno vyvinout pomocí výzkumu.

Druhý kvalifikátor

Je potřebné jej vyvinout.

Kapitola 1

Produkty a technologie

Tato kapitola je o přirozených nebo člověkem vytvořených produktech či systémech produktů, vybavení a technologií v bezprostředním okolí jedince, které jsou shromažďovány, vytvářeny, produkovány nebo ručně vyráběny. ISO 9999, klasifikace technických pomůcek, zde definovaných jako „produkty, nástroje, vybavení nebo technický systém, používaný osobou se zdravotním postižením, nebo speciálně vyrobené nebo obecně dostupné, které předcházejí, kompenzují, monitorují, uvolňují nebo neutralizují“ zdravotní postižení. Uznává se, že jakýkoliv produkt nebo technologie může být pomůckou pro osoby se zdravotním postižením (viz ISO 9999 – Technické pomůcky pro zdravotně postižené – Klasifikace (druhé vydání); ISO/ TC 173 /SC 2; ISO /DIS 999, rev.). K účelům klasifikace faktorů prostředí jsou pomůcky a technologie pro osoby se zdravotním postižením definovány úžeji, jako produkty, nástroje, vybavení nebo technologie uzpůsobené nebo speciálně vyrobené ke zlepšení funkční schopnosti postižené osoby.

e110 Produkty nebo látky k osobnímu požívání

Přirozený nebo člověkem vyrobený předmět nebo látka, shromažďovaná, zpracovaná nebo vyrobená k požívání.

Obsahuje: potraviny, léky, pitná voda

e1100 Potraviny

Přirozený nebo člověkem vyrobený předmět nebo látka, sbíraná, zpracovaná nebo vyrobená, určená ke konzumaci, jako syrová, zpracovaná, připravená potravina a nápoje různých konzistencí (včetně mateřského mléka), rostliny a minerály (vitaminy a jiné potravinové doplňky).

e1101 Léky

Přirozený nebo člověkem vyrobený objekt nebo substance shromažďované nebo ručně připravené k léčebným účelům, jako alopatické nebo přírodní léky.

e1102 Pitná voda

Voda vhodná a bezpečná pro osobní spotřebu.

e1108 Produkty nebo látky k osobnímu požívání, jiné určené

e1109 Produkty nebo látky k osobnímu požívání, neurčené

e115 Produkty a technologie k osobnímu použití v denním životě

Vybavení, produkty, prostředky a technologie, které používají lidé při denních činnostech, včetně upravených nebo speciálně vyrobených, umístěných na osobách, nebo se jich dotýkají, nebo blízko osob, které je používají.

Obsahuje: obecné a pomocné produkty a technologie pro osobní používání

Vylučuje: produkty a technologie pro osobní mobilitu a dopravu v interiéru a exteriéru (e120); produkty a technologie pro komunikaci (e125)

e1150 Obecné produkty a technologie k osobnímu použití v denním životě

Vybavení, produkty, prostředky a technologie, používané osobami v denních aktivitách, jako látky, oděvy, nábytek, zařízení, čisticí prostředky a nástroje bez adaptace nebo speciální úpravy.

e1151 Technické pomůcky a technologie k osobnímu použití v denním životě

Vybavení, upravené pro speciální použití, produkty, prostředky a technologie, které pomáhají lidem v denních činnostech, jako protetické a ortopedické pomůcky, neurální protézy (tj. funkční stimulační pomůcky, které kontrolují stolicí, močový měchýř, dýchání a srdeční činnost), a jednotky pro kontrolu prostředí, užívané k usnadnění (facilitaci) kontroly, vnitřní kontroly bytu, ve kterém člověk žije (obrazovky, dálkové ovládací systémy, hlasem ovládané kontrolní systémy, časové spínače).

e1158 Produkty a technologie k osobnímu použití v denním životě, jiné určené

e1159 Produkty a technologie k osobnímu použití v denním životě, neurčené

e120 **Produkty a technologie pro osobní mobilitu a dopravu v interiéru a exteriéru**

Vybavení, produkty, prostředky a technologie, používané osobami při aktivitách uvnitř i mimo budovy, včetně těch, které jsou přizpůsobené nebo speciálně vyrobené, umístěné na osobě nebo osoby se dotýkající.

Obsahuje: obecné a technické pomůcky a technologie pro osobní mobilitu a dopravu v interiéru i exteriéru

e1200 **Obecné produkty a technologie pro osobní mobilitu a dopravu v interiéru i exteriéru**

Vybavení, produkty, prostředky a technologie, používané osobami při aktivitách souvisejících s pohybem uvnitř i vně budov, jako motorizované i nemotorizované dopravní prostředky, které lidé používají na zemi, na vodě a ve vzduchu (tj. autobusy, auta, lehká vozidla, jiné motorem poháněné dopravní prostředky a tažná zvířata, které nejsou přizpůsobené nebo speciálně vyrobené.

e1201 **Technické pomůcky a technologie pro osobní mobilitu a dopravu v interiéru i exteriéru**

Upravené nebo speciálně vyrobené vybavení, produkty, prostředky a technologie, které pomáhají lidem pohybovat se uvnitř i vně budov, jako pomůcky pro chůzi, speciální auta a lehká vozidla, adaptace na vozidla, mechanické nebo elektrické vozíky, skútry a zařízení.

e1208 **Produkty a technologie pro osobní mobilitu a dopravu v interiéru i exteriéru, jiné určené****e1209** **Produkty a technologie pro osobní mobilitu a dopravu v interiéru i exteriéru, neurčené****e125** **Produkty a technologie pro komunikaci**

Vybavení, produkty, prostředky a technologie, používané osobami při posílání a přijímání informací, včetně těch, které jsou přizpůsobené nebo speciálně vyrobené, umístěné na osobě nebo blízko osoby, která je používá.

Obsahuje: obecné a pomáhající pomůcky a technologie pro komunikaci

e1250 Obecné produkty a technologie pro komunikaci

Vybavení, produkty, prostředky a technologie používaná osobami při činnostech, souvisejících s posíláním nebo přijímáním informací, jako optická a sluchová zařízení, audiorekordéry a přijímací techniky, televizory a videozařízení, telefonní technologie, systémy na přenos zvuků a pomůcky pro přímou komunikaci, které nejsou přizpůsobené nebo speciálně vyrobené pro tyto účely.

e1251 Pomocné produkty a technologie pro komunikaci

Přizpůsobené a speciálně vyrobené vybavení, produkty, prostředky a technologie, které pomáhají lidem posílat a přijmout informaci, jako specializované pomůcky pro vidění, elektrooptické pomůcky, signální systémy a speciální počítačový software a hardware, kochleární implantované protézy, sluchové pomůcky, FM-sluchový trenér, hlasové protézy, komunikační tabule, skla a kontaktní čočky.

e1258 Produkty a technologie pro komunikaci, jiné určené**e1259 Produkty a technologie pro komunikaci, neurčené****e130 Produkty a technologie pro vzdělávání**

Vybavení, produkty, postupy, metody a technologie, používané k získání vědomostí, odborností a dovedností, včetně zvlášť přizpůsobených nebo speciálně vyrobených pro tyto účely.

Obsahuje: obecné a pomocné produkty a technologie pro vzdělávání

e1300 Obecné produkty a technologie pro vzdělávání

Vybavení, produkty, zařízení, metody a technologie používané pro získávání vědomostí, odborností a dovedností na různém stupni, jako knihy, příručky, vyučovací hračky, počítačový hardware nebo software, které nejsou přizpůsobené nebo speciálně vyrobené pro tyto účely.

e1301 Pomocné produkty a technologie pro vzdělávání
Přizpůsobené a speciálně vyrobené vybavení, produkty, zařízení, metody a technologie používané k získání vědomostí, odbornosti nebo dovednosti, jako specializovaná počítačová technologie.

e1308 Produkty a technologie pro vzdělávání, jiné určené

e1309 Produkty a technologie pro vzdělávání, neurčené

e135 **Obecné produkty a technologie pro zaměstnání**

Vybavení, produkty, prostředky a technologie, používané pro zaměstnání k usnadnění pracovních činností.

Obsahuje: hlavní a pomáhající produkty a technologie pro zaměstnání

e1350 Obecné produkty a technologie pro zaměstnání
Vybavení, produkty, prostředky a technologie používané pro zaměstnání k usnadnění pracovních činností, jako nářadí, stroje a vybavení kanceláře, které nejsou přizpůsobené nebo speciálně vyrobené pro tyto účely.

e1351 Pomocné produkty a technologie pro zaměstnání
Přizpůsobené nebo zvláště vyrobené vybavení, produkty, prostředky a technologie, usnadňující pracovní činnosti, jako nastavitelné stoly, desky a skříňky, na dálku říditelné kontrolní zařízení pro vstup a odchod; počítačový hardware a software, přídatná zařízení a kontrolní jednotky prostředí sloužící k usnadnění (facilitaci) kontroly, kterou člověk musí vykonávat při výkonech, které patří k práci a slouží ke kontrole pracovního prostředí (tj. obrazovky, dálkově ovládané kontrolní systémy, hlasem ovládané kontrolní systémy a časové spínače).

e1358 Produkty a technologie pro zaměstnání, jiné určené

e1359 Produkty a technologie pro zaměstnání, neurčené

e140 Produkty a technologie pro kulturu, rekreaci a sport

Vybavení, produkty, prostředky a technologie, používané pro provozování a podporu kulturních, rekreačních a sportovních aktivit, včetně zvláště přizpůsobených nebo speciálně vyrobených pro tyto účely.

Obsahuje: obecné a pomocné produkty a technologie pro kulturu, rekreaci a sport

e1400 Obecné produkty a technologie pro kulturu, rekreaci a sport

Vybavení, produkty, prostředky a technologie, používané pro vedení a posílení kulturních, rekreačních a sportovních aktivit, jako jsou hračky, lyže, tenisové míčky a hudební nástroje, které nejsou přizpůsobené nebo speciálně vyrobené pro tyto účely.

e1401 Pomocné produkty a technologie pro kulturu, rekreaci a sport

Přizpůsobené nebo speciálně vyrobené vybavení, produkty a technologie, používané pro vedení a posilování kulturních, rekreačních a sportovních aktivit, jako jsou modifikované pomůcky pro pohyb při sportech, adaptované pro hudbu a jiné umělecké výkony.

e1408 Produkty a technologie pro kulturu a sport, jiné určené**e1409 Produkty a technologie pro kulturu a sport, neurčené****e145 Produkty a technologie pro vykonávání náboženských obřadů a duchovního života**

Produkty, prostředky a technologie, jednotlivé nebo ve velkém produkované, kterým jsou přisuzovány symbolické významy v souvislosti s vykonáváním náboženských obřadů a duchovního života, včetně přizpůsobených nebo speciálně vyrobených pro dané účely.

Obsahuje: obecné a pomocné produkty a technologie pro vykonáváním náboženských obřadů a duchovního života

e1450 Obecné produkty a technologie pro vykonávání náboženských obřadů a duchovního života

Produkty, prostředky a technologie, jednotlivé nebo ve velkém produkované, kterým jsou dávány nebo přisuzovány symbolické významy v souvislosti s vykonáváním náboženských obřadů a duchovního života, jako oltáře, májky, čelenky, masky, kříže, krucifixy, modlitební koberečky, které nejsou přizpůsobené nebo speciálně vyrobené pro tyto účely.

e1451 Pomocné produkty a technologie pro vykonávání náboženských obřadů a duchovního života

Přizpůsobené a speciálně vyrobené produkty, prostředky a technologie, které udávají nebo vyjadřují symbolický smysl v kontextu s vykonáváním náboženských obřadů a duchovního života, jako knihy psané Braillovým písmem, Braillovy tarotové karty a zvláštní chrániče na kola mechanických či elektrických vozíků pro vjíždění do kostelů.

e1458 Produkty a technologie pro vykonávání náboženských obřadů a duchovního života, jiné určené**e1459 Produkty a technologie pro vykonávání náboženských obřadů a duchovního života, neurčené****e150 Vzhled, konstrukce a stavební produkty a technologie budov určených pro veřejné použití**

Produkty a technologie, které vytvářejí vnitřní i vnější prostředí, vytvořené člověkem, které je plánované, navržené a konstruované k veřejnému použití, včetně těch, které jsou přizpůsobené nebo speciálně vyrobené pro tyto účely.

Obsahuje: vzhled, konstrukci a stavební produkty a technologie pro vstupy a výstupy, usnadňující pomůcky a pracovní postupy

- e1500 Vzhled, konstrukce a stavební produkty a technologie pro vchody a východy z budov určených pro veřejné použití**
Produkty, prostředky a technologie vstupu a výstupu z prostředí, které vytvořil člověk a které je plánované, navržené a konstruované k veřejnému použití, jako vzhled, stavba a konstrukce vstupů a východů do budov určených pro veřejné použití (tj. pracoviště, obchody a divadla), veřejné budovy, přenosné a stabilní plošiny, dveře na elektrický pohon, pákové dveřní kliky a práh dveří v úrovni podlahy.
- e1501 Vzhled, konstrukce a stavební produkty a technologie umožňující přístup k zařízení uvnitř budov určených pro veřejné použití**
Produkty, prostředky a technologie vnitřního zařízení pro veřejné užívání z hlediska vzhledu, konstrukce a stavebního provedení, jako podpůrné prostředky a pomůcky používané na záchodě či v umývárně, telefony, zvukové smyčky, výtahy, termostaty (k regulaci teploty) a rozptýlená přístupná sedadla v posluchárnách nebo stadionech.
- e1502 Vzhled, konstrukce a stavební produkty a technologie pro určení směru cesty a označení míst v budovách určených pro veřejné použití**
Interiérové a exteriérové produkty a technologie pro veřejné užívání z hlediska vzhledu, konstrukce a stavebního provedení, které pomáhají lidem nalézt cestu v budově nebo bezprostředně vně budovy a určit místa, kam chceme jít, jako je značení, včetně Braillova písma, rozměr chodeb, povrchy podlahy, přístupné kiosky a další formy podobné podpory.
- e1503 Vzhled, konstrukce a stavební produkty a technologie pro fyzickou bezpečnost osob v budovách určených pro veřejné použití**
Interiérové a exteriérové produkty a technologie pro veřejné použití k zajištění bezpečnosti, jako jsou zábradlí, svodidla a nouzová signalizace.

e1508 Vzhled, konstrukce a stavební produkty a technologie budov určených pro veřejné použití, jiné určené

e1509 Vzhled, konstrukce a stavební produkty a technologie budov určených pro veřejné použití, neurčené

e155 Vzhled, konstrukce a stavební produkty a technologie budov určených pro soukromé použití

Produkty a technologie, které vytvářejí vnitřní a vnější člověkem vytvořené prostředí, které je naplánované, navržené a konstruované k soukromému užívání (např. domy, byty), včetně těch, které jsou přizpůsobené nebo speciálně vyrobené pro tyto účely.

Obsahuje: vzhled, konstrukci a stavební produkty a technologie vstupů a výstupů, facilitační pomůcky a pracovní postupy

e1550 Vzhled, konstrukce a stavební produkty a technologie pro vchody a východy z budov určených pro soukromé použití

Produkty, prostředky a technologie vstupu a výstupu z prostředí, které vytvořil člověk a které je plánované, navržené a konstruované k soukromému použití, jako vstupy do a výstupy ze soukromých domů, přenosné a pevné plošiny, elektricky ovládané dveře, pákové dveřní kliky a práh dveří v úrovni podlahy.

e1551 Vzhled, konstrukce a stavební produkty a technologie umožňující přístup k zařízení uvnitř budov určených pro soukromé použití

Produkty, prostředky a technologie vnitřního zařízení budov určených k soukromému užívání z hlediska vzhledu, konstrukce a stavebního provedení, jako podpůrné prostředky a pomůcky používané na záchodě či v koupelně, telefony, zvukové smyčky, kuchyňské skříně, zařízení a elektronické ovládání v soukromých domech.

- e1552 Vzhled, konstrukce a stavební produkty a technologie pro určení směru cesty a označení míst v budovách určených pro soukromé použití**
Interiérové a exteriérové produkty, prostředky a technologie ke značení cest pro soukromé užívání z hlediska vzhledu, konstrukce a stavebního provedení, které pomáhají lidem se orientovat v budově i bezprostředně mimo ni a určit místa, kam chtějí jít, jako je značení, včetně Braillova písma, rozměr chodeb a povrch podlahy.
- e1553 Vzhled, konstrukce a stavební produkty a technologie pro fyzickou bezpečnost osob v budovách určených pro soukromé použití**
Interiérové a exteriérové produkty a technologie pro soukromé použití (např. domy a byty) k zajištění bezpečnosti, jako jsou zábradlí a nouzová signalizace, a pro bezpečné skladování nebezpečných předmětů (například zbraní) nebo materiálů (například rozpouštědel, insekticidů).
- e1558 Vzhled, konstrukce a stavební produkty a technologie budov určených pro soukromé použití, jiné určené**
- e1559 Vzhled, konstrukce a stavební produkty a technologie budov určených pro soukromé použití, neurčené**

e160**Produkty a technologie rozvoje krajiny**

Produkty, prostředky a technologie oblastí krajiny, jak ji ovlivňuje působení člověka zaváděním politiky, její vzhled, plánování a vývoj krajiny, včetně toho, který jej přizpůsobuje.

Obsahuje: produkty a technologie těch oblastí krajiny, které mají být organizovány politikou pro využívání krajiny, jako zemědělské oblasti, předměstské oblasti, městské oblasti, parky, chráněné oblasti a rezervace neporušené přírody

- e1600 Produkty a technologie vývoje zemědělské půdy**
Produkty, prostředky a technologie v zemědělských oblastech, které ovlivňují krajinu zaváděním různých způsobů využití zemědělské půdy, navrhováním, plánováním a rozvíjením krajiny, například polí, stezek a dopravního značení.
- e1601 Produkty a technologie vývoje předměstské oblasti**
Produkty, prostředky a technologie v předměstských oblastech, jak je ovlivňuje působení člověka na krajinu zaváděním politiky využití předměstského území, vzhled, plánování vývoje prostoru, jako zřetelné obrubníky chodníků, cesty, označení míst a veřejné osvětlení ulic.
- e1602 Produkty a technologie vývoje městské oblasti**
Produkty, prostředky a technologie v městských oblastech, jak je ovlivňuje působení člověka na krajinu zaváděním politiky využití městského území, vzhled, plánování a vývoj prostoru, jako zřetelné obrubníky chodníků, rampy, označení míst a veřejné osvětlení ulic.
- e1603 Produkty a technologie parků, chráněných oblastí a neporušené přírody**
Produkty, prostředky a technologie v oblastech krajiny tvořící parky, chráněné oblasti a ochranu divoké přírody, jak je ovlivňuje působení člověka zaváděním politiky k využití krajiny, jejího vzhledu, plánování a vývoje krajiny, jako označení parku a stezek v divoké přírodě.
- e1608 Produkty a technologie rozvoje krajiny, jiné určené**
- e1609 Produkty a technologie rozvoje krajiny, neurčené**

e165**Směnitelné hodnoty**

Produkty nebo objekty ekonomické výměny, jako jsou peníze, zboží, vlastnictví a jiné hodnoty, které jedinec vlastní nebo které má právo používat.

Obsahuje: hmotné i nehmotné produkty a zboží, finanční hodnoty

e1650 Finanční hodnoty

Peníze a jiné finanční nástroje, které slouží jako prostředek směny pro práci, kapitálové zboží a služby.

e1651 Hmotné hodnoty

Produkty nebo objekty, jako domy a půda, oděvy, potraviny a technické zboží, které slouží jako prostředek směny pro práci, kapitálové zboží a služby.

e1652 Nehmotné hodnoty

Intelektuální vlastnictví, vědomosti a dovednosti, které slouží jako prostředek směny pro práci, kapitálové zboží a služby.

e1658 Směnitelné hodnoty, jiné určené

e1659 Směnitelné hodnoty, neurčené

e198 Produkty a technologie, jiné určené

e199 Produkty a technologie, neurčené

Kapitola 2

Přírodní prostředí a člověkem způsobené změny v prostředí

Tato kapitola pojednává o živých a neživých prvcích přírodního nebo fyzického prostředí, které bylo modifikováno lidmi, a o charakteristice lidské populace v tomto prostředí.

e210 Fyzická geografie

Výrazné rysy tvarů země a vodních ploch.

Obsahuje: hlavní geografické rysy, začleněné do orografie (reliéf, kvalita a rozsah krajiny a tvary země, včetně výšky) a hydrografie (vodní tělesa jako jezera, řeky, moře)

e2100 Tvary země

Hlavní rysy tvarů země, jako hory, kopce, údolí a planiny.

e2101 Vodní plochy

Hlavní rysy vodních ploch, jako jsou jezera, hráze, řeky a potoky.

e2108 Fyzická geografie, jiné určené

e2109 Fyzická geografie, neurčené

e215 Obyvatelstvo

Skupiny obyvatel žijící v daném prostředí, podléjící se na stejném vzoru adaptace prostředí.

Obsahuje: demografické změny; hustota obyvatel

e2150 Demografické změny

Změny uvnitř skupin lidí, jako složení nebo rozdíly v celkovém počtu jedinců, způsobené narozením, smrtí, stárnutím obyvatelstva a migrací.

e2151 Hustota obyvatelstva

Počet obyvatel na kilometr čtvereční, obsahující charakteristiku, jako je vysoká nebo nízká hustota.

e2158 Obyvatelstvo, jiné určené

e2159 Obyvatelstvo, neurčené

e220 Flóra a fauna

Rostliny a zvířata.

Vylučuje: domácí zvířata (e350); obyvatelstvo (e215)

e2200 Rostliny

Některé z rozličných fotosyntetických, eukaryotických, mnohobuněčných organismů z rostlinné říše, produkující embrya, obsahující chloroplasty, mající celulózové buněčné stěny, neschopné pohybu z místa na místo, jako stromy, květiny, křoviny a popínavé rostliny.

e2201 Zvířata

Mnohobuněčné organizmy ze živočišné říše, odlišující se od rostlin v určitých typických charakteristikách, jako je schopnost lokomoce, nefotosyntetický metabolismus, vyjádřená odpověď na podněty, omezený růst a pevná struktura těla, jako divoká nebo hospodářská zvířata, hadi, ptáci, ryby a savci.

Vylučuje: směnitelné hodnoty (e165); domácí zvířata (e350)

e2208 Fauna a flóra, jiné určené

e2209 Fauna a flóra, neurčené

e225 Podnebí

Meteorologické charakteristiky a okolnosti, jako je počasí.

Obsahuje: teplotu, vlhkost, atmosférický tlak, srážky, vítr a změny ročních období

e2250 Teplota

Stupeň horka nebo chladu, normální nebo extrémní teplota.

e2251 Vlhkost

Stupeň vlhkosti ve vzduchu, jako je vysoká nebo nízká vlhkost.

e2252 Atmosférický tlak

Tlak vzduchu v okolí, jako je tlak, vztahující se k nadmořské výšce nebo meteorologickým podmínkám.

e2253 Srážky

Vlaha, jako je déšť, rosa, sníh, sníh s deštěm a kroupy.

e2254 Vítr

Vzduch ve více či méně rychlém přirozeném pohybu, jako je vánek, vichřice nebo nárazy větru.

e2255 Střídání ročních období

Přirozené, předpověditelné změny od jednoho ročního období k druhému, jako jaro, léto, podzim, zima.

e2258 Podnebí, jiné určené**e2259 Podnebí, neurčené****e230 Přírodní události**

Geografické a atmosférické změny, které způsobují náhlé větší změny přírodního prostředí člověka, objevující se pravidelně nebo nepravidelně, jako zemětřesení a bouřlivé nebo prudké projevy počasí, tj. tornáda, hurikány, smrště, povodně, lesní požáry a sněhové bouře.

e235 Člověkem způsobené události

Změny nebo poruchy v přírodním prostředí, způsobené lidmi, které mohou být následkem větších změn každodenního života lidí, obsahující události nebo podmínky, vedoucí ke konfliktu a válkám, jako je přesídlování lidí, destrukce sociální infrastruktury, domů a země, katastrofy životního prostředí, znečištění vody a ovzduší (např. toxické rozptýlené látky).

e240 Světlo

Elektromagnetické záření, jehož prostřednictvím se stávají předměty viditelné, sluneční světlo nebo umělé osvětlení (tj. svíčky, olejové nebo parafinové lampy, oheň, elektrina), a které mohou poskytnout užitečné nebo zavádějící informace o světě.

Obsahuje: intenzitu světla; kvalitu světla; barevné kontrasty

e2400 Intenzita světla

Stupeň nebo množství energie, která je vysílána buď přirozeným (tj. sluncem), nebo umělým zdrojem světla.

e2401 Kvalita světla

Představa získaná pomocí světla, způsobená barevnými kontrasty, které vytvářejí okolí, která může obstatat užitečnou informaci o světě (tj. zrakovou informaci o přítomnosti schodů nebo dveří) nebo zkreslení (tj. příliš mnoho zrakových vjemů).

e2408 Světlo, jiné určené**e2409 Světlo, neurčené****e245 Časově podmíněné změny**

Přirozená, pravidelná nebo předvídatelná časová změna.

Obsahuje: den, noc a lunární cykly

e2450 Střídání dne a noci

Přirozené, pravidelné a předvídatelné změny ze dne v noc a naopak, jako je den, noc, svítání a soumrak.

e2451 Lunární cykly

Přirozené, pravidelné a předvídatelné změny postavení Měsíce ve vztahu k Zemi.

e2458 Časově podmíněné změny, jiné určené**e2459 Časově podmíněné změny, neurčené****e250 Zvuk**

Fenomén, který je nebo by mohl být slyšet, jako je bouchání, zvonění, hraní, zpívání, hvízdání, křičení nebo bzučení, v nějakém rozsahu, barvě nebo tónu, který může poskytnout užitečné nebo i zavádějící informace o světě.

Obsahuje: intenzitu zvuku; kvalitu zvuku

e2500 Intenzita zvuku

Výška nebo rozsah zvukového fenoménu, určeného množstvím energie, která je vyrobena, kde vysoké stupně energie jsou vnímané jako hlasité zvuky a nízké stupně energie jako slabé zvuky.

e2501 Kvalita zvuku

Povaha zvuků, určovaná vlnovou délkou a vlnovým vzorem zvuku a vnímaná jako barva a tón, jako drsný nebo melodický, který může poskytnout užitečnou informaci o světě (např. zvuky psa štěkajícího na mňoukající kočku) nebo zkreslení (např. hluk v pozadí).

e2508 Zvuk, jiné určené**e2509 Zvuk, neurčené****e255 Vibrace**

Pravidelné nebo nepravidelné pohyby předmětu nebo osoby tam a zpět způsobené fyzickými otřesy v interiéru nebo exteriéru, jako je třesení, chvění, rychlé trhavé pohyby věcí, budov nebo osob, způsobené manipulací nebo prací s malými nebo velkými nástroji nebo zařízeními.

Vylučuje: přírodní události (e230), jako jsou chvění nebo otřesy země při zemětřesení

e260 Kvalita vzduchu

Charakteristiky atmosféry mimo budovy nebo uvnitř budov, které mohou poskytnout užitečnou nebo zavádějící informaci o okolním světě.

Obsahuje: kvalitu vzduchu v interiéru a exteriéru

e2600 Kvalita vzduchu v interiéru

Vzduch uvnitř budov nebo v uzavřených prostorech, kterou poznáme podle pachu, kouře, vlhkosti, klimatizace (kontrolovaná kvalita vzduchu) nebo nekontrolovaná kvalita, a co může poskytnout užitečnou informaci o okolním světě (pach unikajícího plynu) nebo zkreslení (převládající vůně parfému).

e2601 Kvalita vzduchu v exteriéru

Vzduch vně budov nebo mimo uzavřené prostory, které poznáme podle pachu, kouře, vlhkosti, stupně ozonu a jiných výrazných vlastností atmosféry a která může poskytnout užitečnou informaci o okolním světě (pach deště) nebo zkreslení (tj. toxický pach).

e2608 Kvalita vzduchu, jiné určené

e2609 Kvalita vzduchu, neurčené

e298 Přírodní prostředí a člověkem způsobené změny v prostředí, jiné určené

e299 Přírodní prostředí a člověkem způsobené změny v prostředí, neurčené

Kapitola 3

Podpora a vztahy

Tato kapitola pojednává o lidech nebo zvířatech, poskytujících účinnou fyzickou nebo citovou podporu, výživu, ochranu, pomoc jiným osobám, v jejich domě, na pracovišti, ve škole, při hře nebo jiných aspektech jejich každodenních činností. Kapitola neobsahuje postoje osob nebo lidí, kteří obstarávají podporu. Popisovaný vnější faktor prostředí není osoba ani zvíře, ale obsah fyzické a emoční podpory osoby nebo zvířete.

e310 Nejblížejší rodina

Osoby spřízněné narozením, svatbou nebo příbuzenstvím, uznané danou kulturou jako bezprostřední rodina, jako jsou manželé, partneři, rodiče, dvojčata, děti, prarodiče, adoptivní rodiče a prarodiče.

Vylučuje: širší rodinu (e315); pečovatele a osobní asistenty (e340)

e315 Širší rodina

Osoby spřízněné příbuzenstvím nebo jiným vztahem, uznaným kulturou jako širší rodina, jako jsou tety, strýcové, synovci a neteře.

Vylučuje: nejblížejší rodinu (e310)

e320 Přátelé

Osoby, které jsou si blízké, a spoluúčastníci vztahů, charakterizovaných důvěrou a vzájemnou podporou.

e325 Známi, kamarádi, kolegové, sousedé a členové společenství

Osoby, které jsou sobě nakloněné, jako známí, kamarádi, kolegové, sousedé a členové společenství, v pracovních situacích, škole, rekreaci nebo jiných oblastech života, a které mají společné demografické rysy, jako stáří, pohlaví, náboženství nebo etnické společné zájmy.

Vylučuje: služby asociací a neziskových organizací (e5550)

e330 Osoby v pozicích autorit

Osoby, které mají rozhodovací povinnost, odpovědnost za druhé, a mají společensky definovaný vliv nebo sílu, založenou na jejich společenské, ekonomické, kulturní, nebo náboženské roli ve společnosti, jako učitelé, zaměstnavatelé, kontrolóři, náboženští vůdcové, zástupci vedoucích, strážníci nebo členové správních rad.

e335 Osoby v podřízených pozicích

Osoby, jejichž každodenní život je ovlivňován osobami v pozicích autorit, v práci, ve škole, nebo jiných postaveních, jako jsou studenti, pracovníci a členové náboženských skupin.

Vylučuje: nejbližší rodinu (e310)

e340 Pečovatelé a osobní asistenti

Osoby, které zajišťují služby podle potřeby, aby pomohly jiným osobám v jejich každodenních aktivitách, např. udržení pracovních výkonů, učení nebo v jiné životní situaci, zajišťované pomocí veřejných nebo privátních fondů, nebo jinak na dobrovolné bázi, jako opatrovatelé podpory vytváření domova a jeho udržení, osobní asistenti, asistenti pro přepravu, placená pomoc, pečovatelky a jiní, jejichž funkcí je poskytovat primární péči.

Vylučuje: nejbližší rodinu (e310); širší rodinu (e315); přátele (e320); služby obecné sociální podpory (e5750); zdravotnické profesionály (e355)

e345 Cizí osoby

Osoby, které nejsou členy rodiny ani příbuzní, nebo ti, kteří až dosud nevytvořili vztah nebo spojení, včetně osob neznámých danému jedinci, které však se s ním podílejí na životní situaci, jako náhradní učitelé, spolupracovníci.

e350 Domácí zvířata

Zvířata, která poskytují fyzickou, emocionální nebo psychologickou podporu, jako oblíbená domácí zvířata (psi, kočky, ptáci, rybičky atd.) a zvířata, zajišťující osobní pohyblivost a přepravu.

Vylučuje: zvířata (e2201); směnitelné hodnoty (e165)

e355 Zdravotničtí profesionálové

Všichni, kdo zajišťují služby v souvislosti se systémem zdravotnictví, jako lékaři, sestry, fyzioterapeuti, ergoterapeuti, logopedi, audiologové, ortotici a protetici, a zdravotně-sociální pracovníci.

Vylučuje: ostatní profesionály (e360)

e360 Ostatní profesionálové

Všichni, kdo zajišťují služby mimo zdravotnický systém, včetně sociálních pracovníků, právníků, učitelů, architektů a návrhářů.

Vylučuje: zdravotnické profesionály (e355)

e398 Podpora a vztahy, jiné určené**e399 Podpora a vztahy, neurčené**

Kapitola 4

Postoje

Tato kapitola pojednává o postojích, které jsou pozorovatelné v souvislosti se zvyky, praxí, ideologií, hodnotami, normami, vírou ve fakta a náboženskou vírou. Tyto postoje ovlivňují chování jedince a společenský život na všech úrovních, od interpersonálních vztahů a společenských asociací až k politickým, ekonomickým a právním strukturám; např. individuální nebo společenské postoje k důvěryhodnosti osob a jejich hodnotám jako lidským bytostem, které mohou pozitivně motivovat a zvýšit hodnotu konání nebo naopak, negativně diskriminovat (tj. osobu stigmatizovat, stereotypovat a ponechávat na okraji společnosti nebo ji odmítat). Klasifikovány jsou postoje lidí vyskytujících se kolem osoby, jejíž situace je popisována. Neshodují se ani s tím, jaké mínění mají lidé sami o sobě. Individuální postoje jsou kategorizovány podle druhu nebo typu vztahu, jejichž seznam je v kapitole vnějších faktorů. Hodnoty a domněnky nejsou kódované odděleně, protože se pokládají za „hnací síly“, a to nad postoji.

e410 Individuální postoje členů nejbližší rodiny

Obecná nebo specifická mínění a domněnky členů nejbližší rodiny o osobě nebo jiných záležitostech (tj. sociálních, politických a ekonomických otázkách), které ovlivňují chování a činy jedince.

e415 Individuální postoje širší rodiny

Obecná nebo specifická mínění a domněnky členů široké rodiny o osobě nebo jiných věcech (tj. sociálních, politických a ekonomických otázkách), které ovlivňují chování a činy jedince.

e420 Individuální postoje přátel

Obecná nebo specifická mínění a domněnky přátel o osobě nebo jiných věcech (tj. sociálních, politických a ekonomických otázkách), které ovlivňují chování a činy jednotlivce.

e425 Individuální postoje známých, vrstevníků, kolegů, sousedů a členů společenství

Obecná nebo specifická mínění a domněnky známých, vrstevníků, kolegů, sousedů a členů společenství o osobě nebo jiných věcech (tj. sociálních, politických a ekonomických otázkách), které ovlivňují chování a činy jednotlivce.

e430 Individuální postoje osob v pozici autority

Obecná nebo specifická mínění a domněnky osob v pozici autority o osobě nebo jiných věcech (tj. sociálních, politických a ekonomických otázkách), které ovlivňují chování a činy jednotlivce.

e435 Individuální postoje osob v podřízeném postavení

Obecná nebo specifická mínění a domněnky osob v podřízených pozicích o osobě nebo jiných věcech (tj. sociálních, politických a ekonomických), které ovlivňují chování a činy jednotlivce.

e440 Individuální postoje pečujících osob

Obecná nebo specifická mínění a domněnky osob, obstarávajících osobní péči a osobní asistenci o osobě nebo jiných věcech (tj. sociálních, politických a ekonomických), které ovlivňují chování a činy jednotlivce.

e445 Individuální postoje cizích osob

Obecná nebo individuální mínění a domněnky cizích osob o osobě nebo jiných věcech (tj. sociálních, politických a ekonomických), které ovlivňují chování a činy jednotlivce.

e450 Individuální postoje zdravotnických pracovníků

Obecná nebo individuální mínění a domněnky zdravotnických pracovníků o osobě nebo jiných věcech (tj. sociálních, politických a ekonomických), které ovlivňují chování a činy jednotlivce.

e455 Individuální postoje jiných odborníků

Obecná nebo individuální mínění a domněnky zdravotníků a jiných odborníků o osobě nebo jiných věcech (tj. sociálních, politických a ekonomických), které ovlivňují chování a činy jednotlivce.

e460 Postoje společnosti

Obecná nebo individuální mínění a domněnky, udržované lidmi z oblasti kultury, společnosti, subkulturních nebo sociálních skupin o jiných lidech nebo jiných sociálních, politických a ekonomických věcech, které ovlivňují skupiny nebo individuální chování a činnosti.

e465 Sociální normy, praxe a ideologie

Zvyky, praxe, pravidla a hodnotové systémy a normativní mínění (tj. ideologie, normativní pohledy na svět a morální filozofie), které vyrůstají ze sociálních souvislostí a ovlivňují a tvoří sociální a individuální praxi a chování, jako jsou sociální normy morálního a náboženského chování nebo etika; náboženství, doktríny a z toho plynoucí normy a praktiky; normy, řídící rituály a sociální shromáždění.

e498 Postoje, jiné určené**e499 Postoje, neurčené**

Kapitola 5

Služby, systémy a principy řízení

Tato kapitola pojednává o:

1) službách, které obstarávají podpory, uspořádané programy a činnosti v různých sektorech společnosti, označují, jak uspokojit potřeby jednotlivců (obsahuje i osoby, které služby obstarávají). Služby mohou být veřejné, soukromé nebo dobrovolné, a mohou být umístěny na místní, obecní, regionální, státní, národní nebo mezinárodní úrovni, organizované jednotlivci, asociacemi, organizacemi, agenturami nebo státy. Dobrodiní, plynoucí z těchto služeb, může být obecné či přizpůsobené speciálním potřebám člověka;

2) systémech, které jsou administrativní kontrolou a organizačními mechanismy, a jsou zřízeny vládami na místních, regionálních, národních a mezinárodních úrovních, nebo jinými organizačními autoritami. Tyto systémy jsou určeny k organizování, kontrolování a monitorování služeb, které obstarávají podpory, strukturované programy a činnosti v různých oblastech společnosti;

3) principech řízení, které jsou stanoveny pravidly, nařízeními, dohodami a standardy, zřízenými vládami na lokální, regionální, národní a mezinárodní úrovni, nebo jinými uznanými autoritami. Principy řídí a regulují systémy, které kontrolují a monitorují služby, strukturované programy a činnosti v rozličných oblastech společnosti.

e510 Služby, systémy a principy řízení produkce spotřebního zboží

Služby, systémy a principy řízení, které řídí a zajišťují produkci produktů, konzumovaných nebo užívaných lidmi.

e5100 Služby sloužící k produkci spotřebního zboží

Služby a programy, určené ke shromažďování, tvorbě, produkci a ruční výrobě spotřebního zboží a produktů, jako produkty a technologie užívané k hybnosti, komunikaci, výchově, přepravě, zaměstnání a domácí práci, včetně těch, kdo zajišťují tyto služby.

Vylučuje: výchova a výcvikové služby (e5850); služby, systémy a principy řízení komunikace (e535)

- e5101 Systémy sloužící k produkci spotřebního zboží**
Administrativně kontrolní a monitorující mechanismy, jako regionální, národní nebo mezinárodní organizace, které stanoví standardy (tj. Mezinárodní organizace pro standardizaci), a korporace spotřebitelů, které řídí shromažďování, tvorbu, produkci a ruční výrobu konzumního zboží a výrobků.
- e5102 Principy řízení produkce spotřebního zboží**
Legislativa, regulace a standardy pro shromažďování, tvorbu, produkci a ruční výrobu spotřebního zboží a produktů, které standardy přijmou.
- e5108 Služby, systémy a principy řízení produkce spotřebního zboží, jiné určené**
- e5109 Služby, systémy a principy řízení produkce spotřebního zboží, neurčené**

e515**Služby, systémy a principy řízení v oblasti architektury**

Služby, systémy a principy řízení pro vzhled a konstrukci budov, veřejných a soukromých.

Vylučuje: služby, systémy a principy řízení plánování otevřených prostranství (e520)

- e5150 Architektura a konstrukční služby**
Služby a programy pro vzhled, konstrukci a udržování rezidenčních, komerčních, průmyslových a veřejných budov, jako stavby domů, uplatňování principů vzhledu staveb, stavební kódy, regulace a standardy, včetně těch, které tyto služby zajišťují.
- e5151 Architektura a konstrukční systémy**
Administrativní kontrola a monitorující mechanismy, které řídí plánování, vzhled, konstrukci a údržbu rezidenčních, komerčních, průmyslových a veřejných budov, jako je zavádění a monitorování kódů budov, konstrukčních standardů a bezpečnostní standardy životní a požární.

e5152 Architektura a principy řízení

Legislativa, regulace a standardy, které řídí plánování, vzhled, konstrukci a udržování rezidenčních, komerčních, průmyslových a veřejných budov, jako principy řízení kódování budov, konstrukční standardy a bezpečnostní standardy životní a požární.

e5158 Služby, systémy a principy řízení v oblasti architektury, jiné určené**e5159 Služby, systémy a principy řízení v oblasti architektury, neurčené****e520****Služby, systémy a principy řízení plánování otevřených prostranství**

Služby, systémy a principy řízení pro plánování, vzhled, vývoj a údržbu veřejných prostorů (tj. parky, lesy, pobřežní pásy, mokřiny) a v souvislosti se soukromými pozemky v zemědělství, předměstích a městech.

Vylučuje: služby, systémy a principy řízení v oblasti architektury (e515)

e5200 Služby plánování otevřených prostranství

Služby a programy, určené k plánování, tvořící a udržující městské, předměstské, zemědělské, rekreační, chráněné a okolní prostory, prostory na srazy a obchod na otevřených prostranstvích (náměstí, otevřená tržiště) a cesty pro chodce, jezdce na vozidlech, dopravní trasy pro zamýšlené použití, včetně těch, kdo obstarávají tyto služby.

Vylučuje: vzhled, konstrukce a stavební produkty a technologie budov určených pro veřejné použití (e150) a soukromé použití (e155); produkty a technologie rozvoje krajiny (e160)

e5201 Systémy plánování otevřených prostranství

Administrativní kontrola a monitorovací mechanismy pro uvedení místních, regionálních a národních plánovacích zákonů, kódů o vzhledu, principy řízení dědictví a ochrany a plánování prostředí, která řídí plánování, vzhled, vývoj a udržování otevřených prostor, včetně zemědělských, předměstských a městských ploch, parků, chráněných oblastí a rezervací volné přírody.

e5202 Principy řízení plánování otevřených prostranství

Legislativa, regulace a standardy, které řídí plánování, vzhled, vývoj a udržování otevřených prostorů, včetně zemědělské země (půdy), předměstských prostorů a městské země, parků, chráněných oblastí a rezervací volné přírody, jako lokální, regionální nebo národní plánovací zákony, kódy o vzhledu, dědictví a principy ochrany a principy plánování prostředí.

e5208 Služby, systémy a principy řízení plánování otevřených prostranství, jiné určené**e5209 Služby, systémy a principy řízení plánování otevřených prostranství, neurčené****e525 Služby, systémy a principy řízení bydlení**

Služby, systémy a principy řízení pro zajištění ubytování, bytů nebo obydlí pro lidi.

e5250 Služby pro bydlení

Služby a programy, zaměřené na umístění, obstarání a udržování domů nebo ubytování pro lidi, aby v nich žili, jako správní agentury, organizace bydlení, přístřeší pro bezdomovce, včetně těch, kdo obstarávají tyto služby.

e5251 Systémy bydlení

Administrativní kontrola a monitorovací mechanismy, které řídí bydlení nebo ochranu lidí, jako jsou systémy pro zavádění a monitorování principů řízení bydlení.

e5252 Principy řízení bydlení

Legislativa, regulace a standardy, které řídí bydlení nebo ubytování lidí, jako legislativa a principy řízení k určení volitelnosti, kde bude ubytování nebo přístřeší, principy řízení, vztahující se k zájmu vlády pro rozvoj a udržování bydlení, a principů řízení, jak a kde se ubytování rozvíjí.

e5258 Služby, systémy a principy řízení bydlení, jiné určené**e5259 Služby, systémy a principy řízení bydlení, neurčené****e530 Vybrané veřejné a infrastrukturní služby, systémy a principy řízení**

Vybrané veřejné a infrastrukturní služby, systémy a principy řízení, jako jsou voda, topivo, elektřina, sanitace, veřejná doprava a základní služby.

Vylučuje: služby, systémy a principy řízení civilní ochrany (e545)

e5300 Vybrané veřejné a infrastrukturní služby

Služby a programy zásobující obyvatelstvo jako celek základní energií (tj. palivo a elektřina), sanitačním zařízením, vodou a jiné základní služby (tj. služby pro bezodkladné opravy) pro obyvatele a obchodní uživatele, včetně těch, kdo tyto služby obstarávají.

e5301 Systémy vybraných veřejných a infrastrukturních služeb

Administrativní kontrola a monitorovací mechanismy, které řídí zajišťování vybraných veřejných a infrastrukturních služeb, jako jsou zdravotní a bezpečnostní výbory a rady spotřebitelů.

e5302 Principy řízení vybraných veřejných a infrastrukturních služeb

Legislativa, regulace a standardy, které určují obstarávání vybraných veřejných a infrastrukturních služeb, jako zdravotní a bezpečnostní standardy řídící vydávání a zásobování vodou a topivy, hygienické postupy v obcích a principy řízení pro jiné důležité služby, zásobování v době krize nebo přírodních katastrof.

e5308 Vybrané veřejné a infrastrukturní služby, systémy a principy řízení, jiné určené

e5309 Vybrané veřejné a infrastrukturní služby, systémy a principy řízení, neurčené

e535 Služby, systémy a principy řízení komunikace

Služby, systémy a principy řízení pro předávání a výměnu informací.

e5350 Komunikační služby

Služby a programy zaměřené na přenášení informací rozličnými metodami, jako telefonem, faxem, pozemní a leteckou poštou, elektronickou poštou a jinými metodami, založenými na principu počítače (tj. telefonické spoje, dálnopis, teletext a služby Internetu), včetně těch, kdo tyto služby obstarávají.

Vylučuje: mediální služby (e5600)

e5351 Komunikační systémy

Administrativní kontrola a monitorovací mechanismy, jako správní orgány řídící telekomunikace a jiná taková zařízení, která řídí přenos informací různými metodami, včetně telefonu, faxu, pozemní a leteckou poštou, elektronickou poštou a počítače počítačovými systémy.

e5352 Principy řízení komunikace

Legislativa, regulace a standardy, které určují předávání informací rozličnými metodami, včetně telefonu, faxu, poštovního úřadu, elektronickou poštou, počítačovými systémy, jako služby volitelnosti přístupu ke komunikacím, získávání poštovních adres a standardy pro opatření telekomunikací.

e5358 Služby, systémy a principy řízení komunikace, jiné určené

e5359 Služby, systémy a principy řízení komunikace, neurčené

e540 Služby, systémy a principy řízení dopravy

Služby, systémy a principy řízení, umožňující lidem se přemísťovat, nebo zboží lze přemísťovat z místa na místo.

e5400 Služby řízení dopravy

Služby a programy, zaměřené na pohybující se osoby nebo zboží po silnici, cestách, kolejích, vzduchem nebo po vodě, veřejnou nebo soukromou dopravou, včetně těch, kdo poskytují tyto služby.

Vylučuje: produkty a technologie pro osobní mobilitu a dopravu v interiéru i exteriéru (e120)

e5401 Systémy řízení dopravy

Administrativní kontrola a monitorovací mechanismy, které řídí pohyb osob nebo zboží po silnicích, cestách, železnici, vzduchem nebo po vodě, jako systémy k určení volitelnosti pro operující dopravní prostředky a zavádění zdravotních a bezpečnostních standardů vztahujících se k použití různých typů transportu.

Vylučuje: služby, systémy a principy řízení sociálního zabezpečení (e570)

e5402 Principy řízení dopravy

Legislativa, regulace a standardy, které řídí pohyb osob nebo zboží po silnicích, cestách a železnici, vzduchem nebo po vodě, jako plánování transportních výkonů a principů řízení, principy řízení pro přípravu a přístup k veřejné dopravě.

e5408 Služby, systémy a principy řízení dopravy, jiné určené**e5409 Služby, systémy a principy řízení dopravy, neurčené****e545 Služby, systémy a principy řízení civilní ochrany**

Služby, systémy a principy řízení, zaměřené na zajištění bezpečí osob a majetku.

Vylučuje: vybrané veřejné a infrastrukturní služby, systémy a principy řízení (e530)

e5450 Služby civilní ochrany

Služby a programy, organizované společenstvím a zaměřené na osoby, zajišťující bezpečí, jako jsou hasiči, policie, záchranné a ambulantní služby, včetně těch, kdo služby zajišťují.

e5451 Systémy civilní ochrany

Administrativní kontrola a monitorovací mechanismy, které řídí osoby, zajišťující bezpečí, jako systémy, které organizačně zajišťují služby policie, hasičů, záchranné i ambulantní.

e5452 Principy řízení civilní ochrany

Legislativa, regulace a standardy, které řídí bezpečnost lidí a majetku, jako principy řízení.

e5458 Služby, systémy a principy řízení civilní ochrany, jiné určené**e5459 Služby, systémy a principy řízení civilní ochrany, neurčené****e550 Právní služby, systémy a principy řízení**

Služby, systémy a principy řízení, vztahující se k legislativě a ostatním zákonům dané země.

e5500 Právní služby

Právní služby a řešení občanských soudních sporů, zastupování právníkem, služby notářské, zprostředkování, smírčí řízení a nápravná nebo trestná zařízení, včetně těch, kdo tyto služby poskytují.

e5501 Právní systémy

Administrativní kontrola a monitorovací mechanismy, které řídí administrativu justice, jako je systém pro zavádění a monitorování formálních pravidel (tj. právo, směrnice, zvykové právo, církevní právo, mezinárodní práva a dohody).

e5502 Právní principy řízení

Legislativa, regulace a standardy, jako jsou práva, zvykové právo, církevní právo, mezinárodní práva a dohody, které řídí administrativu justice.

e5508 Právní služby, systémy a principy řízení, jiné určené

e5509 Právní služby, systémy a principy řízení, neurčené

e555 Služby, systémy a principy řízení asociací a neziskových organizací

Služby, systémy a principy řízení, vztahující se ke skupinám lidí, které spojuje provádění společných neziskových zájmů, často ve struktuře asociovaného členství.

e5550 Služby asociací a neziskových organizací

Služby a programy, zajišťované lidmi, kteří se vzájemně sdružují za účelem společných neziskových zájmů s lidmi, kteří mají stejné zájmy, kde obstarávání takových služeb se spojuje v členství, jako asociace a organizace, zajišťující rekreaci a trávení volného času, sportování, kulturu, náboženství a služby vzájemné pomoci.

e5551 Systémy pro asociace a neziskové organizace

Administrativní kontrola a monitorovací mechanismy, které řídí vztahy a činnosti lidí, vzájemně se sdružující za účelem společných neziskových zájmů a k řízení a vedení asociací a organizací, jako organizace vzájemné pomoci, organizace rekreace a trávení volného času, asociace pro kulturu a náboženství a neziskové organizace.

e5552 Principy řízení asociací a neziskových organizací

Legislativa, regulace a standardy, které řídí vztahy a aktivity lidí, sdružujících se v obecných neziskových organizacích, jako jsou principy řízení, vedení asociací, organizací pro rekreaci a trávení volného času, asociací pro kulturu a náboženství a neziskové organizace.

e5558 Služby, systémy a principy řízení asociací a neziskových organizací, jiné určené

e5559 Služby, systémy a principy řízení asociací a neziskových organizací, neurčené

e560 Mediální služby, systémy a principy řízení

Služby, systémy a principy řízení za účelem zajištění komunikace i hromadných sdělovacích prostředků, tj. pomocí rozhlasu, televize, novin a internetu.

e5600 Mediální služby

Služby a programy, mající za cíl obstarávat masovou komunikaci, jako jsou rozhlas, televize, bezprostředně zachycující zprávy, tiskové zpravodajství, noviny, Braillovy služby a masové komunikace, založené na počítačích (světová internetová síť), včetně těch, kteří tyto služby zajišťují.

Vylučuje: komunikační služby (e5350)

e5601 Mediální systémy

Administrativní kontrola a monitorovací mechanismy, které řídí zprostředkování zpráv a informací široké veřejnosti, jako standardy, které řídí obsah, distribuci, rozšiřování, přístup a metody komunikování prostřednictvím rozhlasu, televize, tiskových zpráv, novin a internetu.

Obsahuje: požadavky, zajišťující přesné titulky, noviny nebo jiné publikace v Braillově písmu, a teletextové rozhlasové přenosy

Vylučuje: komunikační systémy (e5351)

e5602 Mediální principy řízení

Legislativa, regulace a standardy, které řídí zprostředkování zpráv a informací, určených široké veřejnosti, jako principy řízení, které řídí obsah, distribuci, rozšiřování a přístup k nim a metody komunikování prostřednictvím rozhlasu, televize, tiskových zpráv, novin a internetu.

Vylučuje: principy řízení komunikace (e5352)

e5608 Mediální služby, systémy a principy řízení, jiné určené**e5609 Mediální služby, systémy a principy řízení, neurčené**

e565 Ekonomické služby, systémy a principy řízení

Služby, systémy a principy řízení, zaměřené na celkový systém produkce, distribuce, spotřeby a používání zboží a služeb.

Vylučuje: služby, systémy a principy řízení sociálního zabezpečení (e570)

e5650 Ekonomické služby

Služby a programy, zaměřené na celkovou produkci, distribuci, spotřebu a používání zboží a služeb, jako soukromý obchodní sektor (tj. obchody, společnosti, soukromé ziskové podniky), veřejný sektor (tj. veřejné obchodní služby jako družstva a společnosti), finanční organizace (tj. banky a pojišťovny), včetně těch, kteří tyto služby zajišťují.

Vylučuje: vybrané veřejné a infrastrukturní služby (e5300); služby zaměstnanosti (e5900)

e5651 Ekonomické systémy

Administrativní kontrola a monitorovací mechanismy, které řídí produkci, distribuci, spotřebu a používání zboží a služeb, jako systémy k zavádění a monitorování ekonomických principů řízení.

Vylučuje: systémy vybraných veřejných a infrastrukturních služeb (e5301); systémy zaměstnanosti (e5901)

e5652 Ekonomické principy řízení

Legislativa, regulace a standardy, které řídí produkci, distribuci, spotřebu a používání zboží a služeb, jako jsou ekonomické doktríny přijaté a zavedené vládami.

Vylučuje: principy řízení vybraných veřejných a infrastrukturních služeb (e5302); práce a principy řízení zaměstnanosti (e5902)

e5658 Ekonomické služby, systémy a principy řízení, jiné určené**e5659 Ekonomické služby, systémy a principy řízení, neurčené**

e570 Služby, systémy a principy řízení sociálního zabezpečení

Služby, systémy a principy řízení, zaměřené na zajišťování podpory příjmu lidem, kteří vzhledem k věku, chudobě, nezaměstnanosti, zdravotním problémům nebo disabilitě vyžadují pomoc společnosti, která je financována buď rozpočtově nebo příspěvkově.

Vylučuje: ekonomické služby, systémy a principy řízení (e565)

e5700 Služby sociálního zabezpečení

Služby a programy zaměřené na poskytování podpory lidem, kteří vzhledem k věku, chudobě, nezaměstnanosti, zdravotním problémům nebo disabilitě potřebují pomoc společnosti, která je financována buď rozpočtově nebo příspěvkově, jako služby vydávající nebo přiděluující asistenční platby pro následující typy programů; programy sociální asistence (tj. sociální péče, chudoby nebo kompenzace, založené na jiných potřebách), programy sociálního pojištění (tj. zajištění při úrazu nebo nezaměstnanosti), a disabilitě a schématech tomu podobných osob (tj. náhrada příjmu), včetně těch, kteří tyto služby zajišťují.

Vylučuje: zdravotnické služby (e5800)

e5701 Systémy sociálního zabezpečení

Administrativní kontrola a monitorovací systémy, které řídí programy a schémata, obstarávající podporu lidem ve stáří, chudobě, nezaměstnanosti, se zdravotními problémy nebo s disabilitou, těm, kteří potřebují veřejnou podporu, jako jsou systémy pro zavedení pravidel a regulací, které řídí volitelnost sociální služby, péče, pojištění v nezaměstnanosti, penze a výhody při disabilitě, a dávky při disabilitě.

e5702 Principy řízení sociálního zabezpečení

Legislativa, regulace a standardy, které řídí programy a schémata, obstarávající podporu lidem, kteří pro stáří, chudobu, nezaměstnanost a zdravotní problémy potřebují veřejnou podporu, jako legislativu, a regulace, které řídí volitelnost sociální služby, péče, pojištění v nezaměstnanosti, penze a výhody při disabilitě a dávky při disabilitě.

e5708 Služby, systémy a principy řízení sociálního zabezpečení, jiné určené**e5709 Služby, systémy a principy řízení sociálního zabezpečení, neurčené****e575 Služby, systémy a principy řízení obecné sociální podpory**

Služby, programy a principy řízení, zaměřené na zabezpečení podpory těm, kteří vyžadují pomoc v oblastech, jako je nakupování, domácí práce, doprava, péče o dítě, péče o sebe a o ostatní, s cílem, aby byli lépe začleněni ve společnosti.

Vylučuje: služby, systémy a principy řízení sociálního zabezpečení (e570); pečovatelské a osobní asistenty (e340); zdravotnické služby, systémy a principy řízení (e580)

e5750 Služby obecné sociální podpory

Služby a programy zaměřené na zabezpečení sociální podpory těm, kteří v důsledku věku, chudoby, nezaměstnanosti a zdravotních problémů vyžadují veřejnou pomoc, jako je nakupování, domácí práce, doprava, sebeobsluha a péče o ostatní, s cílem být lépe výkonní ve společnosti.

e5751 Systémy obecné sociální podpory

Administrativní kontrola a monitorující mechanismy, které řídí programy a schémata, zabezpečují sociální podporu lidem, kteří pro svůj věk, chudobu, nezaměstnanost, zdravotní problémy nebo disabilitu vyžadují podporu, obsahující systémy pro zavedení pravidel a úprav volitelnosti služeb sociální podpory a zabezpečení těchto služeb.

e5752 Principy řízení obecné sociální podpory

Legislativa, regulace a standardy, které řídí programy a schémata, zabezpečující sociální podporu lidem, kteří v důsledku věku, chudoby, nezaměstnanosti, zdravotních problémů nebo disability potřebují takovou podporu, včetně legislativy a úprav, a které řídí volitelnost sociální podpory.

e5758 Služby, systémy a principy řízení obecné sociální podpory, jiné určené**e5759 Služby, systémy a principy řízení obecné sociální podpory, neurčené****e580****Zdravotnické služby, systémy a principy řízení**

Služby, systémy a principy řízení prevence léčebných zdravotních problémů, zajištění léčebné rehabilitace a zlepšení zdravého životního stylu.

Vylučuje: služby, systémy a principy řízení obecné sociální podpory (e575)

e5800 Zdravotnické služby

Služby a programy na místní, komunální, regionální, státní nebo národní úrovni, zaměřené na poskytování zákroků jedincům pro jejich fyzickou, psychickou a sociální pohodu, jako služby k posílení zdraví, prevence nemocí, primární zdravotní služby, akutní péče, rehabilitace a služby dlouhodobé péče; služby, které jsou veřejně nebo soukromě zajištěné fondy, vydávanými na krátkou dobu, dlouhou dobu, periodicky nebo jednorázově, v rozličných službách v místech jako je obec, poskytujících v bytech, školách a pracovištích, všeobecných nemocnicích, specializovaných nemocnicích, klinikách a v pobytových a nepobytových zařízeních, včetně těch, kdo obstarávají tyto služby.

e5801 Zdravotnické systémy

Administrativní kontrola a monitorovací mechanismy, které řídí rozsah služeb, poskytovaných jedincům pro jejich fyzickou, psychickou a sociální pohodu, v různých místech, včetně obce, bytů, školy a pracoviště, všeobecných nemocnic, specializovaných nemocnic, klinik a pobytových a nepobytových zařízení, jako systémy volitelnosti služeb, zabezpečení pomůcek, pomocné technologie nebo jiného upraveného vybavení, a legislativy, jako jsou zdravotní zákony, které řídí charakteristiky zdravotního systému jako dostupnosti, univerzálnosti, přenosnosti, veřejného financování a srozumitelnosti.

e5802 Principy řízení zdravotnických služeb

Legislativa, regulování a standardy, které řídí rozsah služeb poskytovaných jedincům pro fyzické, psychické a sociální uspokojení (blaho), v různých místech, včetně obce, bytu, školy a pracoviště, všeobecných nemocnic, specializovaných nemocnic, klinik a pobytových a nepobytových zařízení, jako jsou principy řízení a standardy, které určují volitelnost služeb, zabezpečování pomůcek, pomocné technologie nebo jiné upravené vybavení, a legislativa jako zdravotní zákony, které řídí rysy zdravotního systému, jako je dostupnost, univerzálnost, přenosnost, veřejné financování a srozumitelnost.

e5808 Zdravotnické služby, systémy a principy řízení, jiné určené**e5809 Zdravotnické služby, systémy a principy řízení, neurčené****e585****Vzdělávací a výcvikové služby, systémy a principy řízení**

Služby, systémy a principy řízení pro získání, udržení a zlepšení znalostí, odbornosti a učebních a řemeslných dovedností. (viz Mezinárodní klasifikace vzdělávání – ISCED – vydaná UNESCO).

e5850 **Vzdělávací a výcvikové služby**

Služby a programy, vztahující se ke vzdělávání a získání, udržení a zlepšení vědomostí, odbornosti a učebních a řemeslných dovedností, jako těch, které poskytují různé stupně vzdělání (tj. předškolní, základní školu, střední školu, vyšší odborné školy, profesionální programy, výcvikové a odborné programy, učňovství a další vzdělávání), včetně těch, kdo tyto služby zajišťují.

e5851 **Vzdělávací a výcvikové systémy**

Administrativa, kontrola a monitorovací mechanismy, které řídí provádění vzdělávacích programů, jako jsou systémy pro zavádění principů řízení a standardů, které určují způsobilost pro veřejné nebo soukromé vzdělávací programy a pro programy založené na speciálních potřebách; místní, regionální nebo národní rady pro vzdělání nebo jiné odpovědné orgány, které určují zaměření vzdělávacích systémů, včetně výukových osnov, rozsah tříd, počet škol v regionu, poplatky a podpory, programy speciálních diet a mimoškolní služby.

e5852 **Principy řízení vzdělávání a výcviku**

Legislativa, regulace a standardy, které řídí provádění vzdělávacích programů, jako jsou principy řízení a standardy, které určují způsobilost pro veřejné nebo soukromé vzdělávání a pro programy založené na speciálních potřebách, a určují strukturu místní, regionální nebo národní rady pro vzdělávací nebo jiné odpovědné orgány, které řídí potřeby vzdělávacího systému, včetně výukových osnov, velikosti tříd, počtu škol v regionu, poplatků a podpor, programů speciálních diet a mimoškolních služeb.

e5858 **Vzdělávací a výcvikové služby, systémy a principy řízení, jiné určené****e5859** **Vzdělávací a výcvikové služby, systémy a principy řízení, neurčené**

e590 Služby, systémy a principy řízení práce a zaměstnanosti

Služby, systémy a principy řízení, vztahující se k nalezení vhodné práce pro osoby, které nejsou zaměstnané nebo hledají jinou práci, nebo podporují jedince již zaměstnané, kteří hledají zlepšení.

Vylučuje: ekonomické služby, systémy a principy řízení (e565)

e5900 Služby práce a zaměstnanosti

Služby a programy, poskytované místními, regionálními nebo národními vládami, nebo soukromými organizacemi k nalezení vhodné práce pro osoby, které jsou nezaměstnané nebo hledají jinou práci nebo podporují jedince již zaměstnané, jako služby pro hledání zaměstnání a přípravu, nové zaměstnání, umístění práce, následné vzdělávání, služby pracovní hygieny a bezpečnosti práce a služby pracovního prostředí (tj. ergonomie, lidské zdroje a služby osobního managementu, služby, vztahující se k práci, služby odborné asistence), včetně těch, kdo tyto služby zajišťují.

e5901 Systémy práce a zaměstnanosti

Administrativa, kontrola a monitorovací mechanismy, které řídí distribuci zaměstnání a jiných forem placené práce v ekonomice, jako systémy pro zavádění principů řízení a standardy pro vytváření zaměstnanosti, bezpečnosti práce, konkurence, pracovní normy, zákony a odbory.

e5902 Principy řízení práce a zaměstnanosti

Legislativa, řízení a normy, které řídí distribuci zaměstnání a jiné formy placené práce v ekonomii, jako normy a principy řízení pro vytváření zaměstnání, bezpečnost práce, konkurence, pracovní normy a zákony, a odbory.

e5908 Služby, systémy a principy řízení práce a zaměstnanosti, jiné určené**e5909 Služby, systémy a principy řízení práce a zaměstnanosti, neurčené**

e595 Politické služby, systémy a principy řízení

Služby, systémy a principy řízení, vztahující se k hlasování, volbám a vládě zemí, regionů a komunit, stejně jako mezinárodních organizací.

e5950 Politické služby

Služby a struktury, jako jsou lokální, regionální a národní vlády, mezinárodní organizace a lidé, kteří byli zvoleni nebo jmenováni do funkcí v těchto strukturách, jako Organizace spojených národů, Evropská unie, vlády, regionální úřady, místní obecní úřady, tradiční vůdcové.

e5951 Politické systémy

Struktury a k nim se vztahující činnosti, které organizují politickou a ekonomickou sílu ve společnosti, jako je exekutiva a legislativní odvětví vlády, a ústavní nebo jiné zdroje, ze kterých pramení jejich autorita, jako politické organizační doktríny, ústava, úřady výkonných a legislativních odvětví vlády, armáda.

e5952 Politické principy řízení

Zákony a principy řízení, formulované a posílené politickým systémem, který řídí činnost politiky, jako jsou principy řízení volební kampaně, registrace politických stran, hlasování, a členové mezinárodních politických organizací, včetně smluv, ústavních a jiných zákonodárných regulací.

e5958 Politické služby, systémy a principy řízení, jiné určené**e5959 Politické služby, systémy a principy řízení, neurčené****e598 Služby, systémy a principy řízení, jiné určené****e599 Služby, systémy a principy řízení, neurčené**

Přílohy

Příloha 1

Taxonomická a terminologická východiska

Klasifikace MKF je organizována hierarchickým způsobem a používá následující standardní taxonomické principy:

- Komponenty tělesných funkcí a struktur, aktivity a participace a faktory prostředí jsou klasifikovány nezávisle. Proto se pojem, spadající pod jednu z těchto komponent jinde neopakuje.
- Uvnitř každé komponenty jsou kategorie uspořádány ve smyslu kmen-větev-list, takže kategorie nižšího stupně sdílejí atributy kategorie vyššího stupně, jehož jsou členem.
- Kategorie se vzájemně vylučují, tj. žádné dvě kategorie na stejném stupni neobsahují stejné atributy. Nicméně to nesmí být zaměňováno s použitím více než jedné kategorie při klasifikování určité konkrétní funkční schopnosti daného jedince. Taková praxe je povolena, ba přímo doporučena, tam, kde je to potřeba.

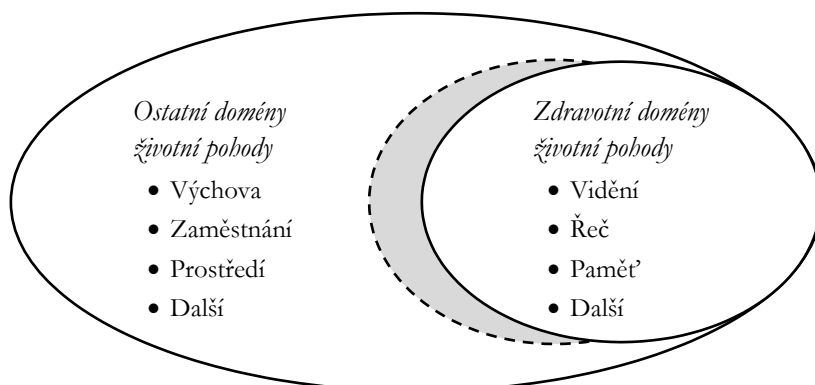
1. Pojmy pro kategorie v MKF

Pojmy jsou lingvisticky definované výrazy jako slova nebo věty. Většina pojmů, které působí zmatek, je používána v obecném slova smyslu v každodenní hovorové řeči a písmu. Např. *impairment* – porucha, *disability* – disabilita a *handicap* se v běžném každodenní použití vzájemně zaměňují, i když ve vydání MKPDH z r. 1980 byly tyto pojmy vymezeny přesnými definicemi, které jim dávaly přesně definovaný význam. Během procesu revize byl pojem „*handicap*“ opuštěn a výrazu „*disabilita*“ bylo užito jako zastřešujícího pojmu pro všechny tři pohledy – tělo, jedinec a společnost. Různé pojmy však musí být jasně a přesně definovány, takže příslušné výrazy musely být vybrány tak, aby každý vyjadřoval nedvojsmyslnou představu. To je zvláště důležité proto, že MKF jako psaná klasifikace bude přeložena do mnoha jazyků. Pro obecné porozumění konceptům je také podstatné, aby bylo dosaženo shody v pojmech, které nejlépe odrážejí daný obsah v každém jazyce. Může být mnoho alternativ, ale rozhodnutí by mělo být založeno na přesnosti, přijatelnosti a všeobecné užitečnosti. Lze jen doufat, že užitečnost MKF půjde ruku v ruce s její srozumitelností.

V souladu s tímto záměrem jsou některé pojmy používané v MKF uvedeny následujícím způsobem:

„*Well-being*“: životní pohoda (blaho, uspokojení, blahobyt) je obecný pojem, obsahující celý systém domén lidského života, zahrnující fyzické, mentální a sociální aspekty, které tvoří to, co může být nazýváno „good life“ – dobrý život. Zdravotní domény jsou podskupiny domén, které tvoří celý systém lidského života. Tento vztah ukazuje následující Obr. 1, představující životní pohodu (well-being):

Obr. 1 Systém životní pohody

Zdravotní stavy a zdravotní domény: Zdravotní stav je stupeň funkční schopnosti uvnitř dané zdravotní domény MKF. Zdravotní domény označují oblasti života, které jsou interpretovány v pojmu „zdraví“ jako takové, které mohou být pro cíle zdravotních systémů definovány jako základní (primární) odpovědnosti daného zdravotního systému. MKF nevnučuje pevné hranice mezi zdravím a ke zdraví se vztahujícím doménám. Mezi nimi může být šedá zóna, která závisí na různých koncepcích zdraví a ke zdraví se vztahujících prvcích, které mohou být zmapované v doménách MKF.

Ke zdraví vztahující se stavy a ke zdraví vztahující se domény: Ke zdraví vztahující se stav je stupeň funkční schopnosti uvnitř dané domény MKF, která se vztahuje ke zdraví. Domény vztahující se ke zdraví jsou oblasti funkční schopnosti, které ačkoli mají výrazný vztah ke zdravotním problémům, není pravděpodobné, že budou prvořadým zájmem zdravotního systému, ale spíše budou spadat pod jiné systémy, přispívající

k celkové životní pohodě. V MKF jsou pokryty pouze ty domény životní pohody, které se vztahují ke zdraví.

Zdravotní problém je zastřešující pojem pro nemoc (akutní nebo chronickou), postižení, nehodu nebo úraz. Zdravotní problém může nastat i v rámci jiných okolností, jako je těhotenství, stárnutí, stres, vrozená anomálie nebo genetická predispozice. Zdravotní problém je kódován za použití MKN 10.

Funkční schopnost je zastřešující pojem pro funkce těla, tělesné struktury, aktivity a participaci (osobní účast v daném dění). Znamená pozitivní hlediska interakce mezi jedincem (se zdravotním problémem) a spolupůsobícími faktory daného jedince (faktory prostředí a faktory osobní).

Disabilita je zastřešující pojem pro poruchy, snížení aktivit a omezení participací. Znamená negativní hlediska interakce mezi jedincem (se zdravotním problémem) a spolupůsobícími faktory daného jedince (faktory prostředí a faktory osobní).

Tělesné funkce jsou fyziologické funkce tělesných systémů, včetně funkcí psychických. Tělo představuje lidský organizmus jako celek včetně mozku. Proto jsou mentální (nebo psychické) funkce zařazeny pod tělesné funkce. Za standard pro tyto funkce jsou považovány statistické normy pro člověka.

Tělesné struktury jsou strukturální nebo anatomické části těla, jako orgány, končetiny a jejich komponenty klasifikované podle tělesných systémů. Za standard pro tyto struktury jsou považovány statistické normy pro člověka.

Porucha je ztráta nebo abnormalita tělesné struktury nebo fyziologické funkce (včetně funkcí mentálních). Abnormalita je zde striktně chápána jako významná odchylka od statisticky stanovených norem (tj. jako odchylka od střední hodnoty statisticky stanovených norem dané populace) a může být používána jen v tomto smyslu.

Aktivita je provádění úkolu nebo úkonu člověkem. Představuje individuální hledisko funkční schopnosti jedince.

Snížení aktivity²⁷ jsou obtíže, které člověk může mít při provádění aktivit. Snížení aktivity může být od lehké až po těžké v pojmech kvality nebo kvantity při vykonávání aktivity způsobem nebo v rozsahu, který se očekává u lidí bez zdravotního problému.

Participace je zapojení do životní situace. Představuje sociální hledisko funkční schopnosti.

Omezení participace²⁸ jsou problémy, které člověk může prožívat při zapojení do životních situací. Přítomnost omezené participace je určována srovnáním participace jedince s tím, co se očekává od jedince bez překážek v téže kultuře nebo společnosti.

Spolupůsobící faktory jsou faktory, které dohromady vytvářejí celý kontext života jedince, a zvláště pozadí, na kterém jsou zdravotní stavy v MKF klasifikovány. Existují dvě komponenty spolupůsobících faktorů: faktory prostředí a faktory osobní.

Faktory prostředí tvoří komponentu MKF, a vztahují se ke všem stránkám vnějšího nebo vnitřního světa, které vytvářejí spojitosti života jedince a jako takové mají vliv na funkční schopnost osoby. Faktory prostředí obsahují fyzický svět a jeho rysy, člověkem vytvořený hmotný svět, ostatní osoby v různých vztazích a rolích, postoje a hodnoty, sociální systémy a služby, a principy řízení, pravidla a zákony.

Osobní faktory jsou spolupůsobící faktory, které se vztahují k jedinci, jako jsou věk, pohlaví, společenské postavení, životní zkušenosti a další, které nejsou běžně klasifikované v MKF, ale které uživatelé mohou v rámci svého používání MKF do klasifikace včlenit.

Facilitátory jsou faktory v prostředí člověka, které při své absenci nebo naopak přítomnosti zlepšují funkční schopnost a zmenšují disabilitu. Obsahují hlediska jako fyzické prostředí, které je přístupné, výběr vhodných pomůcek a technologií a pozitivní postoje lidí k postižení (disabilitě), a dále služby, systémy a principy řízení, jejichž cílem je zvětšovat zapojení všech osob se zdravotními problémy do všech oblastí života. Někdy může být facilitující i nepřítomnost faktoru, například

²⁷ „Snížení aktivity“ (activity limitation) nahrazují pojem „disabilita“ (disability) používaný v MKPDH ve verzi z r. 1980.

²⁸ „Omezení participace“ (participation restriction) nahrazuje pojem „handicap“ používaný v MKPDH ve verzi z r. 1980.

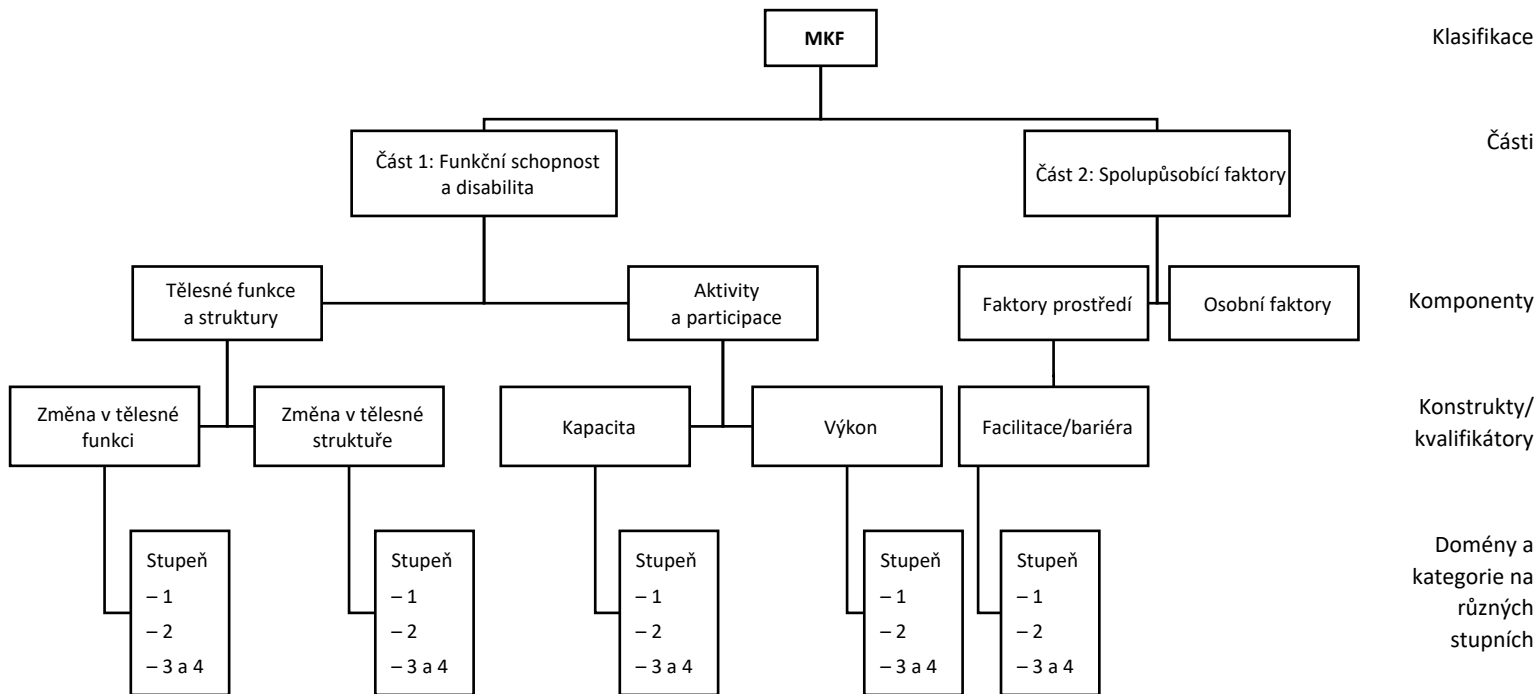
absence stigmatu nebo negativního postoje. Facilitátory mohou zabránit poruše nebo snížení aktivity, které by se jinak mohly stát omezením participace, tím, že zlepší dosavadní výkon dané činnosti, navzdory problémům v kapacitě.

Bariéry jsou faktory v prostředí člověka, které při své absenci nebo naopak přítomnosti omezují funkční schopnost a vytvářejí disabilitu. Obsahují hlediska jako fyzické prostředí, které je nepřístupné, chybění vhodných pomůcek a technologií a negativní postoje lidí k postižení (disabilitě), a dále špatné služby, systémy a principy řízení, které buď neexistují, nebo jsou překážkou v zapojení osob se zdravotními problémy do všech oblastí života.

Kapacita je pojem, který udává, jako kvalifikátor, nejvyšší pravděpodobný stupeň funkční schopnosti, kterého může daná osoba dosáhnout v doméně aktivit a participace v danou chvíli. Kapacita je měřitelná v uniformním nebo standardním prostředí, a tak vyjadřuje schopnost člověka navozenou neutrálním prostředím. Komponenty faktorů prostředí mohou být použity k popisu rysů tohoto uniformního nebo standardního prostředí.

Výkon je pojem, který popisuje, jako kvalifikátor, co jedinci dělají ve svém obvyklém prostředí, a tak přináší hledisko zapojení člověka do životních situací. Obvyklé prostředí se také popisuje použitím komponent faktorů prostředí.

Obr. 2 Struktura MKF

2. MKF jako klasifikace

Pro porozumění celistvosti klasifikace MKF je důležité porozumět její struktuře. Ta se odráží v definicích následujících termínů.

Klasifikace je celistvá struktura a systém MKF. V hierarchii je vrcholovým pojmem.

Klasifikace je rozdělena do dvou hlavních částí:

- *část 1 pokrývá funkční schopnost a disabilitu,*
- *část 2 pokrývá spolupůsobící faktory.*

Každá z hlavních částí se skládá ze dvou *komponent*.

Komponenty části 1 jsou:

- *tělesné funkce a struktury,*
- *aktivity a participace.*

Komponenty části 2 jsou:

- *faktory prostředí,*
- *faktory osobní (nejsou klasifikované v MKF).*

Konstrukty jsou definované pomocí kvalifikátorů s relevantními kódy. Existují čtyři konstrukty pro část 1 a jeden konstrukt pro část 2.

Konstrukt pro část 1:

- *změna v tělesné funkci,*
- *změna v tělesné struktuře,*
- *kapacita,*
- *výkon.*

Konstrukt pro část 2:

- *facilitátory nebo bariéry u faktorů prostředí.*

Domény jsou praktické, smysluplné celky, které se vztahují k fyziologickým funkcím, anatomickým strukturám, činnostem, úkonům nebo oblastem života. Domény vytvářejí rozličné kapitoly a bloky uvnitř každé komponenty.

Kategorie jsou třídy a podtřídy uvnitř domén komponent, tj. jednotky klasifikace.

Stupně tvoří hierarchické pořadí poskytující údaje o podrobnosti kategorií (tj. úroveň detailu domén a kategorií). První stupeň obsahuje všechny položky druhého stupně a tak dále.

3. Definice pro kategorie MKF

Definice jsou výroky, které určují zásadní znaky (tj. kvality, vlastnosti nebo vztahy) konceptu označeného danou kategorií. Definice udává, který druh věcí nebo jevů pojem označuje, jak se liší od jiných věcí nebo jevů, které se k dané věci vztahují.

Během tvorby definic kategorií MKF měli autoři na paměti následující ideální charakteristiky praktických definic, včetně toho, co obsahují a vylučují:

- Definice musí být smysluplné a logicky ucelené.
- Musí jednoznačně určovat pojem zamýšlený danou kategorií.
- Musí představovat zásadní vlastnosti pojmu – záměrnou (co pojem označuje skutečně) a konkrétní (jakých předmětů nebo jevů se týká).
- Musí být přesné, nedvojsmyslné a pokrývat celý význam daného pojmu.
- Musí být vyjádřeny v účelných pojmech (tj. v pojmech závažnosti, trvání, poměrné závažnosti a možných propojení).
- Nesmí připustit definici kruhem, tj. pojem sám nebo jeho synonymum se nesmí objevit v definici ani nesmí obsahovat termín definovaný jinde, který ve své definici používá první termín.
- Tam, kde je to vhodné, musí referovat o možných etiologických nebo vzájemně působících faktorech.
- Musí zapadat do vlastností nadřazených pojmů (tj. pojem třetího stupně musí obsahovat hlavní charakteristiky kategorie druhého stupně, ke které patří).
- Musí být konzistentní s vlastnostmi podřízených pojmů (tj. znaky pojmů druhého stupně nesmí protirečít pojmům třetího stupně).
- Nesmí být řečené metaforou nebo v přeneseném slova smyslu.
- Musí podávat empirické údaje, které lze pozorovat, testovat nebo z nich vyvozovat závěry pomocí nepřímých prostředků.

- Musí být vyjádřeny, pokud možno, v neutrálních pojmech, bez negativní konotace.
- Musí být krátké a pokud možno bez odborných pojmů (s výjimkou některých pojmů tělesných funkcí a struktur).
- Musí uvádět, co obsahuje, uvádět synonyma a příklady, které berou v úvahu kulturní odlišnosti a rozdíly v celé širší životě.
- Musí uvádět, co vylučuje, aby upozornila uživatele na možné záměny s příbuznými pojmy.

4. Další poznámky k terminologii

Při tvorbě terminologie pro jakoukoli klasifikaci je základním požadavkem rozlišovat jevy, které jsou klasifikovány, a vlastní strukturu klasifikace. Především je důležité rozlišovat mezi světem a termíny, které používáme k popisu světa. Například termíny „dimenze“ nebo „doména“ mohou být přesně definované, aby odkazovaly na svět a „komponenty“ a „kategorie“ definovány pouze pro potřebu klasifikace.

Současně existuje vztah (tj. spojující funkce) mezi těmito pojmy a je možné, že mnoho uživatelů může používat pojmy zaměnitelným způsobem. Pro vysoce specializované požadavky, například pro vytváření databáze a modelových výzkumných programů, je pro uživatele zásadní identifikovat izolovaně a s jasně rozlišenou terminologií elementy koncepčního modelu i jeho klasifikační strukturu. Přesto se zdálo, že přesnost a čistota, kterou takový přístup poskytuje, nestojí za cenu zaplacenou za takovou úroveň abstrakce, která by mohla podkopat užitečnost MKF, nebo co je důležitější, omezit okruh jejich potenciálních uživatelů.

Příloha 2

Pokyny pro kódování MKF

Smyslem MKF je kódování různých zdravotních a ke zdraví se vztahujících stavů²⁹. Uživatelům se velmi naléhavě doporučuje, aby pročetli úvod MKF dříve, než začnou studovat pokyny a pravidla kódování. Dále se velmi doporučuje, aby uživatelé absolvovali školení v užívání klasifikace prostřednictvím WHO a jeho sítě spolupracujících center.

V následujícím textu jsou popsány hlavní rysy klasifikace, o které je nutno se opírat při jejím použití.

1. Organizace a struktura

Části klasifikace

MKF je členěna do dvou částí.

Část 1 se skládá z následujících komponent:

- *tělesné funkce a tělesné struktury,*
- *aktivity a participace.*

Část 2 se skládá z následujících komponent:

- *faktory prostředí,*
- *osobní faktory (v současné době nejsou v MKF klasifikované).*

Tyto komponenty jsou označeny písmenem v každém kódu.

- *b – pro tělesné funkce,*
- *s – pro tělesné struktury,*
- *d – pro aktivity a participaci,*

²⁹ Nemoc jako taková se nekóduje. Udává se použitím Mezinárodní klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů, desátá revize (MKN-10), která je klasifikací určenou k tomu, aby umožnila systematicky rozeznávat, analyzovat, interpretovat a srovnávat údaje o mortalitě a morbiditě diagnóz nemocí a jiných zdravotních problémů. Uživatelům MKF se doporučuje užívat tuto klasifikaci ve spojitosti s MKN-10.

- *e* – pro faktory prostředí.

Písmeno *d* značí domény uvnitř komponent aktivit a participace. Podle uvážení uživatele je možno písmeno *d* nahradit buď *a*, nebo *p*, aby se případně označily aktivity a participace.

Za písmeny *b*, *s*, *d*, a *e* je uveden numerický kód, který začíná číslem kapitoly (jedno číslo), následované čísly dvoustupňové klasifikace (dvě čísla), a třetím a čtvrtým stupněm³⁰ (každý jedno číslo). Například pro klasifikaci tělesných funkcí jsou následující kódy:

b2	Smyslové funkce a bolest	(položka prvního stupně)
b210	Funkce zraku	(položka druhého stupně)
b2102	Kvalita vidění	(položka třetího stupně)
b21022	Citlivost na kontrasty	(položka čtvrtého stupně)

Na každém stupni může být využit jakýkoliv počet vhodných kódů podle potřeb uživatele. Může být vhodné popsat situaci jedince více než jedním kódem na každém stupni. Může to být nezávisle anebo ve vzájemném vztahu.

V MKF může být zdravotní stav člověka označen řadou kódů komponent jednotlivých domén klasifikace. Nejvyšší dostupný počet kódů je 34 na úrovni kapitol jednostupňové klasifikace (8 tělesné funkce, 8 tělesné struktury, 9 výkony a 9 kódů pro kapacity), a 429 ve dvoustupňové klasifikaci. Ve třetím a čtvrtém stupni je k dispozici až 1323 kódů, což dohromady tvoří celou verzi klasifikace. V reálném použití MKF může být set 3 až 18 kódů adekvátní k přesnému popisu případu ve dvoustupňové klasifikaci (tři čísla). Obecně podrobnější čtyřstupňová verze je míněna spíše pro specializované služby (tj. rehabilitační výstupy, geriatrii nebo mentální zdraví), zatímco dvoustupňová klasifikace může být použita k přehledům a vyhodnocení výsledného zdravotního stavu.

Domény by měly být kódované tak, jak jsou vhodné v určitou danou chvíli (tj. jako fotografická momentka popisující určité setkání), která je výchozí pozicí. Použití v průběhu času je také možné, pokud chceme popisovat záznam v čase nebo vývoj. Uživatelé musí stanovit svůj způsob kódování a časový rámec, který užívají.

³⁰ Pouze klasifikace tělesných funkcí a tělesných struktur obsahují čtyřstupňové položky.

Kapitoly

Každá komponenta klasifikace je uspořádaná do kapitol a domén, pod kterými jsou obecné kategorie a specifické položky. Například v klasifikaci tělesných funkcí kapitola 1 pojednává o všech mentálních funkcích.

Bloky

Některé kapitoly jsou členěny do „bloků“ kategorií. Například v kapitole 3 v části Aktivity a participace (Komunikace) jsou tři bloky: komunikace – přijímání (d310–d329), komunikace – produkce (d330–d349), konverzace a používání komunikačních prostředků, pomůcek a technik (d350–d349). Bloky poskytují pohodlí uživateli, nejsou součástí struktury klasifikace a běžně nejsou používány ke kódovacím účelům.

Kategorie

Uvnitř každé kapitoly jsou jednotlivé dvoustupňové, třístupňové nebo čtyřstupňové kategorie, každá s krátkou definicí a uvedením toho, co kategorie obsahuje a co se z kategorie vylučuje, což pomáhá při výběru vhodného kódu.

Definice

MKF podává praktické definice zdraví a ke zdraví se vztahujících kategorií jako protiklad k definicím „domáckým“. Tyto definice popisují základní vlastnosti každé domény (tj. kvality, vlastnosti a vztahy) a obsahují informaci o tom, co je v kategorii obsaženo a co se z ní vylučuje. Definice také obsahují běžně používané pevné body pro hodnocení, pro použití v přehledech a dotaznících, nebo alternativně pro výsledky posuzovacích nástrojů kódovaných v pojmech MKF. Například funkce zrakové ostrosti jsou definovány v pojmech monokulární a binokulární ostrosti do blízka a do dálky tak, že se závažnost obtíží zrakové ostrosti kóduje jako žádná, lehká, středně těžká, těžká nebo úplná.

Obsahující pojmy

Obsahující pojmy jsou uvedeny za definicí u mnoha kategorií. Jsou průvodcem k obsahu kategorie a nemají být vyčerpávající. V případě pojmů dvoustupňové klasifikace pokrývají všechny podřazené položky třetího stupně.

Vylučující pojmy

Vylučující pojmy jsou uvedeny tam, kde by mohlo použití vzhledem k podobnosti s jiným termínem činit obtíže. Například může vzniknout dojem, že kategorie „Používání toalety“ obsahuje kategorii „Péče o části těla“. Aby byly tyto dvě kategorie rozlišeny, „Používání toalety“ je vyloučeno z kategorie d520 „Péče o části těla“ a kódované jako d530.

Jiné určené

Na konci každého celku třetího nebo čtvrtého stupně pojmů a na konci každé kapitoly jsou kategorie „jiné určené“ (identifikovatelné na konci kódovým číslem 8). Toto dovoluje kódovat ty stránky funkční schopnosti, které nejsou uvedeny v žádné jiné specifické kategorii. Když je použita kategorie „jiné určené“, uživatel musí specifikovat nový pojem v dodatkovém seznamu.

Neurčené

Poslední kategorií v každém celku třetího nebo čtvrtého stupně pojmů a na konci každé kapitoly jsou „neurčené“ kategorie, které dovolují kódovat data, která se hodí do dané skupiny, ale u kterých nemáme dostatečné informace pro zařazení do některé specifické kategorie. Tento kód má stejný význam jako pojem druhého nebo třetího stupně bezprostředně výše uvedeného, bez jakékoliv doplňující informace (pro bloky kategorií jsou „jiné určené“ a „neurčené“ spojeny v jednu položku, ale jsou vždy identifikovatelné konečným kódovým číslem 9).

Kvalifikátory

Kódy MKF vyžadují používání jednoho nebo více kvalifikátorů, které označují například velikost úrovně zdraví nebo závažnosti daného zdravotního problému. Kvalifikátory jsou kódované jako jedno, dvě nebo více čísel za tečkou. Použití kteréhokoliv kódu musí být spojeno s použitím přinejmenším jednoho kvalifikátoru. Bez kvalifikátoru nemají kódy vlastní význam (při opomenutí WHO interpretuje neúplné kódy jako nepřítomnost problému – xxx.00).

První kvalifikátor pro tělesné funkce a struktury, pro výkon a kapacitu v aktivitách a participacích, a první kvalifikátor pro faktory prostředí popisují rozsah problému příslušné komponenty.

Všechny komponenty jsou vyčíslitelné stejnou obecnou škálou. Mít problém může znamenat poruchu, snížení, omezení nebo bariéru

v závislosti na části klasifikace. Slova vhodně kvalifikující, jak je uvedeno níže v závorkách, musí být vybrána podle domén příslušné klasifikace (kde xxx znamená číslo ve dvoustupňové klasifikaci příslušné domény):

xxx.0	žádný problém	(nepřítomný, zanedbatelný...)	0–4 %
xxx.1	lehký problém	(mírný, nízký...)	5–24 %
xxx.2	středně těžký problém	(střední, zřetelný...)	25–49 %
xxx.3	těžký problém	(vysoký, extrémní...)	50–95 %
xxx.4	úplný problém	(totální...)	96–100 %
xxx.8	nelze určit		
xxx.9	nelze aplikovat		

Široké rozsahy procent jsou určeny pro ty případy, u kterých jsou k dispozici hodnotící nástroje nebo jiné kalibrované standardy pro kvantifikování poruchy, snížení kapacity, omezení výkonu nebo bariéry/facilitátory prostředí. Například když je kódován „žádný problém“ nebo „úplný problém“, je kódování v hranici omylu do 5 %. „Středně těžký problém“ je definován jako polovina škály úplné obtíže. Procenta je nutno kalibrovat v různých doménách podle standardů populace jako percentily. Aby byla tato kvantifikace užívána jednotně, musí být hodnotící postupy vyvinuty na základě výsledků výzkumu.

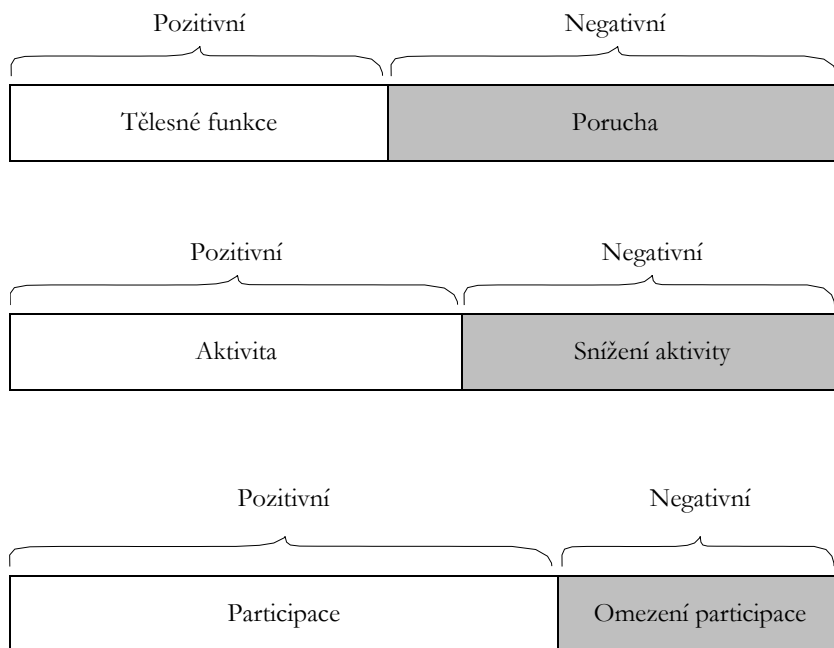
U komponent faktorů prostředí může být první kvalifikátor použit k označení rozsahu pozitivního vlivu prostředí neboli jako facilitátor. K označení facilitátorů může být použita stejná škála 0–4, ale tečka je nahrazena znaménkem +, např. e110+2. Faktory prostředí mohou být kódovány buď (i) ve vztahu ke každé komponentě; nebo (ii) bez vztahu ke každé komponentě (viz sekci 3 níže). První způsob je preferován, poněvadž jasněji identifikuje dopad a vzájemné vztahy.

Další kvalifikátory

Pro různé uživatele může být vhodné a užitečné přidat i další druhy informací ke kódování každé položky. Zde může být použita řada různých dalších kvalifikátorů, jak bude uvedeno dále.

Kódování pozitivních hledisek

Uživatel si sám může určit kódovací škály k tomu účelu, aby zachytily pozitivní hlediska funkční schopnosti:

Obr. 3

2. Obecná pravidla kódování

Následující pravidla jsou klíčová pro přesné zjištění informace pro různá použití klasifikace.

Vyberte sadu kódů tak, aby byl vytvořen individuální profil daného jedince

MKF klasifikuje zdraví a ke zdraví se vztahující stavy, k tomu potřebuje přiřazení sady kódů, které nejlépe popisují profil funkčního výkonu daného člověka. MKF není „klasifikací událostí“ jako MKN-10, ve které je určitý zdravotní problém kódován jedním kódem. Funkční schopnost člověka může být postižena na úrovni těla, individua a společnosti, uživatel musí vzít v úvahu všechny komponenty klasifikace, jmenovitě tělesné funkce a struktury, aktivity a participaci, a faktory prostředí. Nelze očekávat, že budou použity všechny možné kódy pro každé hodnocení, záleží na uspořádání konkrétního hodnocení uživatelem, aby vybral co nejpřesnější kódy, které by popsaly danou zdravotní zkušenost.

Kódujte relevantní informace

Kódovaná informace vždy souvisí se zdravotním problémem. Ačkoli použití kódů nemusí nezbytně sledovat souvislost mezi zdravotním problémem a pohledem na funkční schopnost a poruchu, které jsou kódovány, MKF je zdravotní klasifikací, a tedy předpokládá přítomnost nějakého druhu zdravotního problému. Proto informace o tom, co osoba dělá nebo co nechce dělat, není-li přímo spojena se změnou funkční schopností, která se vztahuje ke zdravotnímu problému, nemá být kódována. Například jestliže se osoba rozhodne nezačínat nové vztahy se sousedy z jiných důvodů než zdravotních, není odpovídající použít kategorii d7200, která obsahuje vytváření vztahů. Naopak jestliže rozhodnutí dané osoby je ve spojení se zdravotním problémem (např. depresí), pak je nutno kód použít.

Informace, která odráží citění dané osoby, zapojení nebo uspokojení se stupněm funkční schopnosti, se v současné verzi MKF nekóduje. Další výzkum může poskytnout další kvalifikátory, které umožní, aby tato informace byla kódována.

Kódována mají být jen ta hlediska funkční schopnosti dané osoby, která jsou relevantní v předem definovaném časovém rámci. Informace, které

se vztahují k dřívějšímu hodnocení a nemají vztah k probíhajícímu současnému hodnocení, by neměly být zaznamenávány.

Kódujte explicitní informace

Když se určují kódy, uživatel nemůže zasahovat do vzájemných vztahů mezi poruchou tělesné funkce nebo struktury, nebo snížení aktivity a omezení participace. Například když nějaká osoba má omezení funkční schopnosti v oblasti pohyblivosti, není obhajitelné předpokládat, že daná osoba má poruchu v pohybových funkcích. Podobně ze skutečnosti, že osoba má sníženou kapacitu pohybovat se z místa na místo, nelze vyvozovat, že daná osoba má s pohybem problém i v samotném výkonu. Uživatel musí získat explicitní informaci o funkcích těla a struktuře, kapacitě a výkonu odděleně. (V některých případech, například u mentálních funkcí, je nutná dedukce z jiných sledování, protože dotyčná funkce těla není přímo pozorovatelná.)

Kódujte přesné informace

Zdraví a ke zdraví se vztahující stavy je nutno zaznamenat tak přesně, jak je to jen možné, použitím co nejvhodnější kategorie MKF. Například nejpřesnější kód pro osobu se šeroslepostí je b21020 „Citlivost na světlo“. Jestliže z nějakých důvodů tento stupeň podrobnosti nemůže být aplikován, může být na jeho místě použit v dané hierarchii odpovídající kód „rodič“ (v tomto případě, b2102 Kvalita vidění, b210 Funkce zraku, nebo b2 Smyslové funkce a bolest). Ke snadnému a rychlému určení vhodného kódu je možno doporučit použití MKF „Browseru“ („prohlížeče“)³¹, což je vyhledávač s elektronickým rejstříkem plné verze klasifikace. Jako alternativa může být použit abecední rejstřík.

³¹ Browser (prohlížeč) MKF je v různých jazycích k nalezení na webových stránkách MKF: <http://www.who.int/classification/icf>

3. Konvence pro kódování komponenty faktorů prostředí

Pro kódování faktorů prostředí jsou k dispozici tři dohodnuté způsoby.

Způsob 1

Faktory prostředí jsou kódovány samostatně, bez uvádění vztahu těchto kódů k tělesným funkcím, tělesným strukturám nebo aktivitám a participaci.

Tělesné funkce	_____
Tělesné struktury	_____
Aktivity a participace	_____
Prostředí	_____

Způsob 2

Faktory prostředí jsou kódovány pro každou komponentu.

Tělesné funkce	_____	e kód	_____
Tělesné struktury	_____	e kód	_____
Aktivity a participace	_____	e kód	_____

Způsob 3

Faktory prostředí jsou kódovány pro kvalifikátory kapacity a výkonu v komponentách aktivity a participace pro každou položku.

Kvalifikátor výkonu	_____	e kód	_____
Kvalifikátor kapacity	_____	e kód	_____

4. Pravidla kódování specifická pro jednotlivé komponenty

4.1 Kódování tělesných funkcí

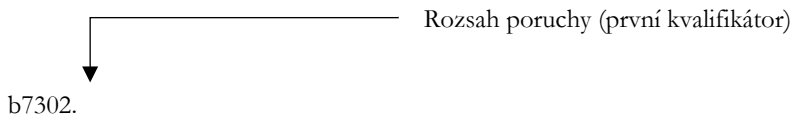
Definice

Tělesné funkce jsou fyziologické funkce tělesných systémů (včetně funkcí psychických). *Poruchy* jsou problémy tělesných funkcí nebo struktur, jako významná odchylka nebo ztráta.

Používání kvalifikátoru pro tělesné funkce

Tělesné funkce jsou kódovány jedním kvalifikátorem, který udává rozsah nebo velikost poruchy. Přítomnost poruchy může být identifikována jako ztráta nebo chybění, úbytek, přebytek, odchylka.

Porucha osoby s hemiparézou může být popsána kódem b7302 Síla svalů na jedné straně těla:

Je-li již porucha přítomna, může být hodnocena její závažnost použitím obecného kvalifikátoru. Například:

b7302.1	LEHKÁ porucha síly svalů na jedné straně těla	(5–24 %)
b7302.2	STŘEDNĚ TĚŽKÁ porucha síly svalů na jedné straně těla	(25–49 %)
b7302.3	TĚŽKÁ porucha síly svalů na jedné straně těla	(50–95 %)
b7302.4	ÚPLNÁ porucha síly svalů na jedné straně těla	(96–100 %)

Nepřítomnost poruchy (podle předem stanoveného prahového stupně) je udávána hodnotou „0“ pro obecný kvalifikátor. Například:

b7302.0 ŽÁDNÁ porucha síly svalů na jedné straně těla

Pokud je informace, která určuje závažnost poruchy, nedostatečná, musí být použita hodnota „8“. Např. jestliže záznam o zdravotním stavu osoby, která trpí slabostí pravé poloviny těla, neuvádí další podrobnosti, pak může být uvedený kód aplikován:

b7302.8 Porucha síly svalů na jedné straně těla, nelze určit

Mohou nastat situace, kdy by bylo nevhodné aplikovat určitý kód. Např. kód b650 Menstruační funkce není aplikovatelný u žen před určitým věkem (pre-menarché nebo post-menarché). Pro takové případy je určena hodnota „9“:

b650.9 Menstruační funkce, nelze aplikovat

Souvztažnost tělesných struktur a tělesných funkcí

Klasifikace tělesných funkcí a funkcí struktur jsou navrženy jako paralelní. Když je použit kód tělesných funkcí, uživatel by měl zjistit, zda je použitelný korespondující kód tělesné struktury. Např. tělesné funkce,

obsahující základní lidské smysly, jako b210–b229 Zrak a přidružené funkce mají korelát ve strukturách od s210 do s230 jako „oko a příslušné struktury“.

Vzájemné vztahy mezi poruchami

Poruchy mohou vznikat z jiných poruch: např. svalová síla může porušit funkce pohybu, srdeční funkce mohou mít vztah k dýchacím funkcím, vnímání může mít vztah k funkcím myšlení.

Identifikace poruch u tělesných funkcí

Pro ty poruchy, které nemohou být vždy přímo viditelné (např. mentální funkce), může uživatel uvést poruchu z pozorování, jak se osoba chová. Například hodnocení paměti může být zjištěno standardizovanými testy, a i když není možno skutečně „pozorovat“ funkce mozku, podle výsledků testů se může přiměřeně usoudit, že mentální funkce paměti je porušená.

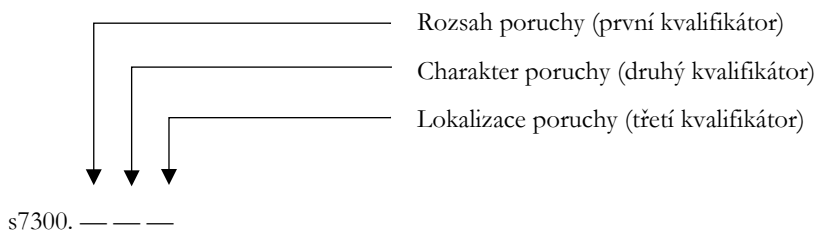
4.2 Kódování tělesných struktur

Definice

Tělesné struktury jsou anatomické části těla jako orgány, končetiny a jejich součásti. *Poruchy* jsou problémy tělesných funkcí nebo struktur, jako je významná odchylka nebo ztráta.

Používání kvalifikátorů ke kódování tělesných struktur

Tělesné struktury jsou kódovány třemi kvalifikátory. První kvalifikátor popisuje rozsah nebo velikost poruchy, druhý kvalifikátor se používá k určení charakteru změny a třetí kvalifikátor označuje lokalizaci poruchy.

Popisné schéma užívané pro tři kvalifikátory přináší následující tabulka.

Tab. Škála kvalifikátorů pro tělesné struktury

První kvalifikátor Rozsah poruchy	Druhý kvalifikátor Charakter poruchy	Třetí kvalifikátor Lokalizace poruchy
0 Žádná porucha	0 Žádná změna struktury	0 Více než jedna oblast
1 Lehká porucha	1 Úplná ztráta	1 Vpravo
2 Středně těžká porucha	2 Částečná ztráta	2 Vlevo
3 Těžká porucha	3 Přídavná část	3 Obě strany
4 Úplná porucha	4 Abnormální rozměry	4 Vpředu
	5 Porušení kontinuity	5 Vzadu
	6 Změna pozice	6 Proximálně
	7 Kvalitativní změny struktury, včetně nahromadění tekutiny	7 Distálně
8 Nelze určit	8 Nelze určit	8 Nelze určit
9 Nelze aplikovat	9 Nelze aplikovat	9 Nelze aplikovat

4.3 Kódování komponent aktivit a participací

Definice

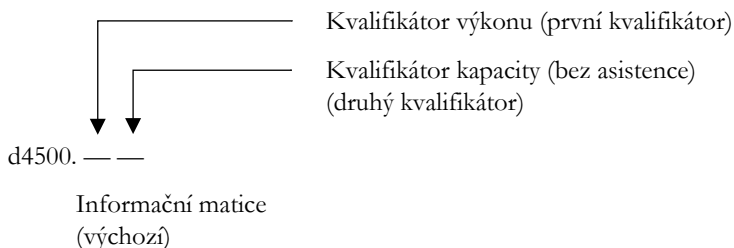
Aktivita je provádění úkolu nebo úkonu člověkem. *Participace* je zapojení do životní situace. *Snížení aktivity* jsou obtíže, které člověk může mít při provádění aktivit. *Omezení participace* jsou problémy, které člověk může prožívat při zapojení do životních situacích.

Klasifikace aktivit a participace je jediný seznam domén.

Používání kvalifikátorů kapacity a výkonu

Aktivity a participace jsou kódovány dvěma kvalifikátory: kvalifikátor *výkonu*, který obsazuje místo prvního čísla za tečkou, a kvalifikátor *kapacity*, který obsazuje pozici druhého čísla za tečkou. Kód, který identifikuje

kategorií v aktivitách a participacích, a dva kvalifikátory tvoří výchozí informační matici (obraz).

Kvalifikátor výkonu popisuje, co jedinec dělá ve svém obvyklém prostředí. Protože obvyklé prostředí souvisí se společenským kontextem, výkon zaznamenaný tímto kvalifikátorem může být také chápán jako „zapojení do životní situace“ nebo „prožívaná zkušenost“ lidmi ve skutečných souvislostech, ve kterých žijí. Tato souvislost obsahuje faktory prostředí – tj. všechny aspekty fyzického, sociálního a postojového světa. Tyto rysy obvyklého prostředí mohou být kódovány použitím klasifikace faktorů prostředí.

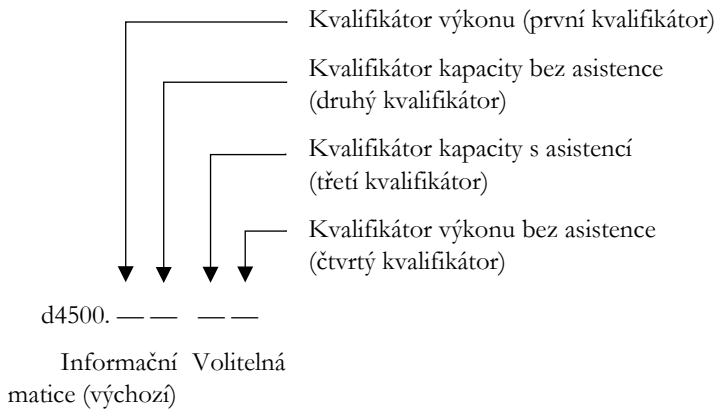
Kvalifikátor kapacity popisuje schopnost jedince provádět úkoly nebo úkony. Tento konstrukční záměr udává nejvyšší pravděpodobný stupeň funkční schopnosti, který osoba může dosáhnout v dané doméně a v danou chvíli. K posouzení plné schopnosti jedince je třeba mít „standardizované“ prostředí, aby se neutralizovaly různé vlivy různých prostředí na schopnost daného jedince. Toto standardizované prostředí může být: (a) běžné prostředí, obvykle užívané pro posouzení kapacity v testovacích situacích; (b) pokud to není možné, předpokládané prostředí, které může být chápáno jako mající stále stejný vliv. Toto prostředí může být nazýváno „uniformní“ nebo „standardní“ prostředí. Konstrukt kapacity pak vyjadřuje schopnost člověka navozenou neutrálním prostředím. Toto neutrálně nastavené prostředí by mělo být stejné pro všechny osoby ve všech zemích, aby umožňovalo mezinárodní srovnávání. Pro přesnost může být uniformní nebo standardní prostředí kódované za použití komponent faktorů prostředí.

Rozdíl mezi kapacitou a výkonem představuje rozdíl mezi vlivem uniformního a pacientova obvyklého prostředí, a nabízí tím užitečná vodítka pro úpravu prostředí člověka, aby se jeho výkon zlepšil.

Typicky kvalifikátor kapacity bez asistence se používá k popisu skutečné schopnosti jedince, která není zlepšena pomůckou nebo pomocí druhé osoby. Protože kvalifikátor výkonu je vztahován k obvyklému prostředí jedince, přítomnost pomůcek nebo pomoc druhé osoby, anebo bariery mohou být přímo pozorovány. Povaha facilitátoru nebo bariery může být popsána za použití klasifikace faktorů prostředí.

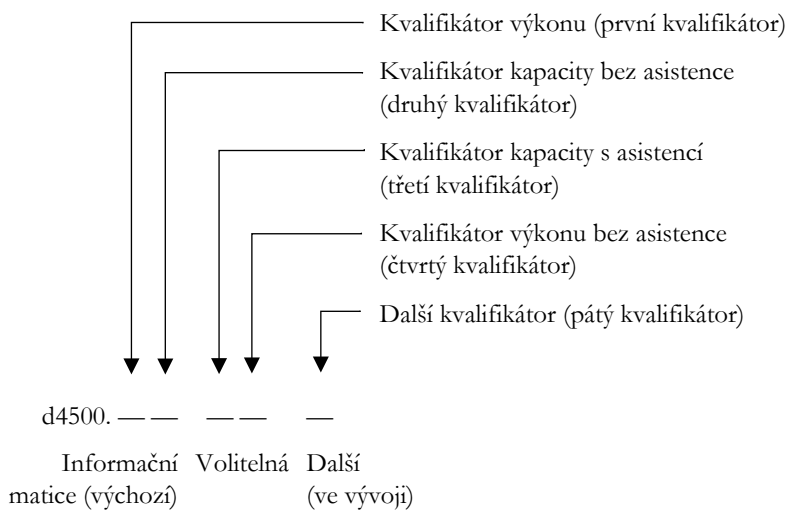
Volitelné kvalifikátory

Třetí a čtvrtý kvalifikátor (jsou volitelné) dávají uživateli možností kódovat kapacitu s asistencí a výkon bez asistence.

Další kvalifikátory

Pozice pátého čísla je rezervována pro kvalifikátory, které mohou být vyvinuty v budoucnosti, jako je kvalifikátor pro zaujetí nebo subjektivní uspokojení.

Oba kvalifikátory, pro kapacitu a výkon, mohou být dále použity s nebo bez pomůcek nebo pomoci druhé osoby, a v souladu s následující stupnicí (kde xxx znamená číslo ve dvoustupňové klasifikaci příslušné domény):

- xxx.0** žádná obtíž
- xxx.1** lehká obtíž
- xxx.2** středně těžká obtíž
- xxx.3** těžká obtíž
- xxx.4** úplná obtíž
- xxx.8** nelze určit
- xxx.9** nelze aplikovat

Kdy použít kvalifikátor výkonu a kapacity

Oba kvalifikátory mohou být použity pro každou kategorii v seznamu. Avšak informace obsažená v každém takovém případě je jiná. Pokud se použijí oba kvalifikátory, výsledek je spojením dvou konstruktů, tj.:

Pokud se použije jen jeden kvalifikátor, pak nepoužitý prostor nesmí být vyplněn .8 nebo .9, ale musí zůstat prázdný, protože oba představují skutečné hodnoty vyšetření a implikují použití kvalifikátoru.

Příklady, jak používat dvou kvalifikátorů

d4500 Chůze na krátké vzdálenosti

Kvalifikátor výkonu. Tato doména podává informaci o chůzi pěšky, v obvyklém prostředí dané osoby, po různém povrchu a při různých podmínkách, s použitím hole, chodítka nebo jiné asistivní technologie, pro vzdálenost menší než 1 km. Například výkon osoby, u které došlo k amputaci dolní končetiny při pracovním úrazu, od té doby používá hůl, ale při chůzi čelí mírným obtížím, poněvadž cesty v sousedství jsou velmi příkré a mají kluzký povrch, mohou být kódovány:

d4500.2_ Středně těžké omezení při výkonu chůze na krátké vzdálenosti

Kvalifikátor kapacity. Tato doména podává informaci o schopnosti jedince jít bez asistence. Aby se neutralizoval vliv různých prostředí, schopnost může být posouzena ve „standardním“ prostředí. Toto standardizované prostředí může být:

(a) běžné prostředí obvykle používané pro posouzení kapacity v testovacích situacích; nebo (b) v případě, kde to není možné, prostředí, které může být chápáno jako mající stále stejný vliv. Např. skutečná schopnost výše uvedené osoby kráčet bez hole ve standardním prostředí (na rovném a neklouzajícím povrchu) bude velmi omezena. Proto kapacita dané osoby může být kódována následovně:

d4500._3 Těžké omezení kapacity chůze na krátkou vzdálenost

Uživatelé, kteří chtějí upřesnit obvyklé nebo standardizované prostředí, pokud užívají kvalifikátor výkonu nebo kapacity, musí užít klasifikaci faktorů prostředí (viz způsob kódování 3 pro faktory prostředí v sekci 3 uvedené výše).

4.4 Kódování faktorů prostředí

Definice

Faktory prostředí vytvářejí fyzické, sociální a postojevé prostředí, ve kterém lidé žijí a vedou své životy.

Použití faktorů prostředí

Faktory prostředí jsou komponentou části 2 (Spolupůsobící faktory) klasifikace. Faktory prostředí musí být chápány pro každou komponentu funkční schopnosti a kódovány podle jednoho ze tří způsobů, popsaných v sekci 3 uvedené výše.

Faktory prostředí mají být kódovány z perspektivy osoby, jejíž situace je popisována. Např. bezbariérové snížené okraje chodníku mohou být facilitační pro uživatele vozíků, ale bariérou pro osoby nevidomé.

Kvalifikátor určuje rozsah, ve kterém je faktor facilitační nebo bariérový. Existují různé důvody, proč může být faktor prostředí facilitační nebo bariérový, a v jakém rozsahu. Kódující osoba musí pro facilitace vzít v úvahu výstupy, jako je přístupnost zdroje, a to, zda je přístup závislý nebo různorodý, kvalitní či nekvalitní atd. V případě bariér může být důležité, jak často daný faktor osobu omezuje, zda je omezení velké nebo malé, nebo odstranitelné či nikoliv. Musí se dále vzít v úvahu, že faktor prostředí může být bariéra buď proto, že je přítomen (např. negativní postoj k lidem s postižením), nebo nepřítomen (například nedostupnost potřebných služeb). Vliv, který faktory životního prostředí mají na život osob se zdravotními problémy, je různorodý a složitý a lze doufat, že příští výzkum povede k lepšímu porozumění těmto interakcím a pokud možno ukáže užitečnost druhého kvalifikátoru pro tyto faktory.

V některých situacích jsou shrnuty různé seznamy faktorů prostředí pod jeden pojem, jako je chudoba, rozvoj, venkovské nebo městské sídlo nebo sociální kapitál. Tyto shrnující pojmy nejsou samy o sobě uváděny v klasifikaci. Spíše ti, kdo kódují, musí rozlišit základní faktory a kódovat je. A znovu je třeba zopakovat, že v budoucím výzkumu bude vhodné

vymezit, zda jsou jasné a pevné skupiny faktorů prostředí, které tvoří tyto souhrnné pojmy.

První kvalifikátor

Dále je uvedena negativní a pozitivní stupnice, která označuje rozsah působení faktorů prostředí jako bariéry nebo facilitace. Použijeme-li samotnou tečku, označujeme bariéru, užijeme-li znaménko +, označujeme naopak facilitaci, jak je uvedeno níže:

xxx.0	žádná bariéra	xxx+0	žádná facilitace
xxx.1	lehká bariéra	xxx+1	lehká facilitace
xxx.2	středně těžká bariéra	xxx+2	středně silná facilitace
xxx.3	těžká bariéra	xxx+3	značná facilitace
xxx.4	úplná bariéra	xxx+4	úplná facilitace
xxx.8	bariéru nelze určit	xxx+8	facilitaci nelze určit
xxx.9	nelze aplikovat	xxx.9	nelze aplikovat

Příloha 3

Možná použití seznamu aktivit a participace

Komponenta aktivit a participace je nestranný výčet domén, uvádějících různé činnosti a životní oblasti. Každá doména obsahuje kategorie na různé úrovni, řazené od obecných k detailním (např. doména kapitoly 4 – Mobilita obsahuje kategorie jako „d450 chůze“ a pod ní specifikovanější položku „d4500 chůze na krátké vzdálenosti“.) Seznam domén aktivit a participace pokrývá plný rozsah funkční schopnosti, která může být kódována jak na úrovni jedince, tak společnosti.

Jak je uvedeno v úvodu, tento seznam může být použit různým způsobem k určení specifických pojmů „aktivit“ a „participace“, které jsou definované v MKF jako následující:

V souvislosti se zdravím:

Aktivita je člověkem prováděný úkol nebo úkon.

Participace je zapojení do životní situace.

Existují čtyři alternativy pro vytváření vztahu mezi aktivitami (a) a participací (p) v pojmech seznamu domén.

(1) Rozdílné soubory domén aktivit a domén participace (bez překrývání)

Určitý soubor kategorií je kódován pouze jako aktivity (tj. úkoly nebo úkony, které jedinec provádí) a jiný soubor pouze jako participace (tj. zapojení do životních situací). Tyto dva soubory se tedy vzájemně vylučují.

V této volbě je kategorie souboru aktivit a participace určována uživatelem. Každá kategorie je položkou buď aktivit, nebo participace, nikoliv obou zároveň. Např. domény mohou být rozděleny následovně:

a1 Učení se a aplikace znalostí

a2 Obecné úkoly a požadavky

a3 Komunikace

a4 Mobilita

p5 Péče o sebe

p6 Život v domácnosti

- p7** Mezilidská jednání a vztahy
- p8** Hlavní oblasti života
- p9** Život komunitní, sociální a občanský

Kódování pro toto uspořádání

a kód *kategorie* q_p q_c (kategorie chápané jako položka aktivit)

p kód *kategorie* q_p q_c (kategorie chápané jako položka participace)

Kde q_p = kvalifikátor výkonu a q_c = kvalifikátor kapacity. Je-li použit kvalifikátor výkonu, kategorie, at' už označena jako položka aktivity nebo participace, je interpretována z hlediska konstruktů výkonu; analogicky, je-li použit kvalifikátor kapacity, konstrukt kapacity je použit k interpretaci kategorie, at' je označena jako položka aktivity nebo participace.

Tímto způsobem volba (1) poskytuje plnou informační matici bez nadbytečnosti nebo překrývání.

(2) Částečné překrývání mezi soubory domén aktivit a participací

V této alternativě může být soubor kategorií interpretován jako obojí, jako položky aktivit i jako participace; tj. tatáž kategorie je chápána jako otevřená interpretaci jak individuální (tj. jako úkol nebo úkon, který jedinec koná) a tak společenské (tj. zapojení do životní situace).

Například:

a1 Učení se a aplikace znalostí

a2 Obecné úkoly a požadavky

a3 Komunikace

a4 Mobilita

a5 Péče o sebe

a6 Život v domácnosti

p3 Komunikace

p4 Mobilita

p5 Péče o sebe

p6 Život v domácnosti

p7 Mezilidská jednání a vztahy

p8 Hlavní oblasti života

p9 Život komunitní, sociální a občanský

Kódování pro toto uspořádání

Existuje omezení, jak mohou být kategorie v tomto uspořádání kódované. Není možné, aby kategorie, které se překrývají, měly rozličnou hodnotu pro stejný kvalifikátor (buď první kvalifikátor pro výkon, nebo druhý kvalifikátor pro kapacitu), tj.:

a *kategorie.1_* **nebo** a *kategorie._1*
 p *kategorie.2_* p *kategorie._2*

Uživatel, který si vybere tuto volbu, předpokládá, že kódy v překrývajících se kategoriích mohou znamenat rozdílné věci, když jsou kódované v aktivitách a nikoliv participaci, a obráceně. Nicméně jeden jediný kód musí být zadán do informační matice pro určený sloupec kvalifikátoru.

(3) Podrobné kategorie jako aktivity a širší kategorie jako participace, překrývající se i nepřekrývající se

Jiný přístup, jak aplikovat definice aktivit a participace do domén, vyhrazuje participaci pro obecnější nebo širší kategorie uvnitř domén (např. první stupeň kategorií jako nadpisy kapitol), a považují podrobnější kategorie za aktivity, které jsou aktivitami (např. třetí nebo čtvrtý stupeň kategorií). Tento přístup rozděluje kategorie uvnitř některých nebo všech domén v pojmech širší versus detailní rozlišení. Uživatel může považovat některé domény zcela (tj. na všech stupních detailů) za aktivity nebo zcela za participace.

Např. d4550 Plazení může být vykládáno jako aktivita, zatímco d455 Pohyb (jinak než chůzí) může být vykládán jako participace.

Jsou možné dvě cesty, jak chápat tento přístup: (a) „žádné překrývání“, tj. jestliže jedna položka je aktivita pak není participace; nebo (b) může být „překrývání“, pokud někteří uživatelé užijí celý seznam jako aktivity a pouze šířeji vymezené skupiny jako participaci.

Kódování pro toto uspořádání

Podobně jako u volby (1) nebo volby (2).

(4) Použití stejných domén pro obojí, pro aktivity i participaci, úplné překrývání všech domén

Při této volbě mohou být všechny domény v seznamu aktivit a participace chápány jako aktivity a participace. Každá kategorie může být interpretována jako individuální funkční schopnost (aktivita) nebo jako sociální funkční schopnost (participace).

Např. d330 Mluvení může být chápáno jako aktivita stejně jako participace. Člověk, kterému chybí hlasivky, může mluvit s použitím asistivní pomůcky. V souladu s hodnocením používajícím kvalifikátory kapacity a výkonu tato osoba má:

První kvalifikátor

Středně těžké obtíže při výkonu (pravděpodobně pro spolupůsobící faktory, jako je stres nebo postoje ostatních lidí) → 2

Druhý kvalifikátor

Těžké obtíže v kapacitě bez asistivní pomůcky → 3

Třetí kvalifikátor

Lehké obtíže v kapacitě s asistivní pomůckou → 1

Podle MKF by informační matice situace této osoby měla být kódována jako:

d330.231

Podle volby (4) může být také kódována jako:

a330.231

p330.2

Ve volbě (4), jsou-li použity oba kvalifikátory pro výkon i pro kapacitu, vzniknou dvě hodnoty pro tutéž jednotku v informační matici: jedna pro aktivity a jedna pro participaci. Jestliže jsou tyto hodnoty stejné, pak zde nevzniká konflikt, pouze nadbytečnost. Nicméně v případě, že jsou hodnoty rozličné, musí uživatelé vyvinout rozhodovací pravidlo pro kódování informační matice, poněvadž oficiální způsob kódování WHO je:

d *kategorie* qp qc

Jedna možnost, jak překonat tuto nadbytečnost, může být chápání kvalifikátoru kapacity jako aktivity a kvalifikátoru výkonu jako participace. Jiná možnost je vyvinout dodatečný kvalifikátor pro participaci, která by podchytila „zapojení do životních situací“.

Lze očekávat, že stálým používáním MKF a získáním empirických dat bude doloženo, které z výše uvedených možností preferují různí uživatelé klasifikace. Empirický výzkum povede k jasnějšímu používání pojmů aktivit a participace. Data o tom, jak jsou tyto pojmy používány v různých zařízeních, v různých zemích a pro různé účely, může být dále zdrojem informací pro příští revizi klasifikace.

Příloha 4

Případové příklady

Níže uvedené příklady popisují aplikaci konceptů MKF na různých případech. Doufáme, že pomohou uživatelům pochopit obsah a aplikaci základních klasifikačních konceptů. O dalších detailech získáte informace ve výukových příručkách a kurzech WHO.

Porucha, která nevede ke snížení kapacity ani výkonu

Dítě se narodí a chybějí mu nehty. Tato malformace je porucha struktury, ale neovlivňuje funkci ruky dítěte ani tomu, co dítě může rukou dělat, tedy není zde snížení kapacity dítěte. Podobně nemusí mít problémy při výkonu – jako jsou hry s ostatními dětmi, aniž by dítě bylo zesměšňované nebo vylučované ze hry – pro jeho malformaci. Dítě tedy nemá sníženou kapacitu nebo problémy ve výkonu.

Porucha, která nevede ke snížení kapacity, ale vede k problémům ve výkonu

Diabetické dítě má poruchu funkce: pankreas produkuje málo inzulínu. Diabetes může být upraven medikací, a to inzulínem. Jsou-li tělesné funkce (hladina inzulínu) upraveny, nenastává snížení kapacity spojené s poruchou. Nicméně dítě s diabetem pravděpodobně zažije problémy ve výkonu sociálních kontaktů spojených s jídlem ve společnosti přátel a kamarádů, protože musí omezovat konzumaci sladkých pokrmů. Nedostatek vhodného jídla může vytvářet bariéru. Proto dítě může trpět nedostatkem zapojení do společnosti ve svém obvyklém prostředí, pokud nebyly učiněny kroky k zajištění vhodné stravy, i přes nepřítomnost snížení kapacity.

Jiný příklad – jedinec s vitiligem na obličeji bez jiných fyzických obtíží. Tento kosmetický problém nezpůsobuje snížení kapacity. Nicméně jedinec může žít v místech, kde je vitiligo zaměňováno za lepru, a je tedy považován za infekčního. V obvyklém prostředí této osoby vytváří tento negativní postoj bariéru, která vede k významným problémům výkonu v mezilidských vztazích.

Porucha, která vede ke snížení kapacity a podle okolností činí nebo nečiní problémy ve výkonu

Významná odchylka ve vývoji intelektu je mentální porucha. To může vést k určitému snížení v různých kapacitách dané osoby. Faktory prostředí mohou ovlivňovat rozsah výkonu jedince v různých oblastech života. Např. dítě s mentální poruchou může prožívat malé znevýhodnění v prostředí, kde ostatní populace neočekává příliš mnoho a kde je dítěti určeno vykonávat jednoduché, opakované, ale přitom nezbytné úkoly. V tomto prostředí budou výkony dítěte úspěšné v různých životních situacích.

Podobné dítě vyrůstající v prostředí, které vyžaduje soutěživost a vysoké školní úspěchy, může při srovnání s prvním dítětem prožívat mnoho problémů ve výkonech v různých situacích.

Tento příklad zřetelně osvětluje dva problémy. První je, že společenská norma nebo standard, se kterými je srovnávána funkční schopnost jedince, musí být odpovídající jeho skutečnému obvyklému prostředí. Druhý je, že přítomnost nebo nepřítomnost faktorů prostředí může mít jak facilitující, tak omezující vliv na funkční schopnost.

Dřívější porucha, která nevede ke snížení kapacity, stále však způsobuje problémy ve výkonu

Jedinec, který překonal akutní psychotickou ataku, ale nese stigma, že byl „duševně nemocný“, může prožívat problémy ve výkonu v doménách zaměstnání nebo mezilidských vztahů, kvůli negativním postojům lidí v jeho prostředí. Zapojení do zaměstnání a společenského života této osoby je proto omezené.

Rozdílné poruchy a snížení kapacity vedoucí k podobným problémům ve výkonu

Jedinec není přijat do práce, poněvadž rozsah jeho poruchy je tak velký (kvadruplegie), že se zdá, že mu zabráňuje plnit pracovní požadavky (tj., používat počítač s klávesnicí). Pracovní místo nemá nezbytnou adaptaci umožňující (facilitující) dané osobě možnost požadovaného výkonu pro tuto práci (tj. software, reagující na hlasový podnět, který nahrazuje klávesnici).

Jiný jedinec, s méně těžkou kvadruplegií, může mít kapacitu, která mu umožňuje vykonávat nezbytné výkony v dané práci, ale není přijat,

poněvadž kvóta pro přijímání osob s postižením (disabilitami) je naplněná.

Třetí jedinec, který je schopen vykonávat aktivity, požadované pro danou práci, není přijat, poněvadž má sníženou aktivitu, která je dána používáním vozíku, a pracovní místo pro vozíky není přístupné.

Na závěr, jedinec, který používá vozík, může být přijat do práce, má kapacitu vykonávat úkoly dané práce a skutečně je vykonává. Přesto může mít tento jedinec problémy ve výkonech v doménách mezilidských vztahů se spolupracovníky, protože přístup do odpočinkových zón v zaměstnání mu není dostupný. Problém výkonu v sociálních vztazích na pracovišti může zabránit přístupu k příležitostem na pracovní povýšení.

Všichni čtyři jedinci prožívají problémy ve výkonu v zaměstnání, protože různé faktory prostředí a jejich zdravotní problémy nebo poruchy na sebe vzájemně působí. Pro první osobu obsahují bariéry prostředí nedostatky v úpravě pracovního místa a možná negativní postoje. Druhý jedinec je postaven před negativní postoje při zaměstnávání osob s postiženími. Třetí osoba je postavena před problém nepřístupnosti prostředí ze stavebních důvodů a poslední osoba zažívá negativní postoje k postižení obecně.

Předpokládaná porucha vedoucí k výrazným problémům ve výkonu, aniž je omezena kapacita

Jedinec pracoval s pacienty, kteří měli AIDS. Tento člověk je zcela zdravý, ale musí pravidelně podstupovat testování na HIV. Nemá sníženou kapacitu. Přesto se lidé, kteří jsou s ním ve společenském styku, bojí, že se nakazil virem, a proto se mu vyhýbají. To vede k závažným problémům v oblasti domén sociálních vztahů a života komunitního, sociálního a občanského. Jeho zapojení je omezováno, poněvadž lidé v jeho okolí k němu zaujali negativní postoje.

Poruchy běžně neklasifikované v MKF, které ale vedou k problémům ve výkonu

Matka jedné osoby zemřela na karcinom prsu. Osobě je 45 let, dobrovolně se nedávno dala otestovat a bylo zjištěno, že je nositelkou genetického kódu, který ji uvádí do rizikové skupiny pro rakovinu prsu. Nemá problémy tělesných funkcí nebo struktur, ani snížení kapacity,

ale její zdravotní pojišťovnou jí bylo odmítnuto pojištění pro zvýšené riziko rakoviny prsu. Její zapojení do domény péče o své zdraví je omezeno, kvůli metodice zdravotní pojišťovny.

Další příklady

Desetiletý chlapec je poslán k logopedovi s uvedenou diagnózou „koktavost“. Při vyšetření bylo zjištěno, že řeč je neplynulá, že slova se zrychlují, že jsou problémy v časovém řazení řečových pohybů a nepřiměřený rytmus řečových pohybů a nepřiměřený rytmus řeči. Ve škole jsou problémy s hlasitým čtením a při konverzaci (snížená kapacita). Během rozhovoru ve skupině není chlapec iniciativní a nezapojuje se do diskuzí, i když by tak rád učinil (problémy s výkonem v doméně konverzace s více lidmi). Zapojení tohoto chlapce do konverzace je limitované, je-li ve skupině, kvůli společenským normám a praxi, týkající se správné mluvy v rozhovoru.

Čtyřicetiletá žena utrpěla před čtyřmi měsíci zranění krční patře a stěžuje si na bolesti v krční oblasti, silné bolesti hlavy, závratě, omezenou svalovou sílu a pocity úzkosti. Její schopnost chodit, vařit, uklízet, ovládat počítač a řídit auto je snížena (snížená kapacita). Při konzultaci u lékaře došlo ke vzájemné dohodě, že počká, až se problémy zmenší, než se vrátí do práce na plný úvazek s pevně danou pracovní dobou (problémy ve výkonu v doméně zaměstnání). Kdyby principy řízení jejího pracoviště dovolovaly flexibilní pracovní dobu, možnost vzít si volno, když jsou její příznaky zvláště nepříjemné, a dovolovaly jí pracovat z domova, její zapojení v doméně zaměstnání by se zlepšilo.

Příloha 5

MKF a osoby se zdravotním postižením

Proces revize MKF od svého počátku těžil z podnětů osob se zdravotním postižením a organizací sdružujících tyto osoby. Především DPI (Disabled Peoples' International) přispěli svým časem a energií při procesu revize a MKF tyto významné podněty reflektovala.

WHO uznává význam plné účasti osob se zdravotním postižením a jejich organizací při revizi klasifikace funkčních schopností a disability. Cílem klasifikace MKF je sloužit jako základna pro posuzování a měření disability v mnoha vědeckých, klinických, administrativních a sociálně politických souvislostech. Je důležité, aby MKF nebyla zneužívána a neškodila zájmům osob se zdravotním postižením.

WHO si zvláště uvědomuje, že právě takové pojmy, používané v klasifikaci, jsou navzdory největšímu úsilí stigmatizující, vytvářejí nálepku. Proto bylo velmi brzy rozhodnuto zrušit pojem „handicap“ jako celek – i pro pejorativní konotaci v angličtině, a neužívat pojem „disabilita“ jako název komponenty (složky), ale přijmout ho jako celkový, zastřešující pojem.

Nicméně zůstává obtížnou otázkou, jak nejlépe hovořit o osobách, které prožívají nějaký stupeň funkčního limitu nebo restrikce. MKF užívá pojmu „disability“ k označení multidimenzionálního jevu, který vzniká z interakce mezi lidmi a jejich fyzickým a sociálním prostředím. Vzhledem k rozličnosti příčin při referování o jedincích dává někdo přednost používání pojmu „osoby se zdravotním postižením“, zatímco jiní dávají přednost pojmu „postižení lidé“. Ve světle těchto rozličných pohledů neexistuje ve WHO univerzální praxe, co bude přijato, a ani pro MKF není přijatelné rigidně vše akceptovat. WHO místo toho zdůrazňuje důležitý princip, že lidé mají právo se nazývat podle vlastního rozhodnutí.

Je důležité zdůraznit, že MKF není vůbec klasifikací lidí. Je to klasifikace charakteristik lidského zdraví, a to v souvislostech jejich individuálních životních situací a vlivů prostředí. Je to interakce charakteristik zdraví a souvisejících faktorů, které jsou zdrojem disability. Když je tomu tak, jedinci nemusí být redukováni nebo charakterizováni pouze v pojmech jejich poruch, snížení aktivity nebo omezení participace. Např. místo aby se referovalo o „mentálně handicapované osobě“, klasifikace používá

výraz „osoba s problémy při učení“. MKF tím zajišťuje, že bude odmítnuto označovat osobu prostřednictvím pojmů zdravotních problémů nebo pojmu disability, ale budou se používat výrazy neutrální, pokud nejsou přímo pozitivní, a bude se vždy a všude hovořit konkrétním jazykem.

Nadále jsou při systematickém označování osob kategorie v MKF vyjádřeny neutrálním způsobem tak, aby se zabránilo podceňování, stigmatizaci a nevhodnému spojování. Tento přístup ovšem přináší problém s tím, co může být nazýváno „rozumnost pojmů“ (sanitation of terms). Negativní atributy zdravotního problému, a to, jak na něj ostatní lidé reagují, je nezávislé na pojmech používaných definici problému. Jakmile se použije pojmu disability, vzniká nevhodné označení. Problém není pouze ve výstupu jazykovém, ale také, a to hlavně, ve výstupu, kterým jsou postojové ostatních jedinců a společnosti. Co je potřebné, je správný obsah a užívání pojmů klasifikace.

WHO je vázána trvalým úsilím zabezpečit, aby osoby se zdravotním postižením byly zplnomocněny při klasifikaci, a nikoliv zbaveny oprávnění nebo znovu diskriminovány.

Doufejme, že osoby se zdravotním postižením samy přispějí při užívání a vývoji MKF ve všech úsecích. Jako výzkumníci, organizátoři a politici pomohou pro osoby se zdravotním postižením vyvinout protokol a nástroje, které budou založeny na klasifikacích MKF.

MKF slouží jako potenciální mocný nástroj pro obhajobu založenou na evidenci. Poskytuje spolehlivá a srovnatelná data, aby se proces změnil. Politické povědomí, že disability je hlavně výsledek bariér prostředí, a ve stejné míře i zdravotním problémem nebo poruchou, se musí změnit, a to v první řadě ve výzkumný program, a potom v hodnotnou a spolehlivou evidenci.

Obhajoba disability může být také použitím MKF posílena. Jako první cíl obhajoby je třeba určit zásahy, které mohou zlepšit stupně participace osob se zdravotním postižením. MKF může pomáhat při zjišťování, kde leží základní „problém“ disability, zda je to v prostředí formou bariér nebo chyběním facilitací, limitem kapacity jedince jím samým nebo kombinací některých faktorů. Prostřednictvím těchto objasňování mohou být zásahy správně cílené a jejich účinek na stupeň participace monitorován a měřen. Touto cestou se může dosáhnout konkrétních cílů a obhájení disability.

Příloha 6

Etické směrnice pro používání MKF

Každá vědecká pomůcka může být zneužita. Bylo by naivní věřit, že klasifikační systém, jako je MKF, nebude nikdy použit nekorektním způsobem. Proces revize ICIDH (International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps – Mezinárodní klasifikace poruch, disabilit a handicapů – MKPDH) zapojil od začátku osoby se zdravotním postižením a organizace, které je obhajovaly. Jejich podnět vedl k podstatným změnám v terminologii, obsahu a struktuře MKF. Tato příloha uvádí některé základní směrnice pro etické užití MKF. Je zřejmé, že žádné uvedení směrnic nemůže předvídat všechny možné způsoby zneužití klasifikace nebo jiné vědecké pomůcky, nebo využití k účelu, kterému nemohou směrnice zabránit. Tento dokument není výjimkou. Je třeba doufat, že pozornost věnovaná opatřením, která následují, budou redukovat riziko, aby MKF nebyla použita způsobem necitlivým a škodlivým vůči k osobám se zdravotním postižením.

Respekt a důvěra

- (1) MKF musí být vždy použita tak, aby byla respektována vlastní hodnota a autonomie jednotlivců.
- (2) MKF nesmí být nikdy použita tak, aby označovala člověka nebo ho jinak identifikovala pouze pojmy jedné nebo více kategorií disabilit.
- (3) Na klinických pracovištích musí být MKF vždy použita s plnou znalostí, spoluprací a srozuměním osob, jejichž stupně funkční schopnosti jsou klasifikovány. Jestliže tuto složitou událost způsobuje omezení kognitivní kapacity, musí být aktivním účastníkem právní zástupce dané osoby.
- (4) Informace, kódované použitím MKF, musí být chápány jako osobní informace a osoba musí být seznámena s tím, jak budou údaje použity.

Klinické použití MKF

- (5) Podle možností musí kliničtí pracovníci vysvětlit jedinci nebo jeho právnímu zástupci účel, k jakému se MKF používá, a vzbuzovat zájem o využití ke klasifikaci stupňů funkční schopnosti dané osoby.

- (6) Podle možností je nutno osobě (nebo právnímu zástupci dané osoby), jejíž stupeň funkční schopnosti je klasifikován, poskytnout příležitost k účasti, a zvláště ji vyzvat nebo ujistit o správnosti kategorie, která je použita a která určila posouzení.
- (7) Deficit, jenž je klasifikován, je výsledek zdravotních problémů a fyzických a sociálních souvislostí, ve kterých osoba žije, proto je třeba, aby byla MKF používána holisticky, jako celek.

Společenské využití informací MKF

- (8) Informace MKF mají být použity v co největší možné míře ve spolupráci jedinců, aby se zlepšila jejich volba a kontrola nad jejich životy.
- (9) Informace MKF mají být využity k vývoji sociální politiky a politickým změnám, které se snaží zdůraznit a podpořit účast celé společnosti.
- (10) MKF a všechny informace, plynoucí z jejího využití, nemají být použity k popření stanovených práv nebo jinak omezit legitimní oprávnění, která jsou prospěšná jedincům nebo skupinám.
- (11) Jedinci, klasifikovaní stejně pomocí MKF, se stále mohou lišit mnoha způsoby. Zákony a směrnice, nemohou předpokládat více homogenity, než se očekává, a měly by zajistit, že ti, jejichž stupně funkční schopnosti jsou klasifikovány, jsou chápáni především jako jednotlivci.

Příloha 7

Přehled procesu revize

Vývoj MKPDH

V r. 1972 vytvořila WHO předběžné schéma, které se vztahuje k následkům nemoci. Během několika měsíců bylo doporučeno mnohem srozumitelnější pojetí. Toto doporučení bylo učiněno na dvou základních principech; rozlišení bylo vytvořeno mezi poruchami a jejich závažností, tj. jejich funkčními a společenskými následky, a tyto rozličné aspekty údajů byly klasifikovány zvláště v různých číselných polích. V podstatě se tento přístup skládal z počtu odlišných, ač souběžných klasifikací. Tyto se odlišovaly od tradiční MKN, kde mnohočetné osy (etiologie, anatomie, patologie atd.) byly integrovány do hierarchického systému, obsazujícího pouze jedno číselné pole. Byla zkoumána možnost přizpůsobit tento návrh schématu srovnatelnému s principy, na kterých je založena MKN. Současně byly učiněny předběžné pokusy systematizovat terminologii, používanou při následcích nemocí. Tyto návrhy byly neformálně rozeslány v r. 1973 a pomoc byla žádána především od skupin, které se zaměřovaly na rehabilitaci.

Oddělené klasifikace pro poruchy a handicap byly rozeslány v r. 1974 a diskuze pokračovaly. Byly srovnávány komentáře a vyvinut definitivní návrh. Návrh byl předložen na Mezinárodní konferenci pro devátou revizi Mezinárodní klasifikace nemocí v říjnu r. 1975. Po zvážení klasifikací ho konference doporučila publikovat ke zkušebním účelům. V květnu r. 1976 vzalo 29. Světové zdravotnické shromáždění na vědomí toto doporučení a přijalo rezoluci WHA 29.35, ve které je schválena publikace ke zkušebním účelům o doplňkové klasifikaci poruch a handicapů, jako dodatek, nikoliv jako integrální část, Mezinárodní klasifikace nemocí. Následně bylo v r. 1980 publikováno první vydání MKPDH. V r. 1993 došlo k novému vydání s dodatečnou předmluvou.

První kroky při revizi MKPDH

V r. 1993 bylo rozhodnuto začít s revizí MKPDH. Požadavky na tuto revidovanou verzi jsou známy jako MKPDH-2 a jsou následující:

- má sloužit k mnohočetným účelům, požadovaným různými zeměmi, úseky a disciplínami zdravotní péče;

- má být dostatečně jednoduchá, aby ji uživatelé mohli chápat jako smysluplný popis následků (souvislostí) zdravotních problémů;
- má být užitečná pro praxi, tj. být schopna identifikovat potřeby zdravotní péče a tvořit programy, jak zasahovat (prevence, rehabilitace, sociální zásahy);
- měla by poskytovat ucelený pohled na procesy, vztahující se k následkům zdravotních problémů, takže objektivně posuzována, zaznamenávána a řešena by měla být disabilita jako celek, nejen jednotlivé aspekty nemoci nebo poruch;
- má být citlivá ke kulturním odlišnostem (být přenosná a aplikovatelná v různých kulturách a různých systémech zdravotní péče);
- má být uživatelná cestou vzájemného doplňování v „rodině“ klasifikací WHO.

Původně dostalo francouzské spolupracující centrum za úkol vytvořit návrh na úsek poruch a na jazyk, řeč a smyslové aspekty. Holandské spolupracující centrum bylo doporučeno, aby revidovalo disabilitu a lokomoční aspekty klasifikace a připravilo přehled literatury, zatímco severoamerické spolupracující centrum posunulo vpřed návrh pro sekci handicapu. Dodatečně byly přidány dva úkoly a předloženy návrhy na aspekty duševního zdraví a nakonec výstup pro dětskou problematiku. K pokroku došlo na setkání v Ženevě v r. 1996 při revizi MKPDH-2 a byl rozeslán koncept, do kterého byly včleněny různé návrhy, a bylo započato základní pilotní testování. Na setkání r. 1996 bylo rozhodnuto, aby každé spolupracující centrum se soustředilo na koncept jako celek a nezabývalo se revizí jednotlivých oblastí. Od května 1996 do února 1997 byl rozeslán spolupracujícím centrům a těm, kdo plnili některé úkoly, koncept Alfa a měli zaslat své návrhy na vedení WHO. Dále byl rozeslán seznam základních otázek, aby bylo možno zpracovat hlavní výstupy, vztahující se k revizi, a tím usnadnit shromáždění komentářů.

Během procesu revize byly přijaty následující body:

- Třístupňová klasifikace, tj. poruchy, disability a handicap (P, D, H) jsou užitečné a je třeba, aby zůstaly. Je třeba vzít v úvahu spolupůsobící faktory, faktory prostředí, avšak nejvíce návrhů zůstalo ve stadiu teoretického vývoje a empirického testování.
- Vzájemné vztahy mezi P, D, H a příslušné vzájemné vztahy mezi

ními byly východiskem k diskusi. Mnohé kritické připomínky poukazovaly na kauzální model, který sloužil jako podklad k verzi MKPDH z r. 1980 – na nedostatek změn v průběhu času a jednosměrný posun od poruchy k disabilitě a handicapu. Proces revize navrhl představy alternativních grafických znázornění.

- MKPDH-1980 byla těžko použitelná. Zjednodušení pro používání se jevilo jako nezbytné: revize musela směřovat spíše ke zjednodušení než k přidání dalších detailů.
- Spolupůsobící faktory (vnější – faktory prostředí/vnitřní – osobní faktory): tyto faktory, které byly hlavními komponentami procesu handicapu (konceptně začleněné do verze MKPDH 1980), bylo nutno vyvinout jako dodatečné schéma v rámci MKPDH. Nicméně protože sociální a fyzické faktory v prostředí a jejich vztah k poruchám, disabilitám a handicapům byly pevně svázány s kulturou, nemohou existovat jako separátní dimenze. Přesto bylo konstatováno, že se klasifikace faktorů prostředí může prokázat jako užitečná při analýze jednotlivých národních situací a při vývoji řešení na národních úrovních.
- Poruchy mají reflektovat pokroky ve vědomostech o základních biologických mechanismech.
- Velkým cílem by měla být aplikovatelnost a univerzálnost.
- Vývoj školících a prezentačních materiálů bylo rovněž předním cílem procesu revize.

Koncept MKPDH-2 Beta-1 a Beta-2

V březnu r. 1997 byl vydán koncept Beta-1, který v sobě integroval doporučení, shromážděná během předchozích roků. Tento koncept byl předložen na setkání v dubnu r. 1997 na revizi MKPDH. Po zapracování rozhodnutí ze setkání byl vydán pokusný koncept MKPDH 2 Beta-1 ke zkušebním účelům. Koncept Beta-2 byl opřen o všechny údaje a jiné zpětné vazby, nashromážděné z pokusného konceptu Beta-1 a byl napsán mezi lednem a dubnem r. 1999. Výsledný koncept byl předložen a rozeslán na roční konferenci o MKPDH-2 v Londýně v dubnu r. 1999. Po začlenění rozhodnutí z tohoto setkání byl koncept Beta-2 vytištěn a vydán jako pokusný v červenci r. 1999.

Zkušební vydání

Zkušební vydání konceptu Beta-1 bylo provedeno od června r. 1997 do prosince r. 1998, a zkušební vydání Beta-2 od června r. 1999 do září r. 2000.

Oblast testů vyvolala napříč různými disciplínami co nejširší účast členských států WHO, ale i sektorů, jako je zdravotní pojištění, sociální zabezpečení (používající Mezinárodní klasifikaci nemocí, Klasifikaci zdravotních sester a Mezinárodní klasifikaci vzdělání – ISCED). Cíl zkušebního vydání dosáhl souhlasu díky jasným definicím, které byly operativní. Zkušební vydání vyvolalo plynulý proces vývoje, poradenství, zpětných vazeb, shromažďování dat a testování.

Jako část zkušebního vydání Beta-1 a Beta-2 byly provedeny následující studie:

- překlad a jazykové vyhodnocení;
- vyhodnocení položek;
- odpovědi na základní otázky při souhlasných konferencích a jednotlivcích;
- zpětná vazba mezi organizacemi a jednotlivci;
- volba testování;
- proveditelnost a spolehlivost při hodnocení (přehledy života nebo případů);
- jiné (tj. studie zacílené na skupiny).

Testování bylo zaměřeno na kulturní a vícesektorové výstupy. Více než 50 zemí a 1800 odborníků bylo zapojeno do zkušebního testování, které bylo publikováno zvlášť.

MKPDH-2 – předposlední verze

Na základě údajů zkušebního vydání Beta-2 a konzultací se spolupracujícími centry a Výborem odborníků WHO v měření a klasifikaci byla předposlední verze MKPDH-2 vydána v prosinci r. 2000. Po následném zpracování doporučení ze setkání MKPDH-2 byla předposlední verze (prosinec r. 2000) předložena v lednu r. 2001

Výkonnému výboru WHO. Konečný výtisk MKPDH-2 byl předložen 54. Světovému zdravotnickému shromáždění v květnu r. 2001.

Schválení konečné verze

Po diskusi o konečném výtisku s názvem Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví schválilo Světové zdravotnické shromáždění novou klasifikaci v rezoluci WHO 54.21 ze dne 22. května 2001. Rezoluce zní následovně:

Padesáté čtvrté Světové zdravotnické shromáždění

1. SCHVALUJE druhé vydání Mezinárodní klasifikace poruch, disabilit a handicapů (MKPDH) s názvem Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví, od nynějška zkráceně MKF;
2. VYBÍZÍ členské státy, aby podle potřeby používaly MKF ve svém výzkumu, dohledu a podávání zpráv, s přihlédnutím ke specifické situaci v členských státech, zvláště z pohledu budoucích možných revizí;
3. ŽÁDÁ generálního ředitele, aby zajistil členským státům na jejich žádost podporu při využívání MKF.

Příloha 8

Cesta MKF do budoucnosti

To, jak se bude MKF používat, bude velmi záležet na její užitečnosti: na rozsahu toho, k čemu může sloužit jako měřítko výkonnosti zdravotních služeb pomocí indikátorů opřenených o výstupy těch, kdo ho budou užívat (uživatelů), a na stupni aplikovatelnosti v jednotlivých kulturách tak, aby mohlo být provedeno mezinárodní srovnávání a byly identifikovány potřeby a zdroje pro plánování a výzkum. MKF není přímo politický nástroj. Její použití ovšem může přinést pozitivní podněty pro potřeby politik poskytnutím informací, které pomáhají stanovit zdravotní politiku, zlepšit stejné příležitosti pro všechny lidi a podpořit boj proti diskriminaci založené na disabilitě.

Verze MKF

Z pohledu různých potřeb uživatelů bude MKF uplatňována v různých rozměrech a verzích:

Hlavní klasifikace

Dvě části MKF a její komponenty jsou zveřejněny ve dvou verzích s cílem pokrýt potřeby různých uživatelů na různém stupni podrobnosti:

První verze je *plná (detailní) verze*, která poskytuje všechny stupně klasifikace a připouští 9999 kategorií pro každou komponentu. Nicméně z nich bývá využíván mnohem menší počet. Kategorie plné verze může být shrnuta do krátké verze, je-li potřeba přehledná informace.

Druhá verze je *krátká (stručná) verze*, která poskytuje dvoustupňové kategorie pro každou komponentu a doménu. Jsou dány rovněž definice těchto pojmů a vše, co obsahují a co vylučují.

Specifické adaptace

- (a) Verze pro klinické použití: tyto verze budou záviset na použití MKF v různých oblastech klinické aplikace (tj. ergoterapie). Bude hlavním dílem určena pro kódování a terminologii, nicméně bude poskytovat i další podrobné informace jako směrnice pro posuzování a klinické popisy. Mohou také být přizpůsobeny zvláštním disciplínám (tj. rehabilitaci, duševnímu zdraví).

- (b) Verze pro výzkum: podobným způsobem jako v případě klinické verze budou tyto verze odpovídat na specifické potřeby a poskytovat přesné a operativní definice k podmínkám posuzování.

Budoucí práce

Vzhledem k množství možností používání a potřebnosti MKF je důležité poznamenat, že WHO a její spolupracující centra provádějí další práci, aby tyto potřeby byly naplněny.

MKF je majetkem všech těchto uživatelů. Na mezinárodní úrovni je přijat jen tento nástroj. Jeho cílem je obdržet lepší informace o fenoménu disability a funkčních schopností a vytvářet široký mezinárodní konsenzus. K prosazení uznání MKF různými národními a mezinárodními společenstvími WHO učinila vše pro to, aby byla srozumitelná a kompatibilní s procesem standardizace, který je prováděn Mezinárodní organizací pro normalizaci (ISO).

Budoucí možný směr vývoje a aplikace MKF se může shrnout následovně:

- podpora použití MKF na úrovni státu sloužící k vývoji národních databází;
- ustanovit mezinárodní soubor dat a rámec umožňující mezinárodní srovnávání;
- identifikovat algoritmy pro nárokovost sociálních dávek a penzí;
- studovat disability a funkční schopnost členů rodiny (např. studie disability vyvolané v souvislosti se zdravotními problémy blízkých osob);
- vývoj komponent osobních faktorů;
- vývoj přesných pracovních definic kategorií pro výzkumné účely;
- vývoj hodnotících nástrojů k identifikaci a měření;³²

³² Hodnotící nástroje spojené s MKF, by měly být vyvinuty prostřednictvím WHO z pohledu různých kultur. Ty jsou testovány z hlediska spolehlivosti a platnosti. Hodnotící nástroje budou trojího typu; krátké verze pro účely skríninku/nacházení případů; verze pro každodenní použití u poskytovatelů péče a dlouhé verze pro podrobný výzkum. Ty budou dostupné prostřednictvím WHO.

- poskytovat praktické aplikace pomocí počítačových technik a formy zaznamenávání jednotlivých případů;
- stanovit spojení mezi koncepty kvality života a měřením objektivní životní pohody;³³
- výzkum srovnání mezi různými způsoby léčení a zákroky;
- zlepšené využití ve vědeckých studiích, aby bylo možno srovnávat různé zdravotní problémy;
- vývoj výukových materiálů k používání MKF;
- vytvářet celosvětově referenční školící centra pro MKF;
- pokračující výzkum faktorů prostředí, poskytující nezbytné detaily pro používání a standardizaci běžného prostředí.

³³ Spojení s kvalitou života: je důležité, aby kvalita života a konstrukty disability byly koncepčně srovnatelné. Kvalita života směřuje k tomu, co lidé cítí ohledně svých zdravotních problémů nebo následků; proto je to konstrukt subjektivní životní pohody. Naopak konstrukty nemoci či disability informují o objektivních a exteriorizovaných příčinách a projevení znaků jedince.

Příloha 9

Doporučení na ideální a minimální seznam dat podle MKF ve zdravotnických informačních systémech a šetřeních

Tělesné funkce a struktury	Kapitoly a kódy	Klasifikační blok nebo kategorie
Zrak	2 b210-b220	Zrak a přidružené funkce
Sluch	2 b230-b240	Sluch a vestibulární funkce
Řeč	3 b310-b340	Funkce hlasu a řeči
Trávicí soustava	5 b510-b535	Funkce vztahující se k zažívacímu systému
Vylučovací soustava	6 b610-b630	Urinární funkce
Pohlavní orgány	6 b640-b670	Pohlavní a reprodukční funkce
Sexuální aktivita	6 b640	Pohlavní a reprodukční funkce
Kůže	8 b810-b830	Funkce kůže a přidružených struktur
Dýchací soustava	4 b440-b460	Funkce dýchacího systému
Bolest*	2 b280	Bolest
Afekt*	1 b152-b180	Specifické mentální funkce
Spánek	1 b134	Komplexní mentální funkce
Energie a vitalita	1 b130	Komplexní mentální funkce
Poznávání	1 b140, b144, b164	Pozornost, paměť a kognitivní funkce vyšších úrovní
Aktivity a participace		
Komunikace	3 d310-d345	Komunikace – přijímání a produkce
Pohyblivost*	4 d450-d465	Chůze a pohyb
Obratnost	4 d430-d445	Nošení předmětů, pohybování a manipulace s nimi
Péče o sebe*	5 d510-d570	Péče o sebe
Běžné činnosti*	6 a 8	Život v domácnosti; hlavní oblasti života
Mezilidské vztahy	7 d730-d770	Mezilidská jednání a vztahy
Význam společnosti	9 d910-d930	Život komunitní, sociální a občanský

* Tyto položky jsou určeny pro minimální seznam.

Příloha 10

Poděkování

Vývoj MKF by nebyl možný bez rozsáhlé podpory mnoha lidí z různých částí světa, kteří obětovali velký objem času a energie a organizovali zdroje uvnitř mezinárodní sítě. Poněvadž je není možné všechny zde uvádět, jsou níže uvedena alespoň vedoucí centra, organizace a jednotlivci.

Spolupracující centra WHO pro MKF

Austrálie	Australian Institute of Health and Welfare, GPO Box 570, Canberra ACT 2601, Australia. Contact: Ros Madden.
Kanada	Canadian Institute for Health Information, 377 Dalhousie Street, Suite 200, Ottawa, Ontario K1N 9N8, Canada. Contact: Helen Whittome.
Francie	Centre Technique National d'Etudes et des Recherches sur les Handicaps et les Inadaptations (CTNERHI), 236 bis, rue de Tolbiac, 75013 Paris, France. Contact: Marc Maudinet.
Japonsko	Japan College of Social Work, 3-1-30 Takeoka Kiyose-city, Tokyo 204-8555, Japan. Contact: Hisao Sato.
Nizozemsko	National Institute of Public Health and the Environment, Department of Public Health Forecasting, Antonie van Leeuwenhoeklaan 9, P.O. box 1, 3720 BA Bilthoven. The Netherlands Contacts: Willem Hirs, Marijke W. de Kleijn-de Vrankrijker.
Severské státy	Department of Public Health and Caring Sciences, Uppsala Science Park, SE 75185 Uppsala, Sweden. Contact: Björn Smedby.
Spojené království Velké Británie	National Health System Information Authority, Coding and Classification, Woodgate, Loughborough, Leics LE11 2TG, United

a Severního Irska	Kingdom. Contacts: Ann Harding, Jane Millar.
Spojené státy americké	National Center for Health Statistics, Room 1100, 6525 Belcrest Road, Hyattsville MD20782,USA. Contact: Paul J. Placek.

Síly k dispozici daného úkolu

International Task Force on Mental Health and Addictive, Behavioral, Cognitive and Developmental Aspects of ICIDH, Chair: Cille Kennedy, Office of Disability, Aging and Long-Term Care Policy, Office of the Assistant Secretary for Planning and Evaluation, Department of Health and Human Services, 200 Independence Avenue, SW, Room 424E, Washington, DC 20201, USA. CO-Chair: Karen Ritchie.

Children and Youth Task Force, Chair: Rune J. Simeonsson, Professor of Education, Frank Porter Graham Child Development Center, CB# 8185, University of North Carolina, Chapel Hill, NC 27599-8185, USA. Co-Chair: Matilde Leonardi.

Environmental Factors Task Force, Chair: Rachel Hurst, 11 Belgrave Road, London SW1RB, England. Co-Chair: Janice Müller.

Sítě

La Red de Habla Hispana en Discapacidades (The Spanish Network). Coordinator: José Luis Vázquez-Barquero, Unidad de Investigación en Psiquiatría Clínica y Social Hospital Universitario „Marques de Valdecilla“, Avda. Veldecilla s/n, Santander 39008, Spain.

Council of Europe Committee of Experts for the Application of ICIDH, Council of Europe, F-67075, Strasbourg, France. Contact: Lauri Sivonen.

Nevládní organizace

American Psychological Association, 750 First Street, N. E., Washington DC, 200024242, USA. Contacts: Geoffrey M. Reed, Jayne B. Lux.

Disabled People International, 11 Belgrave Road, London SW1V 1RB, England. Contact: Rachel Hurst.

European Disability Forum, Square Ambiorix, 32 Bte 2/A, B-1000, Bruxelles, Belgium. Contact: Frank Mulcahy.

European Regional Council for the World Federation of Mental Health (ERCWFM), Blvd Clovis N.7, 1000 Brussels, Belgium Contact: John Henderson.

Inclusion International, 13D Chemin de Levant, F-01210 Ferney-Voltaire, France. Contact: Nancy Breitenbach.

Rehabilitation International, 25 E. 21st Street, New York, NY 10010, USA. Contact: Judith Hollenweger, Chairman, RI Education Commission, Institute of Special Education, University of Zurich, Hirschengraben 48, 8001 Zurich, Switzerland.

Konzultanti

Konzultanti WHO, kteří poskytovali nedocenitelnou pomoc při procesu revize, jsou uvedeni níže:

Elizabeth Badley
Jerome E. Bickenbach
Nick Glozier
Judith Hollenweger
Cille Kennedy
Jane Millar
Janice Miller
Jürgen Rehm
Robin Room
Angela Roberts
Michael F. Schuntermann
Robert Trotter II
David Thompson (redakční poradce)

Překlad MKF do oficiálních jazyků WHO

MKF byla vydána v mnoha jazycích, přičemž byla jako výchozí pracovní jazyk použita pouze angličtina. Překlad a jazykové analýzy byly integrální součástí procesu vydání. Překlad vedli WHO a spolupracovníci jazykové

analýzy, dále vydavatelský přehled v oficiálních jazycích WHO. Ostatní překlady mohou být nalezeny na webových stránkách WHO: <http://www.who.int/classification/icf>.

Arabština

Překlad a jazykové analýzy

Adel Chaker, Ridha Limeme, Najeh Daly, Hayet Baachaoul, Amor Haji, Mohamed Daly, Jamil Taktak, Saïda Douki

Přehled vydání provedli WHO/EMRO:

Kassem Sara, M. Haytham Al Khayat, Abel Aziz Saleh

Čínština

Překlad a jazykové analýzy:

Qiu Zhuoying (koordinátor), Hong Dong, Zhao Shuying, Li Jing, Zhang Aimin, Wu Xianguang, Zhou Xiaonan

Revizi vydání provedlo WHO Collaborating Centre v Číně a WHO/WPRO: Dong Jingwu, Zhou Xiaonan a Y. C. Chong

Francouzština

Překlad a jazykové analýzy provedla WHO v Ženevě: Pierre Lewalle

Revizi vydání provedlo WHO Collaborating Centre ve Francii a v Kanadě Catherine Barral a Janice Miller

Ruština

Překlad a jazykové analýzy:

G.Shostka (koordinátor), Vladimir Y. Ryasnyansky, Alexander V. Kvashin, Sergey A.Matveev, Aleksey A. Gallianov

Revizi vydání provedlo WHO Collaborating Centre v Rusku Vladimir K. Ovcharov

Španělština

Překlad, jazykovou analýzu a revizi vydání, provedlo spolupracující centrum ve Španělsku ve spolupráci s La Red de Habla Hispania en Discapadisiades (Španělská síť) a WHO/PAHO:

J. L.Vázquez-Barquero (ko-ordinator), Ana Díez Ruiz, Luis Gaité Pindado, Ana Gómez Silió, Sara Herrera Castanedo, Marta Uriarte Ituiño, Elena Vázquez Bourgon, Armando Vásquez, Maria del Consuelo Crespo, Ana María Fossatti Pons, Benjamín Vicente, Pedro Rioseco, Sergio Aguilar Gaxiola, Carmen Lara Muñoz, María Elena Medina Mora, María Esther Araujo Bazán, Carlos Castillo-Salgado, Roberto Becker, Margaret Hazlewood.

Jednotlivci, kteří se podíleli na revizi:

Argentina

Liliana Lissi
Martha Adela Mazas
Miguela Pico
Ignacio Saenz

Arménie

Armen Sargsyan

Austrálie

Gavin Andrews
Robine Burrige
Ching Choi
Prem K. Chopra
Jeremy Couper
Elisabeth Davis
Maree Dyson
Rhonda Cabally
Louise Gley
Tim Griffin
Simon Haskell
Angela Hewson
Tracie Hogan
Richard Madden
Ros Madden
Helen McAuley
Trevor Parmenter
Mark Pattison
Tony M. Pinzone
Kate Senior
Catherine Sykes
John Taplin
John Walsh

Belgie

Francoise Jan
Catherine Mollman
J. Stevens
A. Trict

Brazílie

Cassia Maria Buchalla
E. d'Arrigo Busnello
Ricardo Halpern
Fabio Gomez
Ruy Laurenti

Čína

Zhang Aimin
Mary Chu Maniai
Hong Dong
Leung Kwokfai Karen
Ngai Ling
Wu Xuanguong
Qiu Zhuoing
Zhao Shuing
Li Jing
Tang Xiaoquan
Li Jing
Tang Xiaoquan
Li Jianjun
Ding Buotan
Zhuo Dahong
Nan Dengkun
Zhou Xiaonan

Dánsko

Terkel Andersen
Aksel Bertelsen
Tora Haraldsen Dahl
Marianne Engberg
Annette Flensborg
Ane Fink
Per Fink
Lise From
Jette Haugbolle
Stig Langvad
Lars von der Lieth
Kurt Moller
Claus Vinther Nielsen

Freddy Nielsen
Kamilla Rothe Nissen
Gunnar Schioler
Anne Sloth
Susan Tetler
Selena Forchhamme
Thonnings
Eva Wachrens
Brita Ohlenschlaeger

Egypt

Mohamed El-Banna

Ekvádor

Maria del Consuele
Crespo
Walter Torres
Izquierdo

Etiopie

Rene Rakotobe

Filipíny

L. Ladrigo-Ignacio
Patrie Medina

Finsko

Erkki Yrjankeikki
Markku Leskinen
Leena Matikka
Matti Ojala
Heidi Paatero
Seija Talo
Martti Virtanen

Francie

Charles Aussilloux
Bernard Azema
Jacques Baert
Serge Bakchine

Catherine Barral
 Maratine Barres
 Jean-Yves Barreyre
 Jean-Paul Boissin
 Francois Chapireau
 Pascal Charpentier
 Alain Colvez
 Christian Corbé
 Dr. Cyran
 Michel Delcey
 Annick Deveau
 Serge Ebersold
 Camille Felder
 Claude Funkelstein
 Anne-Marie Gallot
 Pascale Gilbert
 Jacques Houver
 Marcel Jaeger
 Jacques Jonquéres
 Jean-Claude Lafon
 Maryvonne Lyazid
 Joelle Lose Berdot
 Maryse Marriere
 Luciee Matteodo
 Marc Maudinet
 Jean-Michel Mazeaux
 Pierre Minaire (in
 memoriam)
 Lucien Moatti
 Bertrand Morineaux
 Pierre Mormiche
 Jean-Michel Orgogozo
 Claudine Parayre
 Gérard Pavillon
 André Philip
 Nicole Quemada
 Jean-Francois Ravaud
 Karen Ritchie
 Jean-Marie Robine
 Isabelle Romieu
 Christian Rossignol
 Pascale Roussel
 Jacques Roustit

Jésus Sanchez
 Marie-José Schmitt
 Jean-Luc Simon
 Lauri Sivonen
 Henri-Jacques Stiker
 Annie Triomphe
 Catherine Vaslin
 Paul Veit
 Dominique Velche
 Jean Pierre Vignat
 Vivian Waltz

Chile

Ricardo Araya
 Alejandra Faulbaum
 Luis Flores
 Roxane Moncayo de
 Bremont
 Pedro Rioseco
 Benjamin Vicente

Chorvatsko

Ana Bobinac-
 Georgievski

Indie

Javed Abidi
 Samir Guha-Roy
 K. S. Jacob
 Sunanda Koli
 S. Murthy
 D. M. Naidu
 Hemraj Pal
 K. Sekar
 K. S. Shaji
 Shobha Srinath
 T. N. Srinivasan
 R.Thara

Indonésie

Augustina Hendriarti

Islámská republika

Írán

Mohamend M. R.
 Mourad

Itálie

Emilio Alari
 Alberto Albanese
 Renzo Andrich
 A. Andrigo
 Andrea Arrigo
 Marco Barbolini
 Maurizio Bejor
 Guilio Borgnolo
 Gabriella Borri
 Carlo Caltagirone
 Felicia Carletto
 Carla Colombo
 Francesca Cretti
 Maria Cufersin
 Marta Dao
 Mario D'Amico
 Simona Della Bianca
 Paolo Di Benedetto
 Angela Di Lorenzo
 Nadia Di Monte
 Vittoria Dieni
 Antonio Federico
 Francesco Fera
 Carlo Francescutti
 Francesca Fratello
 Franco Galletti
 Federica Galli
 Rosalia Gasparotto
 Maria Tereza Gattesco
 Alessandro
 Giacomazzi
 Tullio Giorgini
 Eina Giraudó
 Lucia Granzini
 Elena Grosso
 V. Groppo
 Vincenzo Guidetti

Paolo Guzzon
 Leo Giulio Iona
 Vladimir Kosic
 Matilde Leonardi
 Fulvia Loik
 Mariangela Macan
 Alessandra Manassero
 Domenico Manco
 Santina Mancuso
 Roberto Marcovich
 Andrea Martinuzzi
 Anna Rosa Melodia
 Rosetta Mussari
 Cristiana Muzzi
 Ugo Nocentini
 Emanuela Nogherotto
 Roberta Oretti
 Lorenzo Panella
 Maria Procopio
 Leandro Proviciali
 Alda Pellegri
 Barbara Reggiori
 Mariana Sala
 Giorgio Sandrini
 Antonio Schindler
 Elena Sinforiani
 Stefane Schierano
 Roberto Sicurelli
 Francesco Talarico
 Gariella Tavoschi
 Cristiana Tiddia
 Walter Tomazzoli
 Corrado Tosetto
 Sergio Ujcich
 Maria Rosa Valceschi
 Irene Vernero

Izrael

Joseph Yahav

Jamajka

Monika Bartley

Japonsko

Tsunehiko Akamatsu
 Masataka Arima
 Hidenobu Fujisono
 Katsunori Fujita
 Hidenobu Fujisono
 Katsunori Fuita
 Shinchiro Furuno
 Toshiko Futaki
 Hajime Hagivara
 Yuchiro Haruna
 Hideaki Hyoudou
 Takashi Iseda
 Atsuko Ito
 Shinia Iwasaki
 Shizuko Kawabata
 Yasu Kiriu
 Akira Kodama
 Ryouzuke Matsui
 Yasushi Mochizuki
 Kazuyo Nakai
 Kenji Nakamura
 Yoshukuni Nakane
 Yukiko Nakanishi
 Toshiko Niki
 Hidetoshi Nishijima
 Shiniti Niwa
 Kensaku Ohashi
 Mari Oho
 Yayoi Okawa
 Shuchei Ota
 Fumiko Rinko
 Junko Sakano
 Yshihiko Sasagova
 Hisao Sato
 Yshiyuki Suzuki
 Junko Taguchi
 Elichi Takada
 Yuji Takagi
 Masako Tateishi
 Hikaru Tauchi
 Myiako Tazaki
 Mutsuo Torai

Satoshi Ueda
 Kousuke Yamazaki
 Yoshio Yazaki

Jihoafriická republika

David Boonzaier
 Gugulethu Gule
 Sebenzile Matsebula
 Pam McLaren
 Siphokazi Gciza
 Phullip Thompon

Jordánsko

Abdulla S.T. El -
 Nagar
 Ziad Subeih

Kanada

Hugh Anton
 J. Arboleda-Florez
 Denise Avard
 Elizabeth Badley
 Caroline Bergeron
 Héléne Bergeron
 Jerome E. Bickenbach
 Andra Blanchet
 Maurice Blouin
 Mario Bolduc (in
 memoriam)
 Lucie Brosseau
 T. S. Callanan
 Lindsay Campbell
 Anne Carswell
 Jacques Catts
 L. S. Cherry
 René Cloutier
 Albert Cook
 Jacques Côté
 Marcel Côté
 Cheryl Cott
 Aileen Davis
 Henry Enns

Gail Finkel
 Christine Fitzgerald
 Patrick Fougeyrollas
 Adele Furrie
 Linda García
 Yhetta Gold
 Betty Havens
 Anne Hébert
 Peter Henderson
 Lynn Jongbloed
 Faith Kaplan
 Ronald Kaplan
 Lee Kirby
 Catherine Lachance
 Jocelyne Lacroix
 Renée Langlois
 Mary Law
 Lucie Lemieux-
 Brassard
 Annette Majnemer
 Rose Martini
 Raoul Martin-Blouin
 Mary Ann McColl
 Joan McComas
 Barbara McElgunn
 Janice Miller
 Louise Ogilvie
 Luc Noreau
 Diana Richler
 Laurie Ringaert
 Kathia Roy
 Patricia Sisco
 Denise Smith
 Ginette St.Michel
 Debra Stewart
 Luz Elvira Vallejo
 Echeverri
 Michael Wolfson
 Sharon Wood-
 Dauphine
 Nancy Young
 Peter Wass
 Coilleen Watters

Kolumbie
 Martha Aristabal
 Gomez

Korejská republika
 Ack-Seop Lee

Kuba
 Pedro Valdés Sosa
 Jesús Saiz Sánchez
 Frank Morales
 Aguilera

Kuvajt
 Adnan Al-Eidan
 Abdul Aziz Knalaf
 Karam

Libanon
 Elie Karam

Litva
 Albinas Bagdonas

Lotyšsko
 Valda Biedrina
 Aidis Dudins
 Lolita Cibule
 Janis Misins
 Jautrite Karashkevica
 Mara Ozola
 Aivars Vetra

Lucembursko
 Charles Pull
 M. De Smedt
 Pascale Straus

Madagaskar
 Caromene
 Ratomahenina
 Raymond

Mad'arsko
 Lajos Kullmann

Malajsie
 Sandiyao Sebastian

Malta
 Joe M. Pace

Maroko
 Aziza Bennani

Mexiko
 Juan Alberto
 Alcantara
 Jorge Caraveo
 Anduaga
 Maria Eugenia
 Antunez
 Fernando R. Jimenez
 Albarran
 Gloria Martinez
 Carrera
 Maria Elena Medina
 Mora
 Carmen E. Lara
 Muñoz

Německo
 Helmi Böse-Younes
 Horst Diling
 Thomas Ewert
 Kurt Maurer
 Jürgen Rehm
 H. M. Schian
 Michael F.
 Schuntermann
 Ute Siebel
 Gerold Stucki

Nigérie
 Sola Akinbiyi

John Morakinyo
A. O. Odejide
Olayinka
Omingbodun

Nikaragua

Elizabeth Aguilar
Angel Bonilla Serrano
Ivette Castillo
Héctor Collado
Hernández
Josefa Conrado
Brenda Espinoza
María Félix Gontol
Mirían Gutiérrez
Rosa Gutiérrez
Carlos Guzmán
Luis Jara
Raúl Jarquín
Norman Lanzas
José R. Leiva
Rafaela Marengo
María Alejandra
Martínez
Marion Méndez
Mercedez Mendoza
María José Moreno
Alejandra Narváez
Amilkar Abando
Dulce María Olivas
Rosa E. Orellana
Yelba Rosa Orozco
Mirían Ortiz Alvaredo
Amanda Pastrana
Marbely Picado
Susana Rappaciolli
Estrlina Reyes
Franklin Rivera
Leda María Rodríguez
Humberto Román
Yemira Sequeira
Ivonne Tijerino
Ena Liz Torrez

Rene Urbina
Luis Velásquez

Nizozemsko

T. van Achterberg
Jaap van den Berg
A. Bloemhof
Y. M. van der Brug
R. D. de Boer
J. T. P. Bonte
J. W. Brandsma
W. H. E. Buntinx
J. P. M. Diederiks
M. J. Driesse
Silvia van Duuren-
Kristen
C. M. A. Friederiks
J. C. Gerritse
José Guerts
G. Glandines
K. A. Gorter
R. J. de Haan
J. Halbertsma
E. J. van der Haring
F. G. Hellema
C. H. Hens-Versteeg
Y. F. Heerkens
Y. Heijnen
W. M. Hirs
H. W. Hoek
D. van Hoeken
N. Hoeymans
C. van Hof
G. R. M. van Hoof
M. Hopman-Rock
A. Kap
E. J. Karel
Zoltán E. Kenessy
M. C. O. Kersten
M. W. de Kleijn-de
Vrankrijker
M. M. Y. de Klerk
M. Koenen

J. W. Koten
D. W. Kraaijer
T. Kraakman
Guuss Lankhorst
W. A. L. van Leuwen
P. Looijestein
H. Meinardi
W. van Minnen
A. E. Momzeny
I. Oen
Wil Ooijendijk
W. J. den Ouden
R. J. M. Perenboom
A. Persoon
J. J. v.d. Plaats
M. Poolmans
F. J. Prinsze
C. D. van Ravensberg
K. Reynders
K. Riet-van Hoof
G. Roodbol
G. L. Schut
B. Stoelinga
M. M. L. Swart
L. Taal
H. Ten Napel
B. Treffers
J. Verhoef
A. Vermeer
J. J. G. M. Verwer
W. Vink
M. Welle Donker
Dirk Wiersma
J. P. Wilken
P. A. van Woudenberg
P. H. M. Wouters
P. Zanstra

Norsko
Kjetil Bjorjo
Torbjorg Hostad
Kjersti Vik
Nina Vollestad

Margret Grotle
Soukup
Sigrid Ostensjö

Pákistán

S. Khan
Malik H. Mubbashar
Khalid Saeed

Peru

Maria Esther Araujo
Bazon
Carlos Bejar Vargas
Carmen Cifuentes
Granados
Roxana Cock Huaman
Lily Pinguz Vergara
Adriana Rebaza Flores
Nelly Roncal Velazco
Fernando Urcia
Fernandéz
Rosa Zavallos Piedra

Pobřeží slonoviny

B. Claver

Rakousko

Gerhard S. Barolin
Klemens Fheodoroff
Christiane Meyer-
Bornsen

Rumunsko

Radu Vrasti

Rusko

Vladimir N. Blondin
Aleksy A. Galianov
I. Y. Gurovich
Mikhail V. Korobov
Alexander V. Kvashin
Pavel A. Makkaveysky
Sergey A. Matveev

N.Mazaeva
Vladimir K.Ovtcharov
S. V. Polubinskaya
Anna G. Ryabokon
Vladimir Y.
Ryasnyansky
Alexander V. Shabrov
Georgy D. Shostka
Sergy Tsirkin
Yuri M. Xomarov
Alexander Y.
Zemtchenkov

Řecko

Venos Mavreas

Salvador

Jorge Alberto Alcarón
Patricia Tovar de
Canizales

Slovinsko

Andreeja Fatur-
Videtec

Španělsko

Alvaro Bilbao Bilbao
Encarnación Blanco
Egido
Rosa Bravo Rodríguez
María José Cabo
Conzález
Marta Cano
Fernández
Laura Cardenal Villaba
Ana Diez Ruiz
Luis Gaite Pindado
María García José
Ana Gómez Silió
Andrrea Herra Gómez
Sara Herrera
Castanedo
Ismael Lastra Martínez

Marta Uriarte Ituiño
Elena Vásquez
Bourgon
Antonio León Aguado
Díaz
Carmen Albeza
Contreras
María Angeles Aldana
Berberana
Federico Alonso
Trujillo
Carmen Alvarez
Arbesú
Jesusu Artal Simon
Enrique Baca
Baldomero
Julio Bobes García
Antonio Bueno
Alcántara
Tomás Castillo Arenal
Valentín Corces
Pando
María Teresa Crespo
Abelleira
Roberto Cruz
Hernández
José Armando de
Vierna Amigo
Manuel Desviat
Muñoz
Ana María Diaz
García
María José Eizmendi
Apellaniz
Antonio Fernández
Moral
Manuel A.Franco
Martín
Luis Gaite Pinadado
María Mar García
Amigo
José Giner-Ubago

Gregorio Gómez-
Jarabo
José Manuel Gorospe
Arocena
Juana María
Hernández Rodríguez
Carmen Leal Cercos
Marcelino López
Alvarez
Juan José Lopez
Alvarez
Juan José Lopez-Ibor
Ana María López
Trenco
Francisco Margallo
Polo
Monica Martín Gil
Miguel Martín
Zurimendi
Manuel J. Martínez
Gardeña
Juan Carlos
Miangularra Page
Rosa M. Montoliu
Valls
Teresa Orihuela
Villameriel
Sandra Ortega Mera
García Parquiña
Fernández
Rafael Peñalver
Castellano
Jesusa Pertejo
María Francisca
Peydro de Moya
Juan Rafael Prieto
Lucena
Miguel Querejeta
González
Miquel Roca Bennasar
Francisco Rodríguez
Pulido
Luis Salvador Carulla

María Vicenta Sánchez
de la Cruz
Francisco Torres
González
María Triquell Manuel
José Luis Vázquez-
Barquero
Miguel A. Verdugo
Alonso
Carlos Villaro Díaz-
Jiménez

Švédsko

Lars Berg
Eva Bjorck-Akesson
Mats Granlund
Gunnar Grimby
Arvid Linden
Anna Christina Nilson
(deceased)
Anita Nilsson
Louise Nilunger
Lennart Nordenfelt
Adolf Ratzka
Gunnar Sanner
Olle Sjögren
Björn Smedby
Sonja Calais van
Stokkom
Gabor Tiroler

Švýcarsko

André
Assimacopoulos
Christoph Heinz
Judith Hollenweger
Hans Peter Rentsch
Thomas Spuhler
Werner Steiner
John Strome
John-Paul Vader
Peter Wehrli
Rudolf Widmer

Thajsko

Poonpit Amatuakul
Pattariya Jarutat
C. Panpreecha
K. Roongruangmaairat
Pichai Tangsin

Tunisko

Adel Chaker
Hayet Baachaoui
A. Ben Salem
Najeh Daly
Saïda Douki
Ridha Limam
Mhalla Nejja
Jamil Taktak

Turecko

Ahmet Gögüs
Elif Iyriboz
Kultegin Ogel
Berna Ulug

Spojené arabské emiráty

Sheika Jamila Bint Al-
Qassimi

Spojené království Velké Británie a Severního Irska

Simone Aspis
Allan Colver
Edna Conlan
John E. Cooper
A. John Fox
Nick Glozier
Ann Harding
Rachel Hurst
Rachel Jenkins
Howard Meltzer
Jane Millar

Peter Mittler
 Martin Prince
 Angela Roberts
 G. Stewart
 Wendy Thorne
 Andrew Walker
 Brian Williams

**Spojené státy
 americké**

Harvey Abrams
 Myron J. Adams
 Michelle Adler
 Sergio A. Aguilor-
 Gaxiola
 Barbara Altman
 Alicia Amate
 William Anthony
 Susan Spear Basset
 Frederica Barrows
 Mark Battista
 Robert Battjes
 Barbara Beck
 Karin Behe
 Cynthia D. Belar
 J.G. Benedict
 Stanley Berent
 Linas Bieliauskas
 Karen Blair
 F. Bloch
 Felicia Hill Briggs
 Edward P. Burke
 Larry Burt
 Shane S. Bush
 Glorisa Canino
 Jean Campbell
 Scott Campbell Brown
 John A. Carpenter
 Christine H.
 Carrington
 Judi Chamberlin
 LeeAnne Carrothers
 Mary Chamie

Cecelia B. Collier
 William Connors
 John Corrigan
 Dale Cox
 M. Doreen Croser
 Eugene D'Angelo
 Gerben DeJong
 Jeffrey E. Evans
 Timothy G. Evans
 Debbie J. Farmer
 Michael Feil
 Manning Feinleib
 Risa Fox
 Carol Frattali
 Bill Frey
 E. Fuller
 Cheryl Gagne
 J. Luis Garcia Segura
 David W. Gately
 Carol George
 Olinda Gonzales
 Barbara Gottfried
 Bridget Grant
 Craig Gray
 David Gray
 Marjorie Greenberg
 Arlene Greenspan
 Frederick
 Guggenheim
 Neil Hadder
 Harlan Hahn
 Robert Haines
 Laura Lee Hall
 Heather Hancock
 Nandini Hawley
 Gregory W. Heath
 Gerry Hendershot
 Sarah Hershfeld
 Sarah Hertfelder
 Alexis Henry
 Howard Hoffman
 Audrey Holland
 Joseph G. Hollowell Jr

Andrew Imparato
 John Jacobson
 Judith Jaeger
 Alan Jette
 J. Rock Johnson
 Gisele Kamanou-
 Goune
 Charles Kaelber
 Cille Kennedy
 Donald G. Kewman
 Michael Kita
 (deceased)
 Edward Knight
 Pataricia Kricos
 Susan Langmore
 Mitchell LaPlante
 Itzak Levav
 Renee Levinson
 Robert Liberman
 Don Lollar
 Peter Love
 David Lozovsky
 Perianne Lurie
 Jayne B. Lux
 Reid Lyon
 Anis Maitra
 Bob MacBride
 Kim MacDonald-
 Wilson
 Peggy Maher
 Ronald Manderscheid
 Kofi Marfo
 Ana Maria Margueytio
 William C. Marrin
 John Mather
 Maria Christina
 Mathiason
 John McGinley
 Theresa McKenna
 Christine McKibbin
 Christopher J.
 McLaughlin
 Laurie McQueen

Douglas Moul
 Peter E. Nathan
 Russ Newman
 Els R. Nieuwenhuijsen
 Joan F. van Nostrand
 Jean Novak
 Patricia Owens
 Alcida Perez de
 Velasquez
 D. Jesse Peters
 David B. Peterson
 Harold Pincus
 Paul Placek
 Thomas E. Preston
 Maxwell Prince
 Jeffrey Pyne
 Louis Quatrano
 Juan Ramos
 Geoffrey M. Reed
 Anne Riley
 Gilberto Romero
 Patricia Roberts-Rose
 Mark A. Sandberg
 Judy Sangl
 Marian Scheinholtz
 Karin Schumacher
 Katherine D. Seelman
 Raymond Seltser
 Rune J. Simeonsson
 Debra Smith
 Gretchen Swanson
 Susan Stark
 Denise G. Tate
 Travis Threats
 Cynthia Trask
 Robert Trotter II
 R. Alexander Vachon
 Maureen Valente
 Paolo del Vecchio
 Lois Verbrugge
 Katherine Verdolini
 Candace Vickers
 Gloriajean Wallace

Robert Walsh
 Seth A. Warshausky
 Paul Weaver
 Patricia Welch
 Gale Whiteneck
 Tyler Whitney
 Brian Williams
 Jan Williams
 Linda Wornall
 J. Scott Yaruss
 Ilene Zeitzer
 Louise Zingeser

Uruguay

Paulo Alterway
 Marta Barera
 Margot Barrios
 Daniela Bilbao
 Gladys Curbelo
 Ana M. Frappola
 Ana M. Fosatti Pons
 Angélica Etcheñique
 Rosa Gervasio
 Mariela Irigoín
 Fernando Lavie
 Silvia Núñez
 Rossana Pipplol
 Silvana Toledo

Vietnam

Nguyen Duc Truyen

Zimbabwe

Jennifer Jelsma
 Dorcas Madzivire
 Gillian Marks
 Jennifer Muderedzi
 Useh Ushotanefe

Organizace systému OSN

Mezinárodní organizace práce (ILO)
Susan Parker

Dětský fond OSN (UNICEF)
Habibi Gulbadan

Statistická divize OSN
Margaret Mbogoni
Joann Vanek

Statistický institut OSN pro Asii a Tichomoří
Lau Kak En

Ekonomická a sociální komise OSN pro Asii a Tichomoří
Bijoy Chaudhari

Světová zdravotnická organizace

Regionální úřadovny

Afrika: C. Mandlhate

Severní a Jižní Amerika (Panamerická zdravotnická organizace):
Carlos Castillo-Salgado, Roberto Becker, Margaret Hazlewood,
Armando Vázquez

východní Středomoří: A. Mohit, Abdel Aziz Saleh, Kassem Sara,
M. Haytham Al Khayat

Evropa: B. Serdar Savas, Anatoli Nossikov

jihovýchodní Asie: Than Sein, Myint Htwe

západní Pacifik: R. Nesbit, Y.C. Chong

Centrála

Do procesu revize byly zapojeny různé útvary centrály WHO. Zaměstnanci, kteří přispěli k procesu revize, jsou včetně svého pracoviště uvedeni níže.

- M. Argandoña, dříve Department of Substance Abuse
- Z. Bankowski, Council for International Organizations of Medical Sciences
- J.A. Costa e Silva, dříve Division of Mental Health and Prevention of Substance Abuse
- S. Clark, Department of Health Information, Management and Dissemination
- C. Djeddah, Department of Injuries and Violence Prevention
- A. Goerd, dříve Department of Health Promotion
- M. Goracci, dříve Department of Injury Prevention and Rehabilitation
- M. A. Jansen, dříve Department of Mental Health and Substance Dependence
- A. L'Hours, Global Programme on Evidence for Health Policy
- A. Lopez, Global Programme on Evidence for Health Policy
- J. Matsumoto, Department of External Cooperation and Partnerships
- C. Mathers, Global Programme on Evidence for Health Policy
- C. Murray, Global Programme on Evidence for Health Policy
- H. Nabulsi, dříve IMPACT
- E. Pupulin, Department of Management of Noncommunicable Diseases
- C. Romer, Department of Injuries and Violence Prevention
- R. Sadana, Global Programme on Evidence for Health Policy
- B. Saraceno, Department of Mental Health and Substance Dependence
- A. Smith, Department of Management of Noncommunicable Diseases
- J. Salomon, Global Programme on Evidence for Health Policy

M. Subramanian, dříve World Health Reporting

M. Thuriaux, dříve Division of Emerging and other
Communicable Diseases

B. Thylefors, dříve Department of Disability/Injury Prevention
and Rehabilitation

M. Weber, Department of Child and Adolescent Health and
Development

Sibel Volkan and Grazia Motturi poskytli administrativní podporu
a podporu sekretariátu.

Can Çelik, Pierre Lewalle, Matilde Leonardi, Senda Bennaissa and Luis
Prieto se podíleli na specifických aktivitách revize.

Somnath Chatterji, Shekhar Saxena, Nenad Kostanjsek and Margie
Schneider provedli revizi na základě obdržených podkladů.

T. Bedirhan Üstün řídil a koordinoval proces revize a celý projekt MKF.